

Vuosikertomus 2017

AFARAK GROUP

Olemme Afarak. Erikoismetallien tuottaja

AFARAK
GROUP

Vertikaalisesti integroitunut erikoismetalliseosten valmistaja Arafak on globaali organisaatio, joka toimii Etelä-Afrikassa, Turkissa ja Saksassa. Arafak on listattu NASDAQ OMX:n Helsingin pörssissä ja Lontoon pörssissä.

Sisällys

Strateginen katsaus

Globaali jalanjälki 8
Toimitusjohtajan katsaus 10
Kasvustrategia 12
Vuosikatsaus 2017 14
Markkinakatsaus 16
Kromimalmin markkinat 17
Konsernin toimintakatsaus 20
Konsernin tulos 22
Segmenttien katsaukset 26
Rautametallien segmentti 28
Erikoismetallien segmentti 34
Riskienhallinta 40
Kestävä kehitys 44

Lausunto varannoista

Lausunto varannoista 54

Hallintokatsaus

Hallituksen puheenjohtajalta 66
Viittaamalla sisällytetyt tiedot 68
Johtomme
Hallitus 70
Johtoryhmä 72
Yritysjohto 74
Hallintorakenne 76
Hallitus 79
Hallitus vuonna 2017 81
Hallituksen valiokunnat 82
Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 83
Sisäinen valvonta 84
Sisäpiirihallinto 86
Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset 87
Lisätietoja 88
Palkka- ja palkkioselvitys 89

Vuositilinpäätös

Avainluvut 94
Konsernitilinpäätös 97
Konsernin tuloslaskelma ja laaja tulos 97
Konsernin tase 99
Konsernin rahavirtalaskelma 101
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksesta 103
1. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 104
1.1 Yrityksen perustiedot 104
1.2 Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet 104
1.3 Yritysjärjestelyt ja vähemmistöosuuksien hankinnat 117
1.4 Arvonalentumistestaus 117
1.5 Toimintasegmentit 120
1.6 Tuloslaskelman liitetiedot 123
1.7 Taseen liitetiedot 127
1.8 Lähipiiritapahtumat 157
1.9 Vakuudet ja vastuusitoumukset 161
1.10 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat 162

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Tuloslaskelma (FAS) 163
Tase (FAS) 165
Rahavirtalaskelma (FAS) 166
2. Emoyhtiön erillistilinpäätöksen liitetiedot (FAS) 167
2.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 167
2.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 168
2.3 Varoja koskevat liitetiedot 169
2.4 Omaa pääomaa ja velkoja koskevat liitetiedot 172
2.5 Vakuudet ja vastuusitoumukset 174
2.6 Muut liitetiedot 174
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus 177
Tilinpäätösmerkintä 178
Tilintarkastuskertomus 179

Strateginen katsaus

GLOBAALI JALANJÄLKI

1. **HELSINKI**
   kotipaikka ja pörssilistaus
2. **MALTA**
   pääkonttori
3. **LONTOO**
   pörssilistaus
4. **ETELÄ-AFRIKKA**
   kaivokset – rautametallit
5. **ETELÄ-AFRIKKA**
   Mogale – rautametalliseosten jalostuslaitos
6. **TURKKI**
   kaivokset – erikoismetallit
7. **SAKSA**
   EWW – erikoismetalliseosten jalostuslaitos

SEGMENTIT

RAUTAMETALLIT

Tuotteet

FeCr
Mc FeCr

Loppukäyttäjä-teollisuus

Ruostumaton teräs

ERIKOISMETALLIT

Tuotteet

LLL FeCr
ELC FeCr
HCr FeCr

Loppukäyttä-jäteollisuus

Avaruus- ja ilmailuteollisuus
Uusiutuva energia
Autoteollisuus
Öljy- ja kaasuteollisuus

Toimitusjohtajan katsaus

Vuoden 2017 tuloksemme oli kaikkien aikojen vahvin. Vaikka hyödyimmekin hyvästä toimintaympäristöstä, tulostamme tuki ennen kaikkea keskittyminen yhtiön toiminnan tehostamiseen ja markkinoihin reagointikyvyn parantamiseen.

Vuosi 2016 päättyi lupaavissa merkeissä, ja positiivinen vire raaka-ainemarkkinoilla jatkui koko vuoden 2017 ajan. Kromimalmin ja ferrokromin yleinen markkinatilanne oli hyvä, ja sen taustalla oli ruostumattoman teräksen markkinoiden positiivinen tunnelma sekä Kiinassa että länsimaissa. Myös vahva taloustilanne sekä keskeisissä teollisuusmaissa että kehittyvissä maissa tuki raaka-aineiden kysyntää.

Sisäiset uudelleenjärjestelyt johtivat ennätystulokseen

Afarak hyötyi edellä kuvatuista suotuisista markkinaolosuhteista. Keskittyminen vertikaaliseen integraatioon, niche-markkinointiin ja laadukkaisiin lopputuotteisiin auttoi meitä saavuttamaan 18,0 miljoonan euron käyttökatteen, kun se edellisvuonna oli 5,5 miljoonaa euroa.

Myyntimäärämme kasvoivat 97 095 tonnista 101 598 tonniin. Kaivostuotantomme nousi 262 266 tonnista 503 914 tonniin, kun kaivostoiminta Mecklenburgissa käynnistettiin uudelleen. Lisäksi olemme tunnistaneet ja kehittäneet sisäisiä ja ulkoisia kasvualueita. Olemme hankkineet uuden kaivoksen (ZCM) ja tehneet maanalaisen kaivoksen käynnistämisvalmisteluja Mecklenburgissa. Meillä on työn alla muitakin mahdollisia yrityskauppoja. Ilithassa olemme laittaneet alulle investoinnit kahteen uuteen rikastuslaitokseen, joista toinen parantaa metallurgista laatua tuottavan louhinnan tulosta ja toisessa tuotettu malmi on valimolaatua ja kemiallista laatua. Myös Mogalessa hankittiin vastaavanlainen laitos, jossa malmista tehdään erikseen valimolaatuista ennen sulatusta. Lisäksi olemme perustaneet uuden tytäryhtiön, Afarak Platinumin, jossa erotetaan platinametalleja Ilithan sivukivimateriaaleista. 11 TMS:ssä olemme asentaneet uusia tärypöytiä ja kehittäneet lisää kaivoskenttiä.

EWW:ssä olemme optimoineet tuotantomenetelmiä ja kasvattaneet tuotantoa 19 420 tonnista 29 151 tonniin. Olemme parantaneet useita prosesseja, jotka vaikuttavat jatkossa positiivisesti tuotantokustannuksiin, lopputuotteiden laatuun ja jätteiden vähentymiseen.

Yhtiön käyttöpääoman hallintaa on kehitetty entisestään. Vaihto-omaisuus ja saamiset eivät ole kasvaneet merkittävästi, vaikka toimintamme on liki kaksinkertaistunut. Taseemme on pysynyt vahvana samalla kun liikevaihtomme on melkein tuplaantunut. Yhtiö on kasvattanut käyttöomaisuusinvestointejaan 2,8 miljoonasta eurosta 6,9 miljoonaan euroon, mikä onkin suurin investointimäärä viime vuosina. Johto uskoo vahvasti, että tämän uuden kasvuvision ja -strategian hyödyt alkavat näkyä Afarakissa vuoden 2018 loppupuolella. Jatkamme investointiohjelmaamme vuoden 2018 lisäksi myös tulevina vuosina.

Tuotannon luvut ovat pysyneet yleisesti ottaen hyvällä tasolla, ja nettovelkaantumisaste on noussut vain vähän, kun lisää pankkilainasopimuksia on solmittu käyttöpääomatarpeidemme rahoittamiseksi. Omavaraisuusasteemme on edelleen erittäin korkea, joten kasvuhankkeidemme tueksi voidaan hankkia lisää ulkoista rahoitusta ja toiminnoista syntyvät tulot vapautuvat suunniteltuihin käyttöomaisuusinvestointeihin ja muihin investointeihin. Vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen poikkeuksellisen vahvan tuloksen ansiosta yhtiö maksoi osakkailleen 5,2 miljoonan euron pääomanpalautuksen.

Kasvustrategia
Vuonna 2018 kaivostoiminta alkaa sekä ZCM:ssä että Vlakpoortissa. Mecklenburgin maanalaisen kaivoksen arvioidaan toimivan täydellä teholla vuoden neljännellä neljänneksellä. Kaivostoiminnan lisääminen on jatkuvasti yksi painopistealueistamme. Haluamme olla edelleen niche-toimija ja pieni metalliseosliiketoiminnan erikoistuotteiden tuottaja, mutta lisäksi haluamme kasvaa suuremmaksi tekijäksi kromimalmimarkkinoilla. Tämä päämäärä voidaan saavuttaa kumppanuuksilla, yrityskaupoilla ja sisäisen kasvun jatkamisella, esimerkiksi Stelliten kapasiteetin kaksinkertaistamisella vuonna 2019. Tavoitteemme on yksinkertainen: entistä vahvempi vertikaalinen integraatio ja tuotevalikoimamme kehittäminen. Näin Afarakista tulee entistäkin vakaampi yhtiö, joka pystyy reagoimaan markkinoiden tarpeisiin ja olosuhteisiin paremmin.

Kestävä kehitys
Yhtiön johto keskittyy työterveyden ja -turvallisuuden kehittämiseen. Sulatustiimimme Mogalessa otti käyttöön uuden jatkuvan parantamisen järjestelmän, Letseman. Letsema on eteläsothon kielen sana, joka tarkoittaa yhteiseen tavoitteeseen pyrkivää ihmisjoukkoa.
Kaivostiimimme saavat päivittäistä koulutusta, ja olemme aloittaneet toimet lisätäksemme tietoisuutta uusista turvallisuussäännöistä, jotka otetaan käyttöön maanalaisen kaivostoiminnan alkaessa. Haluamme turvata kaikkien työntekijöidemme hengen, fyysinen koskemattomuuden, terveyden ja yleisen hyvinvoinnin.

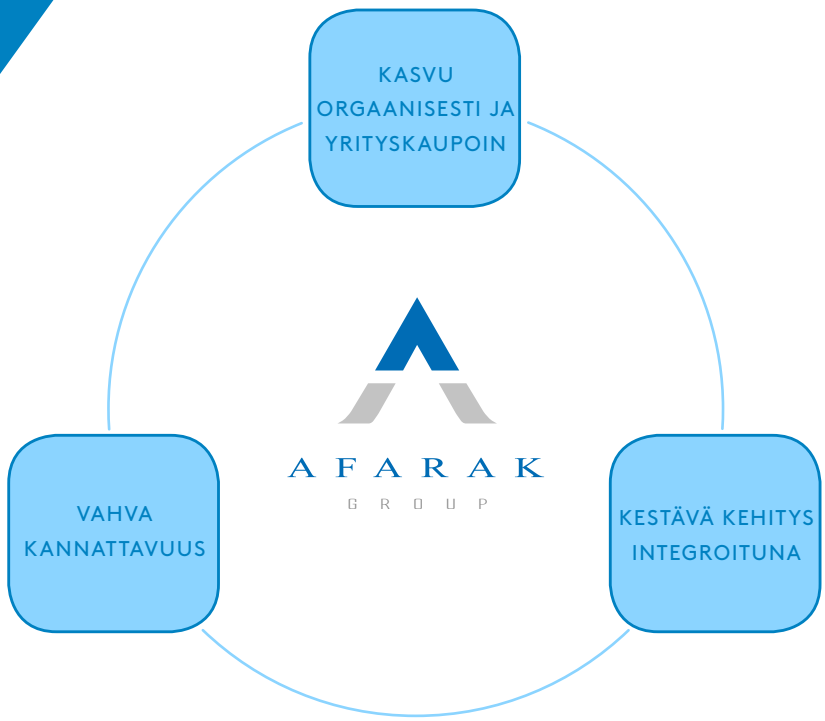
Olemme jatkaneet yhteistyötä paikallisyhteisöjen kanssa Turkissa ja Etelä-Afrikassa. Mielestämme roolimme ei rajoitu pelkästään taloudelliseen tukemiseen ja hyväntekeväisyyteen, vaan pyrimme myös kehittämään paikallisyhteisöjen osaamista, auttamaan ja tukemaan paikallisia yrityksiä sekä valmentamaan paikallisia yrittäjiä.
Ympäristö on yksi pitkän aikavälin strategiamme tärkeistä tukipilareista. Haluamme vähentää hiilidioksidipäästöjämme ja tuottamamme jätteen määrää sekä hyödyntää sivu- ja jätetuotteitamme kiertotaloudessa entistä paremmin. Kaivosyhtiönä olemme sitoutuneet ennallistamiseen. Haluamme kuitenkin ylittää pakolliset vaatimukset ja pyrimme palauttamaan tuotantoalueemme niin lähelle koskematonta tilaa kuin mahdollista.
Kromimarkkinat ailahtelevat edelleen. Valitettavasti sopimushinta on vaihdellut jyrkästi neljänneksestä toiseen. Pyrimme vähentämään markkinaheilahdusten vaikutuksia tuottamalla erikoistuotteita ja pienentämällä tuotantokustannuksia. Kromimalmin hintavaihtelu on jossain määrin laantunut vuonna 2017, mutta riippuvuus Kiinan markkinoista aiheuttaa edelleen epävakautta. Meidän on pystyttävä jatkuvasti pienentämään kaivostoiminnan kustannuksia, kasvattamaan tuottavuutta ja parantamaan laatua. Avolouhintamahdollisuudet vähenevät jopa Etelä-Afrikassa, jossa on kaksi kolmasosaa maailman mineraalivarannoista. Kaivostoiminnassa painottuu yhä enemmän asiantuntijuuden ja osaamiskeskusten merkitys. Olen varma, että työlleen omistautuneet tiimimme Turkissa ja Etelä-Afrikassa pystyvät ylläpitämään hyvää suoritustasoa ja kasvattamaan yhtiötä.

Pystyäkseen paremmin vastaamaan yrityskauppoihin ja investointeihin liittyviin tulevaisuuden haasteisiin Afarak aikoo keskittyä ensisijaiseen listautumispaikkaansa Lontoon pörssiin ja jättää NASDAQ Helsingin pörssin. Riippumatta siitä, missä Afarak on listattuna, sen painopisteenä pysyy omistaja-arvon tuottaminen. Kaikki osakkeenomistajamme voivat luottaa siihen, että heidän sijoituksensa ovat osaavissa käsissä.
Vaikka toimintaympäristö on edelleen haastava, Afarak kohtaa vuoden 2018 luottavaisin mielin.

Kiitos
Koko Afarakin johtoryhmä on yhdessä vastuussa erinomaisista tuloksista ja myönteisestä kehityksestä. Haluaisinkin kiittää kaikkia merkittävästä työpanoksesta, keskinäisestä kunnioituksesta monipuolisessa ja monikulttuurisessa yhtiössämme sekä positiivisesta suhtautumisesta muutoksiin.
Kiitos myös asiakkaillemme heidän tuestaan ja luottamuksestaan. Erityisesti haluan kiittää paikallisyhteisöjä positiivisesta asenteesta.
Lopuksi kiitän puheenjohtajan ansiokkaasti johtamaa hallitustamme sen hyvästä työstä ja luottamuksesta minua kohtaan.

GUY KONSBRUCK
CEO

Kasvustrategia

Afarakin pitkän aikavälin tavoitteena on vakiinnuttaa asemansa yrityksenä, joka muodostaa lisäarvoa sidosryhmilleen ottamalla huomioon markkinoiden trendit ja tarpeet turvallisessa ja tehokkaassa toimintaympäristössä.

Afarakin strategiana on kasvattaa ja vahvistaa liiketoimintaansa yritysostoin, vertikaalisella integraatiolla, tuotekehityksellä ja jatkuvilla prosessi-innovaatioilla.

Afarak jatkaa alan osaamisensa ja asiantuntemuksensa käyttämistä ja keskittyy hyödyntämään käytettävissä olevaa pääomaa kasvun tukemiseksi sekä orgaanisesti että valittujen sulautumisten ja yritysostojen kautta.

Afarakin orgaanisen kasvun strategia keskittyy vahvasti tuotekehitykseen ja prosessi-innovaatioihin. Tärypöytäteknologiamme avulla tehokkuus on parantunut ja tuotantokustannus pienentynyt kaivoksillamme Turkissa ja Etelä-Afrikassa. Panostuksemme Mecklenburgin seinämän pidentämiseen on myös vaikuttanut avolouhostoiminnan jatkumiseen ja konsernin parantuneeseen tulokseen.

Yritysostostrategiamme on sekä valikoiva että opportunistinen. Olemme laatineet listan kohteista, jotka joko kasvattaisivat markkinaosuuttamme tai tukisivat meitä vertikaalisen integraation tavoitteissamme. Arvioissamme painotamme kohteiden pitkän aikavälin näkymiä ja niiden mahdollisuuksia tuottaa lisäarvoa osakkeenomistajillemme.

Kaiken tämän saavuttamiseksi keskitymme kolmeen keskeiseen strategiseen tavoitteeseen:

- Kestävän kehityksen täydellinen integrointi kaikkiin liiketoimintayksiköihimme.
- Yrityksen kasvattaminen sekä orgaanisesti että yritysostojen kautta.
- Hyvä kannattavuus toiminnan tehostamisen ja kustannusten hillinnän avulla.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN INTEGROINTI YHTIÖN KAIKKEEN TOIMINTAAN

Afarak ymmärtää, että vastuullisuus ja kestävä kehitys ovat ratkaisevan tärkeitä yrityksen liiketoiminnalle ja koko teollisuudenalalle. Haluamme tehdä asiat oikein kaikissa yksiköissämme ja prosesseissamme. Pyrimme jatkuvasti parantamaan suoritustamme

esimerkiksi terveyden ja turvallisuuden, ympäristön ja yhteiskuntasuhteiden alalla. Turvallisuus on meille tärkeintä. Se ohittaa kaiken muun, ja sen suhteen emme tee kompromisseja. Luonnonvarojen kanssa tekemissä olevana yrityksenä pidämme itsestäänselvyytenä ympäristön säilyttämistä ja toimintamme vaikutusten minimointia. Yhteisöt, joiden parissa yrityksemme toimii, ovat meille tärkeitä sidosryhmiä, ja olemme ylpeitä hyvästä maineesta, jonka olemme luoneet heidän kanssaan vuosien varrella.

YHTIÖN KAPASITEETIN KASVATTAMINEN ORGAANISESTI JA YRITYSOSTOJEN KAUTTA

Afarakissa on aina vallinnut vahva yrittäjyyskulttuuri ja -henki. Innovatiivisuuden ja strategisten yritysostojen ja yhteisyritysten avulla yhtiö on kasvanut arvostetuksi maailmanlaajuiseksi toimijaksi. Yhtiön vahvistaessa edelleen vahvuuksiaan se on nyt strategisiin liittoutumisiin ja yritysostotoimintaan perustuvalla kasvu-uralla.

Zeerustin kromikaivoksen (ZCM) hankinta Etelä-Afrikassa kuvastaa strategiaamme, jonka mukaisesti lisäämme yhtiöömme vertikaalista integraatiota vahvistavia resursseja. Lisäys vahvistaa entisestään asemaamme johtavana erikoismetalliseosten valmistajana. Afarak hankki ZCM:n nimenomaan sen kromimalmin ainutlaatuisen laadun vuoksi. Hyödyntämällä yhtiöstämme löytyvää teknistä asiantuntemusta ja valvomalla ZCM:n laadukkaan malmin tuotantoa pystymme nyt luomaan Mogalesta Etelä-Afrikan ainoan sulaton, joka pystyy tuottamaan korkeahiilistä ferrokromia. Samalla pystymme entisestään eriyttämään tuotevalikoimaamme ja lisäämään kannattavampien erikoismetalliseosten osuutta tuotannossa.

Tutkimus ja kehitys ovat merkittävässä osassa Afarakin tulevaisuudessa. Afarakilla on Saksassa yksi alan edistyneimmistä laboratorioista ja alihyödynnetty tuotantolaitos, joten T&K on yhtiölle ainutlaatuinen mahdollisuus jatkaa kapasiteettinsa kasvattamista. Tutkimus- ja kehitystoiminnan avulla voidaan tunnistaa ja luoda uusia tulovirtoja yritykselle. Onkin arveltu, että lisäämällä yhteistyötä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa Afarak pystyy osallistumaan useampiin uusiin hankkeisiin.

Yhtiö on myös aloittanut toimet jalostussyklien lisäämiseksi ja tuotevalikoiman laajentamiseksi korkeamman lisäarvon tuotteiden avulla. Nämä hankkeet ovat vielä alkuvaiheissaan, ja ensimmäisiä tuotantotuloksia voidaan odottaa vuonna 2018. Afarak jatkaa panostustaan korkeamman katteen tuotteisiin ja tuotevalikoimansa jatkuvaan monipuolistamiseen.

HYVÄ KANNATTAVUUS TOIMINNAN TEHOSTAMISEN JA KUSTANNUSTEN HILLINNÄN AVULLA

Pyrimme hyvään tuottoon osakkeenomistajille parantamalla resurssiemme ja tuotteidemme kilpailukykyä ja keskittymällä jatkuvasti kustannusten hallintaan ja toiminnan tehokkuuteen. Afarak vahvistaa edelleen markkinointi- ja kaupankäyntikapasiteettiaan tuoton maksimoimiseksi.

Johto jatkaa käyttöpääoman hallinnan parantamiseen tähtääviä toimia. Yhtiö on parantanut varastojen hallintaa ja on uusien toimien avulla onnistunut siirtämään entistä enemmän materiaalia vuoden aikana varastojen pysyessä samalla tasolla.

Yhtiöstä on tullut toiminnallisesti joustavampi ja nopeampi reagoimaan markkinoiden tarpeisiin. Konserni jatkaa vertikaalisen integraation vahvistamista, ja sillä on jatkossa paremmat mahdollisuudet hallita tuotantokustannuksiaan. Etelä-Afrikassa investoinnit uuteen 2,8 MW:n lämmön talteenottolaitteistoon edistävät myös sähkönkulutuksen vähentämistä.

Vuoden aikana toteutetut hankkeet ovat mahdollistaneet sen, että Afarak on pystynyt hyötymään markkinoiden noususta. Nämä parannukset vahvistavat edelleen Afarakin joustokykyä, mikä mahdollistaa yrityksen toiminnan ja kannattavuuden parantamisen tulevina vuosina.

Vuosikatsaus 2017

Uudistuneen johtoryhmän ja uuden strategian myötä Afarak aloitti rakenneuudistusprosessin. Tavoitteena oli saada yhtiö reagoimaan ketterämmin markkinoiden muutoksiin. Afarak kirjasi myös ennätyksellisen käyttökatteen ja liikevoiton tilikaudelta. Vertikaaliseen integrointiin tähtäävät toimet jatkuivat.

Q1: UUSI JOHTO

Uusi johtoryhmä käynnisti yhtiön sisäisen rakenneuudistuksen, jonka tavoitteena on nopeampi reagointi markkinoiden tarpeisiin. Vertikaalista integraatiota painotetaan entistä enemmän uudelleen määritellyn kasvustrategian mukaisesti.

Q1 MECKLENBURGIN AVOLOUHOS KÄYNNISTETÄÄN UUDELLEEN

Afarak solmi kaivospalvelusopimuksen Pholagolwa Miningin kanssa jatkaakseen tuotantoa Mecklenburgin avolouhoksella. Avolouhoksen seinämiä pidennettiin 40 metristä 65 metriin. Täysi tuotanto on keskimäärin 30 000 tonnia kromimalmia kuukaudessa.
Kromimalmin kokonaismäärän odotetaan olevan hieman yli 200 000 tonnia.
Avolouhos helpottaa pääsyä maanalaiselle kaivosalueelle, jolla on 4,5 miljoonan kromimalmitonnin potentiaali.

Q1 MOGALEN OSAKKEIDEN OSTO

Afarak Mogalen ja Mogale Alloys Workers Trustin välillä solmittiin sopimus, jolla Afarak Mogale ostaa kaikki Workers Trustin hallussa olevat Afarak Mogalen osakkeet. Afarak Mogale teki 64,9 miljoonan Etelä-Afrikan randin tarjouksen lopuista 10 %:sta siten, että osakkeet siirtyvät Afarak Mogalelle osakkeiden takaisinosto-ohjelmalla kahdeksan vuoden jakson aikana. Workers Trust hyväksyi tarjouksen.

Q2 SIIRTO FERROKROMIIN MOGALESSA

Joulukuuhun 2016 asti Mogalella oli ainoastaan yksi uuni käytössä ferrokromin tuotannossa. Parantuneen markkinatilanteen johdosta Afarak Group siirsi kaksi uunia piimanganiin tuotannosta ferrokromin tuotantoon; ensimmäisen joulukuussa 2016 ja toisen huhtikuussa 2017.

Q2 – EUROOPPALAISET SUOJATULLIT EWW:N HYVÄKSI

Euroalliages on käynnistänyt kanteen, jossa vaaditaan EWW:n hyväksi toteutettavia suojatoimia vastauksena Euroopan ulkopuolisten tuottajien polkumyyntiin. Tämä on osoitus EWW:n strategisesta roolista Euroopan ainoana matalahiilisen ferrokromin tuottajana.

Q2 – PÄÄOMANPALAUTUS

Toisella vuosineljänneksellä yhtiö maksoi pääomanpalautusta 0,02 euroa osakkeelta ensimmäisellä neljänneksellä kirjatun poikkeuksellisen tuloksen johdosta.

Q3 - ZEERUSTIN KROMIKAIVOKSEN HANKINTA

Afarak ilmoitti, että se on eteläafrikkalaisen tytäryhtiönsä Afarak Mining Limitedin kautta tehnyt periaatesopimuksen 70 % osuuden hankkimisesta ZCM-kaivoksesta (Zeerust Chrome Mine). Zeerustin kaivoksen avolouhosmalmivaranto on noin 2 miljoonaa tonnia, jos se toteutetaan 35 metrin seinämäkorkeudella. Lisävarantoja syntyy 1,2 miljoonan tonnin sivukivimassasta. Korkealaatuisen malmin avulla Mogalesta tulee Etelä-Afrikan ainoa korkeahiilistä ferrokromia tuottava sulatto.

Q3 - YHTEISÖINVESTOINNIT

Afarak investoi merkittävästi Magakala-yhteisöön Sefaran ja Madifahlanen alueella Etelä-Afrikassa. Veden niukkuudesta ja yhteisön kasvusta johtuen investointi vesisäiliöihin oli tarpeen yhteisön vedentarpeen täyttämiseksi. Afarak rahoitti 10 vesisäiliön hankinnan ja asennuksen yhteisön alueille. Vesisäiliöt ovat kukin tilavuudeltaan 10 000 litraa. Hanke tuki myös paikallista yrittäjyyttä, sillä vesisäiliöiden asennuksen ja käyttöönoton suorittivat paikalliset yritykset.

Q3 - EWW 100 VUOTTA

EWW:n tuotantolaitos Saksassa täytti 100 vuotta. EWW jatkaa perinteitään Afarakin osana ainoana vähähiilisen ferrokromin tuottajana Euroopassa.

Q4 - TERVEYS JA TURVALLISUUS TURKISSA

Turkin yksikkömme sai valmiiksi ja otti käyttöön uusinta tekniikkaa edustavan maanalaisen kaivoksen seurantajärjestelmän. Turvallisuus on keskiössä kaikissa Afarakin yksiköissä, ja yhtiö panostaa jatkossakin turvallisuutta edistäviin hankkeisiin ja ohjelmiin kaikissa yksiköissään.

Q4 – KASVUSUUNNITELMAT VUODELLE 2018

Afarak Group on aloittanut lisäpanostukset jalostussyklien lisäämiseksi ja tuotevalikoiman laajentamiseksi korkeamman lisäarvon tuotteilla Etelä-Afrikassa. Nämä hankkeet ovat vielä alkuvaiheissaan, ja ensimmäisiä tuotantotuloksia voidaan odottaa vuonna 2018.

Q4 – ENNÄTYKSELLINEN TULOS

2017 oli ennätysvuosi Afarakille. Käyttökate yli kolminkertaistui 18,0 miljoonaan euroon, kun vuonna 2016 se oli 5,5 miljoonaa euroa. Johdon keskittyminen vahvistuneiden markkinoiden tukemana tuottavuuteen ja tehokkuuden kasvuun koko konsernissa, etenkin Etelä-Afrikassa, johti merkittävään operatiiviseen ja taloudelliseen menestykseen tilikaudella.

Markkinakatsaus

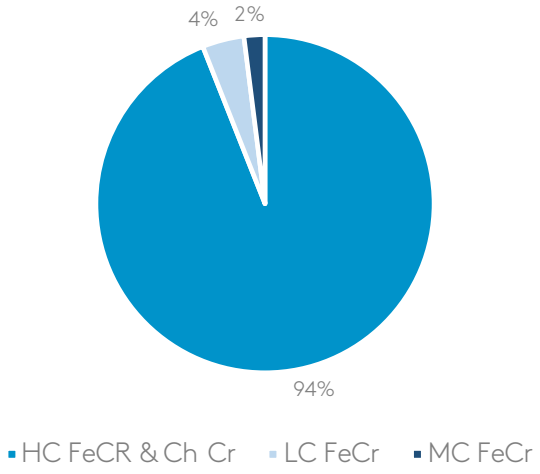
Kromimalmin markkinat

Afarak-konsernin toiminta kromimalmimarkkinoilla kasvaa jatkuvasti yhtiön kaivosteollisuuden kasvun myötä.

Suurin osa maailman kromimalmista käytetään metallurgisissa käyttökohteissa. Kromimalmia käytetään kuitenkin myös, tosin vähemmässä määrin,
- tulenkestävien eristeiden valmistuksessa
- valimohiekkana
- kemianteollisuuden raaka-aineena.

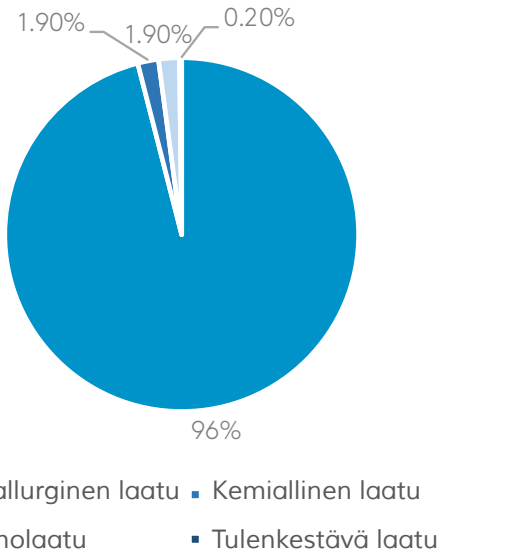
Tuotantomme on suunnattu pääasiassa vastaamaan metallurgista laatua edustavan kromimalmin kysyntään. Itse asiassa 96 % maailman kromimalmituotannosta käytetään metallurgisiin käyttökohteisiin.

FERROKROMIN TUOTANTO MAAILMASSA TYYPEITTÄIN

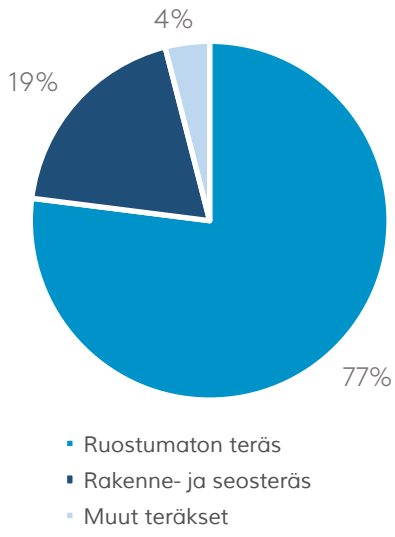
Metallurgiseen käyttöön tarkoitetun kromin päätyyppi on ferrokromi (FeCr), joka on kromin ja raudan seos, joka sisältää 50–70 % kromia.
Ferrokromia, joka sisältää vähemmän kuin 55 % kromia, kutsutaan teollisuudessa tavallisesti ”charge-kromiksi”. Kun kromia on tätä enemmän, puhutaan yleisesti ferrokromista. Molempien tuotantoa varten kromiittimalmi pelkistetään yleensä kivihiilen ja/tai koksin avulla korkeassa lämpötilassa valokaariuunissa. Ferrokromi luokitellaan usein sen sisältämän kromin ja hiilen suhteen mukaan. Kaavio 2 esittää erityyppisten ferrokromien tuotantoa maailmassa. Afarak tuottaa ferrokromia kaikissa pääluokissa.

KROMIMALMIN TUOTANTO MAAILMASSA LAADUITTAIN

Ferrokromia käytetään ensisijaisesti ruostumattoman teräksen valmistuksessa. Itse asiassa yli kolme neljäsosaa maailman ferrokromituotannosta käytetään ruostumattoman teräksen valmistukseen. Sitä käytetään myös erilaisten terästen seosmateriaalina. Kromi tekee teräksestä ruostumatonta muodostamalla siihen passiivikerroksen. Kaikki ruostumattomat teräkset sisältävät kromia. Lisäksi kromin ainutlaatuiset ominaisuudet lisäävät seosten kestävyyttä, sitkeyttä ja kovuutta. Jopa 60 % kaikista seosteräksistä sisältää kromia. Seuraavassa kaaviossa on esitetty ferrokromin käyttökohteita maailmassa.

FERROKROMIN KÄYTTÖKOHTEET MAAILMASSA

Kromimalmi ja ferrokromi ovat näin ollen hyvin läheisesti sidoksissa ruostumatonta terästä valmistavan teollisuuden kulloiseenkin tilanteeseen.

Vuosikatsaus 2017

Maailman talouden piristyminen jatkui vuonna 2017, ja kasvuvauhti kiihtyi odotettua nopeammin sekä kehittyneissä että kehittyvissä talouksissa. Talouskasvua tukivat lisäksi voimakkaat investoinnit infrastruktuuriin sekä hyödykkeiden, kuten ruostumattoman teräksen ja metalliseosten, kasvava kysyntä.

Laitteiden kysyntä maailmassa on ollut suurta, ja valmistajat innovoivat jatkuvasti uutta. Afarak tuottaa ferrokromia, jota käytetään komponenttien raaka-aineena näillä teollisuudenaloilla.

KULUTTAJALAITTEET JA LÄÄKINNÄLLISET LAITTEET
20,1
miljoonaa tonnia

KEMIAN-, PETROKEMIAN JA ENERGIATEOLLISUUS
6,4
miljoonaa tonnia

Ruostumattoman teräksen käyttökohteet muuttuvat yhä monipuolisemmiksi ja vaativammiksi. Afarakin tuotteita käytetään tuulivoimaloissa, öljy- ja kaasuteollisuudessa sekä ydinvoimaloissa.

RUOSTUMATON TERÄS

Ruostumattoman teräksen kysyntä jatkui koko maailmassa hyvänä vuonna 2017, joka oli positiivinen vuosi teräkselle. Kasvu oli vahvaa Kiinassa, Intiassa ja Euroopassa infrastruktuurin, kulutushyödykkeiden ja energiaan liittyvien segmenttien kasvavan kysynnän ansiosta.

ARKKITEHTUURI, RAKENTAMINEN JA INFRASTRUKTUURI
6,4
miljoonaa tonnia

Yhä vaativammiksi muuttuvat rakentamisen ja infrarakentamisen ratkaisut edellyttävät turvallisia ja koko elinkaaren kestäviä materiaaleja. Maailman johtavat ruostumattoman teräksen valmistajat käyttävät Afarakin materiaaleja tuottaessaan sopivia komponentteja rakennusteollisuudelle.

TEOLLISUUS JA RASKAS TEOLLISUUS
3,1
miljoonaa tonnia

Teollistumisen myötä tarvitaan uusia edistyneitä koneita ja työkaluja. Afarakin materiaaleja käytetään niin robotiikan komponenttien valmistuksessa kuin raskaan teollisuuden koneissa ja laitteissa.

MUUT
1
miljoona tonnia

LIIKENNE JA KULJETUS
4,2
miljoonaa tonnia

Kuljetusteollisuus etsii materiaaleja, jotka lisäävät kustannustehokkuutta ja täyttävät uuden teknologian vaatimukset. Afarak toimittaa raaka-ainetta merkittäville alan toimijoille käytettäväksi kuljetusteollisuuden, etupäässä ilmailu- ja autoteollisuuden, komponenteissa.

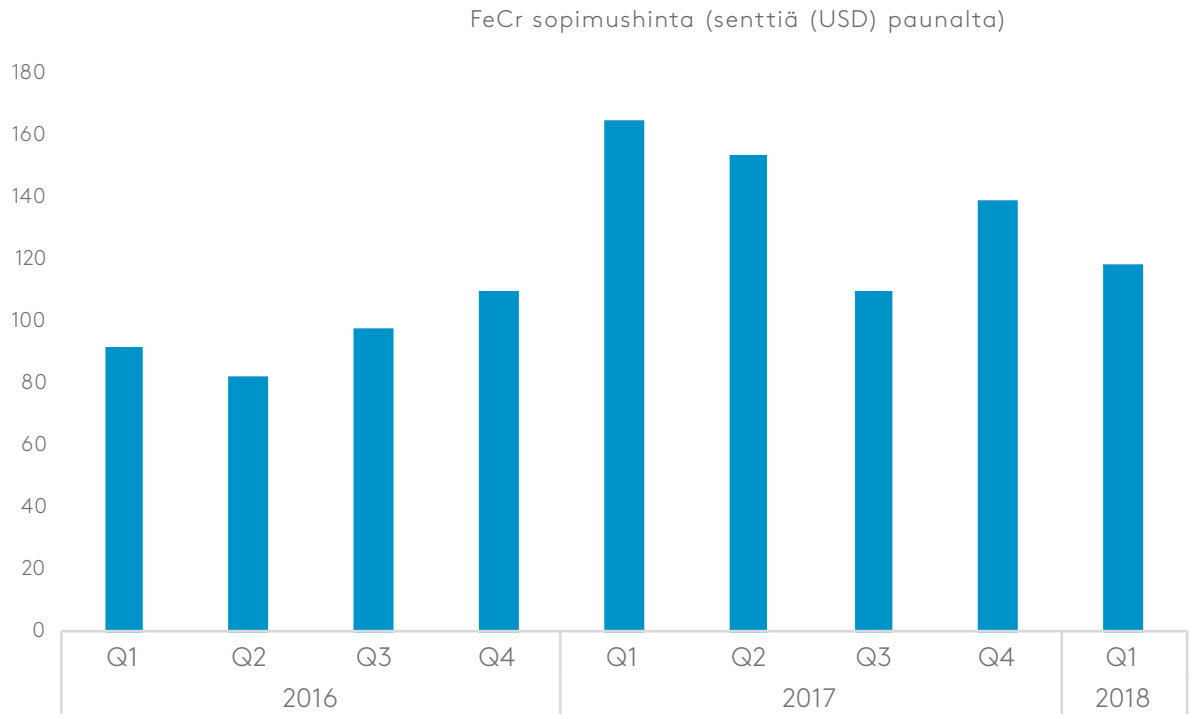
Lisääntyneen kysynnän vuoksi myös hinnat olivat korkeammat kuin vuonna 2016. Ne alkoivat kuitenkin laskea vuoden mittaan erittäin vahvan ensimmäisen vuosineljänneksen jälkeen. Ruostumattoman teräksen kysynnän odotetaan jatkuvan hyvänä vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä.

Ruostumattoman teräksen kysynnän pitkän aikavälin näkymät ovat edelleen positiiviset. On odotettavissa, että keskeiset maailmanlaajuiset megatrendit, kuten kaupungistuminen, uudenaikaistaminen ja lisääntynyt liikkuvuus yhdistettynä energian, elintarvikkeiden ja veden kasvavaan kysyntään tukevat ruostumattoman teräksen kysynnän kasvua tulevaisuudessa.

KROMIMALMI

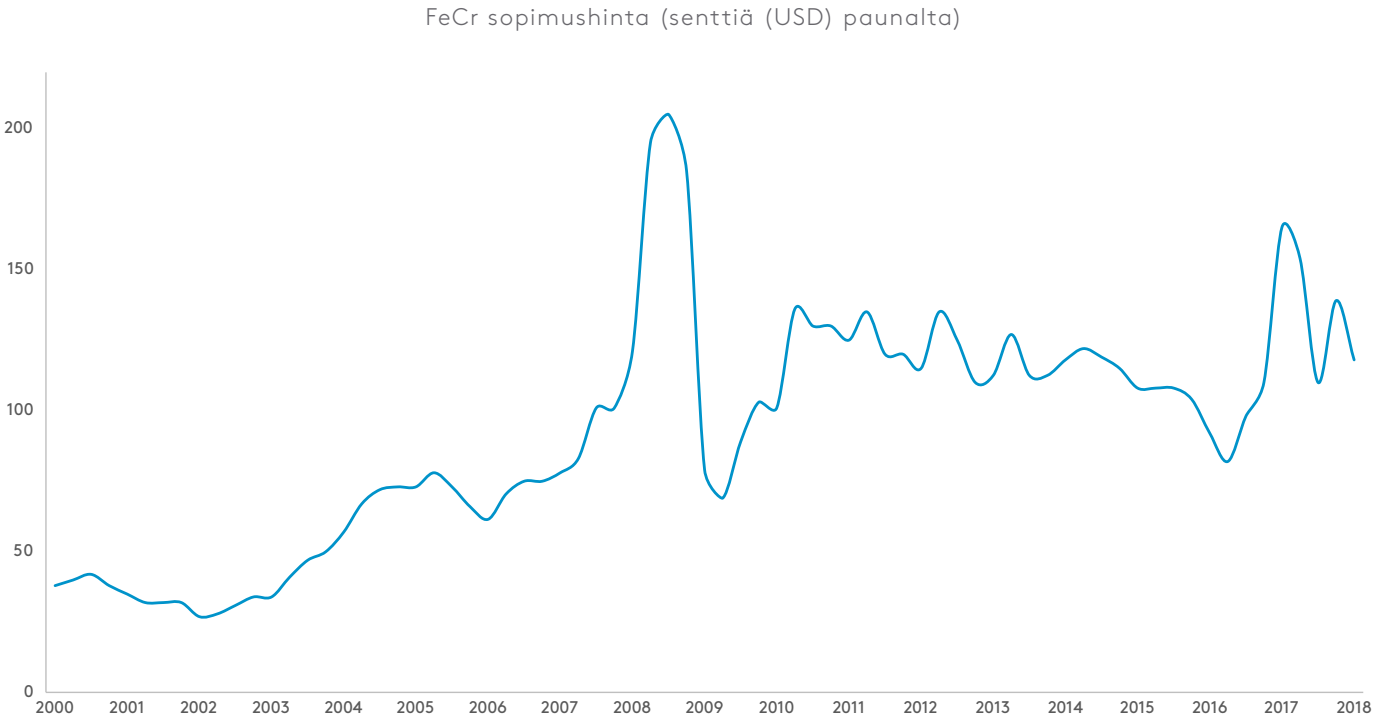
Ruostumattoman teräksen positiivinen markkinakehitys heijastui myös kromimalmien markkinoille. Vuoden 2017 hinnat olivat keskimäärin korkeammat kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2018 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana malmihintojen odotetaan pysyvän ennallaan.

FERROKROMI

Vuosi 2017 oli melko hyvä ferrokromimarkkinoilla. Ensimmäisen neljänneksen korkeat sopimushinnat eivät jatkuneet koko vuotta. Hinnat olivat kuitenkin korkeammalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Jatkossa markkinoiden odotetaan taas vahvistuvan ensimmäisen neljänneksen jälkeen. Sopimushinnat pysyvät kuitenkin erittäin epävakaina, koska syklit ovat tihentyneet ja niiden volatiliteetti on kasvanut, kuten seuraavasta kaaviosta nähdään.

LYHENTYNEET

On erittäin tärkeää, että Afarak ottaa tämän epävakauden huomioon ja varautuu siihen tarvittavin toimin. Vertikaalisen integraation lisäämisen ohella Afarak jatkaa toimia ja investointeja, joiden avulla se voi tuottaa korkeamman lisäarvon tuotteita ja laajentaa tuotevalikoimaansa.

Konsernin toimintakatsaus

Vuosi 2017 oli vahva toimintavuosi yhtiölle. Tulos parani etenkin jalostustoiminnassa sekä Etelä-Afrikan kaivostoiminnassa. Yhtiö pystyi vastaamaan tuotteiden kasvaneeseen kysyntään.

Myynti

101 598 t

(97 095 t)

Kaivostoiminta

503 914 t

(262 266 t)

Jalostustoiminta

107 630 t

(95 739 t)

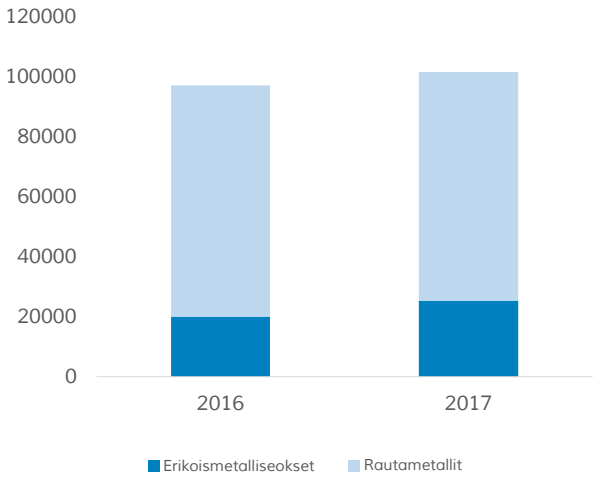
Henkilöstö

1 017

(813)

MYYNTI

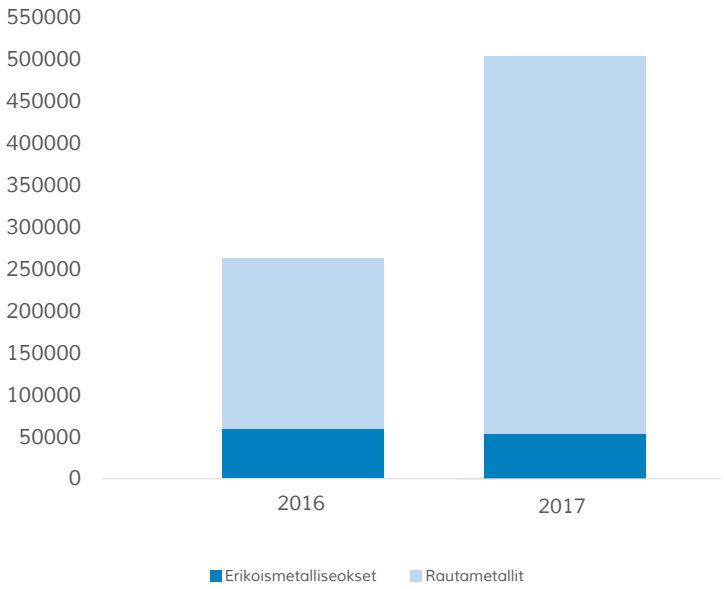
Konsernin tuotteiden kysyntä kasvoi vuonna 2017. Konsernin myynti jalostustoiminnan osalta oli 101 598 (2016: 97 095) tonnia, mikä on 4,6 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Kasvuun vaikuttivat erikoismetallisegmentin suuremmat myyntimäärät markkinoiden vahvistuessa ja vakiolaatuisen ferrokromin menekin kasvaessa, kun sen jalostus alkoi EWW:ssä vuonna 2017 avaten uuden tulovirran.

KAIVOSTOIMINTA

Kaivostoiminta lähes kaksinkertaistui vuonna 2017, mikä oli kokonaan seurausta rautametallisegmentin kaivostoiminnan piristymisestä.

Rautametallien kaivostoiminta yli kaksinkertaistui 450 794 tonniin (202 514), mitä edesauttoi Mecklenburgin avolouhoksen uudelleen avaaminen tammikuussa 2017. Myös Stelliten kaivoksen toiminta kasvoi lisääntyneen kysynnän myötä. Vuonna 2017 yhtiön johto päätti pidentää avolouhoksen seinämää Stellitessä, mikä kasvatti tuotantoa kaivoksella. Suunnitelman mukaiset seisokit Kavakin kaivoksilla johtivat osittain tuotannon pienenemiseen Turkissa.

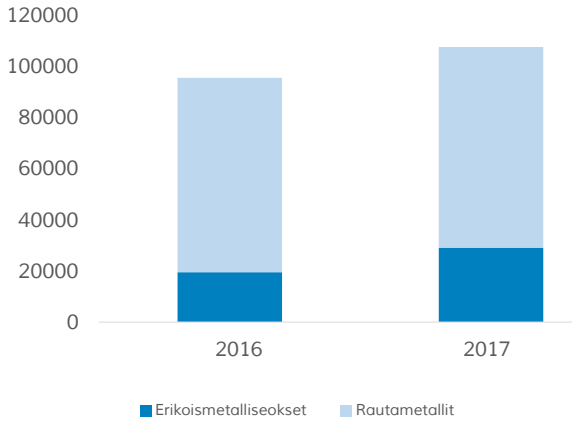

JALOSTUSTOIMINTA

Tuotteiden kysynnän kasvaessa Afarakin jalostustoiminta kasvoi 12,4 % ja oli 107 630 (95 739) tonnia.

Konsernin jalostustoiminnan kasvu oli seurausta pääasiassa erikoismetallien jalostustoiminnan kasvusta, joka oli 50,2 %. Tuotteiden kasvaneen kysynnän vuoksi johto lyhensi kesäseisokkeja edellisvuoteen verrattuna eikä seisauttanut tuotantoa lainkaan viimeisellä neljänneksellä edellisvuoden tapaan.

Jalostustoiminnan kasvuun vaikuttivat myös tuottavuuden parantaminen ja pääomainvestoinnit Mogalen jalostuslaitoksessa. Vuonna 2017 Afarak investoi merkittävästi P1-P2-P3-uunien eristeiden uusimiseen ja käynnisti uudelleen P4-uunin. Näillä toimilla oli myönteinen vaikutus Mogalen toiminnan tehokkuuteen.

HENKILÖSTÖ

Vuoden 2017 lopussa Afarakilla oli 1 017 (813) työntekijää. Vuoden 2017 aikana henkilöstömäärä kasvoi lisääntyneen kaivostoiminnan myötä Turkissa ja Etelä-Afrikan Mogalessa, missä rekrytointia jatkettiin ennen P4-uunin uudelleenkäynnistystä sen jälkeen, kun yhtiö oli vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä saanut onnistuneesti päätökseen Etelä-Afrikan työsuhdelain pykälän 189 mukaiset neuvottelut. Vuonna 2017 konserni palkkasi 86 määräaikaista työntekijää testiprojektiin Serbiaan, jossa tutkitaan sintratun magnesiitin tuotantoa.

Konsernin tulos

2017 oli ennätysvuosi Afarakille. Käyttökate yli kolminkertaistui 18,0 miljoonaan euroon, kun vuonna 2016 se oli 5,5 miljoonaa euroa. Johdon keskittyminen vahvistuneiden markkinoiden tukemana tuottavuuteen ja tehokkuuden kasvuun koko konsernissa, etenkin Etelä-Afrikassa, johti merkittävään operatiiviseen ja taloudelliseen menestykseen tilikaudella.

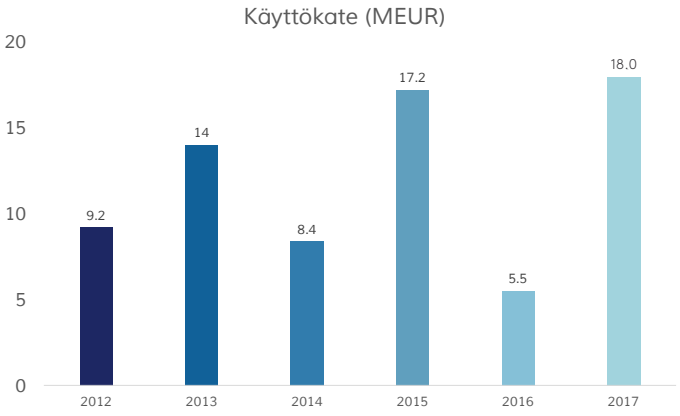
LIIKEVAIHTO
198,8 MEUR
[153,6 MEUR]

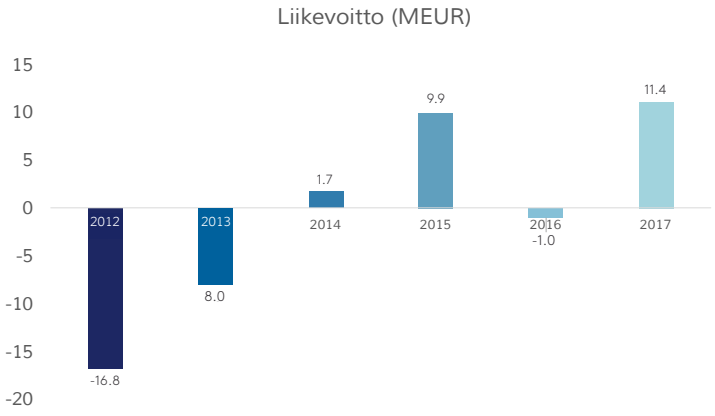
TILIKAUDEN TULOS
6,7 MEUR
[-0,9 MEUR]

LIIKETULOS
11,4 MEUR
[-1,0 MEUR]

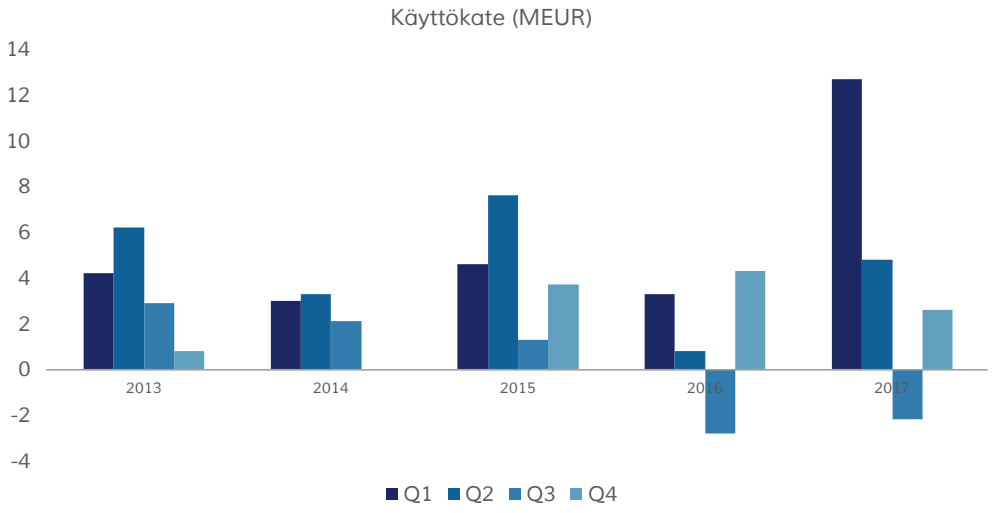
KÄYTTÖKATE
18,0 MEUR
[5,5 MEUR]

Kirjatut tulokset ovat Afarakin historian parhaita.

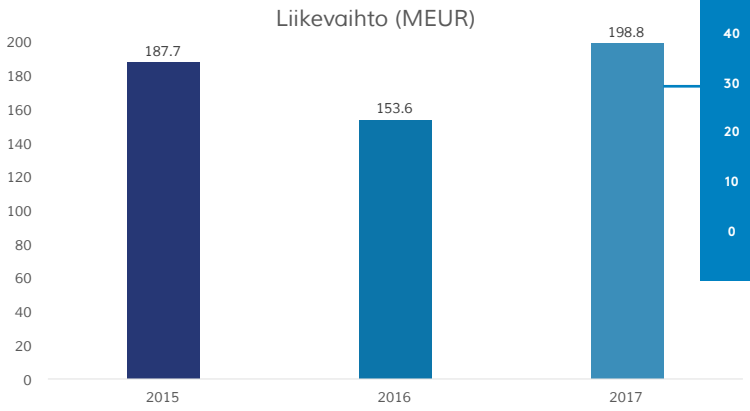
Ennätystuloksesta huolimatta kausivaihtelu on edelleen merkittävä ongelma, johon yrityksen on jatkossakin sopeuduttava. Kolmannella neljänneksellä kausiseisokit sekä Euroopassa että Etelä-Afrikassa aiheuttivat välillisiä yleiskustannuksia. Myös Etelä-Afrikan korkeat sähkön talvihinnat lisäävät kausivaihtelujen vaikutuksia.

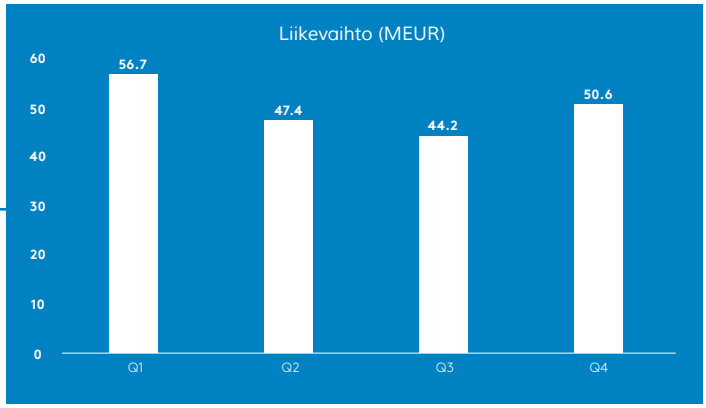

TILIKAUDEN 2017 TULOS

Vuonna 2017 Afarak Group teki hyvää tulosta: liikevaihto kasvoi 29,5 % ja oli 198,8 miljoonaa euroa (153,6). Liikevaihto kasvoi molemmissa segmenteissä lisääntyneen tuotannon ja myynnin sekä vahvistuneiden markkinoiden ansiosta. Rautametallisegmentin liikevaihto kasvoi 25,6 %, mikä heijasteli strategista muutosta, kun tuotevalikoimassa siirryttiin pois piimangaanista ja keskityttiin yksinomaan kromiin ja keskihiiliseen ferrokromiin.

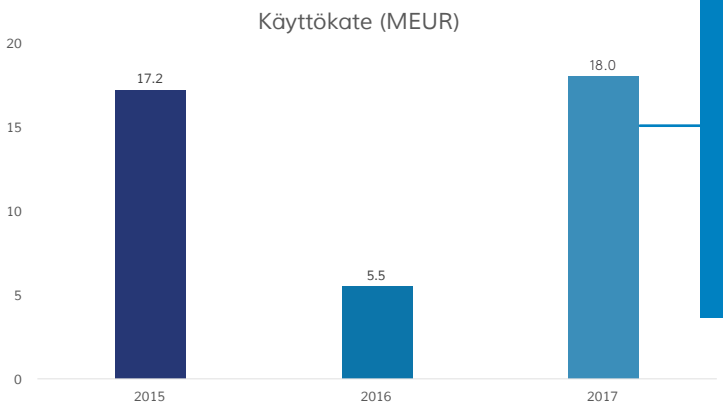
Erikoismetalliseosliiketoiminnan liikevaihto kasvoi myös reippaasti, 30,2 % edellisvuodesta, ja oli 89,4 miljoonaa euroa (68,7). Parantunut tulos heijasteli markkinoiden vahvistuneita perustekijöitä, jotka pysyivät hyvinä koko vuoden, kun kysyntä kasvoi ja hinnat nousivat edellisestä vuodesta. Tosin kehitys noudatteli kausivaihtelua, ja kolmas neljännes oli kausista heikoin. Lisäksi ensimmäisen neljänneksen suurin liikevaihto johtui ennätyskorkeista sopimushinnoista.

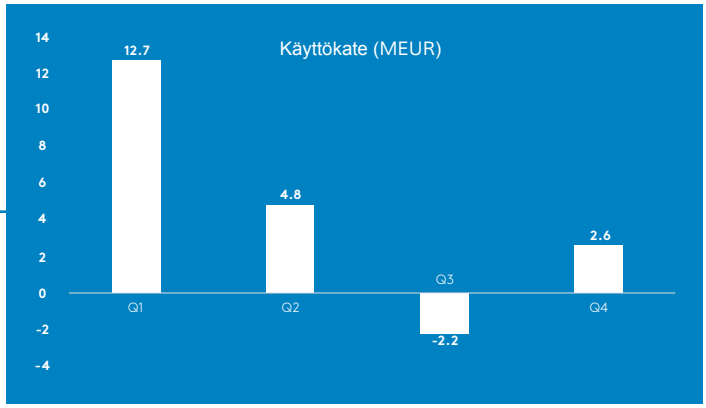

Vahvistuneiden markkinoiden ja yhteisyrityksen hyvän tuloksen ansiosta käyttökate yli kolminkertaistui 18,0 miljoonaan euroon, kun vuonna 2016 se oli 5,5 miljoonaa euroa. Kasvu johtui lähes kokonaan ensimmäisen neljänneksen erittäin hyvästä tuloksesta, joka heijasteli korkeaa sopimushintaa. Kolmannella neljänneksellä kannattavuutta heikensi tavanomainen kausivaihtelu – laitosten seisokit Euroopassa ja Etelä-Afrikassa – sekä raaka-ainemäärien huomattava kasvu.

Neljännen neljänneksen käyttökatteeseen vaikuttivat yhteisyritykseen liittyvät erityistekijät, jotka heikensivät konsernin kannattavuutta.

Yhteisyrityksen tulo-osuus kasvoi vuonna 2017 ja oli 3,1 (0,1) miljoonaa euroa. Lopetettujen toimintojen tulos vuonna 2017 oli 1,5 (1,9) miljoonaa euroa. Tulos sisältää varauksen purkua 0,6 (0,8) miljoonaa euroa liittyen vuonna 2008 hankitun sahalaitoskaluston lopulliseen myyntiin.

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	2017	2016
Liikevaihto	56,7	47,4	44,2	50,6	**198,8**	153,6
KÄYTTÖKATE	12,7	4,8	-2,2	2,6	**18,0**	5,5
Käyttökate-%	22,4 %	10,2 %	-4,9 %	5,2 %	**9,0 %**	3,6 %
LIIKETULOS	11,1	3,3	-4,2	1,2	**11,4**	-1,0
Liikevoitto-%	19,6 %	7,0 %	-9,4 %	2,3 %	**5,7 %**	-0,7 %
Tilikauden voitto	4,2	2,9	-3,9	3,5	**6,7**	-0,9

TASE, KASSAVIRTA JA RAHOITUS

Oman pääoman tuotto
3,0%
(-1,6%)

Sijoitetun pääoman tuotto
8,2%
(0,9%)

Omavaraisuusaste
66,3%
(67,7%)

Nettovelkaantumisaste
0,7%
(-3,3%)

Vaihto-omaisuus
49,9 MEUR
(48,4 MEUR)

Varaston kiertonopeus
4,0
(3,2)

Myyntisaamiset
24,0 MEUR
(23,6 MEUR)

Rahavarat
10,7 MEUR
(9,7 MEUR)

Konsernin taseen loppusumma 31.12.2017 oli 259,9 (260,2) miljoonaa euroa ja oma pääoma oli 172,4 (176,2) miljoonaa euroa. Yhdysvaltain dollarin heikkeneminen oli tärkein niistä tekijöistä, joka vaikuttivat negatiivisesti Afarakin taseeseen muuntoeron muutoksen ollessa -2,5 (11,9) miljoonaa euroa.

Konsernin rahat ja pankkisaamiset 31.12.2017 olivat 10,7 (9,7) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan kassavirta oli 1,6 (9,0) miljoonaa euroa, ja vuoden aikana operatiivisen toiminnan rahavirta käytettiin lähinnä käyttöpääoman tukemiseen.

Toisaalta konserni kasvatti velkaansa rahoituksen välittäjille 5,6 (11,7) miljoonalla eurolla.

INVESTOINNIT, YRITYSOSTOT JA -MYYNNIT

Käyttöomaisuusinvestoinnit vuonna 2017 olivat 6,9 (2,8) miljoonaa euroa. Erikoismetalliseosliiketoiminnan käyttöomaisuusinvestoinnit tehtiin konsernin liiketoiminnan tukemiseksi. Rautametalliseosliiketoiminnan käyttöomaisuusinvestoinnit sisältävät laajoja tehdas- ja koneinvestointeja, kuten P4:n uudelleenkäynnistyksen ja Mogalen P1-uunin tulenkestävien eristeiden uusimisen seisokin aikana.

Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä Afarak Mogale allekirjoitti sopimuksen, jonka mukaan se ostaa 10 prosenttia yhtiön osakekannasta Mogale Alloys Workers Trustilta 64,9 miljoonan randin hinnalla. Kauppahinta maksetaan 8 vuoden aikana. Tämä määräysvallattomien osakkeiden hankinta pienensi omaa pääomaa 3,4 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2017 aikana Afarak pyrki laajentamaan Stelliten avolouhosta pidentämällä louhoksen seinämää. Yhtiö on myös aloittanut toimet jalostussyklien lisäämiseksi ja tuotevalikoiman laajentamiseksi korkeamman lisäarvon tuotteiden ja uusien talteenottolaitosten avulla. Nämä hankkeet ovat vielä alkuvaiheissaan, ja ensimmäisiä tuotantotuloksia voidaan odottaa vuonna 2018. Zeerustin kromikaivoksen hankinnan myötä Afarakin tuotantokapasiteetti kasvaa ja yhtiöstä tulee Etelä-Afrikan ainoa korkeahiilisen ferrokromin tuottaja.

Segmenttien katsaukset

Rautametallien segmentti

Resurssin kuvaus

FERROKROMIN
TUOTANTOKETJU

VLAKPOORTIN KAIVOS – ETELÄ-AFRIKKA

Vlakpoortin kaivos sijaitsee Etelä-Afrikassa Bushveldin esiintymän länsihaaran pohjoisosassa. Se hankittiin vuonna 2011 samaan aikaan malminetsintäoikeuksien kanssa. Siitä lähtien on tehty laajamittaista tutkimustyötä, kuten geologisia porauksia, tutkimusojien kaivuuta ja koelouhintaa LG5- ja LG6-malmijuonilla, jotka valittiin ensimmäisinä testaukseen.

Kaivoksen varannot ovat yli 6 Mt kromia ja 300 000 unssia platinametalleja. Varannot muodostuvat malmijuonista LG1–6, MG1–4 ja UG1–2 sekä Merensky Reefin paljastumista.

STELLITEN KAIVOS – ETELÄ-AFRIKKA

Stelliten kaivos hankittiin vuoden 2010 lopulla osana Chromexin hankintaa. Kaivos on Mogale Alloysin ensisijainen malmintoimittaja integroiden näin rautametalliliiketoimintaa. Stelliten kaivoksen ylijäävä palamalmi viedään Kiinaan.

Stelliten kaivos sijaitsee Etelä-Afrikassa Bushveldin esiintymän länsihaarassa, missä sijaitsee yli 70 prosenttia maailman kromivarannoista ja mistä 40 prosenttia kromituotannosta on peräisin. Kaivoksen kromiittivarannot ovat noin 32 Mt koostuen neljästä malmijuonesta LG6, MG1, MG2 ja MG4. Kaikki neljä malmijuonta paljastuvat kaivoksen alueella.

MECKLENBURGIN KAIVOS – ETELÄ-AFRIKKA

Mecklenburgin kaivos sijaitsee Bushveldin esiintymän itäkielekkeellä, joka on tunnettu siitä, että siellä sijaitsee iso osa maailman tunnetuista platinavarannoista. Alue on myös merkittävä kromiitin lähde. Mecklenburgin kaivoksella aloitettiin täysi tuotanto heinäkuussa 2013. Yhtiö arvioi parhaillaan maanalaisen kaivoksen käynnistämistä Mecklenburgissa. Avolouhos suljettiin marraskuussa 2015, mutta joulukuussa 2016 Afarak aloitti valmistelevat työt avolouhoksen käynnistämiseksi uudelleen pidentämällä avolouhoksen seinämiä.

MOGALE ALLOYSIN JALOSTUSLAITOS – ETELÄ-AFRIKKA

Mogalen hankinta vuonna 2009 mahdollisti yhtiön pääsyn mineraaliprosessointisektorille Etelä-Afrikassa. Hankinta oli Afarakille strategisesti tärkeä, sillä näin yhtiö sai käyttöönsä Mogalen tasavirtasulattoteknologian, joka on ollut Mogalella käytössä jo vuodesta 1983. Mogalea pidetään tämän teknologian osaamiskeskuksena. Mogalella on käytössään neljä sulattoa, joista kaksi on tasavirtasulattoja ja kaksi upotettuja kaarisulattoja. Vuotuinen tuotantokapasiteetti on 110 000 tonnia. Sulatot pystyvät tuottamaan neljää avaintuotetta: piimangaania, plasmaferrokromia, ferrokromia sekä ruostumattoman teräksen valmistuksessa käytettävää kromi-nikkeli-rautametalliseosta. Vuoden 2014 loppupuolella saatiin valmiiksi 13 miljoonan euron investointi uuteen rautametallin jalostus- ja granulointilaitokseen. Vuonna 2016 tuotantolaitoksella muutettiin yksi uuni piimangaanin tuotannosta ferrokromin tuotantoon.

Rautametallisegmentti Vuosikatsaus 2017

Rautametallisegmentin tulos vuonna 2017 oli erittäin hyvä verrattuna vuoteen 2016, mikä johtui pääasiassa vahvistuneista markkinoista. Yhtiö toteutti myös useita toimia ja hankkeita, joiden ansiosta se pystyi täysimääräisesti hyödyntämään markkinoiden piristymisen.

LIIKEVAIHTO
106,1 MEUR
(84,5 MEUR)

KÄYTTÖKATE
11,4 MEUR
(5,0 MEUR)

LIIKETULOS
6,4 MEUR
(0,9 MEUR)

KAIVOSTOIMINNAN TUOTANTO
450 794 T
(202 514 t)

JALOSTUSTOIMINNAN TUOTANTO
78 479 T
(76 319 t)

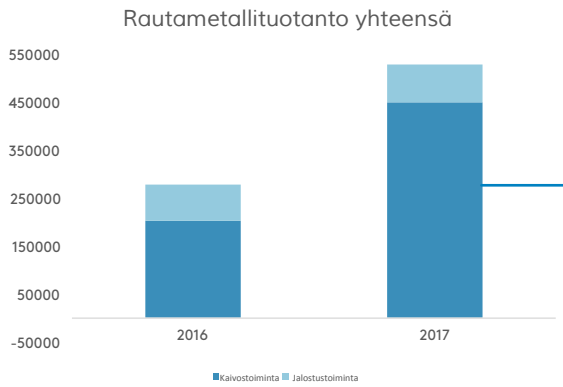
JALOSTEIDEN MYYNTI
76 258 T
(77 092 t)

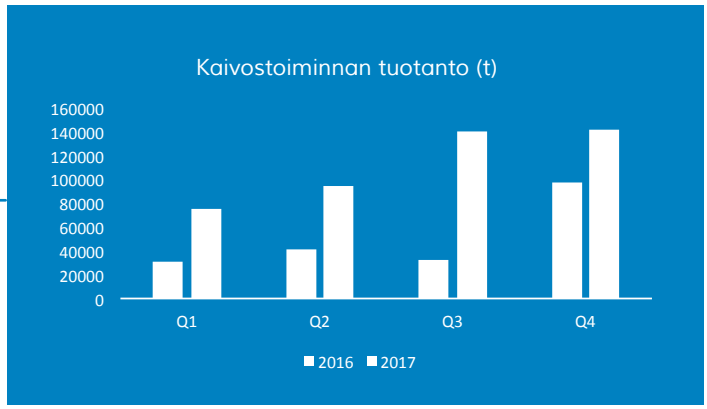
Henkilöstö
434
(369)

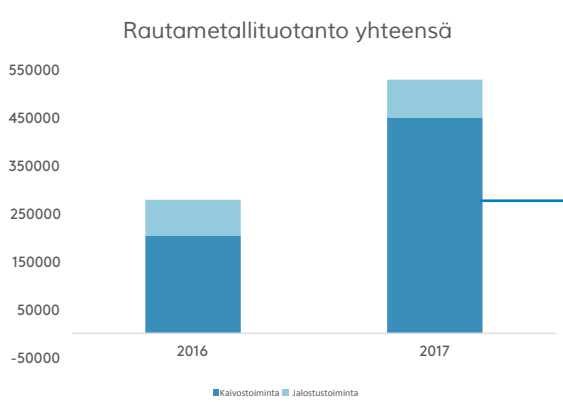
TUOTANTO

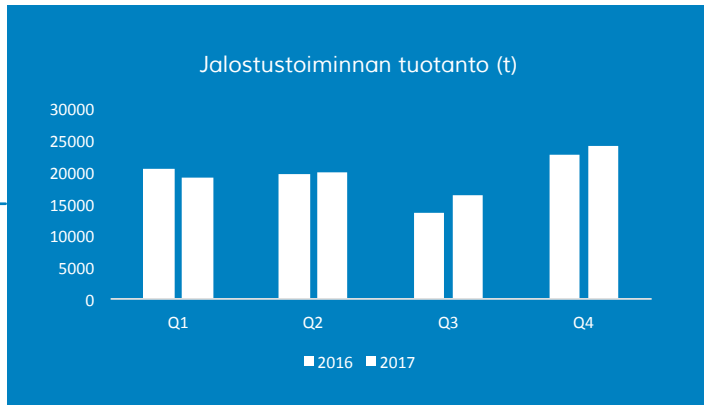
Segmentin operatiivinen tulos tilikauden ajalta oli erittäin hyvä. Kokonaistuotannon kasvu oli 89,8 %.

Kasvu syntyi pääasiallisesti kaivostoiminnasta, ja sitä edesauttoi Mecklenburgin avolouhoksen uudelleen avaaminen tammikuussa 2017. Avolouhoksen seinämää pidennettiin 40 metristä 65 metriin, mikä mahdollisti 200 000 lisätonnin potentiaalin. Samalla pääsy maanalaisen kaivoksen alueelle helpottuu. Myös Stelliten kaivoksen toiminta kasvoi lisääntyneen kysynnän myötä. Vuonna 2017 yhtiön johto päätti pidentää avolouhoksen seinämää Stellitessä, mikä kasvatti kaivoksen tuotantoa.

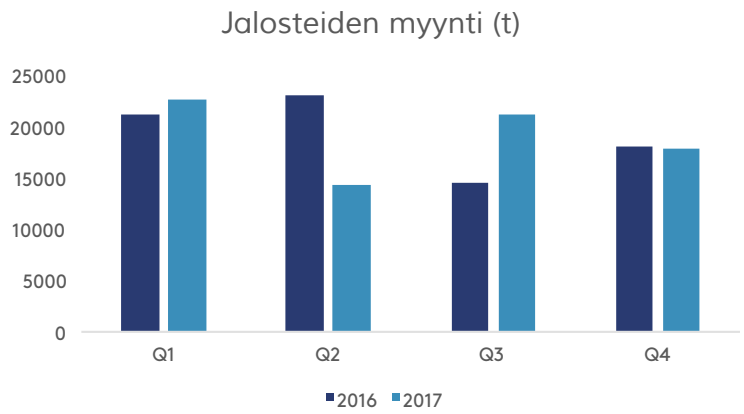

Jalostusmäärät Mogalessa kasvoivat tuottavuuden parantamistoimien ja investointien ansiosta. Vuonna 2017 Afarak investoi merkittävästi P1-P2-P3-uunien eristeiden uusimiseen ja käynnisti uudelleen P4-uunin. Näillä toimilla oli myönteinen vaikutus Mogalen toiminnan tehokkuuteen.

MYYNTI

Jalosteiden myynti rautametallisegmentissä laski hieman tilikauden aikana johtuen erityisen vaikeasta toisesta neljänneksestä.

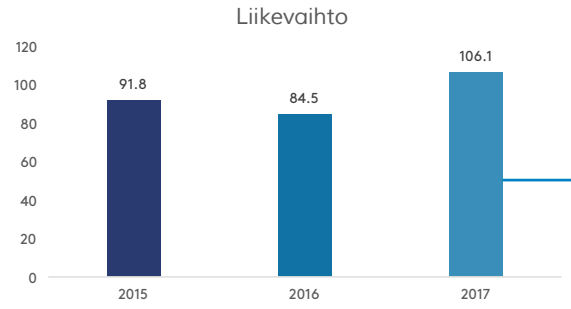

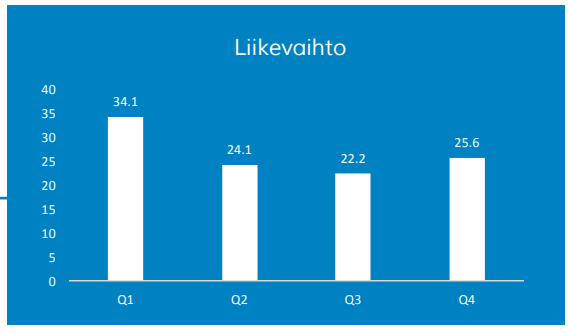
Toista neljännestä lukuun ottamatta jalosteiden myynti lisääntyi vahvistuneiden markkinoiden ansiosta. Rautametallisegmentin myyntivolyymit laskivat jyrkästi 38,0 %, mikä johtui pääasiassa Mogale Alloysin P2-uunin muuntamisesta piimangaanituotannosta ferrokromituotantoon. Lisäksi eräät asiakkaat, joiden sopimukset olivat sidoksissa sopimushintoihin, siirsivät tilauksiaan kolmannelle neljännekselle.

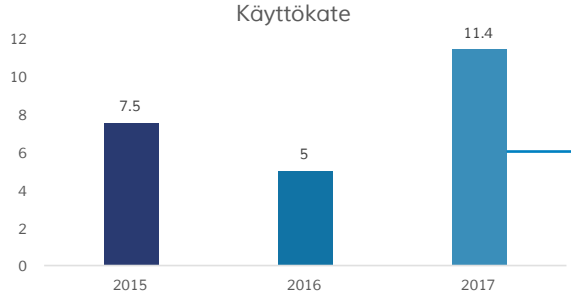
TALOUDELLINEN TULOS

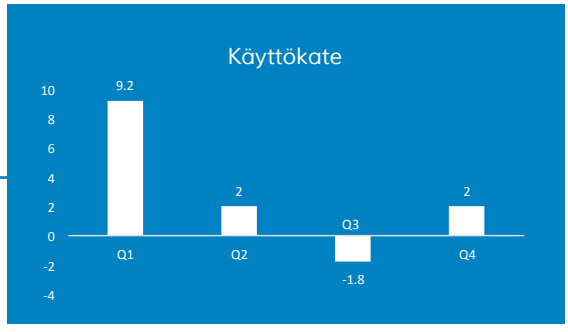
Rautametallisegmentin tulos vuonna 2017 oli erittäin hyvä verrattuna vuoteen 2016. Liikevaihto kasvoi 25,6 % piristyneiden markkinoiden tukemana, varsinkin vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Lisäksi johdon käynnistämät toimet segmentin reagointikyvyn parantamiseksi mahdollistivat sen, että yhtiö pystyi hyödyntämään markkinoiden vahvistumisen. Vahvan ferrokromi- ja kromimalmimarkkinan myötä rautametallisegmentin kannattavuus parani merkittävästi ja johti ennätykselliseen 11,4 miljoonan euron (5,0) käyttökatteeseen ja 6,4 miljoonan euron (0,9) liiketulokseen.

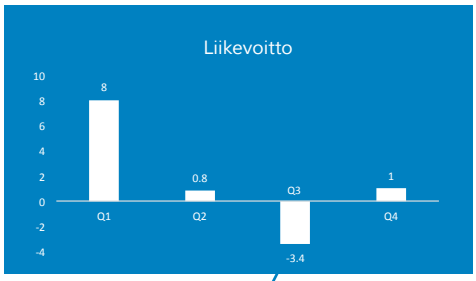
MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	FY16	FY15
Liikevaihto	34,1	24,1	22,2	25,6	106,1	84,5
KÄYTTÖKATE	9,2	2,0	-1,8	2,0	11,4	5,0
Käyttökate-%	26,9 %	8,3 %	-8,0 %	8,0 %	10,8 %	5,9 %
LIIKETULOS	8,0	0,8	-3,4	1,0	6,4	0,9
Liikevoitto-%	23,4 %	3,4 %	-15,4 %	3,9 %	6,0 %	1,0 %

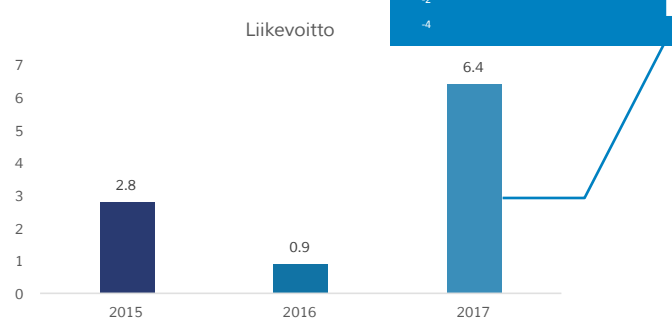

Kolmanteen neljännekseen liittyvien kausivaihteluhaasteiden lisäksi rautametallisegmentillä oli haasteenaan hyvin erityinen ja hankala liiketoimintaympäristö Etelä-Afrikassa, mikä vaikutti heikentävästi segmentin kannattavuuteen. Etelä-Afrikan korkeat talvisähköhinnat johtivat huoltoseisokkeihin kolmannella neljänneksellä ja kasvattivat siten tuotantokustannuksia. Neljänneksen aikana johto pidensi Mogalen laitoksen seisokkia neljään viikkoon laajojen huoltotöiden ja investointien ajaksi, mikä entisestään kasvatti seisokin kustannuksia. Afarak investoi merkittävästi P1-P2-P3-uunien eristeiden uusimiseen ja aloitti valmistelut P4-uunin uudelleenkäynnistämiseksi. Uunin eristeistä, jotka piti uusia ennenaikaisesti, kirjattiin 0,6 (0,0) miljoonan euron arvonalennus. Lisäksi kolmansien osapuolten malmien hinta nousi jyrkästi, mikä osaltaan lisäsi tuotantokustannuksia. Neljänneksen aikana epätavallisen huonot sääolot Etelä-Afrikassa aiheuttivat useita kuljetusviivästyksiä. Kaikki nämä tekijät yhdessä vaikuttivat negatiivisesti segmentin kannattavuuteen, mitä kuitenkin osittain kompensoi yhteisyrityksen tulo-osuus.

YHTEISYRITYS

Yhteisyrityksellä oli tärkeä merkitys Afarakin positiiviseen tulokseen vuoden aikana. Liikevaihto kasvoi kolminkertaiseksi 16,8 (5,3) miljoonaan euroon johtuen Mecklenburgin kaivoksen myyntivolyymien kasvusta sekä Stelliten kaivoksen rikasteen ja palamalmin myynnin kasvusta. Myös kannattavuus parani reipasta tahtia.

Yhteisyrityksen kokonaistulos koko vuodelta oli 6,0 (0,2) miljoonaa euroa, josta Afarakin osuus oli 3,1 (0,1) miljoonaa euroa. Osuus yhteisyrityksen käyttökatteesta koko vuodelta oli ennätykselliset 4,0 (1,3) miljoonaa euroa.

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	FY16	FY15
Liikevaihto	5,3	3,2	3,6	4,7	16,8	5,3
KÄYTTÖKATE	3,3	0,5	0,3	-0,2	4,0	1,3
Käyttökate-%	62,5 %	16,3 %	9,3 %	-4,3 %	23,6 %	24,4 %
LIIKETULOS	3,1	0,3	0,0	-0,5	3,0	0,8
Liikevoitto-%	59,1 %	9,7 %	-0,6 %	-9,9 %	17,6 %	15,7 %

Afarak odottaa, että yhteisyritys vaikuttaa jatkossakin merkittävästi konsernin keskipitkän aikavälin tulokseen Mecklenburgin kaivoksen lisääntyneen toiminnan ja Stelliten kaivoksen laajojen parannusten ansiosta.

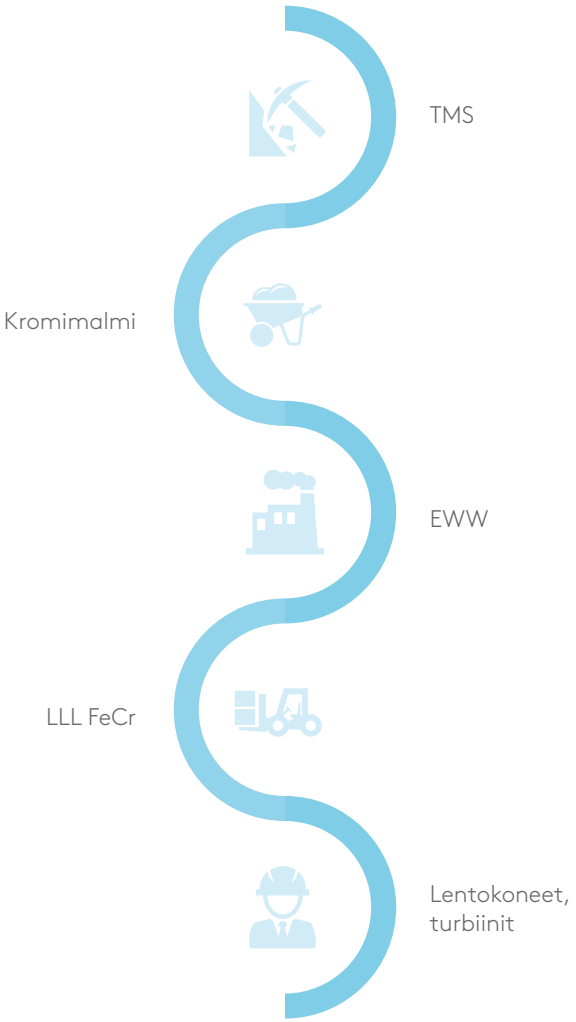
KATSE ETEENPÄIN

Yhtiö on aloittanut toimet jalostussyklien lisäämiseksi ja tuotevalikoiman laajentamiseksi korkeamman lisäarvon tuotteiden avulla. Nämä hankkeet ovat vielä alkuvaiheissaan, ja ensimmäisiä tuotantotuloksia voidaan odottaa vuonna 2018. Zeerustin kromikaivoksen hankinnan myötä Afarakin tuotantokapasiteetti kasvaa edelleen toisella vuosineljänneksellä ja yhtiöstä tulee Etelä-Afrikan ainoa korkeahiilisen ferrokromin tuottaja.

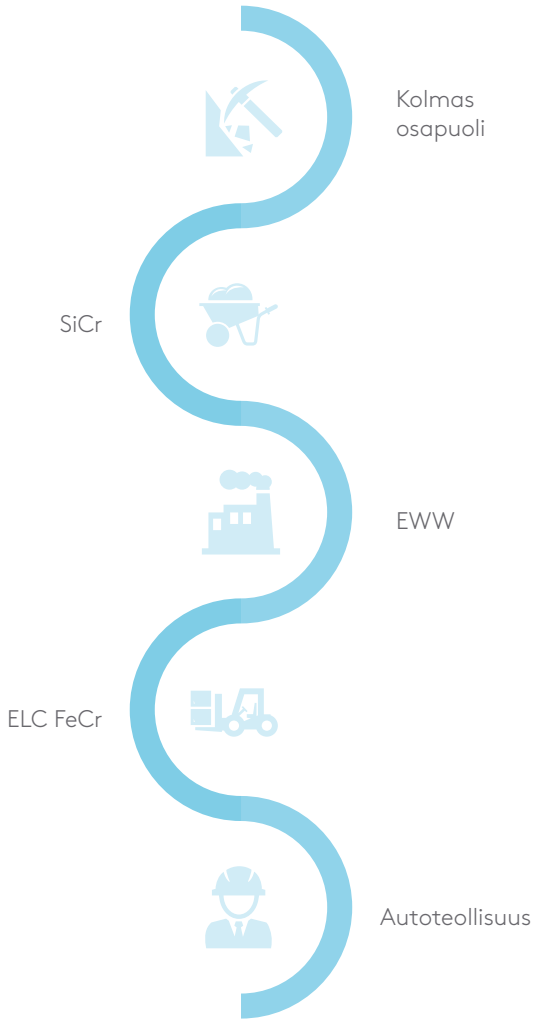
Erikoismetallien segmentti

Resurssin kuvaus

MATALAHIILISEN ERIKOISFERROKROMIN TUOTANTOKETJU

ERIKOISMATALAHIILISEN FERROKROMIN TUOTANTOKETJU

Kaivokset
Jalostuslaitos
Loppukäyttäjä
Raaka-aine
Jaloste

TMS – TURKKI

TMS:n toiminta koostuu avolouhoksista ja maanalaisista kaivoksista sekä malmin rikastuslaitoksista, jotka on varustettu esi- ja välimurskauksella, seulonnalla ja jauhatuksella. Tuotantolaitokset sijaitsevat Kavakissa Eskisehirin maakunnassa ja Tavasissa Denizlin maakunnassa. TMS:llä on lisäksi 27 lisenssiä, joista 12 on hyödyntämislisenssejä.

TMS valmistaa kahta kromimalmityyppiä: erikoislaatuista kromiittirikastetta ja palamalmia.

KORKEAN KROMIPITOISUUDEN FERROKROMIN TUOTANTOKETJU

EWW – SAKSA

EWW on maailmanlaajuisesti tunnustettu jalostuslaitos, jolla on huipputason laitteistot ja laboratoriot. EWW:llä on takanaan jo lähes 100 vuoden kokemus jalostuksesta. EWW tunnetaan erittäin pitkälle erikoistuneena sulattona, joka valmistaa laajaa valikoimaa erikoistuotteita kuten matalahiilistä ja erittäin matalahiilistä ferrokromia. Tuotteet myydään auto-, ilmailu- ja avaruus- sekä voimalaitosteollisuudessa toimiville kansainvälisille asiakkaille.

Erikoismetalliseosliiketoiminta Vuosikatsaus 2017

Erikoismetallisegmentti kasvoi vuoden aikana voimakkaasti niin taloudellisesti kuin operatiivisesti Afarakin tuotteiden kysynnän kasvun ja markkinahintojen nousun myötä.

Liikevaihto

89,4 MEUR

(68,7 MEUR)

KÄYTTÖKATE

12,6 MEUR

(5,4 MEUR)

LIIKETULOS

11,1 MEUR

(3,1 MEUR)

Kaivostoiminnan tuotanto

53 120 T

(59 752 t)

Jalostustoiminnan tuotanto

29 151 T

(19 420 t)

Jalosteiden myynti

25 340 T

(20 003 t)

Henkilöstö

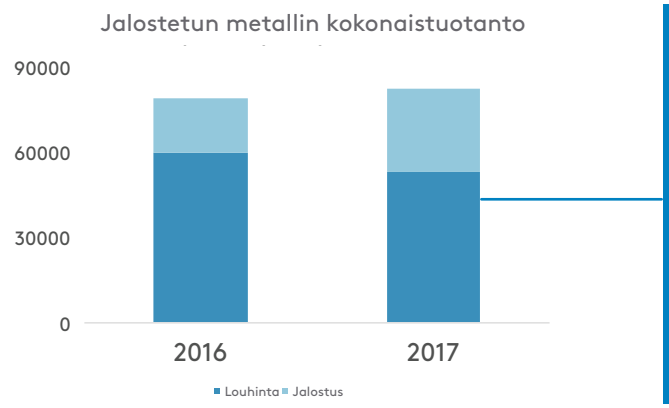
483

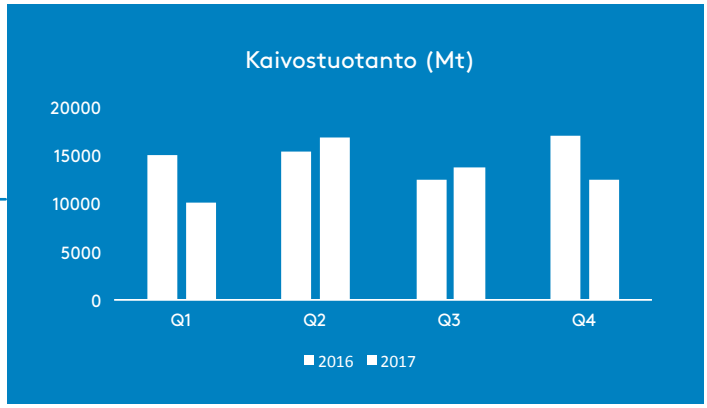
(438)

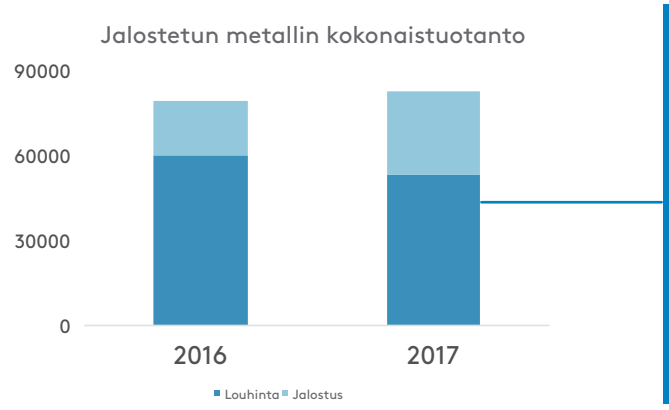
TUOTANTO

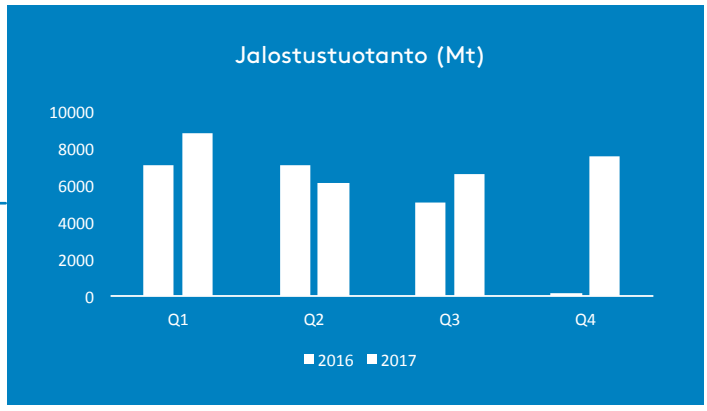
Kokonaistuotanto vuonna 2017 kasvoi 3,9 % ja oli 82 271 (79 172) tonnia, mikä johtui jalostusmäärien merkittävästä kasvusta.

Kaivostoiminta supistui hieman vuonna 2017 johtuen Turkissa sijaitsevan kaivosten huoltoseisokeista ensimmäisen ja neljännen neljänneksen aikana.

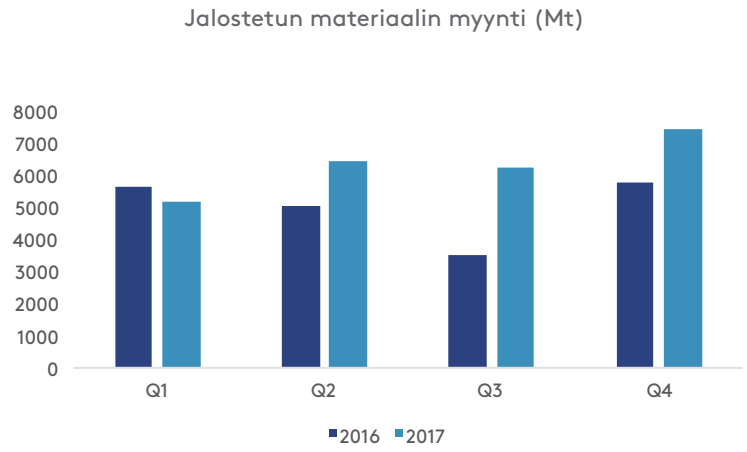

Jalostetun materiaalin tuotannon kasvu vuonna 2017 oli erityisen voimakasta, mihin tärkeimpänä syynä oli merkittävä kasvu neljännellä vuosineljänneksellä. Vastaavana ajanjaksona vuotta aiemmin johto oli päättänyt sulkea EWW-tehtaan varastojen kasaantumisen takia.

MYYNTI

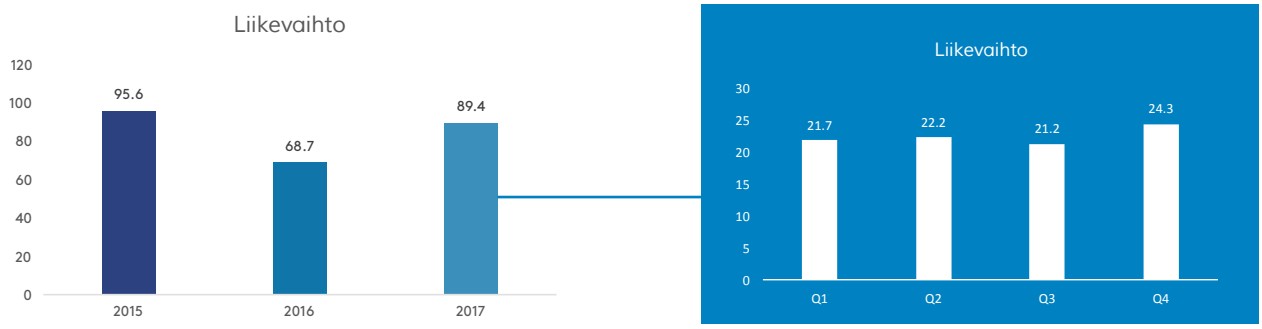
Vuodelle 2017 oli ominaista markkinatekijöiden vahvistumisen myötä tapahtunut konsernin erikoisseostuotteiden kasvava kysyntä, erityisesti kolmannella vuosineljänneksellä, mikä lyhensi EWW-tehtaan seisokkia.

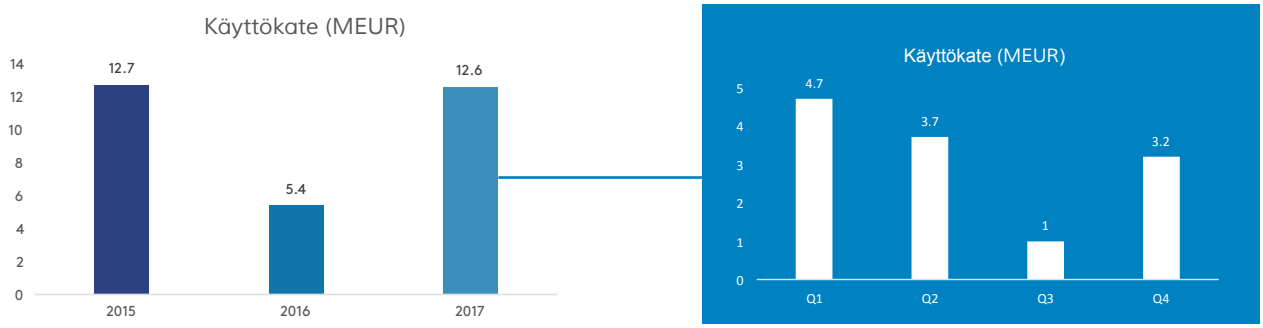

TALOUDELLINEN TULOS

Erikoismetallisegmentti kasvoi vuoden aikana voimakkaasti. Liikevaihto kasvoi reippaasti, 30,2 % edellisvuodesta, ja oli 89,4 (68,7) miljoonaa euroa. Parantunut tulos heijasteli markkinoiden vahvistuneita perustekijöitä, jotka pysyivät hyvinä koko vuoden, kun kysyntä kasvoi ja hinnat nousivat edellisestä vuodesta. Myös kannattavuus parani merkittävästi korkeampien hintojen ja pienempien tuotantokustannusten myötä tuotantomäärien kasvaessa. Niinpä käyttökate yli kaksinkertaistui 12,6 (5,4) miljoonaan euroon, ja liiketulos oli 11,1 (3,1) miljoonaa euroa.

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	FY16	FY15
Liikevaihto	21,7	22,2	21,2	24,3	89,4	68,7
KÄYTTÖKATE	4,7	3,7	1,0	3,2	12,6	5,4
Käyttökate-%	21,5 %	16,7 %	4,7 %	13,2 %	14,1 %	7,8 %
LIIKETULOS	4,2	3,4	0,7	2,8	11,1	3,1
Liikevoitto-%	19,4 %	15,1 %	3,1 %	11,6 %	12,4 %	4,4 %

KATSE ETEENPÄIN

Afarak jatkaa keskittymistä erikoistuotteisiin. Johto keskittyy tuotannon optimointiin ja uusien tuotevalikoimien tutkimiseen. Useiden eri hankkeiden ja henkilöstönsä yhteistyön avulla Afarak pystyy entistä paremmin vastaamaan markkinoiden tarpeisiin ja suuntauksiin.

Riskienhallinta

Afarakin huolellinen suhtautuminen riskienhallintaan on merkittävä osatekijä menestyksessämme. Riskienhallinta on mukana kaikkien toimintojemme johtamisessa. Ymmärtämällä ja hallinnoimalla riskejä tarjoamme varmuutta ja luottamusta osakkeenomistajillemme, työntekijöillemme, asiakkaillemme, toimittajillemme ja paikallisyhteisöille. Itse asiassa uskomme, että menestyksekäs riskienhallinta muodostaa kilpailuedun.

Riskejämme tarkastellaan ja hallitaan koko konsernin tasolla. Ollessamme aidosti globaali yhtiö toimintojemme moninaisuuden hallinta koskien tuotevalikoimaa, maantieteellistä sijaintia, eri talousalueita ja valuuttoja muodostaa keskeisen osan riskienhallintaamme.

Riskienhallinta on yksi hallituksen, tarkastusvaliokunnan ja terveys- ja turvallisuusvaliokunnan päävastuista.

KEHITYS VUONNA 2016

Raaka-ainehintojen lähes koko vuoden jatkuneen merkittävän laskun aiheuttama markkinariski muodosti vuoden 2016 merkittävimmän riskin. Ferrokromin hintojen lasku vaikutti markkinointiimme ja taloudelliseen suoritukseemme. Yhtiön johto ja hallitus reagoivat tähän haasteeseen keskittymällä huolelliseen käyttöpääomanhallintaan, mihin kuului myös tuotannon väliaikainen pysäyttäminen Saksassa.

Osana riskienhallintamandaattiaan tarkastusvaliokunta käynnisti Yhtiön avainlukujen ja perustekijöiden jatkuvan arvioinnin. Arvioitaviin asioihin kuuluvat mm. rahavarojen riittävä määrä, luottoriski ja avoimiin eriin liittyvä valuuttariski. Virallinen suojauspolitiikka on viimeistelyvaiheessa ja tavoitteena on systemaattisesti hallita Yhtiön luonnollista altistumista valuuttakurssimuutosten vaikutuksille.

Hallitus on myös ottanut prioriteetiksi tuotantoyksiköiden terveys- ja turvallisuusasiat. Hallitus on laatinut toimintaperiaatteiden puuteanalyysin ja tehnyt useita toimenpiteitä varmistaakseen, että nollavahinkotavoitteen (”Zero Harm”) mukaista politiikkaa noudatetaan.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Lukuisilla eri tekijöillä voi olla vaikutus tulokseemme ja toimintoihimme. Seuraavassa kuvataan olennaisimpia riskejä, jotka voivat vaikuttaa Afarakiin:

ULKOISET RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Valuuttariski	Suora riski – valuuttakurssimuutokset vaikuttavat liiketoiminnan kassavirtaan ja rahavarojen määrään Epäsuora riski – kilpailukyvyn menetys	• Konserni arvioi jatkuvasti tarvetta tehdä valuuttasuojauksia
Korkoriski	Korkotason muutokset voivat: • vaikuttaa lainojen takaisinmaksuun • vaikuttaa investointien kannattavuuteen • muuttaa Konsernin varojen käypiä arvoja	• Konserni arvioi jatkuvasti tarvetta tehdä korkosuojauksia
Polttoaineiden ja energian hintojen heilahtelut	Voi vaikuttaa negatiivisesti Afarakin nykyisiin toimintoihin erityisesti sen jalostuslaitoksilla, millä voi edelleen olla vaikutusta Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen. Voi vaikuttaa myös Konsernin laajentumissuunnitelmiin ja kasvustrategian toteuttamiseen.	• Konserni arvioi jatkuvasti tarvetta tehdä taloudellisia järjestelyjä riskin pienentämiseksi
Poliittinen ja sosiaalinen riski	Muutokset kaivosteollisuudessa, työvoimapolitiikassa ja pakottavissa ympäristösäädöksissä voivat aiheuttaa merkittävää haittaa liiketoiminnalle ja sen taloudelliselle tulokselle. Hallitusten määrittämät säädökset voivat vaihtelevassa määrin vaikuttaa toimintoihin.	• Afarak pyrkii säilyttämään hyvät suhteet kaikkiin sidosryhmiinsä
Hintariski	Konsernin jalostustoiminnot altistuvat riskille koskien raaka-aineiden hintamuutoksia, saatavuutta ja laatua.	•Raaka-aineiden hintariskiä hallitaan lisäämällä, aina kun se on mahdollista, kauppasopimuksiin ehto, joka oikeuttaa hinnanmuutoksiin raaka-aineiden hintamuutosten perusteella. •Konsernin liiketoimintayksiköt pyrkivät tekemään pitkäaikaisia sopimuksia tunnettujen vastapuolten kanssa.

Hinta- ja kysyntävaihtelut hyödykemarkkinoilla	Yhtiön tuotteiden globaali markkina ei kehity ennusteiden mukaisesti ja kysynnän laskulla voi olla haitallinen vaikutus Yhtiön liikevaihtoon ja kannattavuuteen.	• Käyttämällä vahvaa asiakasrajapintaansa ja markkinatuntemustaan Yhtiö sopeuttaa tuotantomäärät vastaamaan kysyntää. • Yhtiön laajaa tuotevalikoimaa sopeutetaan vastaamaan asiakkaiden tarpeita.

TALOUDELLISET RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Likviditeettiriski – likviditeetin riittäminen toiminnan rahoittamiseen ja lainojen lyhentämiseen	Toteutunut likviditeettiriski voi aiheuttaa: • Viivästyskorkoja • Negatiivinen vaikutus toimittajasuhteisiin • Vaikuttaa ostettavien tuotteiden ja palveluiden hinnoitteluun ja muihin ehtoihin	• Konserni seuraa ja arvioi jatkuvasti käyttöpääomaansa varmistaakseen, että sillä on riittävästi varoja velvoitteista suoriutumiseen • Ennusteiden laatiminen ja arviointi
Luottoriski	• Afarakin avainasiakkaat ovat tyypillisesti pitkäaikaisia asiakkaita, joiden joukossa on tärkeimpiä kansainvälisiä terästeollisuuden yhtiöitä ja terästeollisuuteen myyviä agentteja. • Merkittävät muutokset toimialan näkymissä tai kannattavuudessa voi kasvattaa Konsernin luottoriskiä.	Luottorajojen analysointi. • Todennäköisyyksien arviointi sille, että luotonsaaja ei selviydy velvoitteistaan.
Strateginen riski liittyen yritysostoihin ja orgaaniseen kasvuun	On olemassa riski, että investointi ei tuota odotetusti ja Konserni ei saavuta investoinnista haluttua liiketoiminnan kassavirtaa. On olemassa riski, että Konserni ei löydä sopivaa toimipaikkaa tai ei saa tarvittavia kehitys- ja toimintalupia tai ei pysty varmistamaan tarvittavaa rahoitusta.	Konserni panostaa laajamittaiseen T&K-työhön pienentääkseen investointien epäonnistumisen riskiä.

TOIMINNALLISET RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Avaintoimittajien menetys	Haitallinen vaikutus toimintaan, voi vaikuttaa Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen.	• Avaintoimittajien taloudellista asemaa seurataan jatkuvasti • Avaintoimittajien kontrollien arviointi häiriöiden vaikutusten minimoimiseksi • Varastojen turvatasojen määrittely • Toimitusvaihtoehtojen ja niiden aktivoinnin keston ymmärtäminen
Kilpailu	Voi vaikuttaa negatiivisesti Afarakin nykyisiin toimintoihin, millä voi edelleen olla vaikutus Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen. Voi vaikuttaa myös Konsernin laajentumissuunnitelmiin ja kasvustrategian toteuttamiseen.	Tuleva menestys riippuu kyvystä houkutella ja säilyttää Afarakin tarpeisiin koulutukseltaan ja osaamiseltaan sopivaa henkilökuntaa. Afarak arvioi säännöllisesti palkitsemispolitiikkaansa.
Jakeluverkostoon liittyvä riski	Voi olla haitallinen vaikutus toimintaan, voi vaikuttaa Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen.	Riskin pienentämiseksi Afarakilla on toimenpideohjelma kaikkein todennäköisimpien olosuhteiden varalta.
Teknologiariski	Markkinoilla voi olla teknologisia ratkaisuja, joista Yhtiö ei ole tietoinen tai joiden tasalla Yhtiö ei ole pysynyt. Tämä voi mahdollisesti haitata Yhtiön toimintaa ja vaikuttaa taloudelliseen tulokseen.	Afarak arvioi säännöllisesti uusinta saatavilla olevaa teknologiaa.

Avainhenkilöstön menetykset tai epäonnistuneet rekrytoinnit	Haitallinen vaikutus toimintaan erityisesti jalostuslaitoksilla. Voi vaikuttaa Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen.	• Palkitsemispolitiikan säännöllinen uudelleenarviointi osaavan ja koulutetun henkilöstön houkuttelemiseksi ja säilyttämiseksi. • Afarakilla on palkitsemisvaliokunta, joka määrittelee palkitsemisen suuntaviivat

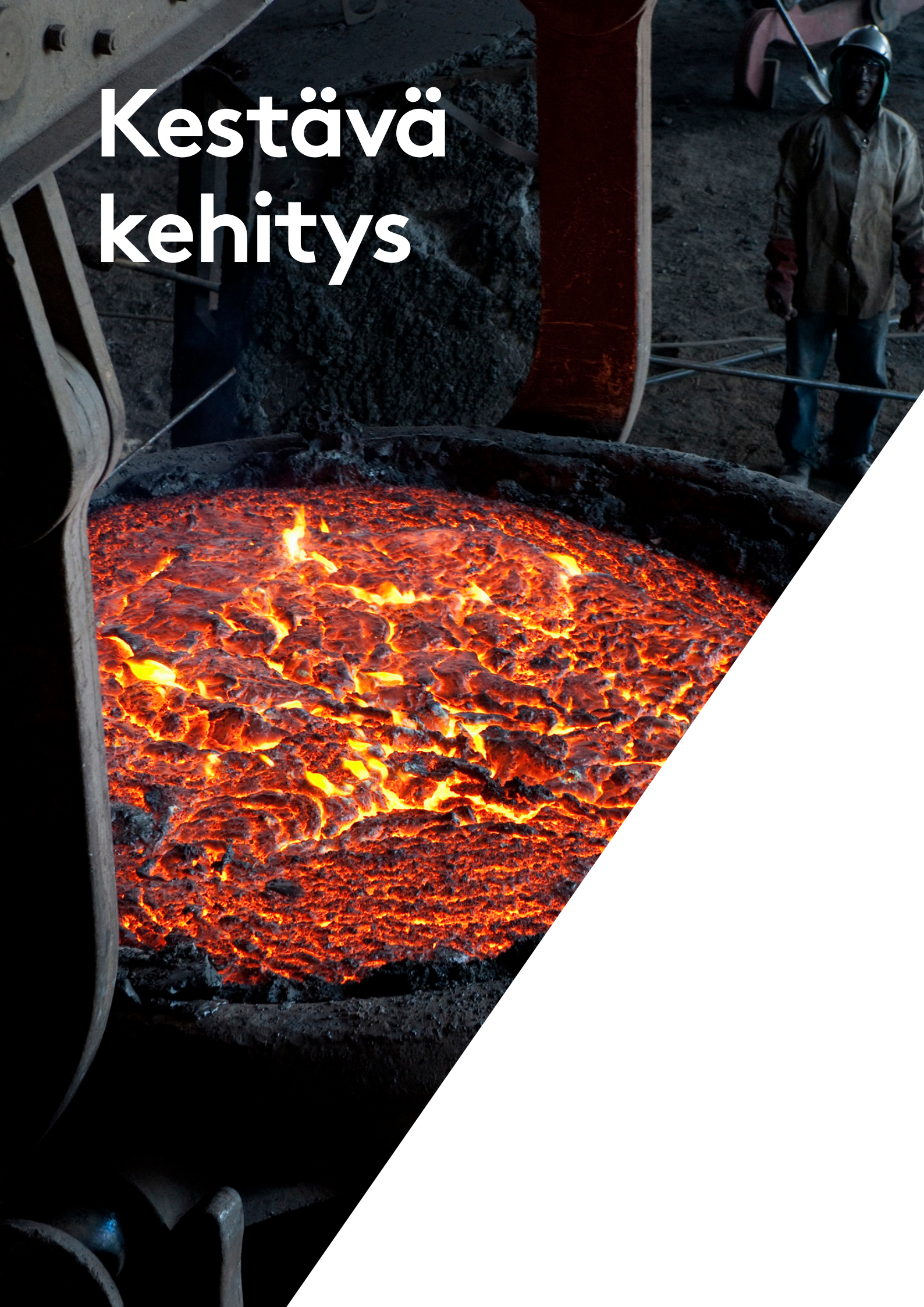
RISKI LIITTYEN SÄÄNNÖSTEN TÄYTTÄMISEEN

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Oikeudellinen riski	Oikeusriita voi koskea sopimuksia, muita velvoitteita, ympäristöasioita tai muita sääntelyasioita	Tällä hetkellä ei ole käynnissä mitään merkittävää oikeustapausta. Konsernin politiikkana on julkaista kaikki sitä koskevat merkittävät oikeustapaukset ja niiden tulokset.
Työvoimalainsäädäntö	Jos ei noudateta, voi vaikuttaa negatiivisesti Afarakin taloudelliseen tulokseen.	Afarak uudelleenarvioi säännöllisesti politiikkaansa suhteessa työvoimalainsäädäntöön.
Veroriski	Muutoksilla verolainsäädännössä ja veroviranomaisten tulkinnoissa voi olla haitallinen vaikutus Afarakin taloudelliseen tulokseen.	Afarak pysyttelee ajan tasalla koskien muutoksia verolainsäädännössä. Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään tunnistamaan potentiaaliset verovastuut ja varmistamaan, että voimassa olevaa verolainsäädäntöä noudatetaan.
Tietoturvariski	Jos tietoturvalainsäädäntöä ei noudateta, sillä voi olla haitallinen vaikutus taloudelliseen tulokseen.	Tietoturvalainsäädäntöä ja sen vaikutusta Konsernin toimintoihin arvioidaan huolellisesti säännöllisin väliajoin.

KESTÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Onnettomuusriski kaivoksilla ja sulatoilla (tulipalo, tulva, räjähdykset, sääolosuhteet, seismiset ilmiöt ja muut luonnonilmiöt)	Voi vaikuttaa sekä työntekijöihin että toimintaan aiheuttaen toiminnan keskeytymisen	• "Zero Harm"-politiikka • Terveys ja turvallisuus –ohjeistukset ja menettelytavat • Työntekijöiden jatkuva koulutus
Sosiaalinen riski	Sosiaaliset ja teollisuuden levottomuudet sekä työmarkkinaselkkaukset voivat aiheuttaa merkittävää haittaa liiketoiminnalle ja sen taloudelliselle tulokselle aiheuttaen väliaikaisia toiminnan keskeytyksiä.	Afarak pyrkii ratkaisemaan asiat suoraan kaikkien sidosryhmien kanssa pienentääkseen sen toiminnalle aiheutuvaa vaikutusta
Ympäristöriski	• Mahdollinen suora vahinko ympäristölle • Mahdollinen tuotannon lopettamisen jälkeinen kunnostus- tai maisemointivelvoite	• Ympäristöriskien säännöllinen ja huolellinen arviointi • Ympäristövastuiden säännöllinen arviointi • Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään auttamaan potentiaalisten vastuiden tunnistamisessa ja ympäristölainsäädännön määräysten täyttämisen varmistamisessa

Kestävä kehitys

Afarak ymmärtää, että vastuullisuus ja kestävä kehitys ovat ratkaisevan tärkeäitä mille tahansa liiketoiminnalle ja teollisuudenalalle. Me haluamme toimia oikein kaikilla liiketoimintamme tasoilla. Vastuullisuusohjelmamme rakentuvat neljän peruspilarin varaan. Nuo peruspilarit kuuluvat kiinteänä osana päätöksentekoprosessiimme.

Työntekijöidemme turvallisuus on meille kaikkein tärkeintä. Se ohittaa kaiken muun, ja sen suhteen emme tee kompromisseja. Pyrimme jatkuvasti edistämään työntekijöidemme terveyttä ja hyvinvointia ja pitämään huolta toimintaympäristöjemme yhteisöistä. Luonnonvarayhtiönä olemme sitoutuneet pienentämään ekologista jalanjälkeämme.

Yhteisöt, joiden parissa yrityksemme toimii, ovat meille tärkeitä sidosryhmiä, ja olemme ylpeitä hyvästä maineesta, jonka olemme yhteistyövuosiemme aikana luoneet.

VASTUULLISUUSLUPAUKSEMME

Afarak lupaa edistää ympäristön ja yhteiskunnan kestävää kehitystä tuotantoprosessiensa kautta. Uskomme, että ponnistuksemme tukevat useita YK:n kestävän kehityksen tavoitteita, kuten köyhyyden ja nälän vähentämistä, sukupuolten tasa-arvoa, koulutusta ja puhtaan veden saatavuutta.

Yhtiömme suora ja epäsuora työllistämisvaikutus on merkittävin hyöty, jonka paikalliset isäntäyhteisömme meistä saavat. Tuemme paikallisyhteisöjä niiden koulutus- ja infrastruktuuritarpeissa.

Afarak myös rahoittaa useiden orpokotien sekä naisten ja lasten turvakotien toimintaa Etelä-Afrikassa.

Lisäksi tuemme taloudellisesti viittä päiväkotia ja tarjoamme päivittäisen aterian 155 lapselle.

Apumme arvioitu vaikutus on yli 600 000 ateriaa ja ruokapakkausta, jotka jakautuvat yli 2 000 lapselle vuosittain.

Lisäksi olemme ylpeitä pitkäaikaisesta kumppanuudestamme Patrick Masegon koulun ja CK-säätiön kanssa, joiden kanssa tuemme opettajia ja oppilaita taloudellisesti kaikilla toiminta-alueillamme.

Toimintavuonna 2017 panostimme terveydenhuollon ohjelmiin paikallisyhteisöissä. Mottomme on ”pidä huolta itsestäsi ja muista”. Työntekijöiden terveysohjelma sisältää HIV/AIDS-testit, lääkärintarkastukset sekä terveyspalveluja ympäröivissä yhteisöissä.

Sukupuolten tasa-arvo on yhä maailmanlaajuinen ongelma, jossa riittää paljon tehtävää. Afarak onkin ottanut käyttöön tasa-arvopolitiikan kaivosalueillaan sekä liiketoimintansa kaikilla tasoilla.
Yrityksemme tarjoaa työntekijöilleen turvalliset ja ihmisarvoiset työolot ja pitää yllä hyviä suhteita paikallisiin ammattiliittoihin. Teemme myös yhteistyötä Black Empowerment Partnersin kanssa ja edistämme yrittäjyyttä paikallisen talouden vahvistamiseksi.
Lisäksi tuemme yhteisöjemme urakoitsijoita, jotta ihmisille olisi tarjolla enemmän työpaikkoja.

Mecklenburgissa osallistuimme tienrakennushankkeeseen alueen infrastruktuurin kehittämiseksi.

Ympäristön suojelu on meille kunnia-asia. Tuemme paikallista puu- ja pensastaimistohanketta Mecklenburgissa. Se on ensimmäinen valmisteleva askel kaivosalueen ennallistamiseksi ja palauttamiseksi luonnontilaan. Jatkamme panostustamme vesien käsittelyyn, koska vesi on yksi kaivostoiminnan tärkeimpiä luonnonvaroja. Saatuamme vesiluvan Mecklenburgin alueelle lisäsimme kierrätetyn ja käsitellyn veden käyttöä ja rahoitimme omalta osaltamme paikallista vesisäiliörakennushanketta.

Turkissa asensimme painevesisuodattimia, jotka vähentävät huomattavasti veden kulutusta.

Stelliten kaivoksella pystyimme vähentämään sivukiven määrää tärypöytätekniikkamme ja jatkojalostusprosessiemme ansiosta. Näiden jätteiden syntyä vähentävien investointien lisäksi energialla on tärkeä rooli toiminnassamme.

Mogaleen asennettiin 2,8 MW:n lämmön talteenottojärjestelmä. Nämä energiansäästöt vähentävät vastaavasti hiilidioksidipäästöjä ja parantavat tuottavuutta.

Lisäksi Afarak tukee epäsuorasti kestävää kehitystä laajalla valikoimallaan erikoismetalliseoksia, joita käytetään tuulivoimaloiden, generaattorien ja muiden innovatiivista tekniikkaa hyödyntävien kohteiden komponenteissa.

TURVALLISUUS

Afarak toteuttaa kaikessa toiminnassaan ”Zero Harm” -politiikkaa, jonka tavoitteena on nolla tapaturmaa. Yhtiö tarjoaa työntekijöilleen ja urakoitsijoilleen turvallisen ja terveellisen työympäristön.
Afarakin hallitus nimittää säännöllisesti terveys- ja turvallisuusvaliokuntia, joiden tehtävänä on konsernin toimintojen yhtenäistäminen siten, että niissä otetaan huomioon kaikkien sidosryhmien näkemykset yhteiskunnallisista, ympäristö-, terveys- ja turvallisuuskysymyksistä. Ennaltaehkäisevään turvallisuuteen ja ympäristömittauksiin keskittyvä ohjelma jatkui vuonna 2017 tavoitteenaan nolla tapaturmaa.
Valiokunta määrittää konsernille toimintatapoja sen varmistamiseksi, että konsernin toimintoja johdetaan, valvotaan ja raportoidaan jatkuvasti konsernin periaatteiden mukaisesti.

Afarak uskoo, että vahvan turvallisuusjohtamisen avulla on mahdollista luoda ja ylläpitää työympäristöjä, jotka ovat turvallisia kaikille. Tätä varten Afarak on toteuttanut Mogalessa työturvallisuuden parantamishankkeen yhteistyössä johtavan kansainvälisen konsulttiyrityksen kanssa.

Vuonna 2017 konsernissa tehtiin noin 2 238 605 työtuntia, joiden aikana sattui 16 työajan menetykseen johtanutta tapaturmaa.
Työajan menetykseen johtaneeksi tapaturmaksi luokitellaan työhön liittyvä tapaturma tai sairaus, joka estää työntekijää tekemästä työtään tapaturmaa seuraavasta päivästä lähtien.
Tapaturman takia menetettyjen työpäivien määrä väheni merkittävästi vuonna 2017 ja oli 583, kun se edellisenä vuonna oli 875. Samalla myös kesto lyheni 67,3:sta 36,4:ään ja vakavuusaste 480,4:stä 260,4:ään.
Toisin kuin vuonna 2016, voimme ylpeänä todeta, että kaivoksissamme ja laitoksissamme ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa.

Kuolemaan johtanut tapaturma

0

(1)

Työajan menetykseen johtanut tapaturma

16

(13)

Tapaturman takia menetettyjen työpäivien määrä

583

(875)

Tapaturman takia menetettyjen työpäivien määrän yleisyysaste

7.1

(7.1)

Kesto

36.4

(67.3)

Vakavuusaste

260.4

(480.4)

Jatkossakin Afarak keskittyy turvallisuustason parantamiseen lukuisien eri hankkeiden ja investointien avulla.

HANKKEET

Etelä-Afrikka

Afarak käynnisti Mogalessa työturvallisuuden parantamisohjelman yhteistyössä johtavan kansainvälisen konsulttiyhtiön kanssa. LETSEMA-ohjelman painopiste on työturvallisuuden parantamisessa työpaikoilla. Yritys on toteuttanut SHEQ Toolbox -ohjelman. Työntekijämme saavat nyt lisäkoulutusta, ja olemme myös määritelleet uusia menettelyjä sen varmistamiseksi, että työntekijöiden turvallisuus säilyy kaiken toiminnan ja päätöksenteon keskiössä.

Turkki

Katsausvuonna TMS investoi uuteen maanalaisissa kaivoksissa käytettävään työntekijöiden seurantajärjestelmään. Kyseessä on langaton järjestelmä, joka perustuu työntekijöiden käyttämään joustavaan laitteistoon ja reaaliaikaista sijaintitietoa välittävään ohjelmistoon. Kaivoksissa työskentelevän henkilöstön turvallisuutta seurataan jatkuvasti, ja turvallisuuskysymyksiä käsitellään työsuojeluohjeissa. Käyttöön otetun uuden järjestelmän tärkein ominaisuus on, että se parantaa merkittävästi työntekijöiden turvallisuutta. Se varmistaa tehokkaan evakuoinnin vaaratilanteissa ja parantaa turvallisuutta päivittäisessä työssä.

TERVEYS

Parannamme työntekijöidemme työ- ja elinoloja tarjoamalla turvallisen työympäristön sekä osallistumalla tärkeiden terveyskysymysten, kuten HIV/AIDS-ongelman, ratkaisemiseen (erityisesti Etelä-Afrikassa). Turvallisuus ja terveys ovat etusijalla Afarakissa.
Tarjoamalla työntekijöillemme terveydenhuollon palvelut voimme aktiivisesti edistää heidän hyvinvointiaan.

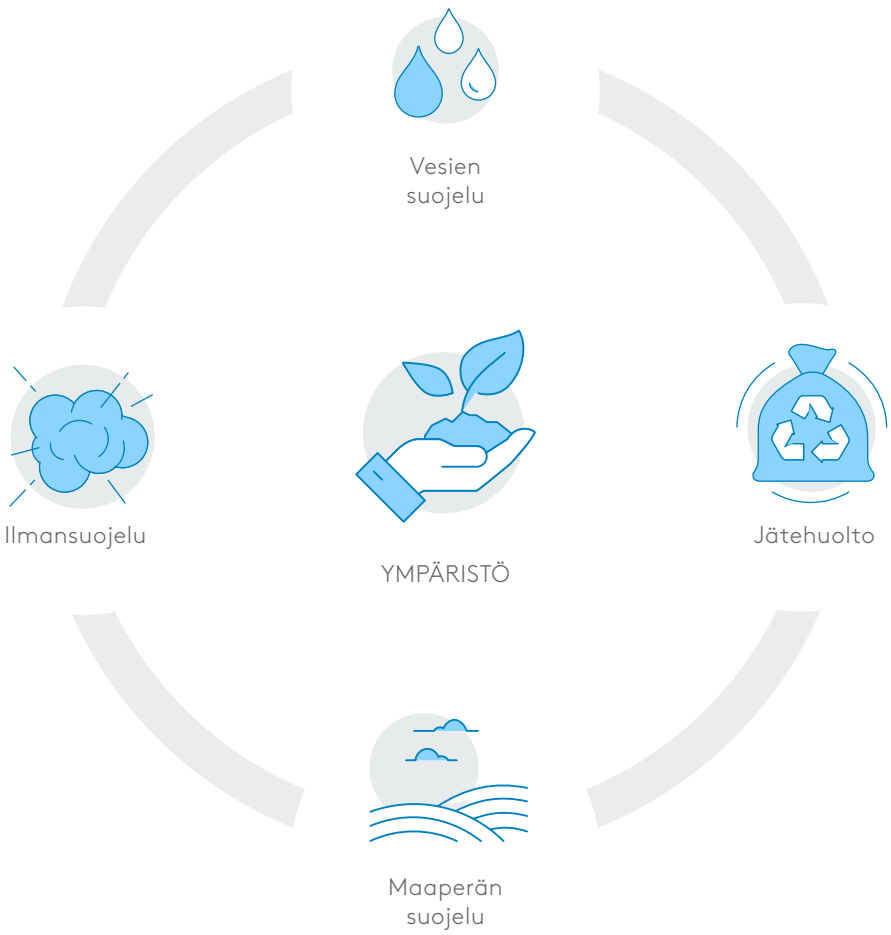
Työpaikoillamme arvioidaan, seurataan ja hallitaan työntekijöiden riskejä. Saksassa olemme asentaneet äänenvaimennusjärjestelmän melun vähentämiseksi. Olemme myös panostaneet pölynpoistojärjestelmiin pölyn määrän minimoimiseksi ja pölyyn liittyvien terveysongelmien vähentämiseksi.

Haluamme myös, että työntekijöidemme fyysinen toimintakyky on heidän tehtäviensä edellyttämällä tasolla. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi järjestämme työpaikoilla säännöllisiä terveystarkastuksia. Huume- ja alkoholitestit ovat osa tarkastuksia. Tarkastelemme myös työvuorojärjestelyjä kaivoksissa väsymykseen liittyvien tapaturmien ehkäisemiseksi.

Voimme siis todeta, että Afarak on edelleen sitoutunut panostamaan työntekijöidensä ja paikallisyhteisöjen jäsenten terveyteen.

YMPÄRISTÖ

Pyrimme toteuttamaan ympäristövastuumme minimoimalla toimintamme ympäristövaikutukset. Ympäristönsuojeluohjelmamme lepää neljän peruspilarin varassa.

VESIEN SUOJELU

Vesi on yhteinen ja rajallinen luonnonvara. Pyrimme suojelemaan vesiä, kierrättämään käyttämämme veden ja järjestämään ihmisille puhdasta vettä.

Etelä-Afrikassa käytäntömme on vähentää veden käyttöä ja kierrättää käyttämämme vesi. Mogalessa olemme parantaneet tehokkuuttamme ja vähentäneet kunnallisen veden käyttöä 20 prosenttia. Olemme alkaneet kierrättää prosessivettä ja rakentaneet sadeveden keräysjärjestelmiä. Turkissa olemme asentaneet vedensuodattimia sivukiven käsittelyyn käytetyn veden kierrättämiseksi.

JÄTEHUOLTO

Pyrimme minimoimaan tuottamamme jätteen. Suurin osa tuottamastamme jätteestä on louhinnasta syntyvää sivukiveä. Sivukivi on yleensä merkittävä ongelma kaivosyhtiöille. Lisäjalostusvaiheiden avulla Afarak pystyy kuitenkin kasvattamaan kierrätysastetta ja saamaan kaivannaisista irti enemmän kromia vähentäen siten sivukiven määrää. Suunnitelmissamme on myöhemmin vuonna 2018 nostaa jalostusastetta entisestään, jotta voimme hyödyntää jätteitämme aiempaa tehokkaammin.

MAAPERÄN JA KASVILLISUUDEN ENNALLISTAMINEN

Pyrimme hoitamaan maitamme vastuullisesti toimintamme koko elinkaaren ajan.
Tätä tarkoitusta varten meillä on käynnissä hankkeita kaivosalueidemme ennallistamiseksi. Tiedostamme, että toiminnallamme on vaikutuksia maaperään. Kunnostamalla maaperää, hoitamalla sen biologista monimuotoisuutta ja ottamalla huomioon paikallisten tarpeet voimme vähentää toimintamme ympäristövaikutuksia.

Olemme työskennelleet paikallisyhteisön kanssa [LISÄÄ NIMI] puu- ja pensastaimiston perustamiseksi. Tämä kaupallinen yhteisöhanke myy puut ja pensaat Afarakille, kun ennallistaminen alkaa.
Sen lisäksi, että hanke tukee yrittäjyyttä paikallisyhteisössä, se vahvistaa myös alueen kasvistoa ja eläimistöä.

ILMANSUOJELU

Toimintamme vaikuttaa ilmanlaatuun ja hiilidioksidipäästöihin. Riippuvuutemme sähköstä lisää myös hiilidioksidipäästöjä, joita haluaisimme vähentää siirtymällä käyttämään vaihtoehtoisia energianlähteitä.

Turkissa ja Saksassa olemme asentaneet pölyntorjuntaratkaisuja, joilla pyrimme vähentämään toiminnastamme aiheutuvia pölypäästöjä.

Etelä-Afrikan Mogaleen asensimme 2,8 MW:n lämmön talteenottojärjestelmän. Nämä investoinnit energiansäästöön vähentävät hiilidioksidipäästöjä ja parantavat tuottavuuttamme.

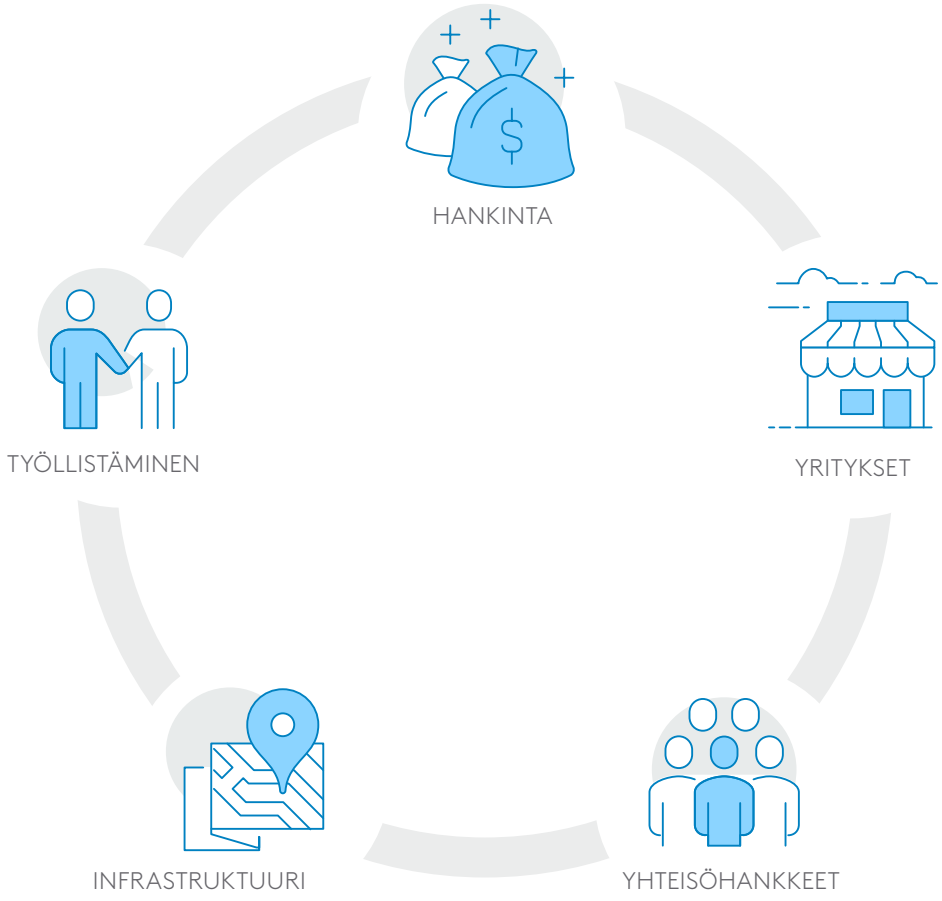
YHTEISÖT JA IHMISOIKEUDET

Me luomme taloudellista hyötyä toimintamaillemme työllistämällä ihmisiä, hankkimalla tavaroita ja palveluita, maksamalla veroja ja maksuja sekä investoimalla infrastruktuuriin ja terveydenhuoltoon.
Toimintamme voi hyödyttää isäntäyhteisöjämme niin taloudellisesti kuin yhteiskunnallisesti.
Me toimimme yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja toteutamme hankkeita, jotka tukevat pitkäaikaista kumppanuutta.

Olemme sitoutuneet luomaan ja ylläpitämään rakentavia, pitkäaikaisia suhteita sidosryhmiimme ja isäntäyhteisöihimme. Avoin vuoropuhelu kaikkien sidosryhmien kanssa on elintärkeää tulevaisuudellemme ja hyville suhteillemme isäntäyhteisöihin.
Etelä-Afrikan [LISÄÄ PAIKKA] olemme nimittäneet uusia yhteyshenkilöitä, joiden tehtävänä on pitää yhteyttä ja luoda kestäviä suhteita paikallisyhteisöön. Olemme myös investoineet mobiiliin toimistoon, jotta kokoukset voidaan järjestää asianmukaisesti eri alueilla.

Ylläpidämme kunnioitusta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja ihmisoikeuksia henkilöstömme, yhteisöjemme ja urakoitsijoidemme keskuudessa.

Meillä on viisi pääpilaria, joiden varaan me rakennamme yhteiskunnallista lisäarvoa:

TYÖLLISTÄMINEN

Uskomme, että suoraan ja epäsuorasti ihmisiä työllistämällä voimme olla konkreettisesti hyödyksi isäntäyhteisöillemme.

INFRASTRUKTUURI

Vuosien mittaan olemme auttaneet paikallisyhteisöjä rakentamaan ja parantamaan infrastruktuuria. Tänä vuonna investoimme koulun ja päätien yhdistävään paikallistiehen. Lisäksi Afarak rahoitti 10 vesisäiliön hankinnan ja asennuksen Magakala-yhteisön alueille. Vesisäiliöt ovat kukin tilavuudeltaan 10 000 litraa. Hanke tuki myös paikallista yrittäjyyttä, sillä vesisäiliöiden asennuksen ja käyttöönoton suorittivat paikalliset yritykset.

YHTEISÖHANKKEET

Jatkamme paikallisyhteisöjen tukemista erilaisten sosiaalisten ja koulutushankkeiden kautta. Afarak tukee seitsemää orpolasta, jotka tällä hetkellä asuvat Jade Housessa. Jade House rakennettiin turvapaikaksi orvoille, ja se tarjoaa kasvatuskodin näille lapsille. Afarakilla on Rietvalleissa useita hankkeita, jotka koskevat erityisesti Patrick Masegon koulua. Afarakin tuen avulla koululla on myös laaja puutarha, jossa viljellään vihanneksia ja hedelmiä, joita hyödynnetään koulun ylläpitämässä ruokaprojektissa. Patrick Masegon koulu tarjoaa päivittäin ruoan lähes 2 000 lapselle myös viikonloppuisin ja loma-aikoina. Afarak tukee viittä päiväkotia Rietvallein alueella ja tarjoaa päivittäiset ateriat 155 lapselle. Nämä viisi päiväkotia ovat Thembelihle, Ntlanta, Wise Girl, Little Achievers ja Busy Bee. Myös Paardekraalin ja Milleniumin kouluissa on käynnissä samanlainen ruokaohjelma yhteistyössä Magda Fourien kanssa. Afarak tukee naisten ja lasten turvakotia Krugersdorpissa. Turvakodissa on tilat 40 perheelle.

YRITYKSET

Teemme tiivistä yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa ja tuemme niiden kehitystä. Esimerkiksi kaivostoiminnassa valmennamme paikallisia urakoitsijoita kehittämään liiketoimintaansa. Olemme myös tukeneet paikallista taimitarhaa, jolta olemme myös päättäneet hankkia kaikki taimet kaivosalueen ennallistamishankkeeseen.

HANKINTA

Hankinnassa teemme tiivistä yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa ja tuemme siten alueen taloutta.

KATSE ETEENPÄIN

Afarak jatkaa sitoutumistaan kestävän kehityksen arvojen ylläpitämiseen ja edistämiseen yhtiön toiminnassa. Terveys ja turvallisuusasiat pysyvät hallituksen avainprioriteettina. Turvallisuuteen liittyvien toimintaperiaatteiden ja –tapojen tarkastelu on käynnissä. Tavoitteena on parantaa turvallisuutta kaikilla työpaikoilla. Ympäristöinvestoinnit ovat tärkeitä Afarakille, ja luontovaikutusten minimointiin tähtääviä hankkeita jatketaan läpi vuoden 2018. Lisäksi jatketaan investointeja paikallisyhteisöihin.

Lausunto varannoista

Tiivistelmä

Tämän asiakirjan tarkoituksena on antaa lausunto mineraalivarannoista ja mineraalivaroista[1] Mecklenburgin, Stelliten ja Vlakpoortin kaivoksissa 31.12.2017 koskien kromiittia

ja näin strategian mukaisesti kasvattaa mitattua mineraalivarantoa.

Mecklenburgin, Stelliten ja Vlakpoortin mineraalivarannot 31.12.2017 olivat 6 086 miljoonaa tonnia suuremmat kuin joulukuussa 2016 johtuen pääasiassa MG1-4:n lisäyksestä ja sisällyttämisestä Stelliten kaivoksen osoitettuun mineraalivarantoon.

Mecklenburgin, Stelliten ja Vlakpoortin mineraalivarat 31.12.2017 kasvoivat vuoden 2016 joulukuun 43 630 miljoonasta tonnista 44 861 miljoonaan tonniin johtuen pääasiassa Stelliten kaivoksen mitattujen MG1-4-varojen kasvusta.

Vlapkpoortin kaivoksen ilmoitetut kohdevarannot pysyivät ennallaan 1 947 miljoonassa tonnissa. Mineraalivarannot ja -varat pysyivät myös ennallaan, sillä Vlakpoortin kaivoksessa ei harjoitettu kaivostoimintaa 2016–2017. Kaivostoiminnan odotetaan alkavan Vlapkpoortissa vuoden 2018 toisella neljänneksellä, kun mineraalivarojen ministeriö on antanut Vlapkpoortin kaivokselle uuden kaivosoikeuden.

STELLITEN KAIVOS

Mineraalivarat[1] (raakamalmina)				Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)			
	Tonnisto (kt)	Cr_2O_3 (%)	Cr:Fe-suhde		Tonnage (kt)	Cr_2O_3 (%)	Cr:Fe-suhde
TODISTETTU:				**MITATTU:**			
Stellite: Sivukivi				**Stellite: Sivukivi**			
LG6-MG4	700	24.10	1.14	LG6-MG4	700	24.10	1.14
Stellite: Maanalaiset				**Stellite: Maanalaiset**			
MG4				MG4	1 211	33.59	1.24
LG6	2 702	34.98	1.36	LG6	4 222	37.70	1.41
Stellite: Avolouhos				**Stellite: Avolouhos**			
MG4	1 450	30.39	1.20	MG4	1696	31.86	1.22
MG3	674	30.64	1.18	MG3	788	31.68	1.19
MG2	346	35.98	1.32	MG2	405	37.20	1.32
MG1	598	37.72	1.40	MG1	700	39.00	1.40
LG6+6A	103	33.68	1.37	LG6+6A	120	38.11	1.46
Todistetut yhteensä	**6 573**	**32.65**	**1.28**	**Osoitetut yhteensä**	**9 842**	**34.82**	**1.32**
TODENNÄKÖISET:				**OSOITETUT:**			
Stellite: Maanalaiset				**Stellite: Maanalaiset**			
MG4	262	32.69	1.22	MG4	306	33.80	1.25
LG6	3 628	34.26	1.38	LG6	4 243	37.50	1.41
Stellite: Avolouhos				**Stellite: Avolouhos**			
MG4	3 015	30.75	1.20	MG4	3526	32.35	1.23
MG3	1 276	30.82	1.16	MG3	1492	31.68	1.19
MG2	948	36.08	1.28	MG2	1109	37.30	1.31
MG1	1 914	37.53	1.38	MG1	2239	38.80	1.41
LG6+6A	239	33.88	1.43	LG6+6A	280	38.54	1.46
Todennäköiset yhteensä	**11 020**	**33.62**	**1.30**	**Osoitetut yhteensä**	**13 195**	**35.61**	**1.33**
Todistetut ja todennäköiset yhteensä	**17 593**	**33.25**	**1.29**	**Mitatut ja osoitetut yhteensä**	**23 037**	**35.27**	**1.32**
				MITATUT:			
				Stellite: Avolouhos			
				MG4	1 440	33.18	1.24
				MG3	2 110	32.64	1.26
				MG2	1 920	37.10	1.32
				MG1	1 070	38.90	1.41
				LG6+6A	40	37.82	1.44
				Päätellyt varannot	**6 580**	**35.11**	**1.30**
Varannot yhteensä	**17 593**	**33.25**	**1.29**	**Varannot yhteensä**	**29 617**	**35.23**	**1.32**

Stelliten mineraalivarannot 31.12.2017 kasvoivat 28 319 miljoonasta tonnista vuoden 2016 lopussa 29 617 miljoonaan tonniin johtuen pääasiassa MG1-4:n lisäyksestä ja sisällyttämisestä Stelliten kaivoksen osoitettuun todennäköiseen mineraalivarantoon. Stelliten sivukivikasojen LG6-MG4-mineraalivarannot ja -varat laskivat 0,732 tonnista 0,700 tonniin, kun taas kromilaatu ja Cr:Fe-suhde pysyivät ennallaan 24,10 prosentissa ja 1,14:ssä

Stelliten avolouhoksen (170 metrin seinämä) mineraalivarat 31.12.2017 kasvoivat vuoden 2016 lopun 28 318 miljoonasta tonnista 29 617 miljoonaan tonniin johtuen pääasiassa päätteltyjen mineraalivarojen kasvusta.

MECKLENBURGIN KAIVOS

Mecklenburgin maanalaiset mineraalivarannot 31.12.2017 olivat samat 7,2 miljoonaa tonnia kuin vuoden 2016 joulukuussa. Maanalaista kaivostoimintaa ei harjoitettu vuonna 2017.

Mecklenburgin avolouhoksen (65 metrin seinämä) mineraalivarat 31.12.2017 vähenivät vuoden 2016 lopun 0,32 miljoonasta tonnista 0,25 miljoonaan tonniin johtuen pääasiassa varantojen vähenemisestä.

Mineraalivarat[1] (raakamalmina)				Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)			
	Tonnisto (kt)	Cr_2O_3 (%)	Cr:Fe-suhde		Tonnisto (kt)	Cr_2O_3 (%)	Cr:Fe-suhde
TODISTETTU:				**MITATTU:**			
Mecklenburg: Maanalaiset				**Mecklenburg: Maanalaiset**			
LG6+6A	2 682	41.85	1.57	LG6+6A	4 190	43.36	1.59
Mecklenburg: Avolouhos				**Mecklenburg: Avolouhos**			
LG6+6A	214	40.76	1.58	LG6+6A	250	44.10	1.64
Todistetut yhteensä	**2 895**	**41.77**	**1.57**	**Osoitetut yhteensä**	**13 195**	**35.61**	**1.33**
TODENNÄKÖISET:				**OSOITETUT:**			
Mecklenburg: Maanalaiset				**Mecklenburg: Maanalaiset**			
LG6+6A	1 924	41.83	1.57	LG6+6A	3 006	43.37	1.59
Mecklenburg: Avolouhos				**Mecklenburg: Avolouhos**			
LG6+6A	-			LG6+6A	0		
Todennäköiset yhteensä	**1 924**	**41.83**	**1.57**	**Osoitetut yhteensä**	**3 006**	**43.37**	**1.59**
Todistetut ja todennäköiset yhteensä	**4 819**	**41.79**	**1.57**	**Mitatut ja osoitetut yhteensä**	**13 195**	**35.61**	**1.33**
				Mecklenburg: Maanalaiset			
				LG6+6A	1 142	43.41	1.59
				Mecklenburg: Avolouhos			
				LG6+6A	0		
				Päätellyt varannot	**1 142**	**43.41**	**1.59**
Varat yhteensä	**4 819**	**41.79**	**1.57**	**Varannot yhteensä (pl. kohdevarannot[2])**	**8 588**	**43.39**	**1.59**

VLAPKPOORTIN KAIVOS

Vlakpoortin mineraalivarannot ja -varat 31.12.2017 olivat samat 20 390 ja 33 595 miljoonaa tonnia kuin 31.12.2016. Maanalaisella kaivoksella tai avolouhoksella ei ollut toimintaa vuonna 2017.

Avolouhoksen toiminnan on suunniteltu alkavan vuoden 2018 toisella neljänneksellä, kun mineraalivarojen ministeriö on myöntänyt kaivosoikeuden.

Mineraalivarat[1] (raakamalmina)				Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)			
	Tonnisto (kt)	Cr_2O_3 (%)	Cr:Fe-suhde		Tonnisto (kt)	Cr_2O_3 (%)	Cr:Fe-suhde
TODISTETUT:				**MITATUT:**			
Vlakpoort: Avolouhos				**Vlakpoort: Avolouhos**			
LG1-3	23	37.30	1.74	LG1-3	32	41.57	1.82
LG5	18	39.12	1.52	LG5	42	38.77	1.55
LG6	65	36.72	1.51	LG6	151	36.85	1.53
MG1-4	52	29.72	1.25	MG1-4	131	30.01	1.29
UG1-2	101	22.40	1.14	UG1-UG2	164	21.46	1.12
Vlakpoort: Maanalaiset				**Vlakpoort: Maanalaiset**			
LG6				LG6	398	33.32	1.59
UG2				UG2	754	19.65	1.06
Todistetut yhteensä	**259**	**29.95**	**1.33**	**Mitatut yhteensä**	**1 672**	**26.35**	**1.28**
TODENNÄKÖISET:				**OSOITETUT:**			
Vlakpoort: Avolouhos				**Vlakpoort: Avolouhos**			
LG1-3	40	37.93	1.78	LG1-3	53	41.57	1.86
LG5	3	35.01	1.45	LG5	10	39.92	1.55
LG6	37	31.25	1.63	LG6	64	33.95	1.58
MG1-4	16	30.52	1.36	MG1-4	75	29.92	1.35
UG1-2	9	27.09	1.22	UG1-UG2	24	27.61	1.25
Vlakpoort: Maanalaiset				**Vlakpoort: Maanalaiset**			
LG6				LG6	793	33.92	1.58
UG2				UG2	421	19.83	1.06
Todennäköiset yhteensä	**105**	**33.43**	**1.61**	**Osoitetut yhteensä**	**1 440**	**29.81**	**1.42**
Todistetut ja todennäköiset varat	**364**	**30.95**	**1.41**	**Mitatut ja osoitetut varannot**	**3 112**	**27.95**	**1.34**

				PÄÄTELLYT			
				Vlakpoort: Avolouhos			
				LG1-3	41	41.55	1.79
				LG5			
				LG6	1	33.49	1.59
				MG1-4	119	28.61	1.30
				UG1-UG2			
				Vlakpoort: Maanalaiset			
				LG6	1 321	33.67	1.59
				UG2	115	20.27	1.08
				Päätellyt varannot	**1 597**	**32.53**	**1.54**
Total Reserves	**364**	**30.95**	**1.41**	**Varannot yhteensä (pl. kohdevarannot²)**	**4 709**	**29.50**	**1.41**
				Kartoitustulokset²			
				Vlakpoort: Maanalaiset			
				LG6	1 243	34.16	1.60
				UG2			
				Vlakpoort: Avolouhos			
				LG1	10	38.35	1.70
				LG2	7	33.51	1.75
				LG3	33	38.73	2.01
				LG5			
				LG6	365	33.55	1.60
				MG1	20	39.73	2.09
				MG2			
				MG3	5	27.47	1.21
				MG4+4A	264	29.70	1.23
				UG1			
				UG2			
				Kartoitustulokset²	**1 947**	**33.58**	**1.56**
				Yhteensä (sis. kartoitustulokset²)	**6 656**	**30.70**	**1.45**

LAUSUNTO YHDISTETYISTÄ MINERAALIVARANNOISTA JA MINERAALIVAROISTA

Mineraalivarat[1] (raakamalmina)				Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)			
	Tonnisto (kt)	2E+AU (g/t)	Unssia		Tonnisto (kt)	2E+AU (g/t)	Unssia
TODISTETTU:				**MITATTU:**			
Stellite: Sivukivi				**Stellite: Sivukivi**			
LG6-MG4	700	24.10	1.14	LG6-MG4	700	24.10	1.14
Stellite: Maanalaiset				**Stellite: Maanalaiset**			
MG4				MG4	1211	33.59	1.24
LG6	2 702	34.98	1.36	LG6	4222	37.70	1.41
Stellite: Avolouhos				**Stellite: Avolouhos**			
MG4	1 450	30.39	1.20	MG4	1696	31.86	1.22
MG3	674	30.64	1.18	MG3	788	31.68	1.19
MG2	346			MG2	405	37.20	1.32
MG1	598			MG1	700	39.00	1.40
LG6+6A	103	33.68	1.37	LG6+6A	120	38.11	1.46
Mecklenburg: Avolouhos				**Mecklenburg: Avolouhos**			
LG6+6A	2682	41.85	1.57	LG6+6A	4 190	43.36	1.59
Vlakpoort: Avolouhos				**Vlakpoort: Avolouhos**			
LG6+6A	214	40.76	1.58	LG6+6A	250	44.10	1.64
LG1-3				**Vlakpoort: Avolouhos**			
LG5	23	37.30	1.74	LG1-3	32	41.57	1.82
LG6	18	39.12	1.52	LG5	42	38.77	1.55
MG1-4	65	36.72	1.51	LG6	151	36.85	1.53
UG1-2	52	29.72	1.25	MG1-4	131	30.01	1.29
Vlakpoort: Maanalaiset	101	22.40	1.14	UG1-MR	164	21.46	1.12
LG6				**Vlakpoort: Maanalaiset**			
UG2				LG6	398	33.32	1.59
Todistetut yhteensä				UG2	754	19.65	1.06
Todistetut yhteensä	**9 728**	**31.69**	**1.24**	**Mitatut yhteensä**	**15 954**	**36.32**	**1.39**
TODENNÄKÖISET:				OSOITETUT:			
Stellite: Maanalaiset				**Stellite: Maanalaiset**			
MG4				MG4	306	33.80	1.25
LG6	1 241	34.26	1.35	LG6	4 243	37.50	1.41
Stellite: Avolouhos				**Stellite: Avolouhos**			
MG4	3 015	30.75	1.20	MG4	3 526	32.35	1.23
MG3	1 276	30.82	1.16	MG3	1 492	31.68	1.19
MG2	948	36.08	1.28	MG2	1 109	37.30	1.31
MG1	1 914	37.53	1.38	MG1	2 239	38.80	1.41
LG6+6A	239	33.88	1.43	LG6+6A	280	38.54	1.46

Mecklenburg: Avolouhos			
LG6+6A	1 924	41.83	1.57
Vlakpoort: Avolouhos			
LG6+6A	-		
Vlakpoort: Open Pit			
LG1-3	40	37.93	1.78
LG5	3	35.01	1.45
LG6	37	31.25	1.63
MG1-4	16	30.52	1.36
UG1-2	9	27.09	1.22
Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6			
UG2			
Todennäköiset yhteensä	**10 662**	**34.95**	**1.33**
Todistetut ja todennäköiset yhteensä	**20 390**	**33.40**	**1.28**
Varat yhteensä	**20 390**	**33.40**	**1.28**

Mecklenburg: Avolouhos			
LG6+6A	3 006	43.37	1.59
Mecklenburg: Open Pit			
LG6+6A	0	0.00	0.00
Vlakpoort: Avolouhos			
LG1-3	53	41.57	1.86
LG5	10	39.92	1.55
LG6	64	33.95	1.58
MG1-4	75	29.92	1.35
UG1-2	24	27.61	1.25
Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	793	33.92	1.58
UG2	421	19.83	1.06
Osoitetut yhteensä	**17 641**	**36.46**	**1.38**
Mitatut ja osoitetut yhteensä	**33 595**	**36.39**	**1.38**
PÄÄTELLYT			
Stellite: Avolouhos			
MG4	1 440	33.18	1.24
MG3	2 110	32.64	1.26
MG2	1 920	37.10	1.32
MG1	1 070	38.90	1.41
LG6+6A	40	37.82	1.44
Mecklenburg: Maanalaiset			
LG6+6A	1 142	43.41	1.59
Mecklenburg: Avolouhos			
LG6+6A			
Vlakpoort: Avolouhos			
LG1-3	41	41.55	1.79
LG5			
LG6	1	33.49	1.59
MG1-4	119	28.61	1.30
UG1-MR			
Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	1 321	33.67	1.59
UG2	115	20.27	1.08
Päätellyt varannot	**9 319**	**35.68**	**1.38**
Varannot yhteensä (pl. kohdevarannot)	**42 914**	**36.24**	**1.38**

Kohdevarannot[1]			
Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	1 243	34.16	1.60
UG2			
Vlakpoort: Avolouhos			
LG1	10	38.35	1.70
LG2	7	33.51	1.75
LG3	33	38.73	2.01
LG5			
LG6	365	33.55	1.60
MG1	20	39.73	2.09
MG2			
MG3	5	27.47	1.21
MG4+4A	264	29.70	1.23
UG1	-		
UG2	-		
Kohdevarannot[2]	**1 947**	**33 58**	**1 56**
Varannot yhteensä (sis. kohdevarannot[3])	**44 861**	**36 12**	**1 39**

HISTORIATIEDOT

Tämän lausunnon tiedot koskien kartoitustuloksia ja mineraalivarantoja perustuvat lausuntoon mineraalivarannoista ja mineraalivaroista sekä Hermanus Berhardus Swartin kokoamiin tietoihin. Hermanus Swart on Pätevä Henkilö (Competent Person), joka on ammatiltaan luonnontieteilijä, joka on rekisteröity Etelä-Afrikan akkreditoitujen luonnontieteellisten ammattilaisten joukkoon (No. 400101/00). Swart on Etelä-Afrikan Geologisen yhdistyksen jäsen. Yhdistys on tunnustettu ammatillinen organisaatio, joka on ASX:n verkkosivuilla julkaistavalla listalla. Hermanus Berhardus Swartin, Pätevän Henkilön, työnantaja on Dunrose Trading 186 (PTY) Ltd, joka tarjoaa geologisten konsulttien palveluita Shango Solutions -nimellä. Tutkimuksen suorittaneella Pätevällä Henkilöllä on riittävä kokemus tarkasteltavana olleiden kohteiden arvioimiseen sekä kohteiden laadun että suoritettujen tutkimustoimenpiteiden osalta. Täten Pätevä Henkilö täyttää seuraavien säännösten vaatimukset. JORC:n (2012) australaasialaiset säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja malmivarojen raportoinnista, IMMM:n (2001) säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Euroopassa sekä SAMREC:n (2007) Etelä-Afrikan säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista. Pätevä Henkilö hyväksyy antamiensa tietojen esittämisen siinä muodossa ja yhteydessä kuin ne tässä lausunnossa ovat.

PÄTEVÄT HENKILÖT

Tämän lausunnon tiedot koskien kartoitustuloksia ja mineraalivarantoja perustuvat lausuntoon mineraalivarannoista ja -varoista sekä tietoihin, jotka on koonnut:

1. Daniel Thenga:
Vanhempi geologi, Afarak SA Mining, Pr.Sci.Nat (reg nr: 114738), BSc Hons (kaivosteollisuus ja geologia), Blasting Cert, MGSSA

2. Cuan Berner Kloppers:
Geologinen konsultti, Pr.Sci.Nat (reg no:400092/04), EDP/MBA (UNISA SBL), NDip (Geology), NHDip, Geotekniikka, MTech Research (teollisuusmineraalit), MGSSA, MSAAG, MSAQS

Kumpikin edellä mainituista Pätevistä Henkilöistä on ammatiltaan luonnontieteilijä ja rekisteröity Etelä-Afrikan

akkreditoitujen luonnontieteellisten ammattilaisten joukkoon. He ovat Etelä-Afrikan Geologisen yhdistyksen jäseniä. Näistä kumpikin ovat tunnustettuja ammatillisia organisaatioita, jotka ovat ASX:n verkkosivuilla julkaistavalla listalla. Kummallakin edellä mainitulla Pätevällä Henkilöllä on riittävä kokemus tarkasteltavana olleiden kohteiden arvioimiseen sekä kohteiden laadun että suoritettujen tutkimustoimien osalta. Täten Pätevä Henkilö täyttää seuraavien säännösten vaatimukset:
JORC:n (2012) australaasialaiset säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja malmivarojen raportoinnista, IMMM:n (2001) säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista
Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Euroopassa sekä SAMREC:n (2007) Etelä-Afrikan säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista. Pätevät Henkilöt hyväksyvät antamiensa tietojen esittämisen siinä muodossa ja yhteydessä kuin ne tässä lausunnossa ovat.

Daniel Thenga

Cuan Kloppers

Hallintokatsau

Hallituksen puheenjohtajalta

Hyvät osakkeenomistajat!

Tämä vuosi muistetaan paitsi ennätystuloksista, myös merkittävistä organisaatiomuutoksista.

Vaikka myönteinen tulos olikin suurelta osin suotuisan markkinatilanteen ansiota, oma merkittävä osansa oli myös hallituksen ja johdon toteuttamalla sisäisellä rakenneuudistuksella ja uudella kasvustrategialla.

Vuoden 2017 aikana hallitus valtuutti eri yksiköt ympäri maailmaa käynnistämään uudistusprosessin, jonka tavoitteena on uusien markkinoiden turvaaminen, tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen sekä hankintastrategian käynnistäminen. On ilo panna merkille myönteiset tulokset eri segmenteissä, etenkin Etelä-Afrikan kaivostoimintayksikössä. Mecklenburgin avolouhoksen uudelleenkäynnistys on vaikuttanut ratkaisevasti menestykseemme Olemme myös investoineet voimakkaasti koko konsernin laajuudelta, ja Mogalen sulattomme on jatkanut tuottavuuden parantamista.

Tulevaisuuden osalta uskomme vakaasti, että vuoden 2017 aikana tekemämme investoinnit, kuten Zeerustin kromikaivoksen hankinta, uudet jatkojalostuslaitokset, Mecklenburgin maanalaisen kaivostoiminnan aloittaminen ja valimo- ja kemiallisen laadun tuotanto, tekevät jatkossakin Afarakista merkittävän toimijan ferrokromiteollisuudessa.

Afarakin ainutlaatuinen asema vertikaalisesti integroituneena erikoismetalliseosten valmistajana, joka toimii niin kaivosyhtiönä, jalostajana kuin raaka-aineiden markkinoijana, mahdollistaa yhtiön hyötymisen ketjun jokaisesta vaiheesta. Se, että pystymme olemaan samaan aikaan sekä erikoistuotteiden valmistaja että volyymilouhija, tukee joustavuuttamme ja sopeutumiskykyämme.

Vaikka taloudellinen tulos on tärkeä, emme unohda sitoutumistamme kestävään kehitykseen. Tavoitteenamme on edelleen nollavahinkotaso (Zero Harm), ja olemme ylpeitä ja kiitollisia siitä, että vuonna 2017 ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa. Koko vuoden olemme panostaneet voimakkaasti siihen, että työntekijöidemme turvallisuus on etusijalla kaikissa yksiköissämme. Olemme myös tukeneet terveyden edistämistä.

Me kohtaamme toiminnassamme monia haasteita pyrkiessämme louhimaan resursseja turvallisesti, kannattavasti ja vastuullisesti. Tällä tavoin yritämme vähentää toimintamme ympäristövaikutuksia ja tukea isäntäyhteisöjämme. Tunnistamme sidosryhmien sitouttamisen merkityksen ja jatkamme näiden haasteiden ratkaisemista johdon, työntekijöiden, ammattiliittojen ja isäntäyhteisöjen yhteistyöllä.

Olemme tänä vuonna osallistuneet useisiin tällaisiin yhteisöhankkeisiin monissa toimintamaissamme, esimerkiksi Etelä-Afrikassa ja Turkissa. Olemme myös laajentaneet avustustoimintaamme hyväntekeväisyyteen annetuista lahjoituksista kansalaisjärjestöjen ja koulutuspalvelujen tukemiseen. Tänä vuonna olen erityisen tyytyväinen pyrkimykseemme panostaa Etelä-Afrikan kipeästi kaivattuun infrastruktuuriin esimerkiksi rahoittamalla uusien teiden rakentamista ja vesisäiliöiden hankintaa paikallisille yhteisöille.

Jäljempänä tässä vuosikertomuksessa kerromme tarkemmin hallituksen ja sen valiokuntien toiminnasta vuoden aikana. Haluan kuitenkin jo tässä nostaa esiin seuraavat seikat:

- tarkastusvaliokunnan työskentely, erityisesti vuoden aikana tehtyjen budjetointi- ja investointiarviointien osalta;
- yhtiön johdon ja tytäryhtiöiden yhteistyö konsernin strategian toteuttamiseksi ja tuloksen parantamiseksi;
- hallituksen panostus vastuullisuuteen, erityisesti terveys- ja turvallisuusasioihin, kaikissa yksiköissä.

Olemme yrityksenä sitoutuneet tuottamaan lisäarvoa omistajillemme. Osingonjakopolitiikkamme ei muutu viime vuodesta, mikä tarkoittaa myös sitä, että osingonjaosta päätetään harkiten. Vuoden 2017 ensimmäisen vuosineljänneksen poikkeuksellisen tuloksen jälkeen hallitus päätti antaa osakkeenomistajille pääomanpalautusta yhteensä 5,2 miljoonaa euroa.

Afarak Group noudattaa Suomen hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevaa säännöstöä. Hallituksena olemme sitoutuneet velvollisuuksiimme julkisena pörssiyhtiönä, ja johto keskittyy vahvistamaan yhtiön rakenteita.

Osakkeenomistajat ovat valtuuttaneet hallituksen ja johtoryhmän suunnittelemaan yhtiön osakkeen poistamista NASDAQ Helsingin listoilta ja listaamaan Afarakin osakkeen ensisijaisesti Lontoon pörssissä. Olen vakuuttunut, että Lontoon pörssi tarjoaa ihanteellisen alustan Afarakille yhtiön laajentaessa liiketoimintaansa ja tavoitellessa omaa visiotaan vertikaalisesti integroituneena ferrokromin tuottajana.

Luonnonvarayhtiöillä on edessään monia mahdollisuuksia, mutta myös haasteita. Markkinat ovat edelleen epävakaat, mutta uskon, että Afarakilla on hyvät edellytykset jatkaa avainasemassa kestävän arvon luomisessa kaikille sidosryhmillemme. Hallitus on edelleen sitoutunut toiminnan tehostamiseen, kustannusten hillitsemiseen ja työturvallisuuteen. Luotamme siihen, että yhtiön keskipitkän ja pitkän aikavälin perustekijät säilyvät vahvoina.
Parhaimmat kiitokseni teille kaikille tuestanne omasta ja koko hallituksen puolesta.

DR JELENA MANOJLOVIC
Chairperson

Viittaamalla sisällytetyt tiedot

Konsernin avainluvut, lähipiiritapahtumat sekä tiedot osakepääomasta ja optio-oikeuksista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa. Konsernin emoyhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan osakeomistus on esitetty emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja palkka- ja palkkioselvitys on annettu erillisinä raportteina tässä vuosikertomuksessa.

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisvaatimusten (UK Listing Authority listing rules "LR" 9.8.4C R) mukaiset liitetiedot löytyvät seuraavasti:

	AIHE	SIJAINTI
(1)	**Aktivoidut korot**	1.7. Taseen liitetiedot, 10. Aineelliset hyödykkeet.
2	**Tilintarkastamattoman talousinformaation julkaiseminen**	Ei sovelleta
4	**Pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien yksityiskohdat**	1.7. Taseen liitetiedot, 19. Osakeperusteiset maksut
5	**Johdon palkkaeduista luopuminen**	Ei sovelleta
6	**Johdon luopuminen tulevista palkkaeduista**	Ei sovelleta
7	**Maksullinen suunnattu anti**	Ei sovelleta
8	**Kohta (7) liittyen merkittäviin tytäryrityksiin**	Ei sovelleta
9	**Emoyhtiön osallistuminen listatun tytäryhtiön markkinoille saattamiseen**	Ei sovelleta
10	**Merkittävät sopimukset**	1.7. Taseen liitetiedot, 1.8.2 Lähipiiritapahtumat
11	**Määräysvaltaisen osakkaan palveluiden tarjoaminen**	Ei sovelleta
12	**Osakkaiden luopuminen osingoista**	Ei sovelleta
13	**Osakkaiden luopuminen tulevista osingoista**	Ei sovelleta
14	**Sopimukset määräysvaltaisten osakkaiden kanssa**	Ei sovelleta

All the information cross-referenced above is hereby incorporated by reference into this Board of Directors report.

Kaikki yllä mainittu ristiin viitattu informaatio on täten sisällytetty tähän hallituksen toimintakertomukseen viittaamalla.

Johtomme
Hallitus

PUHEENJOHTAJA

Jelena Manojlovic, puheenjohtaja ja ei-riippumaton hallituksen jäsen

Ph.D. (lääketiede), Clin. D. (psykologia), MA (psykoterapia)
Syntynyt 1950

Jelena Manojlovic on toiminut hallituksen jäsenenä 11.7.2008 alkaen ja hallituksen puheenjohtajana hän toimi 16.6.2009 – 8.5.2015. Hän on nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja. Manojlovic on toiminut pitkään luennoitsijana yliopistoissa sekä organisaatiokonsulttina. Hänellä on 35 vuoden kokemus henkilöstöasioista, joista 20 vuotta eri organisaatioiden johtotehtävissä. Manojlovic on toiminut henkilöstöjohtajana Kermas Ltd:ssä, joka on Yhtiön merkittävä osakkeenomistaja sekä johtotehtävissä Yhdistyneen kuningaskunnan National Health Servicen palveluksessa.

RIIPPUMATON HALLITUKSEN JÄSEN

Barry Rourke

Laillistetun tilintarkastajan tutkinto (FCA)
Syntynyt 1950

Barry Rourke toimi Ruukin hallituksen jäsenenä, tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana sekä palkitsemisvaliokunnan jäsenenä huhtikuusta 2010 helmikuuhun 2013. Hän palasi Afarakin hallitukseen tVuosina 1984–2001 eli 17 vuoden ajan hän oli tilintarkastajana PWC:ssä, jossa hän erikoistui öljy-, kaasu- ja mineraalisektoreihin. Hän toimii useiden yritysten hallituksen jäsenenä sekä eri yhtiöiden tarkastusvaliokunnissa.

Ivan Jakovčić

BA (kansainvälinen kauppa)
Syntynyt 1950

Ivan Jakovčić on kroatialainen poliitikko ja Euroopan parlamentin jäsen, missä hän toimii aluekehityskomiteassa, maatalouden ja maaseudun kehittämiskomiteassa sekä Euroopan unionin alueiden komiteassa. Ennen valintaa Euroopan parlamenttiin Ivan Jakovčić on toiminut monissa eri poliittisissa tehtävissä Kroatiassa kuten parlamentin jäsenenä, Istrian Democratic Assembly -puolueen puheenjohtajana sekä eurooppalaisen yhdentymisen ministerinä. Jakovčić valittiin Afarakin hallitukseen 11.2.2013.

Thorstein Abrahamsen

M.Sc. (sähkökemia)
Syntynyt 1948

Thorstein Abrahamsen on kansainvälisesti arvostettu ruostumattoman teräksen ja rautametallialan ammattilainen. Hän on toiminut toimitusjohtajana useissa teollisuusyhtiöissä, jotka toimivat ruostumattoman teräksen, rautametallin, rakennuslaitteiden ja kaivosteollisuuden aloilla. Hän on toiminut myös Vice-President Sales & Distribution -tehtävässä globaalissa ruostumatonta terästä valmistavassa yhtiössä. Uransa aikana hän on ollut yli 30 hallituksessa – myös puheenjohtajana – rautametalli- ja terästeollisuuden kauppa- ja markkinointiyhtiöissä ympäri maailmaa. Tällä hetkellä hän toimii hallituksen puheenjohtajana rakennusalalla toimivassa yrityksessä, hallituksen jäsenenä ja osakkaana konsultointiyrityksessä ja kahdessa sijoitusyhtiössä.

Thomas Hoyer

Syntynyt 1974 (5.2.2018 asti)

Thomas Hoyer on koulutukseltaan kauppatieteiden maisteri, ja hän on kokenut johtamisen ammattilainen. Hän aloitti uransa sijoituspäällikkönä Allianzissa ja siirtyi sieltä johtavan ranskalaisen yhtiön talousjohtajaksi. Tämän jälkeen hän siirtyi Arafak-konsernin edeltäjään Ruukki Groupiin. Ennen nimitystään toimitusjohtajaksi hän työskenteli talousjohtajana. Hän oli myös hallituksen ja johtoryhmän jäsen. Tämän jälkeen hän toimi saksalaisen kaivoskehitysyhtiön Tantalus Rare Earthsin toimitusjohtajana. Nykyään Thomas Hoyer toimii suomalaisessa varainhoitoyhtiö Helsinki Capital Partnersissa johtajana. Hän on riippumaton hallituksen jäsen myös Gaiassa, joka on kansainvälinen vastuullisuus- ja ympäristökonsultointiyhtiö. Hoyer ei tavoitellut uudelleenvalintaa hallituksen jäseneksi 5.2.2018 pidetyssä ylimääräisessä yhtiökokouksessa.

Johtomme
Johtoryhmä

Yhtiön toimitusjohtajaa avustaa hänen tehtävissään johtoryhmä. Johtoryhmä on hallituksen marraskuussa 2009 perustama neuvoa-antava toimielin. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvia valtuuksia tai itsenäistä päätöksentekovaltaa. Päätökset johtoryhmän käsittelemistä asioista tekee toimitusjohtaja tai kyseisestä asiasta vastaava johtoryhmän jäsen, ellei asiasta päätä Yhtiön hallitus.

Guy Konsbruck

toimitusjohtaja
BA (Hons); MBA (SHU Fairfield); MA
Syntynyt 1965

Guy Konsbruck aloitti Afarakin toimitusjohtajana 15.1.2017. Konsbruck työskenteli ennen Afarakia MFC Industrialin varatoimitusjohtajana vuodesta 2014 lähtien. Sitä ennen hän työskenteli FESIL:n globaalien myyntiyhtiöiden toimitusjohtajana ja oli myös yksi Luxalloysin perustajista. Konsbruck nimitettiin hallituksen jäseneksi 5.2.2018 pidetyssä ylimääräisessä yhtiökokouksessa.

Predrag Kovacevic

talousjohtaja
BA, MA (taloustiede ja liikkeenjohto)
Syntynyt 1974

Predrag Kovacevicilla on laaja 17 vuoden kansainvälinen kokemus yritysrahoituksesta, rahamarkkinoista ja rahoitusalasta. Työskenneltyään neuvonanto- ja johtotehtävissä sekä julkisella että yksityissektorilla hän tuli Afarakiin rahoitus- ja liiketoiminnan kehitystehtäviin vuoden 2016 alussa.

Dr Danko Koncar

operatiivinen johtaja
Diploma (tekniikka), M.Sc. (tekniikka), Ph.D. (tekniikka)
Syntynyt 1942

Danko Koncar nimitettiin hallituksen jäseneksi ylimääräisessä yhtiökokouksessa 11.8.2010 ja toimitusjohtajaksi 11.2.2013. Hän toimi myös Yhtiön vt. toimitusjohtajana lokakuusta 2010 huhtikuuhun 2011. Koncarilla on pitkä kokemus mineraalien jalostamisesta ja kaupasta, mukaan lukien yli 20 vuoden kokemus ferrokromiliiketoiminnasta. Hänellä on myös kokemusta tasavirtateknologian soveltamisesta ferrokromin tuotantoon kuuden vuoden ajalta.

Johtomme
Yritysjohto

Yritysjohtoon kuuluvat johtoryhmän lisäksi seuraavat henkilöt:

Michael Lillja
Myynti- ja markkinointijohtaja
KTM; Syntynyt 1962

Michael Lillja on Afarakin myynti- ja markkinointiyhtiön Afarak Trading Limitedin markkinointijohtaja. Ennen Afarakia Lillja on toiminut vuosikymmeniä useissa eri tehtävissä metalli- ja kaivosalalla, energiasektorilla sekä kansainvälisessä kaupassa, yrityksissä kuten Alloy 2000 SA/ENRC-Kazakhstan, International Ferro Metals Ltd ja SamChrome Ltd/Samancor Cr.

Melvin Grima
rahoitusjohtaja
FCCA, MIA, CPA; Syntynyt 1982

Melvin Grima aloitti Afarakissa vuonna 2013 konsernin rahoituspäällikkönä. Hän vastasi konsernin taloustoimintojen siirrosta Maltalle ja niiden organisoinnista. Hänet nimitettiin rahoitusjohtajaksi vuonna 2015. Ennen Afarakia Grima työskenteli useissa eri johtotehtävissä mm. hotelliketjun konsernikirjanpitäjänä ja rahoituspäällikkönä öljyteollisuudessa.

Bertus van der Merwe
Afarak South Africa (Pty) Ltd:n toimitusjohtaja
B Eng Metallurgia, MBA-tutkinto Herriot-Wattin yliopistosta Skotlannista; Syntynyt 1972

Bertus van der Merwe on metallurgian insinööri, ja hänellä on laaja kokemus alalta. Hän toimi rahastonhoitajana Gold Fieldsillä ja työskenteli Billitonin Samancor Manganesella 1996-2001. Vuonna 2001 hän aloitti työskentelyn matalahiilisten päällikkönä Samancor Cr:ssä ja lopulta hänestä tuli Samancor Cr:n operatiivinen johtaja. Vuonna 2012 hän jätti yrityksen ja siirtyi konsultoimaan rautametalli- ja terästeollisuutta. Hänellä on myös laaja kokemus pelkistimistä Portnexiltä. Kesäkuussa 2017 hän tuli Afarak SA:n palvelukseen.

Milan Djakov
Afarak South African operatiivinen varajohtaja
M.Sc. (kansainvälinen rahoitus); BA (Hons) (kansainvälinen pankkitoiminta); Syntynyt 1982

Milan Djakov on suorittanut pankki- ja rahoitusalan tutkinnon. Opintojensa jälkeen Djakov sai merkittävää työkokemusta työskentelemällä julkisella sektorilla Serbiassa erityisesti maatalous-, metsätalous- ja vesihuoltoministeriössä. Julkiselta sektorilta Djakov siirtyi yksityiselle sektorille ja Afarak Groupiin. Hän on ollut aktiivisesti mukana Yhtiön toiminnassa ja työskennellyt Yhtiössä useissa erilaisissa projekteissa, ja hän toimi myös riippumattomana hallituksen jäsenenä vuosina 2016 ja 2017.

Willem Smith
Afarak Mogalen toimitusjohtaja
B. Eng Metallurgia; MA (Liikkeenjohto); Syntynyt 1976

Willem Smith on koulutukseltaan metallurgi. Hän tuli Afarak Mogalen palvelukseen vuonna 2006. Hänet nimitettiin Afarak Mogalen toimitusjohtajaksi vuonna 2012. Ennen Afarakia Smith hankki mittavan kokemuksen teräs- ja rautametallisektorilta työskentelemällä ArcelorMittalin ja Samancor Chromen palveluksessa.

Seyda Caglayan

Afarak TMS:n toimitusjohtaja
MSc (kaivostekniikka); Syntynyt 1958

Seyda Caglayan tuli Afarak TMS:n palvelukseen joulukuussa 2007. Ennen Afarakia hän oli työskennellyt johtotehtävissä kaivos- ja kromiteollisuudessa. Lisäksi hänellä oli johtokuntapaikka useassa alan yhdistyksessä kuten Istanbul Mineral Exporters' Associationissa ja International Chromium Development Associationissa (ICDA). Tällä hetkellä Caglayan on hallituksen jäsen Turkish Miners Associationissa, jäsen Chrome Committee of ICDA:ssa ja hallituksen jäsen Trustees of the Turkish Mining Development Foundationissa.

Christoph Schneider

Afarak EWW:n toimitusjohtaja
MA (kauppatiede); Syntynyt 1964

Christoph Schneider toimii tällä hetkellä Afarak EWW:n toimitusjohtajana. Hän aloitti EWW:llä vuonna 1992 myyntipäällikkönä. Vuosien saatossa Schneider yleni EWW:llä ja toimitusjohtajaksi hänet nimitettiin joulukuussa 2003.

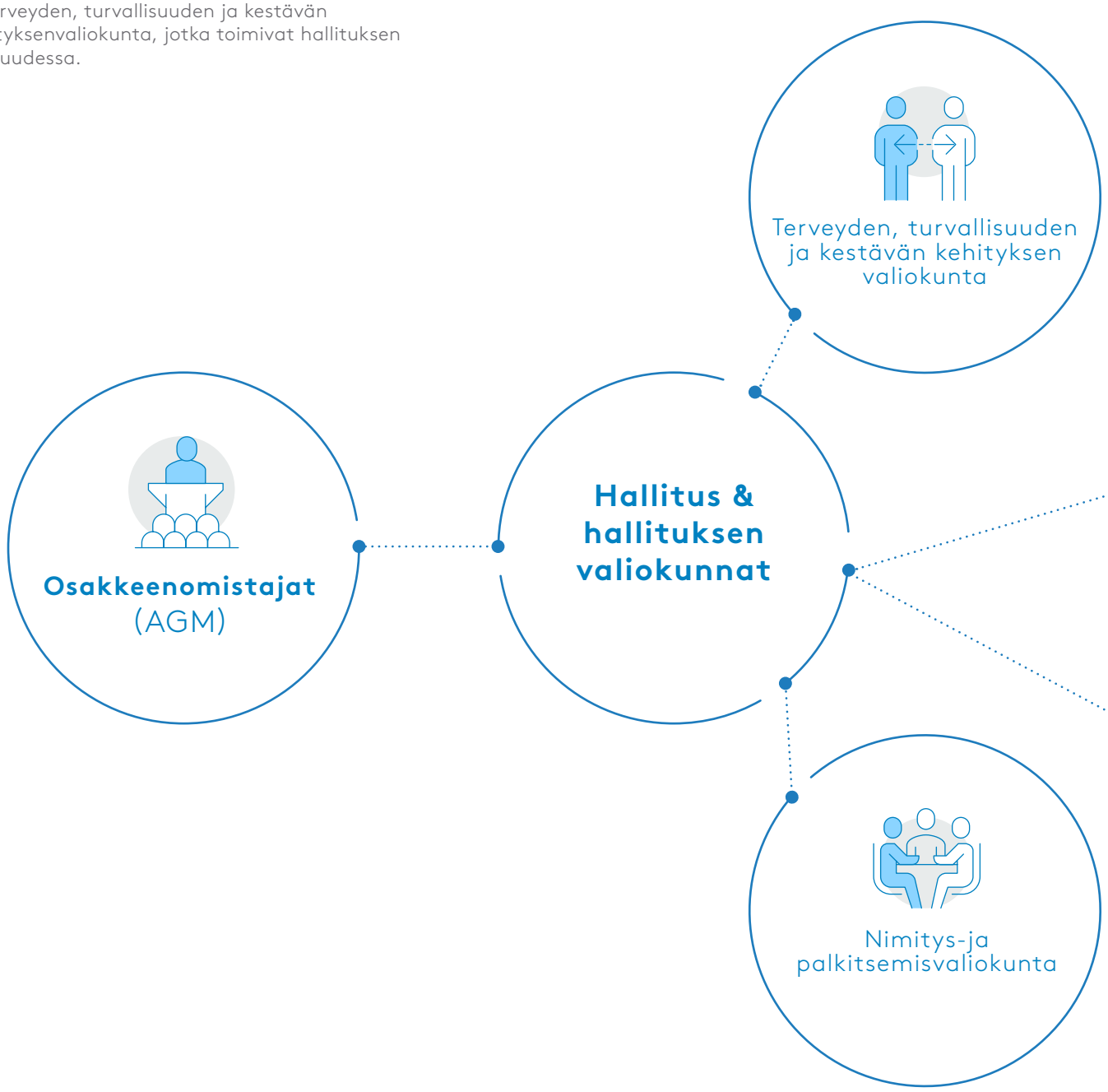
Kurt Maske

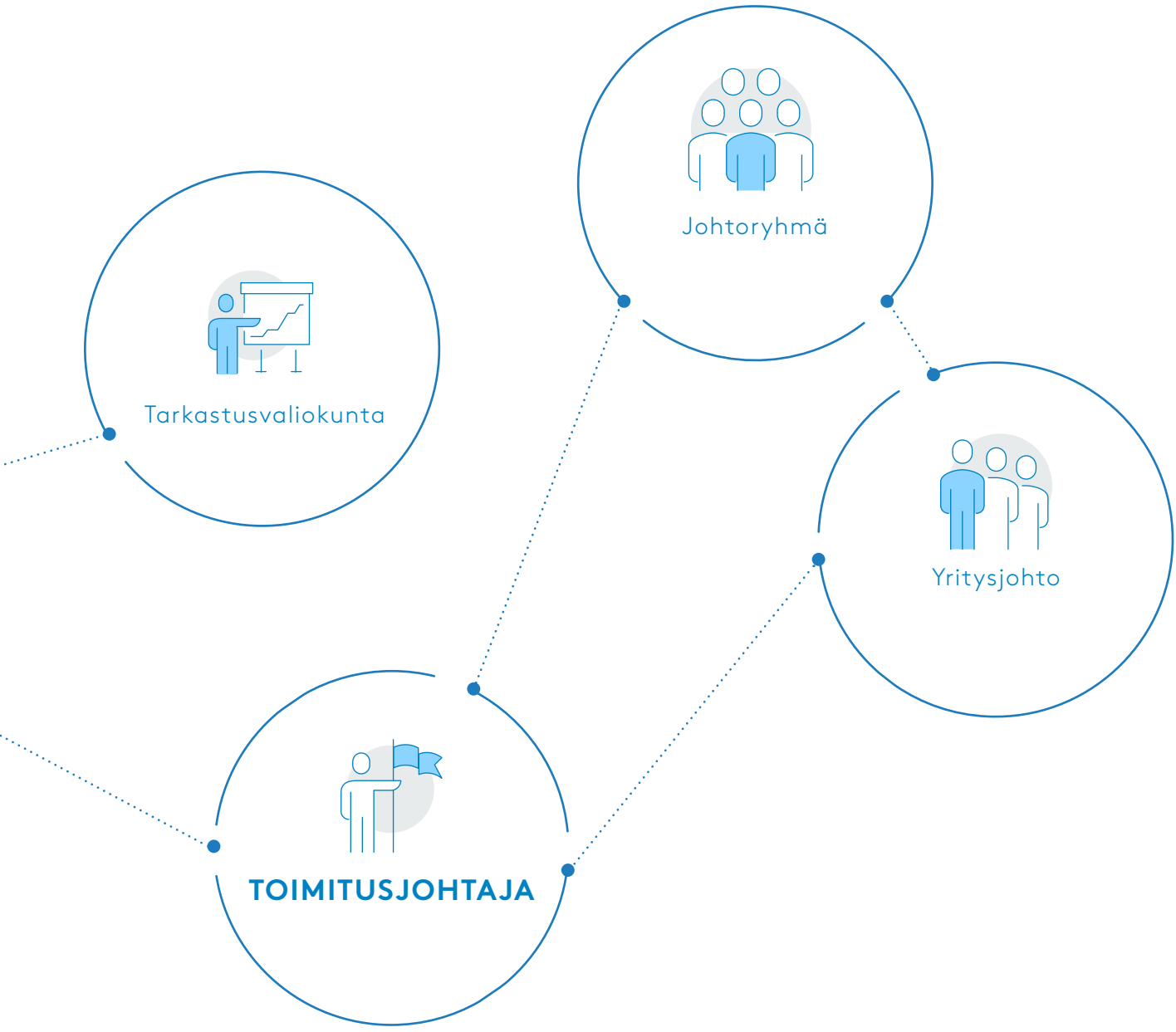
Afarak SA Miningin vt. toimitusjohtaja
PhD (mineraalitekniikka); Syntynyt 1955

Kurt Maske on Afarakin Etelä-Afrikan kaivostoimintojen vt. toimitusjohtaja ja hän johtaa Etelä-Afrikan toimintojen markkinointia ja logistiikkaa. Ennen Afarakiin tuloaan vuonna 2011 Maske työskenteli BHP Billitonilla lähes 25 vuotta. BHP Billitonilla hän aloitti työuransa prosessi-insinöörinä, jonka vastuualueena oli tasavirtavalokaariuuniteknologian kehittäminen ferrokromin tuotantoon paikassa, joka on tänä päivänä Mogale Alloys. Työskenneltyään tehdaspäällikkönä hänet siirrettiin Samancorin markkinointitiimiin, joka hoiti konsernin matala- ja keskihiilisten ferrokromituotteiden myynnin maailmanlaajuisesti.

Hallintorakenne

Yhtiön ja sen tytäryhtiöiden (”Konserni”) päätöksenteko ja hallinto on jaettu osakkeenomistajien ja hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Lisäksi Yhtiöllä on tarkastusvaliokunta, nimitys- ja palkitsemisvaliokunta ja terveyden, turvallisuuden ja kestävän kehityksenvaliokunta, jotka toimivat hallituksen alaisuudessa.

Johtoryhmä
Tarkastusvaliokunta
Yritysjohto
TOIMITUSJOHTAJA

YHTIÖKOKOUS

Afarakin ylimpänä päättävänä elimenä toimii yhtiökokous. Tavallisesti yhtiökokous pidetään kerran vuodessa ja varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Yhtiöjärjestyksen mukaan kutsu yhtiökokoukseen julkaistaan Yhtiön verkkosivuilla ja pörssitiedotteella aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään 21 vuorokautta ennen kokousta. Kutsu tulee kuitenkin toimittaa vähintään yhdeksän vuorokautta ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

Yhtiökokouskutsu ja yhtiökokoukselle esitettävä aineisto, kuten päätösesitykset ja muu yhtiökokoukselle toimitettava aineisto, kuten tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastuskertomus, on myös nähtävillä Yhtiön verkkosivustolla sekä Yhtiön Helsingin toimistolla vähintään kolme viikkoa ennen kokousta. Yhtiö julkistaa yhtiökokouksen päätökset pörssitiedotteena ilman aiheetonta viivästystä. Päätökset ja yhtiökokouksen pöytäkirja ovat nähtävillä Yhtiön verkkosivuilla viimeistään kahden viikon kuluttua kokouksesta.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi. Asiaa koskeva vaatimus on esitettävä hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Afarak julkaisee kotisivuillaan internetissä hyvissä ajoin määräpäivän, johon mennessä osakkeenomistajan tulee ilmoittaa vaatimuksestaan hallitukselle sekä tavan, jolla ilmoitus tulee tehdä.

Yhtiö käyttää yhtiökokousta tapana kerätä tietoa ja ymmärrystä siitä, mitä osakkeenomistajat Yhtiöstä ajattelevat ja millaisena he Yhtiön näkevät.

Hallitus kutsuu koolle ylimääräisen yhtiökokouksen tarvittaessa, tai mikäli tilintarkastaja tai Yhtiön osakkeista vähintään 10 % omistavat osakkeenomistajat kirjallisesti sitä vaativat tietyn asian ratkaisemiseksi tai mikäli laki tai muut säädökset sitä muuten edellyttää.

Varsinaisen yhtiökokouksen esityslistan tärkeimpiä kohtia ovat:

- tilinpäätöksen vahvistamisesta päättäminen;
- tuloksen käsittelystä, voitonjaosta tai muusta varojen jaosta, kuten pääoman palauttamisesta, päättäminen;
- hallituksen jäsenten määrästä ja heidän palkkioistaan päättäminen ja jäsenten valitseminen; ja
- tilintarkastajien valitseminen ja heidän palkkioistaan päättäminen.

Lisäksi tietyt merkittävät asiat (kuten yhtiöjärjestyksen muuttaminen tai osakeannista päättäminen) edellyttävät yhtiökokouksen päätöstä.

Yhtiökokous järjestetään siten, että osakkeenomistajat voivat tehokkaasti käyttää omistajaoikeuksiaan. Yhtiökokoukseen osallistuvan osakkeenomistajan on ilmoitettava osallistumisestaan kokouskutsussa määrätyllä tavalla. Osallistumisoikeus yhtiökokoukseen on osakkeenomistajilla, jotka ovat olleet merkittynä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään osakasrekisteriin kahdeksaa arkipäivää ennen kokousta edellyttäen, että he ovat asianmukaisesti ilmoittaneet osallistumisestaan. Jos hallintarekisteriin merkittyjen osakkeiden omistaja haluaa osallistua kokoukseen, tulee osakkeenomistajan rekisteröityä väliaikaisesti osakasrekisteriin. Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaa kehotetaan pyytämään hyvissä ajoin omaisuudenhoitajaltaan osakasluetteloon rekisteröitymistä sekä valtakirjan antamista koskevat ohjeet.

Yhtiökokouksen päätökset tehdään tavallisesti yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Osakeyhtiölain mukaan, esimerkiksi yhtiöjärjestyksen muuttamista tai suunnattua osakeantia koskevat päätökset, edellyttävät kuitenkin tiettyä määräenemmistöä kokouksessa edustettuina olevista osakkeista ja äänistä.

Enemmistö hallituksen jäsenistä, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja osallistuvat yhtiökokouksiin. Lisäksi ensi kertaa hallitukseen ehdotettavat henkilöt ovat läsnä valintakokouksessa.

YHTIÖKOKOUKSET 2017

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 23.5.2017 Klaus K Hotelissa Helsingissä.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset löytyvät Yhtiön internetsivuilta osoitteesta:
http://www.afarak.com/en/investors/shareholder-meetings/2017/

YLIMÄÄRÄISET YHTIÖKOKOUKSET

Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 5.2.2018 Union Square Auditoriossa Helsingissä.

Ylimääräisen yhtiökokouksen päätökset löytyvät Yhtiön internetsivuilta osoitteesta:
http://www.afarak.com/en/investors/shareholder-meetings/2018/

Hallitus

TEHTÄVÄT JA VASTUUT

Yhtiön hallitukseen kuuluu kolmesta yhdeksään yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Yhtiökokous vahvistaa hallituksen jäsenten lukumäärän ja päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Hallituksen jäsenten toimikausi on yksi vuosi, ja se päättyy ensimmäisen valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Kenelläkään hallituksen riippumattomista jäsenistä ei ole työsopimusta Yhtiön kanssa ja yksikään hallituksen jäsenistä ei ole luopunut tai sopinut luopuvansa Yhtiön tai sen tytäryhtiön maksamista palkkioista.

Hallituksen tehtävät on määritelty Suomen osakeyhtiölaissa. Yhtiön hallituksen toiminta perustuu kirjalliseen työjärjestykseen.

Hallitus vastaa Yhtiön hallinnosta sekä varojen, rahoituksen ja kirjanpidon sisäisen valvonnan järjestämisestä osakkeenomistajien puolesta. Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus:

- määrittää Konsernin liiketoimintastrategian ja valvoo sen toteuttamista;
- päättää Konsernin pääomarakenteesta;
- päättää merkittävistä investoinneista, omaisuuserien myynneistä, luotoista ja vakuuksista, takauksista ja muista sitoumuksista;
- käsittelee ja hyväksyy osavuosikatsaukset, toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja tulevaisuuden ennusteet;
- päättää Konsernin organisaatiorakenteesta;
- nimeää emoyhtiön toimitusjohtajan ja päättää toimitusjohtajan palkasta sekä muista etuisuuksista; ja
- tekee yhtiökokoukselle esitykset ja kutsuu yhtiökokouksen koolle.

Hallituksen kirjallisen työjärjestyksen keskeisiä kohtia ovat:

- Hallitus kutsutaan koolle etukäteen sovittuina päivämäärinä tavoitteenaan säännönmukainen kokoontuminen noin kerran kuukaudessa; lisäksi hallitus kokoontuu tarvittaessa useamminkin tarpeellisten asioiden hoitamista varten. Kokoukset voidaan järjestää myös puhelinkokouksina.
- Hallituksessa käsiteltävien asioiden esittelijöinä toimivat hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja tai muu asiaa valmistellut henkilö.
- Hallitus pyrkii aina tekemään yksimielisiä päätöksiä.
- Hallitus valmistelee toimintaansa varten vuosisuunnitelman.
- Hallitus toimii huolellisesti Yhtiön ja sen kaikkien osakkeenomistajien etujen mukaisesti.

Hallitus huolehtii, että Yhtiö noudattaa pörssisääntöjen ja finanssivalvontaviranomaisten viestintää, raportointia sekä muita asioita koskevia vaatimuksia. Lisäksi hallitus tekee säännöllisiä itsearviointeja. Yhtiöllä on hallintoa ja siihen liittyviä prosesseja koskevia erityisiä kehitystavoitteita, ja se jatkaa jo käynnistettyjen kehityshankkeiden toteuttamista.

Hallitus päättää myös tytär- ja osakkuusyhtiöiden ostoista ja myynneistä. Varmistaakseen hallitus- ja valiokuntatyöskentelyn tehokkuuden hallitus arvioi hallituksen ja valiokuntien työskentelyä ja toimintatapoja säännöllisesti. Arviointi suoritetaan sisäisenä itsearviointina. Hallitus on myös säännöllisesti yhteydessä Yhtiön suurimpiin osakkeenomistajiin varmistaakseen, että hallitus on tietoinen heidän näkökannoistaan.

Vuoden 2017 varsinainen yhtiökokous päätti, että hallitus koostuu viidestä jäsenestä. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Jelena Manojlovic, Barry Rourke ja Ivan Jakovcic. Hallituksen uusiksi jäseniksi valittiin Thomas Hoyer ja Thorstein Abrahamsen.

HALLITUKSEN MONIMUOTOISUUS – PÄTEVYYS, KOKEMUS JA OMINAISUUDET

Hallitus arvioi, että liiketoiminnan tehokkaan hallinnoinnin varmistamiseksi hallituksen kokoonpanolta vaaditaan monipuolisuutta koskien hallituksen jäsenten taitoja, tietoja, taustoja, kokemusta, maantieteellistä sijaintia, kansallisuutta ja sukupuolta.
Hallitus ja sen nimitys- ja palkitsemisvaliokunta työskentelevät varmistaakseen, että hallituksessa on jatkuvasti sopiva tasapaino suhteessa jäsenten taitoihin, kokemukseen, riippumattomuuteen ja Konsernin tuntemiseen, jotta hallitus pystyy hoitamaan tehtävänsä korkeimpien hallintostandardien mukaisesti.

Kyetäkseen hoitamaan tehtäviään tehokkaasti, niillä hallituksen jäsenillä, jotka eivät ole työsuhteessa Yhtiöön, tulee olla selvä käsitys Yhtiön kokonaisstrategiasta, konsernin rakenteesta ja teollisuudenaloista, joilla konserni toimii. Heidän pitää myös riittävässä määrin tuntea Yhtiön ydinliiketoiminnot, jotta he voivat tuoda lisäarvoa strategiatyöhön ja toiminnan arvioimiseen.

Hallitus edellyttää, että hallituksen jäsenet sitoutuvat hallituksen yhteisiin päätöksentekoprosesseihin. Yksittäisten hallituksen jäsenten edellytetään keskustelevan asioista avoimesti ja rakentavasti ja olevan valmiita

kyseenalaistamaan tai haastamaan toisten mielipiteet. Jokaisen hallituksen jäsenen tulee varmistaa, että yhtään sellaista päätöstä tai toimea ei tule tehtyä, jossa hallituksen jäsenen omat edut ajavat Yhtiön edun edelle.

HALLITUKSEN NYKYINEN KOKOONPANO

Hallitus arvioi, että jokaisella hallituksen jäsenellä, joka ei ole työsuhteessa Yhtiöön, on seuraavat ominaisuudet:
aikaa hoitaa hallitusjäsenyyden vaatimat velvollisuudet;

- kiistaton rehellisyys ja nuhteettomuus;
- halu ymmärtää korkeimpia hallintostandardeja ja sitoutua niihin;
- raaka-ainemarkkinoiden ja kaivosteollisuuden tuntemus;
- kyky ajatella strategisesti;
- valmius kyseenalaistaa, haastaa ja esittää kritiikkiä;
- kokemus johtamisesta epävarmuudessa;
- Yhtiön riskiympäristön ymmärtäminen sisältäen potentiaalisen riskin vaikuttaa terveyteemme ja turvallisuuteemme, ympäristöön, yhteisöihin, maineeseen, sääntelyn noudattamiseen, markkinoihin ja taloudelliseen tulokseen;
- maailman pääomamarkkinoiden tuntemus.

HALLITUKSEN VARAPUHEENJOHTAJA

Barry Rourke toimi katsauskaudella hallituksen varapuheenjohtajana (Senior Independent Director) Iso-Britannian yritysjohdon valvontasäännöstön (UK Corporate Governance Code) mukaisesti. Hän toimi riippumattomana Yhtiön parhaan edun mukaisesti. Hänen laaja kansainvälinen kokemuksensa nosti hallituksen osaamis- ja kokemustasoa. Hänen kauttaan osakkeenomistajat voivat esittää sellaisia kysymyksiä, joita ei voi esittää puheenjohtajan, toimitusjohtajan tai talousjohtajan kautta. Hallituksen varapuheenjohtajana hän toimii myös palautteen välittäjänä puheenjohtajalle ja tarvittaessa välimiehenä toisille hallituksen jäsenille.

HALLITUKSEN RIIPPUMATTOMUUS

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi edellyttää, että hallituksen jäsenten enemmistön on oltava riippumattomia yhtiöstä. Lisäksi vähintään kahden mainittuun enemmistöön kuuluvista jäsenistä on oltava riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Yhtiö arvioi, että Barry Rourke, Ivan Jakovcic, Thomas Hoyer ja Thorstein Abrahamsen ovat riippumattomia hallituksen jäseniä ja myös riippumattomia Yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista, ja että Jelena Manojlovic on riippumaton Yhtiöstä.

	Nykyinen asema	Nimitetty hallitukseen	Status	Tarkastusvaliokunta	Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta	Terveyden, turvallisuuden ja kestävän kehityksen valiokunta
Jelena Manojlovic	Puheenjohtaja	11.7.2008	Ei-riippumaton	-	Jäsen	
Barry Rourke	jäsen	8.5.2015	Riippumaton	Puheenjohtaja	Jäsen	
Ivan Jakovcic	jäsen	11.2.2013	Riippumaton		Puheenjohtaja	
Thomas Hoyer	jäsen	23.5.2017	Riippumaton	Jäsen		
Thorstein Abrahamsen	jäsen	23.5.2017	Riippumaton	Jäsen		Puheenjohtaja

Hallitus vuonna 2017

Uusi hallitus asetti toimikautensa prioriteetiksi Afarakin eri toimintojen ja hallinnointitavan tarkastelun. Katsaus olennaisimmista keskusteluista ja päätöksistä on esitetty alla. Hallitus piti strategiapäivät pian valintansa jälkeen, jolloin arvioitiin useita eri osatekijöitä koskien Afarakin ydinliiketoimintoja.

STRATEGINEN VISIO

Yhtiön uusi johto esitteli Arafakin uudistetun strategisen vision, joka keskittyy kestävän kehityksen integroimiseen kaikkiin liiketoimintayksiköihimme, organisaation kasvuun orgaanisesti ja yritysjärjestelyjen kautta sekä vahvan kannattavuuden saavuttamiseen operatiivisen tehokkuuden ja kustannusten hallinnan kautta. Hallitus toteutti tätä visiota erilaisilla hankkeilla kautta vuoden.

RISKIENHALLINTA

Hallitus jatkoi Yhtiön riskienhallintatoiminnon tehostamista ja nimitti Konsernille controllerin, joka vastaa riskien raportoinnista ja hallinnasta. Uusi raportointikehys otettiin käyttöön pääyksiköissä, ja tunnistettujen riskien vähentämiseksi toteutettiin useita toimia.

KESTÄVÄ KEHITYS

Hallitus nosti terveyden ja turvallisuuden keskeiseksi prioriteetiksi. Hallitus työskentelee tiiviissä yhteistyössä tuotantoyksiköiden kanssa vahvistaakseen Yhtiön terveys- ja turvallisuuskulttuuria. Hallitus on edelleen sitoutunut jatkamaan investointeja koulutukseen, kalustoon ja raportointiin varmistaakseen, että sen ”Zero Harm” -politiikkaa noudatetaan koko konsernissa. Lisäksi hallitus tuki uusia ympäristöhankkeita ja -investointeja konsernin sisällä. Hallitus jatkoi Yhtiön tukea isäntäyhteisöille Etelä-Afrikassa.

TOIMINTAPERIAATTEIDEN JA -TAPOJEN TARKASTELU

Hallitus jatkoi läpi vuoden Yhtiön toimintaperiaatteiden ja -tapojen yksityiskohtaista tarkastelua. Hallitus on ottanut asiaan hyvin kokonaisvaltaisen lähestymistavan ja linjassa riskienhallintatoimenpiteiden kanssa hallitus on nyt laatimassa uusia toimintaperiaatteita ja -tapoja, joilla voidaan pienentää Yhtiön merkittävimpiä riskejä. Osana tätä hanketta työntekijöille tullaan laatimaan käsikirja.

YHTIÖN SUORITUSKYKY

Hallitus tuki erilaisia hankkeita, jotka lisäävät Yhtiön vakautta ja reagointikykyä markkinoihin. Hallitus sopi vuoden kuluessa erityisesti Etelä-Afrikassa ja Saksassa useista hankkeista, joiden ansiosta yksiköt voivat reagoida muuttuviin markkinaolosuhteisiin ja -trendeihin. Yhtiö on tänä päivänä virtaviivaisempi ja keskittynyt parantamaan vertikaalista integraatiotaan. Hallitus tuki myös erilaisia pääomainvestointeja, joihin sisältyi uusien jalostusvaiheiden käyttöönotto, avolouhoksen seinämien lisääminen ja uusien kaivosten hankinta.

Hallitus piti tilikauden aikana 10 kokousta. Hallituksen jäsenten osallistuminen kokouksiin on esitetty alla olevassa taulukossa:

Osallistuminen kokouksiin	
Jelena Manojlovic	10/10
Barry Rourke	10/10
Ivan Jakovcic	9/10
Thomas Hoyer	7/7
Thorstein Abrahamsen	7/7
Milan Djakov	3/3
Markku Kankaala	1/1

Tilikauden aikana pidettiin kaikkiaan 10 kokousta. Erot kokousten määrissä eri henkilöiden kohdalla johtuu muutoksista hallituksen kokoonpanossa tilikauden aikana

PALKITSEMINEN

Varsinainen yhtiökokous päätti, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 4 500 euroa ja tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan puheenjohtajalle 5 550 euroa kuukaudessa ja että hallituksen jäsenille maksetaan palkkiota 3 500 euroa kuukaudessa. Lisäksi Yhtiön johtoon kuulumattomille hallituksen valiokuntien jäsenille maksetaan valiokuntatyöskentelystä 1 500 euroa kuukaudessa. Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitustyöskentelystä tai valiokuntatyöstä maksettaviin palkkioihin.

Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitustyöskentelystä tai valiokuntatyöstä maksettaviin palkkioihin.

Vuonna 2017 hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita hallitustyöskentelystä ja valiokuntatyöstä yhteensä 328,000 euroa.

Hallituksen valiokunnat

TARKASTUSVALIOKUNTA

Tarkastusvaliokunnassa oli 5.2.2018 saakka kolme jäsentä: Barry Rourke (puheenjohtaja), Thomas Hoyer ja Thorstein Abrahamsen. Thomas Hoyer ei tavoitellut uudelleenvalintaa hallituksen jäseneksi 5.2.2018 pidetyssä ylimääräisessä yhtiökokouksessa, ja Guy Konsbruck tuli hänen tilalleen.

Hallitus on määritellyt tarkastusvaliokunnan tehtävät Suomen ja Yhdistyneiden kuningaskuntien listayhtiöiden hallinnointikoodien suositusten mukaisesti. Tarkastusvaliokunta valvoo tilintarkastajan toimintaa ja seuraa Yhtiön taloudellista asemaa ja taloudellista raportointia. Tarkastusvaliokunta arvioi sisäistä tarkastusta ja riskienhallintaa sekä pitää yhteyttä tilintarkastajiin ja arvioi heidän raporttejaan. Valiokunta raportoi säännöllisesti toiminnastaan hallitukselle.

Vuonna 2017 tarkastusvaliokunta jatkoi Yhtiön taloudellisen suorituksen ja raportoinnin valvomista. Valiokunta myös työskenteli yhdessä johdon kanssa konsernin raportointitoiminnon parantamiseksi edelleen sekä sisäisesti että ulkoisesti. Valiokunta jatkoi myös säännöllistä valvontaa koskien lakien, säännösten ja parhaiden toimintatapojen noudattamista.

Valiokunta arvioi erilaisia kasvumahdollisuuksia, strategioita ja investointeja. Se teki yhteistyötä johdon kanssa Zeerustin kromikaivoksen hankkimisen yhteydessä. Valiokunta arvioi myös erilaisia ulkoisia rahoitusmahdollisuuksia. Yhdessä johdon kanssa valiokunta työskenteli sisäisen budjetoinnin ja ennustamismallien ja -prosessien parantamiseksi.

Valiokunta myös tarkasti jokaisen osavuosikatsauksen ennen niiden julkistusta ja suositteli niihin tarvittaessa muutoksia ennen osavuosikatsausten hyväksymisen suosittamista hallitukselle.

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNTA

Yhdistetyssä nimitys- ja palkitsemisvaliokunnassa on kolme jäsentä: Ivan Jakovcic (valiokunnan puheenjohtaja), Jelena Manojlovic ja Barry Rourke.

Valiokunta johtaa hallituksen jäsenten ja johtoryhmän nimitysprosessia ja antaa näistä suosituksia hallitukselle. Valiokunnan tehtävänä on myös johtaa hallituksen jäsenten ja johtoryhmän palkitsemiseen liittyviä prosesseja sekä antaa niistä suosituksia hallitukselle ja yhtiökokoukselle.

Valiokunta työsti yhtiön ja operatiivisen johdon kannustinjärjestelmää, johon toimitusjohtaja ei kuulu, ja hyväksyi sen.

TERVEYDEN, TURVALLISUUDEN JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN VALIOKUNTA

Valiokunnan puheenjohtajana on Thorstein Abrahamsen, ja siihen kuuluu yksiköiden johtoryhmien jäseniä.

Valiokunnan tehtävänä on varmistaa, että Afarak toimii vastuullisella ja eettisellä tavalla kaikkien sidosryhmiensä hyväksi. Valiokunta toteutti uusia raportointikehyksiä eri yksiköissä ja useita hankkeita läpi vuoden 2017. Se tuki myös turvallisuuden ja toiminnan parantamisohjelmaa Mogalessa.

Afarak investoi jatkuvasti ympäristöhankkeisiin. Se tuki investointeja, joiden avulla konserni voi ennallistaa kaivoksensa ja investoida vaihtoehtoisiin energianlähteisiin. Se jatkoi myös liiketoimintayksiköiden tukemista näiden toimissa vesien suojelun ja pölyn vähentämisen parantamiseksi. Valiokunta jatkoi myös Afarakin paikallisyhteisöissä tekemän työn ja sosiaalisten investointien ohjelmien valvontaa erityisesti Etelä-Afrikassa.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Afarak Group Oyj ("Afarak", "Yhtiö" tai "Konserni") on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet on listattu NASDAQ Helsingissä (AFAGR) sekä Lontoon pörssissä (AFRK).

Afarakin hallinto- ja ohjausjärjestelmät perustuvat Suomessa voimassa olevaan lainsäädäntöön, Yhtiön yhtiöjärjestykseen, Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin, Finanssivalvonnan määräyksiin, Yhdistyneen Kuningaskunnan Listing, Disclosure and Transparency Rules –sääntöihin sekä NASDAQ Helsingin ja Lontoon pörssin sääntöihin. Afarak noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ("Suomen koodi"). Tämän vuoksi Afarak ei noudata tiukasti tiettyjä Yhdistyneessä kuningaskunnassa voimassa olevan, syyskuussa 2012 julkaistun hallinnointikoodin ("UK koodi") osioita. Yhtiö kuitenkin uskoo, että niillä osa-alueilla, joilla Yhtiö poikkeaa UK koodista, Yhtiön käytännöt ovat kuitenkin hyväksyttäviä alla olevassa taulukossa kerrotuista syistä.

UK koodin kohta	Kuvaus	Poikkeaman syy
C.3.8	Vuosikertomuksessa tulee olla kuvaus tarkastusvaliokunnan toiminnasta.	Vaikka tämä raportti sisältää kuvauksen tarkastusvaliokunnan toiminnasta, kaikkia UK koodin tämän kohdan sisältövaatimuksia ei edellytetä Suomen koodissa eikä kaikkia UK koodin sisältövaatimuksia ole täten noudatettu.
E.2.1	Osakkeenomistajalla tulee olla mahdollisuus valtakirjalla määrittää esityskohtaisesti, äänestääkö valtuutettu yhtiökokouksessa yksittäisen esityksen puolesta vai sitä vastaan vai pidättäytyykö kokonaan äänestämästä.	Yhtiön varsinainen yhtiökokous järjestetään Suomen osakeyhtiölain määräysten mukaisesti, joten jotkin yksityiskohdat eroavat UK koodin suosituksista. Yhtiö ei tarjoa valtakirjaäänestyskaavakkeita.
E.2.2	Muut yhtiökokouskäytännöt	Yhtiön varsinainen yhtiökokous järjestetään Suomen osakeyhtiölain määräysten mukaisesti, joten jotkin yksityiskohdat eroavat UK koodin suosituksista.

Koska Afarak-konsernilla on ulkomaisia tytäryhtiöitä, huomioon otetaan myös paikalliset lait ja säädökset, kuten kirjanpito-, vero- ja valuuttamääräykset. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta tilikaudelta 1.1. – 31.12.2017. Selvitys on saatavilla myös Yhtiön verkkosivustolla www.afarak.com. Selvitys on laadittu perustuen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin 2015 ja 1.12.2010 päivättyyn Arvopaperimarkkinayhdistyksen ohjeeseen. Yhtiö noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, joka on luettavissa Arvopaperimarkkinayhdistyksen verkkosivuilla osoitteessa: www.cgfinland.fi. Afarak ei ole tehnyt poikkeuksia Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin noudattamisessa.

Sisäinen valvonta

Hallitus vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet. Konsernin johtoryhmän jäsenet vastaavat päivittäisestä johtamisesta ja valvontatoimenpiteistä kukin omalla vastuualueellaan.

RISKIENHALLINNAN JA SISÄISEN VALVONNAN YLEISET PERIAATTEET

Riskienhallinnan tarkoituksena on havaita strategian toteutukseen liittyvät uhat ja mahdollisuudet sekä edistää strategisten tavoitteiden saavuttamista varmistamalla, että riskit ovat sopivassa suhteessa riskinsietokykyyn.

Riskienhallinnan tavoitteista ja organisoinnista päättää Yhtiön hallitus. Hallitus tarkastelee ja arvioi Afarakin keskeisimpiä riskejä säännöllisesti. Liiketoimintasegmentit ja segmenttien liiketoimintayksiköt ovat ensisijaisesti vastuussa omasta riskinotostaan, taloudellisesta tuloksestaan sekä sisäisen valvonnan periaatteiden ja riskienhallintaa koskevien toimintaohjeiden noudattamisesta.

Yhtiön hallituksen on huolehdittava riittävästä ja tehokkaasta sisäisestä valvonnasta, jonka käytännön toteutuksesta vastaa Yhtiön toimiva johto sekä muu henkilöstö tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella.

Hallitus päättää Konsernin johtamisjärjestelmästä ja kunkin liiketoimintayksikön vaatimasta toiminta- ja organisaatiorakenteesta luodakseen kunnolliset edellytykset tehokkaalle sisäiselle valvonnalle. Taloudelliseen raportointiin liittyvä konsernitason sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutetaan keskitetysti liiketoiminta-alueista riippumattoman toiminnon avulla. Kunkin tytäryhtiön johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta Konsernin soveltamien periaatteiden sekä toimintaohjeiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta antaa riittävän varmuuden siitä, että Konsernin liiketoiminnan tavoitteet saavutetaan hallituksen määrittämällä hyväksyttävällä riskitasolla, mutta valvonta ei takaa siitä mitään ehdotonta varmuutta.

Sisäinen valvonta tarkoittaa johtamiseen liittyviä toimia, joiden tavoitteena on:

- asetettujen tavoitteiden saavuttaminen;
- voimavarojen tehokas ja taloudellinen käyttö sekä omaisuuserien turvaaminen;
- riittävä riskienhallinta;
- luotettavan ja täsmällisen taloudellisen ja operatiivisen informaation saaminen ilman tarpeettomia viivästyksiä;
- lakien ja säädösten sekä sisäisten toimintaohjeiden noudattaminen; ja
- järjestelmien toiminnan ja keskeisten toimintojen turvaaminen sekä liiketoiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

SISÄISEN VALVONTAJÄRJESTELMÄN RAKENNE

Afarakin sisäisen valvontajärjestelmän keskeiset elementit ovat:

- hallituksen asettamat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteet sekä toimintaohjeet;
- näiden periaatteiden ja toimintaohjeiden toteutus Yhtiön johtoryhmän valvonnassa;
- Yhtiön johtoryhmän toteuttama liiketoimintojen tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden valvonta;
- Yhtiön talousosaston toteuttama taloudellisen raportoinnin laadun ja sääntöjenmukaisuuden valvonta;
- tehokas valvontaympäristö kaikilla organisaatiotasoilla ja liiketoimintayksiköissä mukaan lukien kullekin liiketoimintaprosessille soveltuvat räätälöidyt kontrollit; ja
- sisäiset tarkastukset, joita suoritetaan tarvittaessa.

TALOUSRAPORTOINTIPROSESSIN SISÄINEN VALVONTA

Afarakin taloushallinto on järjestetty siten, että kullakin liiketoimintayksiköllä on oma operatiivinen talousorganisaationsa. Talousjohto sekä tietyt asiantuntijatoiminnot kirjanpitoon, verotukseen ja rahoitukseen liittyen on keskitetty Konsernin emoyhtiöön.

Konsernin taloushallinnon tehtävänä on varmistaa Konsernin ulkoisen ja sisäisen raportoinnin sääntöjenmukaisuus, laatu ja oikea-aikaisuus. Sisäisen valvontajärjestelmän mekanismit perustuvat Yhtiön hallituksen määrittelemiin ja hyväksymiin sääntöihin, ohjeistuksiin ja valtuutuksiin. Kontrollimekanismien lisäksi koulutus ja tiedon jakaminen ovat sisäisen valvonnan keskeisiä työvälineitä.

Liiketoimintayksiköiden talousjohto raportoi Konsernin talousosastolle. Yksiköiden talousosastot ovat vastuussa kirjanpidon, rahansiirtojen, muiden päivittäisten talousasioiden ja sisäisen raportoinnin järjestämisestä.

Liiketoimintayksiköiden johto seuraa ja valvoo yksiköiden taloushallinnon organisaatioita, ja he raportoivat ensisijaisesti sen liiketoimintasegmentin johdolle, johon yksikkö kuuluu.

Konsernin emoyhtiön taloushallinnon tehtäviin kuuluu muun muassa Konsernin talousraporttien kuukausittainen konsolidointi, osavuosikatsausten ja konsernitilinpäätösten laadinta, Konsernin rahoitus sekä verosuunnittelu.

Konsernitilinpäätös laaditaan konsernilaskentajärjestelmän avulla. Kunkin konserniyhtiön kirjanpito tehdään kirjanpitojärjestelmällä ja yhtiöiden kirjanpitäjät syöttävät laskentainformaation suoraan konsernilaskentajärjestelmään tai joissakin tapauksissa toimittavat informaation ennalta määrätyssä muodossa Konsernin talousosastolle konsolidoitavaksi.

RISKIENHALLINNAN JA SISÄISEN VALVONNAN ROOLIT JA VASTUUALUEET

Hallitus

Hallituksen tehtävänä on vastata Konsernin hallinnon ja organisaatiorakenteen järjestämisestä. Hallitus hyväksyy sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja hallinnon toimintaohjeet. Hallitus päättää myös Konsernin riskinottotasosta ja riskinsietokyvystä ja arvioi niitä säännöllisesti osana Konsernin strategiaa ja tavoitteenasettelua. Hallitus raportoi Yhtiön osakkeenomistajille.

Tarkastusvaliokunta

Hallituksen tarkastusvaliokunta vastaa seuraavista sisäiseen valvontaan liittyvistä tehtävistä:

- tilinpäätösten laadintaprosessin valvonta;
- talousraportointiprosessin ohjaaminen;
- konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden valvonta; sekä
- tilinpäätösten ja konsernitilinpäätösten lakisääteisen tilintarkastuksen valvonta.

Konsernijohto

Konsernin johto vastaa Konsernin päivittäisestä johtamisesta hallituksen ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Konsernin johto muodostaa sisäisen valvontaympäristön perustan ja on vastuussa Konsernin riskienhallintaprosesseista ja niiden jatkuvasta kehittämisestä, työnjaosta, riskienhallintaohjeiden tarkastelusta sekä toiminnan ja prosessien periaatteiden määrittelystä.

Tilintarkastus

Yhtiöjärjestyksen mukaan Yhtiöllä on oltava yksi varsinainen tilintarkastaja ja yksi varatilintarkastaja. Mikäli tilintarkastajaksi valitaan Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö, varatilintarkastajaa ei tarvitse valita. Tilintarkastajan toimikausi päättyy ensimmäisen valintaa seuraavan yhtiökokouksen päättyessä.

Tilintarkastajaksi valittiin Afarak Group Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy (”EY”). Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Erkka Talvinko. EY toimii myös muiden konserniyhtiöiden paikallisena tilintarkastajana

Vuonna 2017 Konserni maksoi EY:lle tilintarkastuspalkkioita 348 000 euroa ja muista palveluista 4 000 euroa.

Sisäpiirihallinto

Yhtiö noudattaa lakimääräistä sisäpiirisääntelyä kuten on määritelty markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa (EU) No. 596/2014 (MAR). Sen lisäksi Yhtiö noudattaa NASDAQ Helsingin Pörssin hyväksymää listayhtiöiden sisäpiiriohjetta sekä Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

JULKINEN SISÄPIIRIREKISTERI

Yhtiön julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, Yhtiön johtoryhmä ja tilintarkastajat. Julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat henkilöt sekä lain edellyttämät tiedot heistä, heidän lähipiiristään sekä heidän määräys- ja vaikutusvaltayhteisöistään on merkitty Yhtiön verkkosivustolla olevaan julkiseen sisäpiirirekisteriin.

Konsernissa on käytössä sisäpiiriläisten kaupankäyntiä koskeva rajoitus, joka kieltää sisäpiiriläisten kaupankäynnin Yhtiön arvopapereilla 30 vuorokautta ennen tulosjulkistuksia. Ennen vuositilinpäätöksen ja vuosikertomuksen julkaisemista kaupankäyntikielto on kuitenkin voimassa 60 vuorokautta tai vähintään edellisen tilikauden päättymisestä tilinpäätöstiedotteen julkaisemiseen saakka.

Sisäpiirisäännösten noudattamista valvotaan säännöllisin väliajoin tehtävin pistokokein.

YRITYSKOHTAINEN SISÄPIIRIREKISTERI

Julkisen sisäpiirirekisterin lisäksi Afarak Group Oyj:llä on yrityskohtainen ei-julkinen sisäpiirirekisteri. Siihen kuuluvat henkilöt saavat säännöllisesti tietoja, joilla voi olla merkittävä vaikutus Yhtiön arvopapereiden arvoon. Tällaisia henkilöitä ovat Konsernin tai ulkopuolisten palveluntarjoajien työntekijät, jotka saavat säännöllisesti sisäpiiritietoa.

Yhtiö luo tarvittaessa hankekohtaisia sisäpiirirekisterejä. Hankekohtaiseen sisäpiiriin kuuluvat sellaiset henkilöt, jotka hankkeen yhteydessä saavat tietoonsa sellaisia Yhtiötä koskevia tietoja, jotka saattavat julkisiksi tullessaan olennaisesti vaikuttaa Afarak Group Oyj:n osakkeen arvonmuodostukseen. Hankkeen perustamisesta päättää Yhtiön hallitus tai toimitusjohtaja.

Julkisen sisäpiirin osakeomistukset 31.12.2017

Hallituksen jäsenet	Asema	Osakkeet	Related Party Shares	Options
Jelena Manojlovic	Puheenjohtaja	150 000	0	0
Barry Rourke	Hallituksen jäsen	150 000	0	0
Ivan Jakovcic	Hallituksen jäsen	0	0	0
Thomas Hoyer	Hallituksen jäsen	25 000	0	0
Thorstein Abrahamsen	Hallituksen jäsen	0	0	0
Tilintarkastajat				
Erkka Talvinko	Auditor	0	0	0
Muut sisäpiiriläiset				
Guy Konsbruck	Chief Executive Officer	0	0	0
Predrag Kovacevic	Chief Financial Officer	0	0	0
Danko Koncar	Johtoryhmän jäsen	0	70 945 967	0
		325 000	**70 945 967**	**0**

Näillä sisäpiiriläisillä ei ollut muita osakkeita tai osakeoptioita Yhtiössä.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

VARSINAISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Yhtiön varsinainen yhtiökokous pidettiin 23.5.2017. Yhtiökokous vahvisti konsernin ja emoyhtiön tilinpäätökset ja myönsi Yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden tilikaudelta 2016.

Yhtiökokous päätti, että tilikaudelta 2016 ei jaeta osinkoa. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä saavutetun poikkeuksellisen tuloksen vuoksi varsinainen yhtiökokous päätti kuitenkin, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan pääomanpalautusta 0,02 euroa osakkeelta. Pääomanpalautus maksettiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta 9.6.2017.

Varsinainen yhtiökokous päätti, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 4 500 euroa ja tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan puheenjohtajalle 5 550 euroa kuukaudessa ja että hallituksen jäsenille maksetaan palkkiota 3 500 euroa kuukaudessa. Lisäksi Yhtiön johtoon kuulumattomille hallituksen valiokuntien jäsenille maksetaan valiokuntatyöskentelystä 1 500 euroa kuukaudessa. Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitustyöskentelystä tai valiokuntatyöstä maksettaviin palkkioihin.

Yhtiökokous päätti, että Afarakin hallitukseen valitaan viisi (5) jäsentä. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Jelena Manojlovic, Barry Rourke ja Ivan Jakovcic. Hallitukseen valittiin uusina jäseninä Thomas Hoyer ja Thorstein Abrahamsen. Hallitus nimitti keskuudestaan hallituksen valiokuntien jäsenet seuraavasti:

Tarkastusvaliokunta
Barry Rourke (puheenjohtaja)
Thomas Hoyer
Thorstein Abrahamsen

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta
Ivan Jakovcic (puheenjohtaja)
Jelena Manojlovic
Barry Rourke

Terveyden, turvallisuuden ja kestävän kehityksen valiokunta
Thorstein Abrahamsen (puheenjohtaja)
yritysjohdon jäsenet

Yhtiökokous päätti, että Yhtiön varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin uudelleen KHT-yhteisö Ernst & Young Oy.

Yhtiökokous päätti valtuuttaa hallituksen päättämään enintään 15 000 000 Yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Yhtiökokous päätti, että valtuutus korvaa aikaisemmat valtuutukset ja että se on voimassa 18 kuukauden ajan yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2018

Afarakin varsinainen yhtiökokous vuonna 2018 pidetään 29.5.2018.

OSINGONJAKOEHDOTUS

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että varsinainen yhtiökokous valtuuttaa hallituksen ratkaisemaan hallituksen omalla harkinnalla pääomanpalautuksen jakamisen korkeintaan kaksi senttiä osakkeelta vuoden 2018 neljännellä neljänneksellä.

Lisätietoja

YHTIÖN OSAKE

Afarak Group Oyj:n osake on listattu NASDAQ Helsingin pörssissä (AFAGR) sekä Lontoon pörssin päälistalla (AFRK).

31.12.2017 Afarak Group Oyj:n rekisteröity osakkeiden määrä oli 263 040 695 (263 040 695) ja osakepääoma oli 23 642 049,59 (23 642 049,59) euroa.

31.12.2017 Yhtiön hallussa oli yhteensä 3 354 161 (3 744 717) omaa osaketta, mikä vastaa noin 1,28 (1,42) prosenttia rekisteröidystä osakemäärästä. 31.12.2017 ulkona olevien osakkeiden määrä, johon eivät sisälly Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, oli 259 686 534 (259 295 978).

Yhtiön osakekurssi oli katsauskauden alussa NASDAQ Helsingissä 0,78 euroa ja Lontoon pörssissä 0,38 puntaa. Katsauskauden lopussa osakekurssi oli vastaavasti 0,85 euroa ja 0,73 puntaa. Vuoden 2017 aikana Yhtiön osakekurssi oli NASDAQ Helsingissä 0,72–1,15 euroa osakkeelta ja Yhtiön markkina-arvo 31.12.2017 oli 222,3 (1.1.2017: 203,9) miljoonaa euroa. Lontoon pörssissä osakekurssi oli 0,55–0,93 puntaa osakkeelta ja markkina-arvo 31.12.2017 oli 190,7 (1.1.2017: 98,6) miljoonaa puntaa.

Varsinaisen yhtiökokouksen 23.5.2017 tekemän päätöksen mukaisesti hallituksella on valtuutus hankkia enintään 15 000 000 omaa osaketta. Tämä valtuutus on voimassa 12.11.2018 saakka. Yhtiö ei hankkinut omia osakkeitaan vuoden 2017 aikana.

LIPUTUSILMOITUKSET

17.3.2017 Afarak ilmoitti vastaanottaneensa arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 pykälän mukaisen liputusilmoituksen Yhtiön osakkeenomistajilta Joensuun Kauppa ja Kone Oy ja Esa Hukkanen (”osakkeenomistajat”). Ilmoituksen mukaan osakkeenomistajat olivat tehneet sopimuksen käyttää äänioikeuttaan Afarak Group Oyj:ssä yhdessä. Heidän yhteenlaskettu osakkeiden määrä ylitti 5 %:n liputusrajan. Heidän yhteenlaskettu osuutensa Yhtiön osakkeista ja äänistä on 6,05 %.

22.3.2017 Afarak ilmoitti vastaanottaneensa arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 pykälän mukaisen liputusilmoituksen ryhmältä Yhtiön osakkeenomistajia (”osakkeenomistajat”). Ilmoituksen mukaan osakkeenomistajat olivat tehneet sopimuksen käyttää äänioikeuttaan Afarak Group Oyj:ssä yhdessä. Heidän yhteenlaskettu osakkeiden määränsä ylitti 10 %:n liputusrajan. Heidän yhteenlaskettu osuutensa Yhtiön osakkeista ja äänistä on 10,01 % ja heidän yhteenlaskettu osakkeiden ja äänien kappalemääränsä on 26 325 048.

Palkka- ja palkkioselvitys

Tässä raportissa kuvataan Afarakin hallituksen ja johtoryhmän palkitsemisperiaatteet ja -käytännöt sekä kerrotaan heidän palkkioistaan ja osakeomistuksestaan vuonna 2017.

PALKITSEMISPERIAATTEET

Afarak toimii erittäin kilpaillulla alalla, jossa pätevistä ja kokeneista johtotason henkilöistä on pulaa. Palkitsemisen tavoite on houkutella, sitouttaa ja motivoida korkeatasoisia avainhenkilöitä Yhtiön liiketoimintastrategian toteuttamiseksi ja osakkeenomistajien arvon kasvattamiseksi.

Palkitsemisperiaatteiden avulla pyritään yhdistämään liiketoiminnan ja osakkeenomistajien edut, palkitsemaan avainhenkilöitä yksilöllisten ja yhteisten tavoitteiden saavuttamisesta sekä varmistamaan pitkäaikaisen arvon luominen kaikkien osakkeenomistajien hyväksi.

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNTA

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta antaa suosituksia hallitukselle avainhenkilöiden palkitsemisesta sekä valmistelee ehdotukset hallituksen palkkioista yhtiökokoukselle.

Valiokunta vastaa palkitsemisperiaatteiden yleisestä suunnittelusta sekä sovituissa puitteissa johtoryhmän tiettyjen palkkioiden määrittelystä. Näitä ovat eläke-etuudet, johdon kannustinjärjestelmät sekä muut mahdolliset palkkiot. Valiokunta varmistaa, että Konsernin palkitsemisjärjestelmä on asianmukainen ja kilpailukykyinen vertaamalla sitä markkinaperusteiseen palkitsemistasoon vastaavissa yrityksissä

Valiokunnan jäsenet vuonna 2017 olivat Ivan Jakovcic (puheenjohtaja), Jelena Manojlovic ja Barry Rourke.

TOIMITUSJOHTAJASOPIMUS

Yhtiön hallitus nimittää toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja johtaa, kehittää, ohjaa ja valvoo Konsernin liiketoimintaa sekä toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Hallitus päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta palkitsemisvaliokunnan suositusten perusteella.

Toimitusjohtajalle maksetaan 360 000 euron vuosipalkka. Lisäksi hän saa 500 000 Yhtiön osaketta kannustinpalkkiona jokaisesta täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Guy Konsbruck sai yhden osake-erän vuonna 2017.

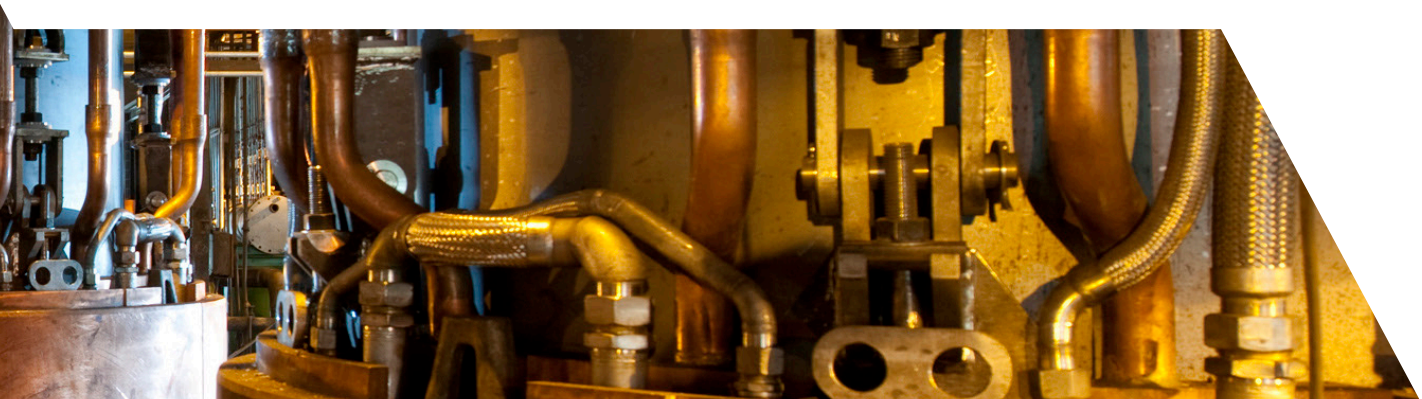
Toimitusjohtajalla ei ole lakisääteisen työeläkkeen lisäksi muita eläke-etuuksia, eikä eläkkeelle jäänti-ikää ole määritelty.

HALLITUKSEN JÄSENTEN PALKKIOT

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous. Hallituksen palkkiot koostuvat kiinteistä kuukausipalkkioista. Varsinainen yhtiökokous päätti 23.5.2017, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 4 500 euroa ja tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan puheenjohtajalle 5 550 euroa kuukaudessa ja että hallituksen jäsenille maksetaan palkkiota 3 500 euroa kuukaudessa. Lisäksi Yhtiön johtoon kuulumattomille hallituksen valiokuntien jäsenille maksetaan valiokuntatyöskentelystä 1 500 euroa kuukaudessa. Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitustyöskentelystä tai valiokuntatyöstä maksettaviin palkkioihin.

Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä maksettaviin palkkioihin.

Koska osa hallituksen jäsenistä on ollut myös konsernin tai sen tytäryhtiöiden johtotehtävissä emoyhtiön hallitusjäsenyyden lisäksi, alla olevassa taulukossa on esitetty sekä hallituspalkkiot että palkkatulot, vaikka palkkatulot eivät liity hallitusjäsenyyteen.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT KONSERNIN HALLITUKSEEN JA JOHTOON KUULUVIEN HENKILÖIDEN KANSSA

tEUR '000		2017			2016		
		Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot	Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot
TOIMITUSJOHTAJA							
Ruiters Alistair	Hallituksen jäsen 8.5.2015 – 23.5.2017, Toimitusjohtaja 21.5.2015 – 15.1.2017	14		145	360		178
Konsbruck Guy	Toimitusjohtaja 15.1.2017 lähtien		415	583			
HALLITUKSEN JÄSENET							
Abrahamsen Thorstein	Hallituksen jäsen 23.5.2017 lähtien		36				
Djakov Milan	Hallituksen jäsen 12.5.2016 – 23.5.2017		24			35	
Hoyer Thomas	Hallituksen jäsen 23.5.2017 lähtien		36				
Jakovcic Ivan	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien, Puheenjohtaja 12.5.2016 – 5.2.2018		65			68	
Kankaala Markku	Hallituksen jäsen 30.6.2003 – 17.3.2017		15			60	
Lillja Michael	Hallituksen jäsen 11.2.2013 – 12.5.2016				54		
Manojlovic Jelena	Hallituksen jäsen 11.7.2008 lähtien, Puheenjohtaja 5.2.2018 lähtien		67			60	
Parodi Alfredo	Hallituksen jäsen 11.2.2013 – 12.5.2016, Puheenjohtaja 8.5.2015 – 12.5.2016					26	
Rourke Barry	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien		85			80	
Scott Keith	Hallituksen jäsen 12.5.2016 – 9.12.2016					35	
Yhteensä		**14**	**743**	**728**	**414**	**363**	**178**

MUIDEN JOHTORYHMÄN JÄSENTEN TYÖSOPIMUKSET

Afarak toimii erittäin kilpailluilla markkinoilla ja sen menestys riippuu toimivan johdon ja muiden ylempään johtoon kuuluvien työntekijöiden suorituksesta. Palkitsemisjärjestelmät on suunniteltu houkuttelemaan, motivoimaan ja sitouttamaan johtotason henkilöitä tehtävissään ja palkita heitä osakkeenomistajan arvon kasvattamisesta.

Johtoryhmän palkkio on yhdistelmä peruspalkasta ja pitkän aikavälin osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä. Luontoisetuja ovat mm. vastuuvakuutus, matkavakuutus ja puhelinedut.

Johtoryhmän jäsenten työsopimuksissa ei ole varhaiseläkemahdollisuutta. Irtisanomisaika ja/tai kilpailukieltoaika on yleensä kuusi kuukautta, ellei toisin ole sovittu.

Taulukossa on esitetty johtoryhmän palkat lukuun ottamatta toimitusjohtajaa. Toimitusjohtajan ja hallituksen palkat ja palkkiot on esitetty erikseen.

Toimivaan johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole saaneet palkkioita toimimisesta hallituksen jäsenenä muissa yhtiöissä.

Johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut (verotusarvoin), tEUR

tEUR '000	2017	2016
Kiinteät palkat ja palkkiot	482	366
Muuttuva suoritukseen perustuva palkitseminen	195	0
Yhteensä	**677**	**366**

OSAKEPERUSTEINEN PALKITSEMINEN

Optio-ohjelmat

Yhtiöllä on kolme kannustimiin liittyvää optio-ohjelmaa, I/2003, I/2008 ja I/2011.

Optio-ohjelman I/2005 optio-oikeuksia myönnetään Yhtiön johtoryhmän jäsenille sekä muille avainhenkilöille ja hallituksen jäsenille hallituksen suositusten mukaisesti. Optio-ohjelma oikeuttaa merkitsemään yhteensä enintään 2 700 000 kappaletta Yhtiön osakkeita. Osakkeiden merkintäaika on porrastettu eri kirjaintunnuksilla merkityillä optio-oikeuksilla aikavälille 1.7.2007 – 30.6.2015 ja osakkeiden merkintähinta välille 0,32 – 0,82 euroa (osingoilla ja pääomanpalautuksella oikaistuna). Tähän mennessä optio-ohjelman I/2005 optio-oikeuksia A-, B-, C-, D-, E- ja F-sarjasta on jaettu yhteensä 1 175 000 kappaletta.

Optio-ohjelman I/2008 optio-oikeuksia myönnettiin Yhtiön entiselle toimitusjohtajalle Alwyn Smitille lokakuussa 2008. Optio-ohjelma oikeuttaa merkitsemään yhteensä enintään 2 900 000 kappaletta Yhtiön osakkeita hintaan 2,18 euroa/osake (osingoilla ja pääomanpalautuksella oikaistuna).

Osakkeiden merkintäaika alkoi 1 450 000 optio-oikeuden osalta 1.10.2009 ja 1 450 000 optio-oikeuden osalta 1.10.2010. Merkintäaika päättyi 31.12.2015, ja kaikki 2 900 000 optiota on myönnetty.

Optio-ohjelman I/2011 optio-oikeuksia on myönnetty Yhtiön avainhenkilöille hallituksen suosituksen mukaisesti. Optio-ohjelma oikeuttaa merkitsemään yhteensä enintään 6 900 000 kappaletta Yhtiön osakkeita. Ohjelman perusteella on tähän mennessä jaettu 6 291 997 optio-oikeutta. Osakkeiden merkintäaika eri kirjaintunnuksilla ja vuosilla merkityillä optio-oikeuksilla on 1.7.2014 – 1.8.2017. Merkintähinta lasketaan Yhtiön osakkeen volyymipainotetun keskihinnan mukaan ja se vaihtelee sarjasta riippuen.

Toukokuussa 2015 Yhtiö päätti myöntää toimitusjohtajalleen Alistair Ruitersille 1 000 000 Yhtiön osaketta. Ruiters sai ensimmäiset 500 000 osaketta syyskuussa 2016, kun hänen ensimmäinen vuotensa toimitusjohtajana oli tullut täyteen. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo on määritelty myöntämispäivän markkinahinnalla, joka myöntämispäivänä oli 0,40 euroa osakkeelta. Arvo vuoden päättyessä oli 182 870,24 euroa

JOHTAJIEN JA JOHTORYHMÄN OSAKEOMISTUKSET JA OPTIOT 31.12.2017

Hallituksen jäsenet		Osakkeet	Lähipiirin omistamat osakkeet	Optiot
Jelena Manojlovic	Puheenjohtaja ja hallituksen ei-riippumaton jäsen	150 000	0	0
Barry Rourke	Hallituksen riippumaton jäsen	150 000	0	0
Ivan Jakovcic	Hallituksen riippumaton jäsen	0	0	0
Thomas Hoyer	Hallituksen riippumaton jäsen	25 000	0	0
Thorstein Abrahamsen	Hallituksen riippumaton jäsen	0	0	0
Tilintarkastajat				
Erkka Talvinko	Tilintarkastaja	0	0	0
Muut sisäpiiriläiset				
Guy Konsbruck	Johtoryhmän jäsen	0	0	0
Predrag Kovacevic	Johtoryhmän jäsen	0	0	0
Danko Koncar	Johtoryhmän jäsen	0	70 945 967	0
		325,000	**70,945,967**	**0**

Vuositilinpäätö

Konsernin avainluvut

TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT

JATKUVAT TOIMINNOT		2017	2016	2015
Liikevaihto	tEUR	198 814	153 570	187 711
KÄYTTÖKATE	tEUR	17 970	5 478	17 190
% liikevaihdosta		9,0 %	3,6 %	9,2%
Liikevoitto/-tappio	tEUR	11 399	-1 010	9 888
% liikevaihdosta		5,7 %	-0,7 %	5,3%
Voitto / tappio ennen veroja	tEUR	4 241	-3 137	6 520
% liikevaihdosta		2,1 %	-2,0 %	3,5%
Oman pääoman tuottoprosentti (ROE)	%	3,0 %	-1,6 %	4,4%
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROCE)	%	8,2 %	0,9 %	9,3%
Omavaraisuusaste	%	66,3 %	67,7 %	64,2%
Nettovelkaantumisaste	%	0,7 %	-3,3 %	-2,6%
Henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa		1 017	813	773

Konsernin avainluvut

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

		2017		2016		2015	
		Konserni	Jatkuvat toiminnot	Konserni	Jatkuvat toiminnot	Konserni	Jatkuvat toiminnot
Osakekohtainen tulos, laimentamaton	EUR	0,02	0,02	0,00	-0,01	0,03	0,03
Osakekohtainen tulos, laimennettu	EUR	0,02	0,02	0,00	-0,01	0,03	0,03
Osakekohtainen oma pääoma	EUR	0,66	0,66	0,66	0,66	0,65	0,65
Varojen jako*	tEUR	5 186		5 176		5 176	
Varojen jako / osake*	EUR	0,02		0,02		0,02	
Hinta/voitto-suhde (P/E)	EUR	35,2		neg,		11,7	
Osakkeiden lukumäärän keskiarvo	1000	259 329		258 945		256 652	
Osakkeiden lukumäärän keskiarvo, laimennettu	1000	260 718		259 796		259 849	
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa	1000	263 040		263 040		263 040	
Osakehintatietoa (NASDAQ Helsinki)							
Keskikurssi	EUR	0,91		0,51		0,44	
Alin kurssi	EUR	0,72		0,39		0,33	
Ylin kurssi	EUR	1,15		0,90		0,67	
Osakekannan markkina-arvo	tEUR	222 269		203 857		105 742	
Osakkeiden vaihto	tEUR	58 773		18 315		16 936	
Osakkeiden vaihto	%	24,7 %		13,7 %		14,5%	
Osakehintatietoa (Lontoon pörssi)							
Keskikurssi	EUR	0,84		0,37		0,45	
	GBP	0,74		0,30		0,33	
Alin kurssi	EUR	0,63		0,34		0,34	
	GBP	0,55		0,28		0,25	
Ylin kurssi	EUR	1,06		0,46		0,45	
	GBP	0,93		0,38		0,33	
Osakekannan markkina-arvo	tEUR	214 944		115 210		116 479	
	tGBP	190 705		98 640		85 488	
Osakkeiden vaihto	tEUR	56		902		6	
	tGBP	49		739		4	
Osakkeiden vaihto	%	0,0 %		0,9 %		0,0%	

* Vuonna 2016 Yhtiö jakoi pääomanpalautusta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta kaksi senttiä osakkeelta. Pääomanpalautus maksettiin kahdessa osassa: yksi sentti toukokuussa 2016 ja yksi sentti elokuussa 2016. Vuonna 2017 Yhtiö jakoi pääomanpalautusta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta kaksi senttiä osakkeelta. Vuonna 2018 hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että varsinainen yhtiökokous valtuuttaa hallituksen ratkaisemaan hallituksen päättämään omalla harkinnalla pääomanpalautuksen jakamisen korkeintaan kaksi senttiä osakkeelta vuoden 2018 neljännellä neljänneksellä.

Konsernin avainluvut

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT JA LASKENTAPERUSTEET

TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT

Oman pääoman tuottoprosentti	Tilikauden tulos / Oma pääoma (kauden keskimäärä) * 100
Sijoitetun pääoman tuotto	(Tulos ennen veroja + rahoituskulut) / (Taseen loppusumma – korottomat velat) keskimäärin * 100
Omavaraisuusaste	Oma pääoma / (Taseen loppusumma - saadut ennakot) * 100
Nettovelkaantumisaste	(Korolliset velat – likvidit varat) / Oma pääoma * 100
Käyttökate	Liikevoitto + poistot + arvonalentumiset
Liikevoitto/-tappio	Liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella oikaistuna, vähennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot, arvonalentumistappiot ja liiketoiminnan muut kulut. Kurssierot sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvistä eristä. Rahoitukseen liittyvät kurssierot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

Osakekohtainen tulos, laimentamaton	Emoyhteisön omistajille kuuluva osuus tilikauden tuloksesta / osakkeiden keskimäärä tilikauden aikana
Osakekohtainen tulos, laimennettu	Emoyhteisön omistajille kuuluva osuus tilikauden tuloksesta / osakkeiden keskimäärä tilikauden aikana, laimennettu
Osakekohtainen oma pääoma	Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma / osakkeiden keskimäärä tilikauden aikana
Varojen jako osaketta kohti	Varojen jako / osakkeiden lukumäärä tarkastelujakson päättyessä Yllä olevassa osakekohtaisessa tunnuslukutaulukossa on esitetty kyseisen vuoden tulokseen perustuva osingonjako ja pääomanpalautus; varsinainen osingonjako ja pääomanpalautus tapahtuvat seuraavan vuoden aikana.
Hinta/voitto-suhde (P/E)	Tilikauden viimeinen kaupantekokurssi / osakekohtainen tulos
Keskikurssi	Osakkeen valuuttamääräinen kokonaisvaihto tilikaudella / tilikaudella vaihdettujen osakkeiden lukumäärä
Osakekannan markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä * tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TULOSLASKELMA JA LAAJA TULOS

TEUR	Liitetieto	1.1.- 31.12.2017	1.1.- 31.12.2016
Liikevaihto	1	**198 814**	**153 570**
Liiketoiminnan muut tuotot	2	4 343	1 705
Materiaalit ja palvelut		-153 172	-117 185
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	3	-23 908	-19 976
Poistot	4	-6 017	-6 488
Arvonalentuminen	4	-554	0
Liiketoiminnan muut kulut	5	-11 175	-12 752
Osuus yhteisyritysten tuloksista	13	3 068	116
Liikevoitto/ (-tappio)		**11 399**	**-1 010**
Rahoitustuotot	6	3 728	2 610
Rahoituskulut	6	-10 886	-4 737
Voitto / (tappio) ennen veroja		**4 241**	**-3 137**
Tuloverot	7	951	339
Tilikauden voitto / (tappio) jatkuvista toiminnoista		**5 192**	**-2 798**
Lopetetut toiminnot			
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista	8	1 519	1 861
Tilikauden voitto / (tappio)		**6 711**	**-937**
Jakautuminen			
Emoyhteisön omistajille		6 261	-615
Määräysvallattomille omistajille		450	-322
		6 711	**-937**
Osakekohtainen tulos (laskettu emoyhteisön omistajille kuuluvasta voitosta / tappiosta):	9		
laimentamaton (EUR), konserni yhteensä		0,02	0,00
laimennettu (EUR), konserni yhteensä		0,02	0,00
laimentamaton (EUR), jatkuvat toiminnot		0,02	-0,01
laimennettu (EUR), jatkuvat toiminnot		0,02	0,01

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TULOSLASKELMA JA LAAJA TULOS (JATKUU)

TEUR	1.1.- 31.12.2017	1.1.- 31.12.2016
Tilikauden voitto / (tappio)	**6 711**	**-937**
Muut laajan tuloksen erät		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisen eläkevelan uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-196	-1 609
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muuntoerot - konserni	-2 028	5 736
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muuntoerot – osakkuus- ja yhteisyritykset	-608	6 797
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	**-2 832**	**10 924**
Tilikauden laaja tulos	**3 879**	**9 987**
Tilikauden laaja tulos seuraaville:		
Emoyhteisön omistajille	3 518	9 681
Määräysvallattomille omistajille	361	306
	3 879	**9 987**

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TASE

TEUR	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	10	45 806	45 131
Liikearvo	11	62 409	63 780
Muut aineettomat hyödykkeet	11	16 205	18 311
Muut rahoitusvarat	14	734	172
Saamiset	14	21 066	34 040
Laskennalliset verosaamiset	20	3 641	4 439
		149 861	**165 873**
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	15	49 944	48 424
Myyntisaamiset ja muut saamiset	16	49 434	36 292
Rahavarat	17	10 702	9 651
		110 080	**94 367**
Varat yhteensä		**259 941**	**260 240**

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TASE (JATKUU)

TEUR	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	18	23 642	23 642
Ylikurssirahasto		25 740	25 740
Vararahasto		131	160
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		230 835	235 242
Muuntoero		-19 334	-16 787
Edellisten tilikausien voitto/tappio		-89 618	-95 963
		171 396	**172 034**
Määräysvallattomille omistajille		969	4 151
Oma pääoma yhteensä		**172 365**	**176 185**
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	20	4 460	5 857
Korolliset velat	14	2 548	29
Osuus yhteisyritysten tappioista	13	13 778	16 234
Yhtiön eläkevastuut	22	19 936	20 097
Muut pitkäaikaiset velat	23	3 168	4 170
Varaukset	21	9 180	10 691
		53 070	**57 078**
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	23	22 070	18 459
Varaukset	21	109	99
Tuloverovelat	23	2 934	4 655
Korolliset velat	14	9 393	3 764
		34 506	**26 977**
Velat yhteensä		**87 576**	**84 055**
Oma pääoma ja velat yhteensä		**259 941**	**260 240**

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

tEUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden voitto /tappio	6 711	-937
Oikaisut:		
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa		
Poistot ja arvonalentumiset	6 571	6 488
Rahoitustuotot ja -kulut	7 158	2 127
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	-3 068	-116
Tuloverot	-951	-339
Osakeperusteiset maksut	785	194
Pitkäaikaisten varojen luovutustuotot	-114	-1 093
Käyttöpääoman muutokset:		
Myynti- ja muiden saamisten muutos	-14 625	7 792
Vaihto-omaisuuden muutos	-4 035	-1 490
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	3 805	-189
Varausten muutos	-1 942	-192
Maksetut korot	-1 728	-876
Saadut korot	5 448	207
Muut rahoituserät	-1 951	-2 667
Maksetut tuloverot	-1 321	-831
Lopetetut toiminnot	809	925
Liiketoiminnan nettorahavirta	**1 552**	**9 003**
Investointien rahavirrat		
Vähemmistöosuuksien hankinnat	-727	0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin, netto	-7 601	-2 596
Investoinnit muihin sijoituksiin, netto	-591	414
Lainasaamisten takaisinmaksu ja annetut lainat, netto	8 851	54
Investointien nettorahavirta	**-68**	**-2 128**
Rahoituksen rahavirrat		
Pääomanpalautus	-5 186	-5 176
Lainojen nostot	3 063	411
Lainojen takaisinmaksut	-3 818	-7 396
Rahoitusleasingvelkojen maksut	-249	-65
Muutokset lyhyen aikavälin rahoituksen rahavirroissa	6 412	-4 724
Rahoituksen nettorahavirta	**222**	**-16 950**
Rahavarojen muutos	**1 706**	**-10 075**

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (JATKUU)

TEUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Rahavarat tilikauden alussa	9 651	19 644
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-655	82
Rahavarat tilikauden lopussa	10 702	9 651
Muutos konsernin taseessa	**1 706**	**-10 075**

Liiketoiminnan kassavirta 2017 sisältää lopetettuihin toimintoihin liittyvän, vuonna 2017 saadun maksusuorituksen 900 000 euroa vähennettynä sahalaitoskaluston varastointikustannuksella 1 000 euroa ja komissioilla 90 000 euroa. Liiketoiminnan kassavirta 2016 sisältää lopetettuihin toimintoihin liittyvän vuonna 2016 saadun maksusuorituksen 1 080 000 euroa sekä 14 000 euron vuokratuoton vähennettynä sahalaitoskaluston varastointikustannuksella 61 000 euroa ja komissioilla 108 000 euroa.

Konsernitilinpäätös

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSESTA

A = Osakepääoma
B = Ylikurssirahasto
C = Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
D = Muuntoero
E = Kertyneet voittovarat
F = Vararahasto
G = Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä
H = Määräysvallattomat omistajat
I = Oma pääoma yhteensä

EMOYHTEISÖN OMISTAJILLE KUULUVA									
TEUR	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Oma pääoma 31.12.2015	**23 642**	**25 740**	**240 240**	**-28 692**	**-93 755**	**187**	**167 362**	**3 845**	**171 207**
Tilikauden voitto 1–12/2016					-615		-615	-322	-937
Muut laajan tuloksen erät				11 905	-1 609		10 296	628	10 924
Tilikauden laaja tulos				**11 905**	**-2 224**		**9 681**	**306**	**9 987**
Osakeperusteiset maksut			178		16		194		194
Pääomanpalautus			-5 176				-5 176		-5 176
Muut oman pääoman muutokset						-27	-27		-27
Oma pääoma 31.12.2016	**23 642**	**25 740**	**235 242**	**-16 787**	**-95 963**	**160**	**172 034**	**4 151**	**176 185**
Tilikauden voitto 1–12/2017					6 261		6 261	450	6 711
Muut laajan tuloksen erät				-2 547	-196		-2 743	-89	-2 832
Tilikauden laaja tulos				**-2 547**	**6 065**		**3 518**	**361**	**3 879**
Osakeperusteiset maksut			779		6		785		785
Pääomanpalautus			-5 186				-5 186		-5 186
Vähemmistöosuuksien hankinnat					271		271	-3 543	-3 272
Muut oman pääoman muutokset					3	-29	-26		-26
Oma pääoma 31.12.2017	**23 642**	**25 740**	**230 835**	**-19 334**	**-89 618**	**131**	**171 396**	**969**	**172 365**

1. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1.1 YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Afarak Group on kaivos- ja mineraaliyhtiö, joka tavoittelee vakaata kasvua. Yhtiöllä on erikoismetalliliiketoimintaa Etelä-Euroopassa ja rautametalliliiketoimintaa eteläisessä Afrikassa. Konsernin emoyritys on Afarak Group Oyj (Y-tunnus: 0618181-8). Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Unioninkatu 20-22, 00130 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Afarak Group Oyj:n pääkonttorista, ja se on myös nähtävillä yhtiön verkkosivuilla: www.afarak.com.

Afarak Group Oyj:n osake on noteerattu NASDAQ Helsinki Oy:ssä (kaupankäyntitunnus: AFAGR) pienten yhtiöiden luokassa perusteollisuus-toimialaryhmässä sekä Lontoon pörssin päälistalla (AFRK).

1.2 TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

LAATIMISPERUSTA

Tämä Afarak Groupin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassa olleita IAS- ja IFRS- standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä EU:n asetuksessa (EY) 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksyttyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, ellei laadintaperiaatteissa jäljempänä muuta ole kerrottu. Konsernitilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Afarak Group Oyj:n hallitus on 29.3.2018 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaisesti osakkeenomistajat päättävät tilinpäätöksen vahvistamisesta sen julkistamisen jälkeen pidettävässä varsinaisessa yhtiökokouksessa.

TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPA

Konsernitilinpäätöksessä esitetään edellisen tilikauden vertailutiedot. Lisäksi konserni esittää ylimääräisen taselaskelman aikaisimman esitetyn kauden alussa, kun tapahtuu laskentaperiaatteiden takautuva muutos, takautuva oikaisu tai tilinpäätöksen kohtien uudelleenluokittelu, jolla on merkittävää vaikutusta konsernille.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Afarak Group Oyj, sen tytäryritykset, yhteisyritykset sekä osakkuusyritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Myös potentiaalisen äänivallan olemassaolo on otettu huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Tilikauden voiton jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä ja määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana.

Afarak Group Oyj on yhdistellyt 1.11.2008 alkaen konsernitilinpäätökseen Elektrowerk Weisweiler GmbH:n osto-option perusteella syntyvään potentiaaliseen äänivaltaan perustuen. 10.5.2012 Yhtiö käytti osto-optiotaan ja osti Elektrowerk Weisweiler GmbH:n koko osakekannan. Osto-option käyttö on käsitelty alkuperäisen kauppahinnan oikaisuna vuonna 2008 voimassa olleen IFRS 3:n mukaisesti.

Konserni omistaa Synergy Africa Ltd -nimisestä yhtiöstä 51 %. Synergy Africa Ltd:n osakkeenomistajat ovat kuitenkin tehneet sopimuksen yhteisyrityksestä, jossa osakkailla on yhteinen määräysvalta. Tämän vuoksi kyseistä yhtiötä ja sen tytäryhtiöitä ei yhdistellä Afarak Group -konserniin tytäryhtiöinä, vaan yhteisyrityksinä.

Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa kullakin yhteisyrityksen osapuolella on omistusosuus ja osapuolten välillä on sopimukseen perustuva järjestely, joka synnyttää yhteisen määräysvallan, joka kohdistuu yksikön taloudelliseen toimintaan. Konsernin omistusosuutta vastaava osuus yhteisyritysten varoista ja veloista esitetään yhdellä rivillä konsernitaseessa. Myös konsernin osuus yhteisyritysten voitoista tai tappioista esitetään yhdellä rivillä tuloslaskelmassa.

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa Afarak Groupilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa yli 20 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten velvoitteiden täyttämiseen. Osakkuusyrityssijoitus sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta (”toimintavaluutta”). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen Afarak Group Oyj:n toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia tai keskuspankkien julkaisemia keskikursseja. Ulkomaanrahan määräiset monetaariset erät on muunnettu toimintavaluutan määräisiksi kunkin raportointijakson päätöspäivän kurssein. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevaihdossa, liiketoiminnan kuluissa ja rahoituserissä. Suojauslaskentaa ei ole sovellettu.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryritysten tuotto- ja kuluerät sekä rahavirtalaskelman erät muunnetaan euroiksi kauden keskimääräisiä valuuttakursseja ja taseet raportointikauden päättymispäivän valuuttakursseja käyttäen. Tästä syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Myös ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyvä muuntoeron muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna osana luovutusvoittoa tai -tappiota, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Ulkomaisten yritysten hankinnoista kirjatut liikearvot sekä muut hankintojen yhteydessä tunnistetut varat ja velat on kirjattu kunkin hankitun tytäryhtiön toimintavaluutassa. Toimintavaluutan summat on muunnettu euromääräisiksi tilinpäätöspäivän kursseihin.

IAS 21:n mukaisesti kurssierot nettosijoituksista ulkomaisiin yksiköihin kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Nettosijoitukset käsittävät myös konsernin ulkomaisille yksiköille myöntämiä pitkäaikaisia lainoja, joiden suorittamista ei ole suunniteltu ja joiden suorittaminen ei ole todennäköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna, kun sijoituksesta ulkomaiseen yksikköön luovutaan.

.

LIIKEVOITTO

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Afarak Group on määritellyt sen seuraavasti: Liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään materiaali- ja palveluostot sekä omaan käyttöön valmistuksesta syntyneet kulut, vähennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tulo-osuudet sisältyvät liikevoittoon niiltä osin kuin ne liittyvät konsernin ydinliiketoimintoihin. Kurssierot sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät liiketoimintaan liittyvistä eristä kolmansien osapuolten kanssa; muutoin ne on kirjattu rahoituseriin.

Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelman erät esitetään liikevoiton ulkopuolella.

IAS 1:n muutoksessa tuli vaatimus muiden laajan tuloksen erien ryhmittelystä. Ne muut laajan tuloksen erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteiseksi pitää esittää erillään eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää luokittelun muutoksesta johtuvina erinä tulosvaikutteisiksi. Tämä standardimuutos vaikutti muiden laajan tuloksen erien esitystapaan.

TULOUTUSPERIAATTEET

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Riskin siirtymiseen vaikuttavat muun muassa käytetyt toimitusehdot (Incoterms). Toimitusehto on pääsääntöisesti FCA tai FOB, jolloin tuloutus tapahtuu, kun tavara on luovutettu ostajan rahdinkuljettajalle tai toimitettu ostajan nimeämään alukseen. Toimialalle tyypillisesti mineraalirikasteita myytäessä laskutetaan toimituksen yhteydessä ennakkolasku. Lopullinen laskutusmäärä laskutetaan ja tuloutetaan, kun kyseisen toimituserän lopullinen määrä ja mineraalipitoisuus sekä hinnoittelu on määritetty.

Tuotot, jotka syntyvät muusta kuin konsernin pääasiallisesta liiketoiminnasta, kirjataan liiketoiminnan muiksi tuotoiksi. Pitkäaikaisten omaisuuserien tai omaisuuserien ryhmien luovutuksista aiheutuneet menot vähennetään luovutusvoitoista.

ELÄKEVELVOITTEET

Pension arrangements in Afarak Group are classified as defined contribution plans or defined benefit plans (Germany and Turkey). Payments for defined contribution plans are recognised as expenses for the relevant period. The present value of obligation for the defined benefit plans has been estimated applying the Projected Unit Credit Method and recognised as a non-current liability on the statement of financial position. The actuarial gains and losses are recognised in other comprehensive income when they occur and the net defined benefit liability or asset are presented in full on the statement of financial position.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Optio-oikeudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tasaerinä oikeuden syntymisajanjakson aikana. Optioiden myöntämishetkellä määritetty kulu perustuu konsernin arvioon siitä optioiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Käypä arvo määritetään soveltuvan optiohinnoittelumallin perusteella (esimerkiksi Black-Scholes). Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä option käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden optioiden arvioidussa määrässä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajankohdan lopussa. Konserni päivittää oletuksen lopullisesta optioiden määrästä jokaisen tilikauden päätöspäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan laajaan tuloslaskelmaan. Kun optio-oikeuksia käytetään, osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon mahdollisilla transaktiomenoilla oikaistuna.

Konserni voi ajoittain suunnata hallituksen jäsenille tai konsernin avainhenkilöille maksuttoman osakeannin varsinaisen yhtiökokouksen hyväksymänä. Palkitsemisohjelma maksetaan osakkeina ja luokitellaan osakeperusteisesti suoritettavaksi etuudeksi konsernin tilinpäätöksessä. Luovutettujen osakkeiden käypä arvo määritetään perustuen Afarak Groupin osakkeen arvoon myöntämispäivänä. Siten yhteenlaskettu käypä arvo on luovutettavien osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen arvolla myöntämispäivänä. Tuloslaskelmassa kulu merkitään oikeuden syntymisajanjakson aikana henkilöstökuluihin ja vastaava lisäys merkitään omaan pääomaan.

BROAD BASED BLACK ECONOMIC EMPOWERMENT (BBBEE) -TRANSAKTIOT

Etelä-Afrikan Broad Based Black Economic Empowerment (BBBEE) –säädösten tarkoituksena on edesauttaa historiallisesti vähäosaisen väestön tarkoituksenmukaista osallistumista Etelä-Afrikan talouselämään. Konserni on sitoutunut omalta osaltaan BBBEE–ohjelman tavoitteisiin. Kun konserni luovuttaa osan eteläafrikkalaisesta tytäryhtiöstään tai toiminnostaan kumppanille käypää arvoa alempaan hintaan, transaktio käsitellään osakeperusteisena maksuna (eteläafrikkalaisen laskentaperiaatetulkinnan AC 503 Accounting for Broad Based Black Economic Empowerment (BBBEE) Transactions mukaisesti). Alihinta tai annettu etuus lasketaan IFRS 2:n mukaisesti ja kirjataan kuluksi. Mikäli järjestely sisältää palvelusehtoja, kulu jaksotetaan oikeuden syntymisajanjaksolle. Muutoin kulu kirjataan välittömästi oikeuden myöntämispäivänä.

VUOKRASOPIMUKSET (KONSERNI VUOKRALLEOTTAJANA)

Aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa Konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu keskimäärin samansuuruinen korkoprosentti. Vuokravelvoitteet sisältyvät korollisiin velkoihin. Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

ARVONALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisen tilikauden päättyessä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista. Osakkuusyhtiöihin ja muihin omaisuuseriin liittyvät arvonalentumiset testataan yhtiöittäin/omaisuuserittäin.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevien arvioitujen rahavirtojen nykyarvoa. Käyttöarvo ennustetaan testaushetken olosuhteiden ja odotusten mukaisesti. Diskonttokorko ottaa huomioon rahan aika-arvon sekä kuhunkin omaisuuserään liittyvät erityiset riskit, erilaiset toimialakohtaiset pääomarakenteet sekä sijoittajien tuotto-odotukset vastaavanlaisille sijoituksille. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, kirjataan arvonalentumistappio. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä. Arvonalentumistappio perutaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos, ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Liikearvon arvonalentuminen testataan vuosittain, tilikaudella 2017 testaus on suoritettu 31.12.2017. Arvonalentumistestausta ja käytettyjä menetelmiä käsitellään laajemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa kappaleessa 1.4.

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Korkotuotot ja -kulut on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä, ja osinkotuotot kun oikeus osinkoon on syntynyt. Realisoitumattomat arvonmuutokset käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista on kirjattu laajaan tuloslaskelmaan. Realisoitumattomat erät liittyvät valuuttatermiineihin. Valuuttakurssivoitot tai -tappiot, jotka muodostuvat ulkomaisten yritysten nettosijoitusten osaksi katsottavista konsernin sisäisistä lainoista, sisältyvät, mahdollisella laskennallisen veron vaikutuksella oikaistuna, oman pääoman muuntoeroon. Nämä kurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään oman pääoman muuntoeroissa.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Ehdot täyttävän hyödykkeen omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluiksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

TULOVEROT

Laajan tuloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta voimassa olevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla. Maltan nimellinen verokanta on 35 %, mihin perustuen tilikauden verot kirjataan ja maksetaan. Tästä verosta palautetaan osinkoja maksettaessa 6/7. Näin ollen efektiivinen verokanta on 5 %. Tämä verohyvitys kirjataan osingonjakopäätöksen jälkeen. Suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin liittyvä verovaikutus esitetään muissa laajan tuloksen veroerissä.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon väliaikaisista eroista. Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä raportointijakson päätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja. Verotettavista vahvistetuista tappioista aiheutuva laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Hyödykkeen hankintamenoon sisällytetään sen hankintahinta ja sen käyttöönotosta aiheutuneet välittömät menot sekä arvioidut ennallistamiseen ja käytöstä poistamiseen liittyvät menot. Raskaiden tuotantokoneiden sisältämien osien taloudellinen vaikutusaika on usein eripituinen, joten ne käsitellään näissä tapauksissa erillisinä hyödykkeinä. Merkittävistä osien vaihdoista ja huolloista aiheutuvat kulut aktivoidaan. Kevyempien koneiden ja muiden aineettomien hyödykkeiden korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan kuluksi, kun ne ovat toteutuneet. Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana hyödykkeen hankintamenoa silloin, kun on kysymys ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa lukuun ottamatta mineraalivaroja ja malmivarantoja, joista kirjataan poistot arvioidun tai raportoidun kulutuksen perusteella. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset	15–50 vuotta
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta
Kaivokset ja mineraalivarat	Kulutuksen mukaan

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta tai luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

KAIVOKSET JA MINERAALIVARAT

Mineraalivarojen ja malmivarantojen arvostus liiketoimintojen yhdistämisessä

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen mineraalivarat ja malmivarannot katsotaan erillisiksi varoiksi. Mineraalivarojen ja malmivarantojen kirjaamisessa ja arvostamisessa perusteena käytetään saatavilla olevia ulkopuolisia raportteja malmin määrästä, mineraalipitoisuudesta, tuotantokustannusten arvioidusta tasosta sekä esiintymien hyödyntämismahdollisuuksista. Keskeistä on myös malmivarannon todennäköisyys. Kaivos- ja mineraalialalla todennäköisyyttä kuvataan yleisesti jakamalla varannot eri luokkiin, kuten esimerkiksi kategorioihin

”vahvistettu”, ”todennäköinen”, ”mahdollinen” ja ”hypoteettinen”. Varantojen luokituksilla on toimialalla yleisesti käytössä olevia standardeja, esimerkiksi etelä-afrikkalaiset South African Code for Reporting of Exploration Results, Mineral Resources and Mineral Reserves ”SAMREC” standardit. Varantojen kirjanpitoarvostus perustuu arvioituihin markkinahintoihin, arvioituihin varantojen hyödyntämiskuluihin sekä varantojen määrään. Mineraalivarat ja malmivarannot kirjataan taseen aineellisiin hyödykkeisiin. Kaivoksiin liittyvät ennallistamisvastuut on sisällytetty niiden hankintamenoon, ja vastuuta vastaava määrä on kirjattu taseeseen varaukseksi.

Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot

Konsernin kaivostoiminnassa syntyy uusien mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenoja, kun hankitaan etsintäoikeuksia ja potentiaalisia varantoja tutkitaan esimerkiksi koeporauksin. Etsintä- ja arviointimenot aktivoidaan taseeseen, mikäli konserni odottaa että menot saadaan hyödynnettyä täysimääräisesti joko varantoa hyödyntämällä tai sen myynnillä tai jos etsintä- ja arviointivaihe on vielä keskeneräinen, eikä sen lopputulemaa pystytä vielä luotettavasti arvioimaan ja etsintä- ja arviointivaihe jatkuu parhaillaan tai sitä suunnitellaan jatkettavan tulevaisuudessa. Etsintä- ja arviointimenoihin sisältyy esimerkiksi koeporauksista ja varantojen kartoituksista aiheutuvat materiaali- ja muut välittömät menot. Yleiskustannuksia aktivoidaan osaksi etsintä- ja arviointimenoja, mikäli ne ovat kohdistettavissa tietyn varannon etsintään ja arviointiin. Etsintä- ja arviointimenot arvostetaan taseessa hankintamenoonsa ja siirretään osaksi malmivarannon hankintamenoa, kun kaivostoiminta alkaa. Tällöin aktivoidut etsintä- ja arviointimenot poistetaan osana malmivarantoa substanssipoistoin.

Etsintä- ja arviointimenojen arvonalentumistestaus suoritetaan, kun on viitteitä siitä, että omaisuuserän arvo on mahdollisesti alentunut alle sen hankintamenon. Erityisesti arvonalentumistestaus suoritetaan, jos oikeudet tutkia tiettyä aluetta ovat päättyneet tai päättymässä tai jos konserni on lopettanut etsintä- ja arviointitoimet tietyllä alueella, eikä niitä aiota jatkaa.

Liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä hankitut aktivoidut etsintä- ja arviointimenot arvostetaan käypään arvoon IFRS 3-standardin periaatteiden mukaisesti.

Kaivosten perustamismenot

Kaivosten perustamismenot aktivoidaan osaksi kaivoksen hankintamenoa ja poistetaan substanssipoistoin, kun tuotanto kaivoksessa alkaa. Tuotannon alkamisen jälkeen kaivossuunnitelmien muutoksista aiheutuneet menot kirjataan kuluksi niiden syntymishetkellä.

Arvonalentuminen

Yhdisteltyjen liiketoimintojen malmivarojen arvo testataan, jos kyseisen yhdistelyn piiriin kuuluvien varantojen suhteen on viitteitä varantojen taloudellisen hyödynnettävyyden pidempiaikaisesta heikentymisestä. Testissä malmivarojen tuottamat kassavirrat arvioidaan tuoreimman teknistä sekä taloudellista hyödynnettävyyttä koskevan tiedon perusteella.

LIIKEARVO JA YRITYSHANKINTOJEN YHTEYDESSÄ TUNNISTETUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Liikearvosta ei kirjata säännöllisiä poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, tai jos kyseessä on osakkuusyritys, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrityksen hankintamenoon. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla. Ennen tilikautta 2010 tehtyjen yritysostojen hankintamenojen muutokset, esimerkiksi lisäkauppahintajärjestelyjen vuoksi, on kirjattu liikearvon muutokseksi aikaisemmin voimassa olleen IFRS 3-standardin mukaisesti.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitun yksikön varat ja velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Yrityshankintojen yhteydessä tunnistetaan myös sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joita ei välttämättä ole kirjattu hankitun yhtiön taseeseen. Tällaisia hyödykkeitä ovat esimerkiksi asiakassuhteet, tuotemerkit ja teknologiat. Nämä

hyödykkeet kirjataan konsernin taseeseen käypään arvoonsa ja ne poistetaan arvioidun taloudellisen vaikutusaikansa kuluessa. Yrityshankintojen yhteydessä tunnistettujen aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat seuraavat:

Asiakassuhteet:	2–5 vuotta sopimuksesta riippuen
Teknologia:	5-15 vuotta
Tuotemerkit:	1 vuosi

TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Tutkimusmenot kirjataan aina kuluksi. Kaivosten kehittämismenot aktivoidaan taseen käyttöomaisuuteen osaksi kaivosten hankintamenoa ja ne poistetaan substanssipoistoin. Kehittämismenot, jotka liittyvät pääasiassa nykyisten tuotteiden kehittämiseen, kirjataan kuluiksi, kun ne ovat toteutuneet.

MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Muut aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon siinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Muut aineettomat hyödykkeet koostuvat lähinnä konsernin liiketoiminnan tukena olevista IT-sovelluksista, jotka poistetaan 3–5 vuoden aikana.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään keskihintamenetelmällä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella. Kaivostoiminnassa avolouhosten pintamaan poistosta aiheutuvat menot sisällytetään vaihto-omaisuuden hankintamenoon. Nettorealisointiarvo on saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat kulut.

VARAT

IAS 39 -standardin mukaiset rahoitusvarat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi, lainoiksi ja muiksi saamisiksi, eräpäivään asti pidettäviksi sijoituksiksi, myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi ja suojausinstrumenteiksi määritetyiksi johdannaisiksi. Konserni luokittelee rahoitusvarat alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä. Kaikki rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon, johon on lisätty välittömästi hankinnasta johtuvat transaktiomenot, mikäli kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Konsernin rahoitusvarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa maksettavista pankkitalletuksista, määräaikaistalletuksista, rahamarkkinasijoituksista, myyntisaamisista ja muista saamisista, lainoista ja muista saamisista ja noteeraamattomista rahoitusinstrumenteista sekä johdannaissopimuksista.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ovat myytävissä olevat rahoitusvarat sekä rahoitusvarat, jotka on määritetty kirjattaviksi alun perin käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat sellaisia, jotka on hankittu myytäviksi tai ostettaviksi uudelleen lähitulevaisuudessa. Johdannaiset luokitellaan myös myytävissä oleviksi, ellei niitä ole määritetty suojausinstrumenteiksi. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat kirjataan taseeseen käypään arvoon, ja käyvän arvon muutokset kirjataan rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Alkuperäisen arvostuksen jälkeen tällaiset rahoitusvarat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä arvonalentumisilla vähennettynä. Efektiivisen koron menetelmällä laskettu jaksotus kirjataan rahoitustuottoihin. Arvonalentumistappiot kirjataan rahoituskuluihin.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat sellaisia johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättynä päivänä ja jotka konsernilla on vakaa aikomus

ja kyky pitää eräpäivään asti. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset arvostetaan alkuperäisen arvostuksen jälkeen jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä arvonalentumisilla vähennettynä.

Myytävissä olevat sijoitukset ovat sellaisia, joita ei ole määritetty kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi tai tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattaviksi. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen myytävissä olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon, ja realisoitumattomat voitot tai tappiot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin siihen asti, kunnes sijoitus kirjataan pois taseesta, jolloin kumulatiivinen voitto tai tappio kirjataan rahoitustuottoihin; tai kunnes sijoitukselle kirjataan arvonalentuminen, jolloin kumulatiivinen tappio kirjataan tuloslaskelman rahoituskuluihin ja poistetaan myytävissä olevista rahoitusvaroista.

Toimivilla markkinoilla ostettavien tai myytävien rahoitusinstrumenttien käypä arvo tarkasteluhetkellä määritetään noteerattujen markkinahintojen tai välittäjien hintanoteerausten perusteella. Kaupankäyntikustannuksia ei oteta huomioon. Niiden rahoitusinstrumenttien, joilla ei käydä kauppaa toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritetään soveltuvien arvostusmenetelmien mukaisesti. Tällöin voidaan käyttää esimerkiksi viimeaikaisia markkinaehtoisesti hinnoiteltuja transaktioita, vastaavanlaisten instrumenttien kulloinkin voimassa olevaa käypää arvoa, diskontatun kassavirran menetelmää tai jotakin muuta arvostusmallia.

JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

Konserni suojautuu tarvittaessa valuutta- ja korkoriskeiltä johdannaissopimuksilla, kuten valuuttatermiineillä ja koronvaihtosopimuksilla. Johdannaissopimukset kirjataan alun perin käypään arvoon johdannaissopimuksen tekopäivänä ja arvostetaan tämän jälkeen uudelleen käypään arvoon. Jos johdannaisen käypä arvo on positiivinen, se merkitään rahoitusvaroihin, ja jos johdannaisen käypä arvo on negatiivinen, se merkitään rahoitusvelkoihin. Johdannaisten käyvän arvon muutoksista aiheutuvat voitot tai tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Konserni ei sovella suojauslaskentaa.

OMAT OSAKKEET

Takaisin ostettavat oman pääoman ehtoiset instrumentit (omat osakkeet) kirjataan hankintamenoon ja vähennetään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Konsernin oman pääoman ehtoisten instrumenttien ostosta, myynnistä, liikkeeseenlaskusta tai peruuttamisesta ei kirjata voittoa tai tappiota.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan lyhyt- ja pitkäaikaisiksi veloiksi, ja niihin sisältyy sekä korollisia että korottomia eriä. Korollisissa veloissa esitetään ne velat, joissa on sopimukseen perustuen korkokomponentti, sekä lisäksi diskontattuun nykyarvoon arvostetut velat. Edellisillä tilikausilla diskontatut pitkäaikaiset velat ovat sisältäneet yrityshankintojen viivästettyjä ehdollisia ja ehdottomia velkoja. Osaan ehdollisista veloista on liittynyt tulosperusteinen komponentti, jolloin velka ja sen maksettava määrä ovat määräytyneet vasta, kun kyseiset tulokset ovat tiedossa. Yhtiön osakkeilla maksettavat kauppahintaerät esitettiin korottomissa veloissa.

IAS 39 -standardin mukaiset rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusveloiksi, luotoiksi ja lainoiksi tai suojausinstrumenteiksi määritellyiksi johdannaisiksi. Konserni luokittelee rahoitusvelat alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä. Kaikki rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon. Luotoista ja muista lainoista on sisällytetty myös niihin välittömästi liittyvät transaktiomenot. Konsernin rahoitusvelkoihin sisältyvät osto- ja muut velat, luottolimiitit, luotot ja lainat sekä johdannaissopimukset.

Korolliset luotot ja lainat arvostetaan alkuperäisen kirjauksen jälkeen jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, kun velat kirjataan pois taseesta, sekä efektiivisen koron menetelmällä laskettavan jaksotuksen yhteydessä. Jaksotettu hankintameno lasketaan ottamalla huomioon mahdolliset alennukset tai preemiot sekä efektiivisen koron menetelmään olennaisesti liittyvät maksut tai kustannukset. Efektiivisen koron menetelmällä laskettu jaksotus kirjataan rahoituskuluihin.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos rahan aika-arvon vaikutuksella on merkitystä, varaukset diskontataan tarkasteluhetkellä vallitsevan, ennen veroja lasketun korkokannan mukaisesti, joka kuvastaa vastuuseen kohdistuvia riskejä. Diskonttausta käytettäessä ajan kulumisesta johtuva varauksen kasvu kirjataan rahoituskuluihin.

Ennallistamisen ja käytöstä poistamisen kuluihin liittyvä varaus koskee kaivoksia ja mineraalien tuotantolaitoksia. Kulut kirjataan velvoitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon arvioitujen rahavirtojen mukaisesti. Rahavirrat diskontataan tarkasteluhetkellä vallitsevan, ennen veroja lasketun korkokannan mukaan, joka kuvastaa ennallistamis- ja käytöstäpoistamisvastuuseen liittyviä erityisiä riskejä. Käytöstä poistamisen arvioituja tulevia kustannuksia tarkistetaan vuosittain ja oikaistaan tarvittaessa. Ennallistamisvelvoitteen arvioitujen tulevien kustannusten tai sen laskemisessa käytetyn diskonttokoron muutokset lisätään tai vähennetään tulosvaikutteisesti. Vastaavasti käytöstäpoistamisvelvoitetta oikaistaan käytöstä poistettavan hyödykkeen kirjanpitoarvoon.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

IFRS 5 -standardi edellyttää, että yhteisön on luokiteltava pitkäaikainen omaisuuserä tai luovutettavien omaisuuserien ryhmä myytävänä olevaksi, jos sen kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiallisesti omaisuuserän myynnistä sen sijaan, että se kertyisi omaisuuserän jatkuvasta käytöstä. Jotta näin olisi, omaisuuserän tai luovutettavien erien ryhmän on oltava välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan tällaisten omaisuuserien myynnissä yleisin ja tavanomaisin ehdoin, ja sen myynnin on oltava erittäin todennäköinen.

KESKEISET JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita, ennusteita ja oletuksia. Tulevaisuuden toteutuva kehitys voi poiketa merkittävästi käytetyistä oletuksista, mikäli toimintaympäristössä ja/tai liiketoiminnassa tapahtuu muutoksia. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Afarak Group Oyj, sen tytäryritykset, yhteisyritykset sekä osakkuusyritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Määräysvallan arviointi edellyttää johdon harkintaa.

Konserni omistaa Synergy Africa Limited -nimisestä yhtiöstä 51 %. Synergy Africa Limited:n osakkeenomistajat ovat kuitenkin tehneet sopimuksen yhteisyrityksestä. Sopimus antaa toiselle osakkeenomistajalle oikeuksia, joiden perusteella osakkeenomistajille muodostuu yhteinen määräysvalta. Tämän vuoksi konsernin johto on harkintaa käyttäen katsonut, että kyseistä yhtiötä ja sen tytäryhtiöitä ei yhdistellä Afarak Group -konserniin tytäryhtiöinä, vaan yhteisyrityksinä.

IFRS 11 painottaa yhteisjärjestelyjen kirjanpitokäsittelyssä niistä seuraavia oikeuksia ja velvoitteita ennemmin kuin niiden oikeudellista muotoa. Uuden standardin mukaisesti Afarakin osuus Synergy Africa Limitedistä ja sen tytäryrityksistä on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä suhteellisen yhdistelyn sijaan. Synergy Africa Limited ja sen tytäryritykset muodostavat osan Afarakin kaivosliiketoiminnoista Etelä-Afrikassa.

Yritysostojen hankintamenon kohdistaminen

Yritysostoja tehtäessä ostettavan yrityksen hankintameno kohdistetaan IFRS 3 -standardin mukaisesti hankitun yrityksen varallisuuserille. Yksilöitävissä olevien varojen ja velkojen käypien arvojen määrittelyssä johto joutuu käyttämään arvioita. Aineettomien hyödykkeiden, kuten esimerkiksi tuotemerkkien tai asiakassuhteiden arvonmääritys vaatii arvioiden tekemistä ja harkintaa, koska näille ei useimmiten ole olemassa markkina-arvoa. Aineettomien hyödykkeiden lisäksi myös aineellisten hyödykkeiden käyvän arvon määritys vaatii harkintaa, sillä näille harvoin on olemassa aktiivisia markkinoita, joilla hinta määräytyisi. Näissä yhteyksissä johto joutuu valitsemaan soveltuvan arvonmääritysmenetelmän ja arvioimaan tulevaisuuden kassavirtoja.

Arvonalentumistestaus

Liikearvoa testataan konsernissa vuosittain mahdollisen arvon alentumisen varalta, ja viitteitä arvon alentumisesta arvioidaan kaikkien muidenkin omaisuuserien osalta aina katsauskausien päättyessä ja tarvittaessa useammin. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvina laskelmina. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä tulevaisuuden kehityksen ennustamiseksi.

Testauksessa käytettävät ennusteet perustuvat operatiivisten yksiköiden budjetteihin ja ennusteisiin, mutta mahdollisten laajennusinvestointien sekä uudelleenjärjestelyjen vaikutus on eliminoitu pois. Arvioiden tuottamiseksi on pyritty saamaan taustatietoja sekä liiketoimintaryhmien operatiiviselta johdolta että yleisistä eri markkinoiden toimintaa kuvaavista tietolähteistä. Arvioihin liittyvä riski otetaan huomioon käytettävässä diskonttokorossa. Arvonalentumistestauksessa käytettävän diskonttokoron määrittämiseen liittyy arvionvaraisia komponentteja, kuten omaisuuserän tai liiketoiminnan riskipreemioiden ja kyseisen liiketoimintasegmentin markkinoiden keskimääräisen pääomarakenteen arvioiminen.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Afarak Group -konsernin johto joutuu käyttämään harkintaa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden aktivointiperusteissa ja taloudellisen vaikutusajan määrittelyssä, mitkä vaikuttavat konsernin taseeseen sekä tehtävien poistojen määrään. Erityisesti kaivosten kehittämismenojen sekä malmivarantojen etsintä- ja arviointimenojen aktivointi edellyttää harkintaa. Vastaavasti myös IFRS 3 -standardin mukaisesti tunnistettujen aineettomien oikeuksien vaikutusajan ja sitä kautta poistoajan määrittelyssä johto joutuu käyttämään harkintaa. Tämä vaikuttaa tilikauden tulokseen poistojen sekä vastaavan laskennallisen verovelan muutosten kautta.

Mineraalivarojen ja malmivarantojen arvostus

Konsernin kaivostoiminnassa joudutaan käyttämään arvioita siitä, miten yrityshankintojen yhteydessä hankitut raaka-ainevarannot kirjataan varoiksi konsernitaseeseen. Mineraalivarojen ja malmivarantojen kirjaamisessa ja arvostamisessa perusteena käytetään saatavilla olevia ulkopuolisia analyyseja malmin määrästä, mineraalipitoisuudesta, tuotantokustannusten arvioidusta tasosta sekä esiintymien hyödyntämismahdollisuuksista. Keskeistä on myös malmivarannon todennäköisyys. Kaivos- ja mineraalialalla todennäköisyyttä kuvataan yleisesti jakamalla varannot eri luokkiin, kuten esimerkiksi kategorioihin ”vahvistettu”, ”todennäköinen”, ”mahdollinen” ja ”hypoteettinen”. Varantojen kirjanpitoarvostus perustuu arvioituihin markkinahintoihin, arvioituihin varantojen hyödyntämiskuluihin sekä varantojen määrän todennäköisyysluokitteluihin. Tästä johtuen konsernin johto joutuu käyttämään harkintaa malmivarantojen arvostus- ja kirjaamisperiaatteita sovellettaessa.

Ennallistamisvaraukset

Konserni arvioi kaivoksiin ja tuotantolaitoksiin liittyvät ennallistamisvaraukset vuosittain. Varausten määrä kuvastaa johdon tämän hetkistä parasta arviota ennallistamiskustannuksista. Varausten käypää arvoa määritettäessä on tehty olettamuksia ja arvioita diskonttokoroista, alueiden ennallistamisen ja saastuneen maaperän poistamisen tai peittämisen odotetuista kustannuksista sekä kustannusten odotetusta ajoittumisesta, sekä siitä liittyvätkö kyseiset velvoitteet aiempaan liiketoimintaan. Nämä epävarmuustekijät voivat johtaa siihen, että toteutuvat ennallistamiskustannukset poikkeavat tehdyn varauksen määrästä.

TILIKAUDELLA VOIMASSA OLLEET JA HYVÄKSYTYT STANDARDIT JA TULKINNAT

Konserni sovelsi ensimmäistä kertaa tiettyjä IFRS-standardeja tai niiden muutoksia, jotka ovat voimassa 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Konserni ei ole alkanut ennakoivasti soveltaa mitään julkaistua uutta standardia, tulkintaa tai muutosta, joka ei ole tullut vielä voimaan.

Useita muita muutoksia on tilikaudella 2017 sovellettu ensimmäistä kertaa. Niillä ei kuitenkaan ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen tai Konsernin osavuosikatsauksiin, minkä johdosta näitä muutoksia ei ole tuotu esiin tässä.

Näiden muutosten luonne ja vaikutus on kuvattu alla. Vaikka uusia standardeja ja muutoksia sovellettiin ensimmäistä kertaa tilikaudella 2017, ei niillä ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Alla kuvattuja muutoksia lukuun ottamatta ovat konsernin soveltamat laatimisperiaatteet olleet samat kuin edellisenä vuonna.

» IAS 7:N MUUTOKSET RAHAVIRTALASKELMAAN: LIITETIETOJEN KEHITTÄMISHANKE

Muutosten mukaan yhteisön tulee jatkossa esittää selostus rahoitustoiminnoista johtuvista velkojen muutoksista sisältäen, sekä rahavirroista syntyvät muutokset että muutokset, joihin ei liity rahavirtaa (muun muassa valuuttakurssivoitot ja -tappiot).

Muutosten soveltaminen lisäsi liitetietojen määrää konsernin tilinpäätöksissä.

» IAS 12:N MUUTOKSET TULOVEROIHIN: LASKENNALLISTEN VEROSAAMISTEN KIRJAAMINEN REALISOITUMATTOMISTA TAPPIOISTA

Muutokset selventävät, että yhteisön täytyy harkita, rajoittavatko verolait niitä verotettavan tuoton lähteitä, joita vastaan yhteisö voi tehdä vähennyksiä peruutettaessa kyseinen realisoitumattomiin tappioihin liittyvä vähennettävä väliaikainen ero. Lisäksi muutokset neuvovat, miten yhteisön pitäisi määritellä tulevat verotettavat voitot ja selittää olosuhteet, joissa verotettavaan voittoon voi sisältyä joidenkin varojen palautus niiden kirjanpitoarvon ylittävällä määrällä.

Konserni sovelsi muutoksia takautuvasti. Niiden soveltamisella ei kuitenkaan ollut vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan ja suorituskykyyn, koska konsernilla ei ole muutosten piiriin kuuluvia vähennettäviä väliaikaisia eroja tai varoja. Standardimuutosten myötä yhteisöjen on mahdollista käsitellä tytär-, yhteis- ja osakkuusyrityksiin tehdyt sijoitukset erillistilinpäätöksissään pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Yhteisöt, jotka jo soveltavat IFRS:ää ja valitsevat vaihdon pääomaosuusmenetelmään erillisissä tilinpäätöksissään, täytyy soveltaa kyseistä muutosta takautuvasti. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

» IFRIC-TULKINTA 23 EPÄVARMUUDESTA TULOVEROKOHTELUSSA

Tulkinta käsittelee tuloverojen kirjanpitoa silloin kun verokohteluun liittyy epävarmuutta, joka vaikuttaa IAS 12:n soveltamiseen, eikä se koske IAS 12:n ulkopuolisia veroja tai maksuja eikä nimenomaisesti sisällä vaatimuksia epävarmaan verokohteluun liittyvistä koroista tai sanktioista. Tulkinta käsittelee erityisesti seuraavia seikkoja:

- Tarkasteleeko yhteisö epävarmaa verokohtelua erikseen.
- Oletukset, joita yhteisö tekee veroviranomaisen tekemästä verokohtelun tarkastelusta.
- Miten yhteisö määrittelee verotettavan tulon, veropohjan, käyttämättömät verotappiot, käyttämättömät verohyvitykset ja verokannat.
- Miten yhteisö tarkastelee muutoksia tosiasioissa ja olosuhteissa.

Yhteisön täytyy määritellä, tarkistaako se kutakin epävarmaa verokohtelua erikseen tai yhdessä yhden tai useamman muun epävarman verokohtelun kanssa. Noudatettavan lähestymistavan pitäisi olla parhaiten epävarmuuden ratkaisua ennustava lähestymistapa.

Tulkinta tulee voimaan 1.1.2019 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, mutta joitakin siirtymäaikoja on saatavina. Konserni soveltaa tulkintaa sen voimaantulopäivästä alkaen.

Konserni arvioi parhaillaan IFRIC 23:n vaikutusta.

STANDARDIT JA TULKINNAT, JOTKA EIVÄT VIELÄ OLE VOIMASSA

Alla on lueteltu konsernin tilinpäätöksen julkaisupäivään asti annetut mutta ei vielä voimaan tulleet standardit ja tulkinnat, joiden konserni kohtuudella odottaa vaikuttavan sen liitetietoihin, taseeseen tai suoritukseen. Konserni aikoo ottaa nämä standardit käyttöön niiden tullessa voimaan. Muita annettuja mutta ei vielä voimaan tulleita standardeja ja tulkintoja ei ole lueteltu, koska niiden ei odoteta vaikuttavan konserniin.

» IFRS 9: RAHOITUSINSTRUMENTIT

Heinäkuussa 2014 IASB julkaisi lopullisen version IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardista, joka korvaa standardin IFRS 39 Rahoitusinstrumentit: Kirjaaminen ja arvostaminen ja kaikki aiemmat IFRS 9:n versiot. IFRS 9 tuo yhteen rahoitusinstrumenttiprojektin kaikki kolme aspektia: kirjaaminen ja arvostaminen, arvonalentuminen ja suojauslaskenta. IFRS 9 on voimassa 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla, mutta standardia saa soveltaa jo aiemmin. Lukuun ottamatta suojauslaskentaa takautuvaa soveltamista edellytetään, mutta vertailutietojen esittäminen ei ole pakollista. Suojauslaskentaa koskevia vaatimuksia sovelletaan yleisesti takautuvasti muutamin rajoitetuin poikkeuksin.

Konserni aikoo soveltaa uutta standardia sen tullessa voimaan esittämättä vertailutietoja.

Vuosien 2016 ja 2017 aikana konserni suoritti korkean tason vaikutusarvioinnin koskien kaikkia IRFS 9:n kolmea aspektia. Tämä alustava arviointi perustuu tällä hetkellä saatavilla olevaan tietoon. Arviointi voi muuttua yksityiskohtaisessa jatkoanalyysissä tai kun konserni saa käyttöönsä lisätietoja vuonna 2018 ottaessaan IFRS 9:n käyttöön. Yleisesti konserni ei odota IFRS 9:n soveltamisella olevan merkittävää vaikutusta konsernin taseeseen.

(a) Kirjaaminen ja arvostus

Konserni ei odota IFRS 9:n kirjaamis- ja arvostamisvaatimusten soveltamisella olevan merkittävää vaikutusta sen taseeseen.

(b) Arvonalentuminen

IFRS 9 edellyttää, että konserni käyttää jaksotettuun hankintamenoon arvostettuihin myyntisaamisiinsa odotettavissa olevien luottotappioiden mallia. Konserni aikoo soveltaa yksinkertaistettua lähestymistapaa ja kirjata kaikkiin hankintamenoon arvostettuihin myyntisaamisiinsa odotettavissa olevat luottotappiot saamisten koko voimassaoloajalta. Konserni ei saamisten lyhyen aikavälin vuoksi odota näillä muutoksilla olevan merkittävää vaikutusta.

(c) Suojauslaskenta

IFRS 9:n suojauslaskentaa koskevilla muutoksilla ei ole vaikutusta konserniin, koska se ei tällä hetkellä sovella suojauslaskentaa.

» IFRS 15: MYYNTITUOTOT ASIAKASSOPIMUKSISTA

IFRS 15 julkaistiin toukokuussa 2014, ja sitä muutettiin huhtikuussa 2016. Se määrittää uuden viisivaiheisen mallin, joka koskee myyntituottoja asiakassopimuksista. IFRS 15:n mukaan tuotto kirjataan summalla, joka heijastaa näkökantaa, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu vaihdossa tavaroiden tai palveluiden siirrosta asiakkaalle.

Tämä uusi standardi korvaa nykyiset IFRS:n myyntituottojen kirjaamista koskevat vaatimukset. Täyttä tai muokattua takautuvaa soveltamista edellytetään 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla. Standardia saa soveltaa jo aiemmin.

Konserni aikoo soveltaa uutta standardia sen tullessa voimaan käyttäen täydellistä takautuvaa soveltamista. Vuoden 2016 aikana konserni suoritti IFRS 15:n alustavan arvioinnin, jota seurasi tarkempi analyysi vuonna 2017.

Tunnistetut avainkohdat sekä konsernin näkökulma ja odotukset esitetään alla. Ne perustuvat konsernin nykyiseen tulkintaan IFRS 15:stä ja voivat muuttua yleisempien tulkintojen kehittyessä. Lisäksi konserni harkitsee ja seuraa edelleen tulevaa kehitystä, kuten alustavasti hinnoiteltua myyntiä, koskevaa kehitystä.

Liikevaihto tuloutetaan, kun asiakas saa määräysvallan tavaraan tai palveluun ajankulumisen mukaan tai tiettynä hetkenä. Määräysvallan siirtymishetki riippuu mm. toimitusehdoista (Incoterms). Yleisimmin käytetyt ehdot ovat FCA ja FOB. Perustuen IFRS 15:n alustavaan tarkasteluun konserni ei usko standardin soveltamisella olevan merkittävää vaikutusta sen tuloutusperiaatteiden ajoitukseen. Esitysvaatimus lisää konsernin tilinpäätöksessä julkaisemia määrällisiä tietoja.

» IFRS 2 OSAKEPERUSTEISTEN MAKSUTAPAHTUMIEN KIRJAAMINEN JA ARVOSTUS – IFRS 2:N MUUTOKSET

IASB julkisti muutokset IFRS 2:een Osakeperusteiset maksut selventämään eräiden osakeperusteisten järjestelyjen kirjanpitokäsittelyä. Ne koskevat seuravia osa-alueita: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty lähdevero sekä osakeperusteisten maksujen muuttaminen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi.

Soveltamisessa yhteisöjen ei tarvitse muuttaa aiemmilta kausilta esitettyjä tietoja, mutta takautuva soveltaminen on sallittua, mikäli soveltaminen kohdistuu kaikkiin kolmeen muutokseen ja muut kriteerit täyttyvät.

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.

Muutoksilla ei odoteta olevan vaikutusta Konsernin tilinpäätöksiin.

» IFRS 16 VUOKRASOPIMUKSET

IFRS 16 julkaistiin tammikuussa 2016 ja se korvaa: IAS 17:n Vuokrasopimukset, IFRIC 4:n Määrittely, sisältääkö järjestely vuokrasopimuksen, SIC-15:n Käyttöleasing-kannustimet ja SIC-27:n Sellaisten liiketoimien tosiasiallisen sisällön arvioiminen, joihin sisältyvä sopimus on oikeudelliselta muodoltaan vuokrasopimus. IFRS 16 määrittelee periaatteet vuokrasopimusten kirjaamiseen, arvostukseen, esittämiseen ja ilmoittamiseen sekä edellyttää vuokralleottajien käsittelevän kaikki vuokrasopimukset yhden taseen mallilla kuten IAS 17:n mukaiset rahoitusleasingsopimukset. Standardiin kuuluu vuokralleottajille kaksi kirjaamispoikkeusta: ns. vähäarvoisten varojen vuokrasopimukset (muun muassa henkilökohtaiset tietokoneet) ja lyhytaikaiset vuokrasopimukset (eli sopimukset korkeintaan 12 kuukauden vuokra-ajalla). Vuokrasopimuksen alkamispäivänä vuokralleottaja kirjaa velan vuokran maksamiseksi (eli vuokravelan) ja omaisuuden, joka edustaa oikeutta käyttää kyseistä omaisuutta vuokra-aikana (eli käyttöoikeusomaisuus) Vuokralleottajan edellytetään kirjaavan erikseen vuokravelan korkomenot ja käyttöoikeusomaisuuden poistomenot.

Vuokralleottajan edellytetään myös uudelleenmäärittävän vuokravelan tietyissä tapahtumissa (eli vuokra-ajan muuttuessa, tulevien vuokramaksujen muuttuessa niiden määrittämiseen käytettävän indeksin tai koron muuttuessa). Vuokralleottaja kirjaa yleensä vuokravelan uudelleenmäärittämisen käyttöomaisuuden oikaisuksi.

Vuokralleantajan kirjaukset eivät IFRS 16:ssa olennaisesti muutu verrattuna nykyiseen kirjaukseen IAS 17:n mukaan. Vuokralleantajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin IAS 17:n mukaan eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasingsopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin.

IFRS 16:n liitetietovaatimukset ovat laajemmat kuin IAS 17:n.

IFRS 16 tulee voimaan 1.1.2019 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla. Aiempi soveltaminen on sallittua, muttei ennen kuin yhteisö soveltaa IRFS 15:tä. Vuokralleottaja voi valita, soveltaako standardia täysin vai muokatusti takautuvalla lähestymistavalla. Standardin siirtymäajat antavat tiettyjä helpotuksia.

Konserni arvioi parhaillaan IFRS 16:n vaikutusta ja suunnittelee soveltavansa uutta standardia sen tullessa voimaan.

1.3 YRITYSJÄRJESTELYT JA VÄHEMMISTÖOSUUKSIEN HANKINNAT

1.3.1 TILIKAUSI 2017

Vuonna 2017 Afarak Mogale (Pty) Ltd allekirjoitti sopimuksen, jonka mukaan se ostaa 10 prosenttia yhtiön osakekannasta Mogale Alloys Workers Trustilta 64,9 miljoonan randin hinnalla. Kauppahinta maksetaan 8 vuoden aikana. Tämä määräysvallattomien osakkeiden hankinta pienensi omaa pääomaa 3,3 miljoonalla eurolla konsernin konsolidoitua Afarak Mogale (Pty) Ltd:stä 100 %:iin ja tunnustettua velaksi tulevan velvoitteensa nykyisen arvon.

Vuonna 2017 yhtiön tytäryhtiö allekirjoitti osakeostosopimuksen Afarakin toimitusjohtaja Guy Konsbruckin kanssa ostaakseen tämän 15 %:n osuuden 0,2 miljoonan euron ostohinnalla. Koska LL Resources on Afarakin liikekumppani ja toimitusjohtajan osakeomistus olisi muodostanut eturistiriidan, Afarak osti osuuden optiolla myydä kyseiset osakkeet takaisin samalla hinnalla jos ja kun Guy Konsbruckin kausi toimitusjohtajana päättyy.

1.3.2 TILIKAUSI 2016

Afarak ei tehnyt yrityshankintoja tilikaudella 2016.

1.4 ARVONALENTUMISTESTAUS

ARVONALENTUMISTESTAUKSEN YLEISET PERIAATTEET

Afarak Groupissa on suoritettu liikearvon ja muiden omaisuuserien arvonalentumista koskeva testaus 31.12.2017. Arvonalentumistestausta varten määritettiin seuraavat rahavirtaa tuottavat yksiköt:

- Erikoismetalliseosliiketoiminta (Türk Maadin Sirketi ja Elektrowerk Weisweiler), jolla on vertikaalisesti integroitu kaivos-, jalostus-, sulatus- ja myyntitoiminta erikoisferrokromiliiketoiminnassa
- Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminta (Mogale Alloys), jolla on ferrometallien sulatustoimintoja neljässä sulatossa.

Konserni arvioi jokaisen tilikauden päättyessä, onko olemassa viitteitä siitä, että omaisuuserien arvo on alentunut. Jos tällaisia viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisistä omaisuuseristä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon ja keskeneräisten käyttöomaisuushyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta olemassa viitteitä. Testauksen tuloksena ei ilmennyt tarvetta arvonalentumiskirjauksille.

Vuoden 2017 lopussa muiden omaisuuserien, kuten osakkuusyhtiöosakkeiden, arvonalentumisesta ei ollut viitteitä.

Yhteisyritys Synergy Africa omistaa ja operoi kaivoksia Etelä-Afrikassa. Arvonalentumistestaus on tehty yhteisyritystasolla. Tätä on kuvattu tarkemmin liitetietojen kohdassa 13.

LIIKEARVON MUUTOKSET VUONNA 2017

Tilikaudella 2017 konsernin liikearvon kokonaismäärä väheni 1,4 miljoonalla eurolla yhteensä 62,4 miljoonaan euroon. Vähennys johtui täysin 1,4 miljoonan euron valuuttakurssimuutoksesta. Tilikaudella 2014 Mogalen hankinnan yhteydessä todettu synergialiikearvo liittyen Afarak Tradingin toimintaan koko konsernin maailmanlaajuisena myyntiyksikkönä testattiin aluksi erikoismetallit-segmentissä, johon Afarak Trading (RCS) oli sisällytetty. Afarak Trading on nyt jaettu molemmille segmenteille vastaamaan todellista tilannetta, jossa Afarak Trading palvelee koko konsernia. Afarak Tradingin synergialiikearvoa käsitellään nyt konsernin omaisuuseränä ja se kohdistetaan vuosittain molemmille segmenteille niiden suhteellisen liikevaihto-osuuden mukaan vastaten näin segmenttien Afarak Tradingistä saamaa hyötyä. Nämä muutokset on eritelty alla:

TEUR	Erikoismetalliseosliiketoiminta	Rautametalliseosliiketoiminta	Konserni yhteensä
Liikearvo 1.1.2017	42 771	21 009	63 780
Valuuttakurssimuutokset	-876	-495	-1 371
Liikearvo 31.12.2017	**41 895**	**20 514**	**62 409**

Liikearvon muutokset vuonna 2016 on esitetty alla:

TEUR	Erikoismetalliseosliiketoiminta	Rautametalliseosliiketoiminta	Konserni yhteensä
Liikearvo 1.1.2016	40 434	17 915	58 349
Valuuttakurssimuutokset	2 337	3 094	5 431
Liikearvo 31.12.2016	**42 771**	**21 009**	**63 780**

Liikearvon suhde konsernin omaan pääomaan oli 31.12.2017 ja 31.12.2016 seuraava:

TEUR	31.12.2017	31.12.2016
Liikearvo	62 409	63 780
Oma pääoma	172 365	176 185
Liikearvo/oma pääoma, %	**36%**	**36%**

ARVONALENTUMISTESTIEN TOTEUTTAMISTAVAT

Testattujen rahavirtaa tuottavien yksiköiden omaisuuserät on testattu laskemalla rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvot. Käyttöarvo on laskettu saatavissa olevissa arvioiduista nettorahavirroista, jotka on diskontattu nykyarvoon, perustuen testaushetken mukaisille olosuhteille ja odotuksille. Tulevaisuuden rahavirrat on ennustettu viiden vuoden ennustejaksolle, jonka jälkeisen jakson rahavirtojen kasvuvauhdin olettamana on käytetty pitkän aikavälin inflaatio-olettamaa (Erikoismetalliseosliiketoiminta: 2 %, Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminta: 6 %). Ennustejakson jälkeisen jakson rahavirtojen keskeiset olettamukset (muun muassa liikevaihto, muuttuvat ja kiinteät kulut) on perustettu ennustejakson viimeisen vuoden lukuihin.

Keskimääräinen painotettu pääomakustannus on laskettu erikseen kullekin rahavirtaa tuottavalle yksikölle. Laskennassa on otettu huomioon eri toimialojen pääomarakenteet, sijoittajien tuottovaatimukset vastaaville sijoituskohteille, yrityskokoon ja toiminta-alueeseen liittyvät riskitekijät sekä riskittömät korkotasot ja velkarahoituksen marginaalit. Konserni on käyttänyt vastaavanlaisten yhtiöiden pääomarakennetta, riskipreemiota ja muita tekijöitä koskevia markkinatietoja julkisesti saatavilla olevista lähteistä. Markkinakorot vastaavat korkotasoa 31.12.2017.

31.12.2017 tehdyssä arvonalentumistestauksessa käytetyt tiedot perustuvat liiketoimintayksiköiden johdon tekemiin tulevaisuutta koskeviin ennusteisiin, soveltuvin osin saatavilla olleisiin yleisiin kolmansien osapuolten tekemiin toimialakohtaisiin asiantuntija- tai analyysiraportteihin, sekä nykyisiin liiketoimintoihin siten, että vahvistamattomien laajentumissuunnitelmien vaikutuksia ei ole otettu huomioon. Volyymi- ja kannattavuusennusteet perustuvat johdon näkemykseen tulevasta kehityksestä, ja niissä on huomioitu myös aikaisemmin toteutuneet volyymi- ja kannattavuustasot. Hintaennusteissa on käytetty lähteenä riippumattomia markkinaennusteita. Kassavirtaennusteissa valuuttakurssit oletetaan vakioiksi. Johdon lähestymistavassa kassavirtaennusteiden laatimiseen ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edelliseen arvonalentumistestaukseen verrattuna.

Vuoden 2017 arvonalentumistestauksessa käytetyt diskonttokorot ennen veroja olivat seuraavat:

RAHAVIRTAA TUOTTAVA YKSIKKÖ	DISKONTTOKORKO ENNEN VEROJA	
	2017	2016
Erikoismetalliseokset	13,2%	12,1%
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	25,5%	22,7%

Keskeisimmät syyt diskonttokorkojen muutoksiin vuoteen 2016 verrattuna olivat riskittömien korkojen muutokset molemmissa testatuissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

Konserni on arvioinut arvonalentumistestien tuloksia vertaamalla käyttöarvoa rahavirtaa tuottavan yksikön kaikkien omaisuuserien arvoon seuraavasti:

KÄYTTÖARVO SUHTEESSA OMAISUUSERIEN ARVOON:	TESTAUSTULOS:
< 100%	Arvonalentuminen
101-120%	Ylittää jonkin verran
121-150%	Ylittää selvästi
> 150%	Ylittää huomattavasti

TESTITULOKSET 31.12.2017

Konsernin arvonalentumistestauksen tulokset olivat seuraavat:

RAHAVIRTAA TUOTTAVA YKSIKKÖ	Liikearvo (MEUR), ennen testausta	Liikearvo (MEUR), testauksen jälkeen	Kirjanpitoarvo (MEUR), ennen testausta	Testaustulos
Erikoismetalliseokset	41,9	41,9	61,3	Ylittää huomattavasti
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	20,5	20,5	66,7	Ylittää selvästi

Testattavien varojen kokonaisarvoon (kirjanpitoarvo) sisältyvät liikearvo, aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä nettokäyttöpääoma vähennettynä varauksilla ja käyvän arvon kohdistuksiin liittyvillä laskennallisilla veroveloilla.

Arvonalentumistestauksen rahavirtaennusteissa käytettyjä keskeisiä taustoja ja oletuksia on esitetty seuraavassa taulukossa:

RAHAVIRTAA TUOTTAVA YKSIKKÖ	Myyntivolyymi	Myyntihinnat	Kustannukset
Erikoismetalliseosliiketoiminta	FeCr: 33 000 t/a Kromimalmi: 30 500 t/a	LC/ULC-ferrokromi, keskimääräinen 70 %:n kromipitoisuus, ulkopuolisten asiantuntijoiden (Roskill) hintaennusteiden perusteella	Raaka-ainekustannusten muutokset pääosin myyntihintojen muutosten suuntaisesti, muut kustannukset odotetun inflaatiokehityksen mukaan.
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	Metalliseokset: 108 000 t/a	Ulkopuolisten asiantuntijoiden (Roskill) hintaennusteiden perusteella	Raaka-ainekustannusten muutokset pääosin myyntihintojen muutosten suuntaisesti, muut kustannukset odotetun inflaatiokehityksen mukaan.

Lisäksi Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminnan testaukseen vaikuttaa merkittävästi USD/ZAR-valuuttakurssi. Testauksessa käytetty kurssi oli 12,35.

ARVONALENTUMISTESTIEN HERKKYYSANALYYSI

Konserni on tehnyt herkkyysanalyysia arvonalentumistestausten tuloksista arvioimalla, millä keskeisten oletusten muutoksilla rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä vastaisi sen omaisuuserien kirjanpitoarvoa. Testaushetkellä 31.12.2017 herkkyysanalyysin tulos oli seuraava:

RAHAVIRTAA TUOTTAVA YKSIKKÖ	Diskonttokoron ennen veroja muutos	Vapaan kassavirran muutos (vuotuinen keskiarvo)	Yksikön keskimääräisen käyttökateprosentin muutos
Erikoismetalliseokset	15,3 %-yksikköä	-63,3 %	-12,8 %-yksikköä
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	6,1 %-yksikköä	-17,9 %	-1,9 %-yksikköä

1.5 TOIMINTASEGMENTIT

Afarakilla on kaksi toimintasegmenttiä, jotka ovat myös sen raportointisegmentit: rautametalliseosliiketoiminta ja erikoismetalliseosliiketoiminta. Toimintasegmentit on organisoitu tuotteisiin ja tuotantoprosesseihin perustuen. Nykyistä segmenttirakennetta on noudatettu tilikaudesta 2011 alkaen. Konsernin johtoryhmä seuraa segmenttien tuloksia toiminnan arvioimiseksi ja resurssien allokointipäätösten tueksi. Segmentin toimintaa arvioidaan liikevaihdolla ja käyttökatteella (EBITDA), jotka ovat sisäisen seurannan perusteena ja määritetty yhdenmukaisesti konsernin käyttökatteen kanssa.

Rautametalliseosliiketoimintaan kuuluvat metalliseosten tuotantolaitos Mogale Alloys, Vlakpoortin kaivos sekä yhteisyritykset Stelliten kaivos ja Mecklenburgin kaivos Etelä-Afrikassa. Liiketoiminta tuottaa kromimalmia, plasmaferrokromia, keskihiilistä ferrokromia ja piimangaania maailmanlaajuisille markkinoille.

Erikoismetalliseosliiketoimintaan kuuluvat Türk Maadin Şirketi A.S:n (“TMS”) Turkissa sijaitsevat kaivos- ja rikastustoiminnot sekä Elektrowerk Weisweiler GmbH:n (“EWW”) ferrokromin tuotantolaitos Saksassa. TMS toimittaa EWW:lle korkealaatuista kromiittirikastetta, josta EWW jalostaa erikoistuotteita, kuten matalahiilistä ja erittäin matalahiilistä ferrokromia. TMS:n kromimalmista se osa, jota ei käytetä matalahiilisen ferrokromin valmistukseen, myydään malmina vientimarkkinoille.

Myynti- ja markkinointiyhtiö Afarak Tradingin tuotot ja kulut jaetaan segmenteille suhteessa myyntiin. Afarakin muut toiminnot, jotka käsittävät konsernihallinnon sekä muita konserniyhtiöitä, joilla ei ole merkittävää liiketoimintaa, esitetään kohdistamattomina erinä.

Konsernin sisäiset liiketoimet perustuvat markkinaehtoiseen hinnoittelulogiikkaan. Segmenttien välisten transaktioiden määrä on ollut vähäinen, mutta konsernin emoyhtiö on rahoittanut tytäryhtiöidensä liiketoimia ja toimittanut niille hallinnollisia palveluita.

Segmentti-informaatiossa on käytetty samoja laskentaperiaatteita kuin konsernitilinpäätöksessä.

TOIMINTASEGMENTTIEN TIEDOT 2017

31.12.2017 päättynyt tilikausi tEUR	Erikoismetal-liseokset	Rau-tametalli-seokset	Segmentit yhteensä	Kohdistamat-tomat erät	Eliminoinnit	Konserni
Ulkoinen liikevaihto						
Palvelut	0	1 015	1 015	76	0	1 091
Tavaroiden myynti	89 419	105 079	194 498	3 225	0	197 723
Ulkoinen liikevaihto yhteensä	89 419	106 094	195 513	3 301	0	198 814
Segmenttien välinen liikevaihto	621	0	621	2 037	-2 658[1]	0
Liikevaihto yhteensä	**90 040**	**106 094**	**196 134**	**5 338**	**-2 658**	**198 814**
Yhteisyrityksiin liittyvät erät (core)	0	3 068	3 068	0	0	3 068
Segmentin käyttökate	**12 572**	**11 423**	**23 995**	**-6 025**	**0**	**17 970**
Poistot	-1 518	-4 491	-6 009	-8	0	-6 017
Arvonalentuminen	0	-554	-554	0	0	-554
Segmentin liikevoitto/(-tappio)	**11 054**	**6 378**	**17 432**	**-6 033**	**0**	**11 399**
Rahoitustuotot						3 728
Rahoituskulut						-10 886
Tuloverot						951
Tilikauden voitto jatkuvista toiminnoista						**5 192**
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista						1 519
Tilikauden voitto						**6 711**
Segmentin varat [2]	**143 349**	**135 109**	**278 458**	**13 692**	**-32 209**	**259 941**
Segmentin velat [2]	**60 610**	**44 881**	**105 490**	**2 867**	**-20 782**	**87 576**
Muut tiedot						
Bruttoinvestoinnit [3]	2 219	4 645	6 864	0	0	6 864
Yhteisyritysosakkeet [4]	0	-13 778	-13 778	0	0	-13 778
Varaukset [4]	1 848	7 441	9 289	0	0	9 289

1. Sisäiset erät on konsernitaseessa eliminoitu.

2. Segmenttien varat ja velat sisältävät ne erät, joita konsernit käyttävät liiketoiminnassaan ja jotka voidaan järkevästi kohdentaa niille.

3. Summa koostuu nettolisäyksestä vuoden aikana.

4. Tasearvot.

TOIMINTASEGMENTTIEN TIEDOT 2016

31.12.2016 päättynyt tilikausi tEUR	Erikoismetal-liseokset	Rau-tametalli-seokset	Segmentit yhteensä	Kohdistamat-tomat erät	Eliminoinnit	Konserni
Ulkoinen liikevaihto						
Palvelut	0	321	321	129	0	450
Tavaroiden myynti	68 679	84 152	152 831	289	0	153 120
Ulkoinen liikevaihto yhteensä	68 679	84 473	153 152	418	0	153 570
Segmenttien välinen liikevaihto	1 052	48	1 100	1 349	-2 449[1]	0
Liikevaihto yhteensä	**69 731**	**84 521**	**154 252**	**1 767**	**-2 449**	**153 570**
Yhteisyrityksiin liittyvät erät (core)	0	116	116	0	0	116
Segmentin käyttökate	**5 363**	**5 024**	**10 387**	**-4 909**	**0**	**5 478**
Poistot	-2 312	-4 161	-6 473	-15	0	-6 488
Segmentin liikevoitto/(-tappio)	**3 051**	**863**	**3 914**	**-4 924**	**0**	**-1 010**
Rahoitustuotot						2 610
Rahoituskulut						-4 737
Tuloverot						339
Tilikauden tappio jatkuvista toiminnoista						**-2 798**
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista						1 861
Tilikauden tappio						**-937**
Segmentin varat [2]	**135 743**	**135 359**	**271 102**	**12 641**	**-23 503**	**260 240**
Segmentin velat [2]	**44 777**	**56 959**	**101 736**	**2 737**	**-20 418**	**84 055**
Muut tiedot						
Bruttoinvestoinnit [3]	1 427	1 331	2 758	39	0	**2 797**
Yhteisyritysosakkeet [4]	0	-16 234	-16 234	0	0	**-16 234**
Varaukset [4]	2 481	8 309	10 790	0	0	**10 790**

1. Sisäiset erät on konsernitaseessa eliminoitu.

2. Segmenttien varat ja velat sisältävät ne erät, joita konsernit käyttävät liiketoiminnassaan ja jotka voidaan järkevästi kohdentaa niille.

3. Summa koostuu nettolisäyksestä vuoden aikana.

4. Tasearvot.

TUOTOT ULKOISILTA ASIAKKAILTA
Tuotot ulkoisilta asiakkailta

tEUR	2017	2016
Muut EU-maat	97 174	83 251
Yhdysvallat	34 793	24 420
Kiina	316	2 644
Afrikka	12 491	18 121
Suomi	6 368	4 596
Muut maat	47 672	20 538
Liikevaihto yhteensä	**198 814**	**153 570**

Liikevaihtoluvut perustuvat asiakkaan maantieteelliseen sijaintiin.

Suurin yksittäinen asiakas on rautametalliseosliiketoimintasegmentissä. Tältä asiakkaalta saatu liikevaihto oli noin 7,1 % (5,5 %) konsernin liikevaihdosta 2017. Erikoismetalliseosliiketoimintasegmentin suurimmalta asiakkaalta saatu liikevaihto oli 3,9 % (5,5 %) konsernin liikevaihdosta 2017.

Pitkäaikaiset varat

tEUR	2017	2016
Afrikka	48,724	50,591
Muut EU maat	6,582	6,988
Suomi	0	1
Muut maat	6,705	5,862
Yhteensä	**62,011**	**63,442**

Pitkäaikaisten varojen esittäminen perustuu varojen maantieteelliseen sijaintiin. Pitkäaikaiset varat sisältävät aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä osuudet osakkuusyhtiöissä.

1.6 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1. LIIKEVAIHTO

tEUR	2017	2016
Tavaroiden myynti	197 723	153 120
Palvelut	1 091	450
Yhteensä	**198 814**	**153 570**

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

tEUR	2017	2016
Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	12	2
Vuokratuotot	275	295
Muut	4 056	1 408
Yhteensä	**4 343**	**1 705**

3. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

tEUR	2017	2016
Palkat	-20 705	-17 741
Osakeperusteiset maksut	-785	-195
Eläkekulut	-130	-531
Muut henkilösivukulut	-2 288	-1 509
Yhteensä	**-23 908**	**-19 976**

Vuonna 2017 yhtiö otti käyttöön ylemmän johdon bonuskannustinohjelman, ja vuoden 2017 konsernitilinpäätökseen on kirjattu 750 000 euron varaus.

KONSERNIN HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ KESKIMÄÄRIN TILIKAUDELLA

	2017	2016
Erikoismetalliseosliiketoiminta	444	417
Rautametalliseosliiketoiminta	403	355
Konsernijohto	11	7
Muut toiminnot *	67	0
Yhteensä	**925**	**779**

KONSERNIN HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ TILIKAUDEN LOPUSSA

	2017	2016
Erikoismetalliseosliiketoiminta	483	438
Rautametalliseosliiketoiminta	434	369
Konsernijohto	11	6
Muut toiminnot *	89	0
Yhteensä	**1 017**	**813**

* Muut toiminnot liittyvät lähinnä Serbian hankkeeseen

4. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

tEUR	2017	2016
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet		
Asiakassuhteet ja teknologia	-1 640	-1 517
Muut aineettomat hyödykkeet	-90	-283
Yhteensä	**-1 730**	**-1 800**
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-592	-520
Koneet ja kalusto	-2 984	-2 784
Muut aineelliset hyödykkeet	-711	-1 384
Yhteensä	**-4 287**	**-4 688**
Arvonalentumiset hyödykeryhmittäin		
Koneet ja kalusto	-554	0
Yhteensä	**-554**	**0**

5. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

tEUR	2017	2016
Vuokrakulut	-401	-390
Ulkopuoliset palvelut[1]	-2 975	-2 808
Matkakulut	-962	-1 001
Liiketoiminnan muut kulut[2]	-6 837	-8 553
Yhteensä	**-11 175**	**-12 752**

1. Tilikaudella maksetut tilintarkastuspalkkiot EY:lle olivat 348 (2016: 369) tuhatta euroa. Muista kuin tilintarkastuspalveluista maksetut palkkiot olivat yhteensä 4 (2016: 51) tuhatta euroa.
2. Muut liiketoiminnan kulut tilikaudella sisältävät tuotannon seisokkikustannuksia 3 031 (2016: 2 879) tuhatta euroa.

6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

tEUR	2017	2016
Rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja myyntisaamisista	1 018	967
Valuuttakurssivoitot	2 656	1 632
Muut rahoitustuotot	54	11
Yhteensä	**3 728**	**2 610**
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoon arvostettavista rahoitusveloista	-1 680	-833
Valuuttakurssitappiot	-8 507	-3 187
Varausten diskonttauksen purku	-677	-579
Muut rahoituskulut	-22	-138
Yhteensä	**-10 886**	**-4 737**
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	**-7 158**	**-2 127**

7. TULOVEROT

tEUR	2017	2016
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	368	-1 809
Edellisten tilikausien verotettavaan tuloon perustuva vero	0	6
Laskennalliset verot	583	2 142
Yhteensä	**951**	**339**

tEUR	2017	2016
Voitto / (tappio) ennen veroja	**5 760**	**-1 276**
Verot laskettuna kotimaan verokannalla tuloksesta	**-1 152**	**255**
Kotimaan ja ulkomaan verokantojen ero	-2 207	-74
Veronpalautus	3 089	286
Vain verotuksessa käsiteltävät erät	3 635	922
Edellisten tilikausien verotettavaan tuloon perustuva vero	0	6
Yhteisyritysten ja osakkuusyhtiöiden tulo-osuudet	614	23
Verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	-52	-83
Vähennyskelvottomat kulut	-3 195	-1 486
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	219	490
Vero-oikaisut yhteensä	**2 103**	**84**
Verot tuloslaskelmassa	**951**	**339**

31.12.2017 konsernin yhtiöillä oli käyttämättömiä verotustappioita yhteensä 35,3 (30,0) miljoonaa euroa, joita konserni ei ole kirjannut laskennallisiksi verosaamisiksi.

8. LOPETETUT TOIMINNOT

Lopetettujen toimintojen erät liittyvät sahalaitoskalustoon ja ympäristövelvoitteista syntyneisiin kuluihin. Konserni myi osan sahalaitoskalustosta, mikä paransi tulosta 1,5 (2016: 1,9) miljoonalla eurolla, joka sisältää lakkautettuun puunjalostusliiketoimintaan liittyvän 0,6 (2016: 0,8) miljoonan euron varauksen purkamisen.

tEUR	2017	2016
Liiketoiminnan muut tuotot	620	828
Liiketoiminnan muut kulut	-1	-47
Myyntivoitot lopetetuista toiminnoista	900	1 080
Tilikauden voitto	**1 519**	**1 861**

9. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2017			2016		
	Jatkuvat toiminnot	**Lopetetut toiminnot**	**Yhteensä**	**Jatkuvat toiminnot**	**Lopetetut toiminnot**	**Yhteensä**
Emoyhteisön omistajille kuuluvatilikauden voitto / (tappio) (tEUR)	4 742	1 519	6 261	-2 476	1 861	-615
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	259 329	259 329	259 329	258 945	258 945	258 945
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR/ osake) yhteensä	**0,02**	**0,01**	**0,02**	**-0,01**	**0,01**	**0,00**
Emoyhteisön omistajille kuuluvatilikauden voitto / (tappio) (tEUR)	4 742	1 519	6 261	-2 476	1 861	-615
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	259 329	259 329	259 329	258 945	258 945	258 945
Osakeoptioiden vaikutus (1 000)	1 388	1 388	1 388	851	851	851
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo, laimennettu (1 000)	260 718	260 718	260 718	259 796	259 796	259 796
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EUR/osake) yhteensä	**0,02**	**0,01**	**0,02**	**-0,01**	**0,01**	**0,00**

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhteisön omistajille kuuluva osuus tilikauden tuloksesta kauden aikana ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus. Osakeoptioilla on laimentava vaikutus, kun osakeoptioiden merkintähinta on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Laimennusvaikutukseksi tulee se määrä osakkeita, jotka joudutaan laskemaan liikkeelle vastikkeettomana, koska optioiden käytöstä saatavilla varoilla konserni ei voisi laskea liikkeelle samaa määrää osakkeita käypään arvoon. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden kauden keskimääräiseen hintaan.

1.7 TASEEN LIITETIEDOT

10. AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

tEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Kaivokset ja mineraalivarat	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	2 292	8 083	57 173	9 725	4 149	81 422
Lisäykset		421	5 616	998	377	7 412
Vähennykset			-197			-197
Tase-erien väliset siirrot			139		-157	-18
Kurssierojen vaikutus	-41	-636	-1 935	-1 726	-61	-4 399
Hankintameno 31.12.2017	**2 251**	**7 868**	**60 796**	**8 997**	**4 308**	**84 220**
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017		-3 682	-23 106	-7 509	-1 994	-36 291
Poistot		-592	-2 984	-444	-267	-4 287
Arvonalentuminen			-563			-563
Vähennykset			72			72
Kurssierojen vaikutus		305	880	1 428	42	2 655
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset at 31.12.2017	**0**	**-3 969**	**-25 701**	**-6 525**	**-2 219**	**-38 414**
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	**2 292**	**4 401**	**34 067**	**2 216**	**2 155**	**45 131**
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	**2 251**	**3 899**	**35 095**	**2 472**	**2 089**	**45 806**
Hankintameno 1.1.2016	2 049	7 500	50 134	10 931	3 328	73 942
Lisäykset		785	1 041	243	170	2 239
Vähennykset			-162			-162
Tase-erien väliset siirrot			2		409	411
Kurssierojen vaikutus	243	-202	6 158	-1 449	242	4 992
Hankintameno 31.12.2016	**2 292**	**8 083**	**57 173**	**9 725**	**4 149**	**81 422**
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016		-3 326	-18 027	-7 554	-1 476	-30 383
Poistot		-520	-2 784	-1 148	-238	-4 690
Vähennykset			2			2
Kurssierojen vaikutus		164	-2 297	1 193	-280	-1 220
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset at 31.12.2016	**0**	**-3 682**	**-23 106**	**-7 509**	**-1 994**	**-36 291**
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	**2 049**	**4 174**	**32 107**	**3 377**	**1 852**	**43 559**
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	**2 292**	**4 401**	**34 067**	**2 216**	**2 155**	**45 131**

Koneisiin ja kalustoon sisältyvät myös niistä maksetut ennakkomaksut.

11. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

tEUR	Liikearvo	Yrityshankinto-jen yhteydessä tunnistetut aineettomat hyödykkeet	Muut aineetto-mat hyödykkeet	Etsintä- ja arvio-intimenot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	109 968	108 158	4 569	1 642	224 337
Lisäykset			145	115	260
Vähennykset			-2		-2
Tase-erien väliset siirrot			-139		-139
Kurssierojen vaikutus	-2 343	-842	-360	-67	-3 612
Hankintameno 31.12.2017	**107 625**	**107 316**	**4 213**	**1 690**	**220 844**
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-46 188	-94 090	-1 944	-24	-142 246
Poistot		-1 640	-80	-10	-1 730
Kurssierojen vaikutus	972	485	289		1 746
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	**-45 216**	**-95 245**	**-1 735**	**-34**	**-142 230**
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	**63 780**	**14 068**	**2 625**	**1 618**	**82 091**
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	**62 409**	**12 071**	**2 478**	**1 656**	**78 614**
Hankintameno 1.1.2016	98 454	102 893	4 368	1 121	206 836
Lisäykset			169	388	557
Vähennykset			-96		-96
Tase-erien väliset siirrot			-1		-1
Kurssierojen vaikutus	11 514	5 265	129	133	17 041
Hankintameno 31.12.2016	**109 968**	**108 158**	**4 569**	**1 642**	**224 337**
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-40 105	-89 441	-1 914	-12	-131 472
Poistot		-1 517	-274	-10	-1 801
Kurssierojen vaikutus	-6 083	-3 132	244	-2	-8 973
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	**-46 188**	**-94 090**	**-1 944**	**-24**	**-142 246**
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	**58 349**	**13 452**	**2 454**	**1 109**	**75 364**
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	**63 780**	**14 068**	**2 625**	**1 618**	**82 091**

Aineettomiin oikeuksiin sisältyy myös niistä maksetut ennakkomaksut. Etsintä- ja arviointimenot koostuvat eri kaivosprojekteista Turkissa ja Etelä-Afrikassa.

12. OSUUDET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

tEUR	Kotipaikka	Raportoin-tipäivän arvo	Omistuso-suus (%)	Raportoin-tipäivä	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto
2017								
Ei ydinliiketoimintaan kuuluvat osakkuusyhtiöt								
Incap Furniture Oy *	Suomi	0	0,0					
Valtimo Components Oyj *	Suomi	0	8,99					
		0						

tEUR	Kotipaikka	Raportoin-tipäivän arvo	Omistuso-suus (%)	Raportoin-tipäivä	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto
2016								
Ei ydinliiketoimintaan kuuluvat osakkuusyhtiöt								
Incap Furniture Oy *	Suomi	0	24,1					
Valtimo Components Oyj *	Suomi	0	24,9					
		0						

** Incap Furniture Oy ja Valtimo Components Oyj ovat yrityssaneerauksessa.*

Vuoden 2017 Valtimo on tehnyt osakeannin, jonka seurauksena Afarakin omistusosuus laimeni 8,99 %:iin (24,9 %).

Erikoismetalliseos- ja rautametalliseosliiketoimintasegmenttien osakkuusyhtiöiden (“liiketoimintaan kuuluvat osakkuusyhtiöt”) tulosvaikutteiset erät esitetään liikevoiton yläpuolella, muut rahoituserissä.

Tilikaudella 2017 ei tapahtunut muutoksia Afarakin osuuksissa osakkuusyrityksissä.

TILIKAUDEN 2017 MUUTOKSET

tEUR	1.1.2017	0
Tulo-osuudet		0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		0
Luovutusvoitot		0
	31.12.2017	**0**

Tilikaudella 2016 ei tapahtunut muutoksia Afarakin osuuksissa osakkuusyrityksissä.

TILIKAUDEN 2016 MUUTOKSET

tEUR	1.1.2016	0
Tulo-osuudet		0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		0
Luovutusvoitot		0
	31.12.2016	**0**

13. OSUUDET YHTEISYRITYKSISSÄ

Tilikauden 2017 lopussa konserni oli osallisena yhdessä yhteisyrityksessä, Synergy Africa Ltd:ssä, josta konserni omistaa 51 prosenttia. Isobritannialaisen Chromex Mining Ltd:n hankinta toteutettiin tämän yhteisyrityksen kautta. Chromex Mining Ltd:llä on kaivostoimintaa ja malmin etsintäoikeuksia eteläisessä Afrikassa. Synergy Africa on konsolidoitu yhteisyrityksenä konsernin taloudellisessa raportoinnissa 31.12.2010 alkaen. Johtuen kirjanpitostandardin muutoksesta vuonna 2012 yhdistelymenetelmä muuttui suhteellisen yhdistelyn menetelmästä pääomaosuusmenetelmäksi.

Tilinpäätösyhteenveto (100 % osuus) yhteisyrityksestä perustuen sen IFRS-tilinpäätökseen ja investoinnin tasearvoon Afarakin konsernitilinpäätöksessä on esitetty alla:

tEUR	2017	2016
Liikevaihto	**32 881**	**10 355**
Liiketoiminnan muut tuotot	**361**	**83**
Materiaalit ja palvelut	-18 544	-4 348
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-1 998	-1 199
Poistot	-1 978	-906
Liiketoiminnan muut kulut	-4 929	-4 487
Arvonalentumistappion peruutus, netto	0	2 127
Liikevoitto	**5 793**	**1 625**
Rahoitustuotot	2 903	1 214
Rahoituskulut	-2 523	-2 190
Voitto ennen veroja	**6 173**	**649**
Tuloverot	-158	-422
Tilikauden voitto	**6 015**	**227**
Konsernin osuus tilikauden voitosta	**3 068**	**116**
Voitto seuraaville:		
Yhteisyrityksen omistajille	2 638	248
Määräysvallattomille omistajille	430	-132
	3 068	**116**

tEUR	2017	2016
Varat ja velat		
Pitkäaikaiset varat		
Aineettomat hyödykkeet	2 065	5 656
Kaivokset ja mineraalivarat	29 015	30 875
Aineelliset hyödykkeet	5 951	3 016
Laskennalliset verosaamiset	629	0
Pitkäaikaiset varat yhteensä	**37 660**	**39 547**
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	1 944	304
Myyntisaamiset ja muut saamiset	1 053	3 643
Myyntisaamiset ja muut saamiset yhteisyrityksen omistajilta	3 518	2 999
Rahavarat	529	1 653
Lyhytaikaiset varat yhteensä	**7 044**	**8 599**
Varat yhteensä	**44 704**	**48 146**
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset velat	19 472	22 651
Korolliset velat yhteisyrityksen omistajille	26 252	28 134
Varaukset	5 194	3 837
Laskennallinen verovelka	9 128	8 738
Muut pitkäaikaiset velat yhteisyrityksen omistajille	1 742	5 549
Pitkäaikaiset velat yhteensä	**61 788**	**68 909**
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat ja muut velat	4 832	8 655
Ostovelat ja muut velat yhteisyrityksen omistajille	5 099	2 413
Lyhytaikaiset velat yhteensä	**9 931**	**11 068**
Velat yhteensä	**71 719**	**79 977**
Nettovelka	**-27 015**	**-31 831**
Konsernin omistusosuus	51 %	51 %
Yhteisyrityksen tasearvo	**-13 778**	**-16 234**

Vuoden 2017 lopussa Synergy Africa Groupilla oli 89 (80) työntekijää. Työntekijöiden keskimääräinen lukumäärä vuonna 2017 oli 87 (72).

ARVONALENTUMISTESTAUS YHTEISYRITYKSESSÄ

Arvonalentumistestauksen yleiset periaatteet

Synergy Africa Ltd, joka muodostaa Etelä-Afrikan kaivosliiketoiminnan operoiden Stelliten ja Mecklenburgin kaivoksia, on suorittanut arvonalentumistestauksen suhteessa omaisuuden tasearvoihin 31.12.2017.

Synergy African tasetta on arvioitu, onko olemassa viitteitä siitä, että omaisuuserien arvo on alentunut. Jos tällaisia viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisistä omaisuuseristä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Lisäksi joka vuosi arvioidaan liikearvo sekä kesken olevat investointiprojektit riippumatta siitä, onko niissä viitteitä arvonalentumisista. Tilikauden 2017 lopussa Etelä-Afrikan kaivosliiketoiminnalla ei ollut taseessaan liikearvoa. Samoin kuin vuonna 2016 Synergy Africa arvioi, onko liiketoiminnassa viitteitä arvonalentumisesta, joten liiketoimintaan kuuluvat omaisuuserät testattiin arvonalentumisen varalta.

Arvonalentumistestien toteuttamistavat

Testattujen rahavirtaa tuottavien yksiköiden omaisuuserät on testattu laskemalla rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvot. Käyttöarvo on laskettu saatavissa olevissa arvioiduista nettorahavirroista, jotka on diskontattu nykyarvoon, perustuen testaushetken mukaisille olosuhteille ja odotuksille. Tulevaisuuden rahavirrat on ennustettu viiden vuoden ennustejaksolle, jonka jälkeisen jakson rahavirtojen kasvuvauhdin olettamana on käytetty 6 prosentin pitkän aikavälin inflaatio-olettamaa.

Keskimääräinen painotettu pääomakustannus on laskettu ottaen huomioon eri toimialojen pääomarakenteet, sijoittajien tuottovaatimukset vastaaville sijoituskohteille, yrityskokoon ja toiminta-alueeseen liittyvät riskitekijät sekä riskittömät korkotasot ja velkarahoituksen marginaalit. Synergy Africa on hankkinut vastaavanlaisten yhtiöiden pääomarakennetta, riskipreemiota ja muita tekijöitä koskevat markkinatiedot julkisesti saatavilla olevista lähteistä. Markkinakorot vastaavat korkotasoa 31.12.2017.

31.12.2017 tehdyssä arvonalentumistestauksessa käytetyt tiedot perustuvat liiketoimintayksiköiden johdon tekemiin tulevaisuutta koskeviin ennusteisiin, soveltuvin osin saatavilla olleisiin yleisiin kolmansien osapuolten tekemiin toimialakohtaisiin asiantuntija- tai analyysiraportteihin, sekä nykyisiin liiketoimintoihin siten, että vahvistamattomien laajentumissuunnitelmien vaikutuksia ei ole otettu huomioon. Volyymi- ja kannattavuusennusteet perustuvat johdon näkemykseen tulevasta kehityksestä, ja niissä on huomioitu myös aikaisemmin toteutuneet volyymi- ja kannattavuustasot. Hintaennusteissa on käytetty lähteenä riippumattomia markkinaennusteita. Kassavirtaennusteissa valuuttakurssit oletetaan vakioiksi. Malleissa maanalainen tuotanto ei tule yksinomaan varoista, vaan osa tulee varannoista, joita ei ole vielä muutettu varoiksi. Tämä kasvattaa riskiä, että jotkut laadut saattavat vaihdella ja että osa tonneista ei ole taloudellisesti hyödynnettävissä. Lisäksi on olemassa riski, että kulut voivat poiketa ennakoidusta, vaikka kulujen arvioinnissa on käytetty erityistä varovaisuutta.

Vuoden 2017 arvonalentumistestauksessa käytetyt diskonttokorot ennen veroja olivat 26,94 % Mecklenburgin kaivoksen osalta ja 41,04 % Stelliten kaivoksen osalta. Stelliten kaivoksen arvonalentumistestauksessa kassavirrat sisältävät sekä avolouhoksen että sivukivimassan kierrätyksen tärypöytäteknologiaa käyttämällä. Mecklenburgin kaivoksen arvonalentumistestauksessa kassavirrat sisältävät vain maanalaisen kaivoksen. Sekä Stelliten että Mecklenburgin kaivoksen käyttöaika on 15 vuotta.

Arvonalentumistestien tuloksia on arvioitu vertaamalla käyttöarvoa rahavirtaa tuottavien yksiköiden vastaavien omaisuuserien kirjanpitoarvoihin.

Testitulokset 31.12.2017

Arvonalentumistestauksen tuloksena Synergy Africasta ei kirjattu arvonalentumista, koska kaivoksista kerrytettävissä oleva määrä ylittää kirjanpitoarvon.
Testattaviin tase-eriin kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja nettokäyttöpääoma vähennettynä varauksilla ja laskennallisilla veroveloilla (liittyen kauppahintojen jaksottaiseen kirjaamiseen).

USD/ZAR –kurssilla on merkittävä vaikutus Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminnan testauksessa. Testauksessa käytetty kurssi oli 12,35.

Arvonalentumistestauksen rahavirtaennusteissa käytettyjä keskeisiä taustoja ja oletuksia on esitetty seuraavassa taulukossa:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	Myyntivolyymi	Myyntihinnat	Kustannukset
Stelliten kaivos	Rikaste: Avolouhos keskimäärin 410 000 tn/v vuosina 2018–2031 Palamalmi: Keskimäärin 118 300 tn/v vuosina 2018–2031	Etelä-Afrikan kromimalmi – UG2 CIF-hinnat muutettu FOM-hinnoiksi, ulkopuolisten asiantuntijoiden (Roskill) hintaennusteiden perusteella	Avolouhoksen kustannukset perustuvat toteutuneisiin kustannuksiin, joita on oikaistu uuden teknologian avulla saavutettavan paremman talteenottoasteen tuomilla kustannussäästöillä. Tämä kustannus on arvioitu ottaen huomioon avolouhoksen elinkaaren aikainen inflaatio. Kaivoksen elinkaaren aikainen kustannus ilman inflaatiovaikutusta on arvioitu olevan 925 randia per myytävissä oleva kromitonni.
Mecklenburgin kaivos	RAAKAMALMI: Avolouhoksen kaivostoiminta 62 252 t vuonna 2018 Maanalainen kaivos 7 498 tn vuonna 2017, 143 000 tn vuonna 2018, 213 000 vuonna 2019, ja tuotannon odotetaan kasvavan keskimäärin 332 000 tonniin/v vuosina 2020–2031	Etelä-Afrikan kromimalmi – Palamalmin CIF-hinnat muutettu FOM-hinnoiksi, ulkopuolisten asiantuntijoiden (Roskill) hintaennusteiden perusteella	Maanalaisen kaivoksen kustannukset perustuvat kaivostiimin kokemukseen maanalaisista kaivoksista inflaatiolla oikaistuna. Kaivoksen elinkaaren aikainen kustannus ilman inflaatiovaikutusta on arvioitu olevan 609 randia per myytävissä oleva kromitonni.

Synergy Africa on tehnyt arvonalentumistestauksen tulosten herkkyysanalyysin arvioimalla kuinka paljon olennaisten oletusten pitäisi muuttua, että testauksessa saatu arvo laskisi kirjanpitoarvon tasolle. Testaushetkellä 31.12.2017 herkkyysanalyysin tulos oli seuraava:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	Diskonttokoron ennen veroja muutos	Vapaan kassavirran muutos (vuotuinen keskiarvo)	Muutos kassavirtaa tuottava yksikön keskimääräisessä tuotantokustannuksessa	Yksikön keskimääräisen käyttökateprosentin muutos
Stelliten kaivos	140,6 %-yksikköä	-83, 1%	3, 8%	-18,2 %-yksikköä
Mecklenburgin kaivos	22,9 %-yksikköä	-66, 7%	13, 2%	-37,3 %-yksikköä

14. RAHOITUSVARAT JA -VELAT

31.12.2017, tEUR

Pitkäaikaiset rahoitusvarat	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo yhteensä
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		168	18 687		18 855
Myyntisaamiset ja muut saamiset *			637		637
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Lyhytaikaiset korolliset saamiset			11 437		11 437
Myyntisaamiset ja muut saamiset *			28 186		28 186
Muut rahoitusvarat			476		476
Rahavarat			10 702		10 702
Rahoitusvarojen kirjanpitoarvo		**168**	**70 125**		**70 293**
Rahoitusvarojen käypä arvo		**168**	**70 125**		**70 293**
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset korolliset velat				2 548	2 548
Muut rahoitusvelat				3 168	3 168
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Lyhytaikaiset korolliset velat				9 393	9 393
Ostovelat ja muut velat *				17 416	17 416
Rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo				**32 525**	**32 525**
Rahoitusvelkojen käypä arvo				**32 525**	**32 525**

31.12.2016, tEUR

Pitkäaikaiset rahoitusvarat	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo yhteensä
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		172	28 134		28 306
Myyntisaamiset ja muut saamiset *			359		359

Lyhytaikaiset rahoitusvarat				
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		3 512		3 512
Myyntisaamiset ja muut saamiset *		25 930		25 930
Muut rahoitusvarat		487		487
Rahavarat		9 651		9 651
Rahoitusvarojen kirjanpitoarvo	**172**	**68 073**		**68 245**
Rahoitusvarojen käypä arvo	**172**	**68 073**		**68 245**

Pitkäaikaiset rahoitusvelat		
Pitkäaikaiset korolliset velat	29	29
Muut rahoitusvelat	4 170	4 170
Lyhytaikaiset rahoitusvelat		
Lyhytaikaiset korolliset velat	3 764	3 764
Ostovelat ja muut velat *	14 110	14 110
Rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo	**22 073**	**22 073**
Rahoitusvelkojen käypä arvo	**22 073**	**22 073**

* Rahoitusinstrumentteihin kuulumattomat varat ja velat eivät sisälly lukuihin.

KÄYVÄN ARVON HIERARKIA

31.12.2017 tEUR	Kirjanpitoarvot tilikauden lopussa		
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat	**Taso 1**	**Taso 2**	**Taso 3**
Johdannaiset			
Muut rahoitusvarat			
Yhteensä			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Muut rahoitusvarat			
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat			
Johdannaiset			
Yhteensä			

31.12.2016, EUR '000	Kirjanpitoarvot tilikauden lopussa		
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat	**Taso 1**	**Taso 2**	**Taso 3**
Johdannaiset			
Muut rahoitusvarat			
Yhteensä			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Muut rahoitusvarat			
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat			
Johdannaiset			
Yhteensä			

31.12.2017, tEUR	
Tason 3 täsmäytyslaskelma	
Hankintameno 1.1.2017	**40**
Hankintameno 31.12.2017	**40**
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.2017	-40
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.2017	-40
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	**0**

31.12.2016, tEUR	
Tason 3 täsmäytyslaskelma	
Hankintameno 1.1.2016	**40**
Hankintameno 31.12.2016	**40**
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.2016	-40
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.2016	-40
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	**0**

Korolliset velat

tEUR	2017	2016
Pitkäaikaiset		
NCI-vastuiden hankinta	2 517	0
Rahoitusleasingvelat	31	29
Yhteensä	**2 548**	**29**

Lyhytaikaiset	2017	2016
Pankkilainat	1 895	3 515
Rahoitusleasingvelat	109	76
Luotollinen shekkitili	7 389	173
Yhteensä	**9 393**	**3 764**

tEUR	2017	2016
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien kokonaismäärät		
Yhden vuoden kuluessa	109	76
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	31	29
	140	**105**

Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	109	76
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	31	29
	140	**105**

Rahoituksen rahavirroista johtuvat muutokset veloissa

tEUR	1.1.2017	Rahavirrat	Hankinta	Valuuttakurs-simuutokset	Muut	31.12.2017
Pitkäaikaiset lainat	-	-727	3 334	-90	-	**2 517**
Lyhytaikaiset lainat	3 688	6 384	-	-788	-	**9 284**
Vuokravastuut	105	-249	309	-25	-	**140**
Rahoituksen rahavirtojen velat yhteensä	**3 793**	**5 408**	**3 643**	**-903**	**-**	**11 941**

tEUR	1.1.2016	Rahavirrat	Hankinta	Valuuttakurs-simuutokset	Muut	31.12.16
Pitkäaikaiset lainat	2 975	-	-	-	-2 975	**-**
Lyhytaikaiset lainat	12 111	-11 709	-	311	2 975	**3 688**
Vuokravastuut	22	-65	161	-13	-	**105**
Rahoituksen rahavirtojen velat yhteensä	**15 108**	**- 11 774**	**161**	**298**	**-**	**3 793**

Muut-sarake sisältää korkosidonnaisten lainojen pitkäaikaisen osuuden uudelleenluokittelun vaikutuksen vaihtotaseeseen ajan kuluessa ja kertyneiden mutta vielä maksamattomien korkojen vaikutuksen korollisiin lainoihin sekä muut oikaisut.

RAHOITUSRISKIT JA RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Afarak Group Oyj:n hallitus on kuvannut konsernin pääriskiryhmät hallituksen toimintakertomuksessa. Tässä osiossa kuvataan tarkemmalla tasolla konsernin rahoitus- ja hyödykeriskejä sekä näihin liittyviä herkkyysanalyyseja.

YHTEENVETO RAHOITUSVAROISTA JA LAINAJÄRJESTELYISTÄ

Rahoitusvarat 31.12.2017

Tilikauden 2017 operatiivisen tuloksen ja siitä kertyneen kassavirran lisäksi seuraavat alla mainitut tekijät ovat merkittävimmin vaikuttaneet konsernin rahoitusvarojen määrän muutokseen verrattuna edellisen tilikauden päätöshetken tilanteeseen:

Konsernin rahoitusvarat tilikauden lopussa kasvoivat marginaalisesti verrattuna vertailujaksoon pääasiassa konserniin kuuluvien eri yhteisöjen rahoitus- ja muilta laitoksilta saamien ennakkojen vuoksi.

Rahavarat olivat tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 valtaosin korollisilla euro-, randi- ja dollarimääräisillä pankkitileillä. Lisäksi konsernin yhtiöt ovat antaneet käteispantteja yhteensä 0,0 (0,0) miljoonaa euroa. Muut rahoitusvarat koostuivat korollisista lainoista ja muista saamisista.

Eräs konsernin eteläafrikkalaisista tytäryhtiöistä on lisännyt ensisijaista maksuvalmiusluottoaan viime tilikauden lopun 100 miljoonasta randista 150 miljoonaan Etelä-Afrikan Randi tämä raportointikauden loppuun. Eteläafrikkalainen tytäryhtiö käytti 75,9 (0,0) miljoonaa randia tilikauden lopussa ja on antanut vakuudeksi 75,0 (0,0) miljoonan randin yritystakauksen.

Yhdelle konsernin tytäryhtiöistä Maltalla on vuonna 2016 myönnetty 5,0 miljoonan USD:n luottolimiitti. Maltalainen tytäryhtiö käytti 0,6 (0,0) miljoonaa USD tilikauden lopussa ja on antanut vakuudeksi 5,0 (5,0) miljoonan USD yritystakauksen.

Korolliset velat 31.12.2017

» Vaihtuvakorkoisiavelkoja rahoituslaitoksilta oli tilinpäätöshetkellä 8,7 (3,5) miljoonaa euroa. Kiinteäkorkoisia lainoja oli 0,6 (0,2) miljoonaa euroa.
» Etelä-Afrikan lainojen korot on sidottu JIBAR-markkinakorkoon. 31.12.2017 korko oli senhetkisen markkinakoron perusteella 6,11 % (5,50 %). Vaihtuvakorkoisten lainojen korkomarginaali oli 2,25 % (3,0 %) p.a.
» Maltalaisen pankin lainalimiitin korko on sidottu LIBOR-markkinakorkoon. 31.12.2017 korko oli senhetkisen markkinakoron perusteella 1,56 % (0,98 %). Vaihtuvakorkoisten lainojen korkomarginaali oli 3,5 % (3,75 %) p.a.
» Turkkilaisen pankkilainan korko on sidottu LIBOR-markkinakorkoon. 31.12.2017 korko oli senhetkisen markkinakoron perusteella 1,47 % (0,69 %). Kiinteäkorkoisten lainojen korkomarginaali oli 0,40 % (0,75 %) p.a.

Pääoman hallinta

Konsernin pääomahallinnan tavoitteena on turvata toiminnan jatkuvuus ja luoda arvoa osakkeenomistajille optimoimalla pääomakustannuksia. Osana tavoitteita konserni pyrkii ylläpitämään jatkuvan pääsyn laina- ja pääomamarkkinoille. Hallitus arvioi konsernin pääomarakennetta säännöllisesti.

Pääomarakenne ja velkakapasiteetti otetaan huomioon investointipäätösten yhteydessä. Käytännössä pääomarakenteen hallintaan voidaan käyttää osinkopolitiikkaa, pääomanpalautuksia, omien osakkeiden takaisinostoja ja osakeanteja. Velkapääoman hallinnassa otetaan huomioon konsernin maksuvalmiuden turvaaminen. Konsernin sisäistä pääomarakennetta arvioidaan säännöllisesti tavoitteena sen optimointi esimerkiksi käyttämällä sisäisiä osinkoja ja oman pääoman korotuksia tai vähennyksiä.

Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on pitää omavaraisuusaste yli 50 %:ssa. Tilinpäätöshetkellä konsernin omavaraisuusaste oli 66,3 % (67,7 %).

Konsernin rahoituslaitoslainat sisältävät kovenantteja, joiden rikkominen voi vaikuttaa negatiivisesti konsernin taloudelliseen

asemaan. Konsernia koskevat kovenantit ovat: Afarak Trading Limitedin korkokate ei saa olla alle 5, Afarak Trading Limitedin velanhoitokate pitää olla vähintään 3, Afarak Trading Limitedin velkaantuneisuusaste pitää olla alle 1, Konsernin substanssiarvon pitää olla yli 175 miljoonaa US-dollaria, Mogale Alloysin velanhoitokate pitää olla yli 1,4 ja Mogalen nettovelan suhde käyttökatteeseen pitää olla alle 1,5. Johto arvioi näitä kovenantteja säännöllisesti ja on yhteydessä kyseiseen pankkiin, jos on nähtävissä merkkejä, että kovenantteja rikotaan. Pankkien kanssa käytävissä keskusteluissa Yhtiö tekee kaikkensa selvittääkseen rikkomisen syyn ja esittääkseen talouslaskelmat, joilla kovenanttiehtojen rajoissa pysytään. Afarak Trading Limitedille myönnetty laina maksettiin takaisin helmikuussa 2017 ja Mogale Alloysille myönnetty laina joulukuussa 2017. Näin ollen konsernilla ei enää ole tällaisia taloudellisia kovenantteja.

Rahoitusriskien hallinta

Konserni altistuu normaalissa liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille. Konsernin keskeisimmät rahoitusriskit ovat maksuvalmiusriski, valuuttariski, korkoriski, luottoriski sekä hyödykeriski. Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja soveltuvin osin lieventää rahoitusmarkkinoiden muutosten haitallisia vaikutuksia konsernin tulokseen. Konsernin riskienhallinnan yleiset periaatteet hyväksyy Afarak Group Oyj:n hallitus ja seurannasta vastaa hallituksen tarkastusvaliokunta. Käytännön toteutuksesta vastaa konsernin ja tytäryhtiöiden johto. Konsernin johto seuraa riskipositioita ja riskienhallintatoimenpiteitä säännöllisesti ja valvoo, että operatiivisessa toiminnassa noudatetaan konsernin toimintaohjeita ja riskienhallinnan periaatteita. Riskeistä ja riskienhallinnasta raportoidaan säännöllisesti hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Keskeisimmät rahoitusinstrumentit konsernin taseessa ovat pankkilainat, luottolimiitit, leasingvelat, muut pitkäaikaiset velat, käteinen raha sekä lyhytaikaiset talletukset ja rahamarkkinasijoitukset. Näiden rahoitusinstrumenttien tarkoituksena on konsernin yrityskauppojen ja operatiivisen toiminnan rahoitus. Konsernilla on myös muita rahoitusvelkoja sekä -saamisia, kuten myyntisaamiset ja ostovelat, jotka aiheutuvat sen operatiivisesta toiminnasta.

(i) Maksuvalmiusriski

Konsernissa arvioidaan ja seurataan liiketoiminnan vaatiman investointi- ja käyttöpääomarahoituksen määrää säännöllisesti, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja erääntyvien lainojen takaisinmaksuun. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan käyttämällä rahoituksen hankinnassa useita rahoituslaitoksia ja rahoitusmuotoja sekä sopimalla rahoituslimiittejä.

Mikäli maksuvalmiusriskit realisoituisivat, se todennäköisesti aiheuttaisi viivästyskorkoja ja mahdollisesti vaikeuttaisi yhteistyötä tavaran- ja palveluntoimittajien kanssa. Se taas voisi jatkossa vaikuttaa niihin hinta- ja muihin ehtoihin, joilla konserni hankkii tuotantopanoksia tai rahoitusta.

Konsernin velkojen maturiteettijakauma oli tilinpäätöshetkellä seuraava:

31.12.2017, tEUR

Rahoitusvelat	Kirjanpito-arvo	Rahavirrat	Maksut alle 6 kk kuluessa	Maksut 6–12 kk:n kuluessa	Maksut 1–2 vuoden kuluessa	Maksut 2–5 vuoden kuluessa	Maksut yli 5 vuoden kuluttua
Vakuudelliset lainat rahoituslaitoksilta	1 895	-1 939	-1 753	-106	-80	0	0
Rahoitusleasingvelat	140	-140	-55	-55	-30	0	0
Ostovelat ja muut velat	20 585	-20 585	-17 416	0	-3 168	0	0
Pankkitililimiitit	7 389	-7 389	-7 389	0	0	0	0
NCI-vastuiden hankinta	2 517	-2 517	0	-360	-360	-1 079	-719
Yhteensä	**32 526**	**-32 570**	**-26 613**	**-521**	**-3 638**	**-1 079**	**-719**

31.12.2016, tEUR

Rahoitusvelat	Kirjan-pitoarvo	Rahavirrat	Maksut alle 6 kk kuluessa	Maksut 6–12 kk:n kuluessa	Maksut 1–2 vuoden kuluessa	Maksut 2–5 vuoden kuluessa	Maksut yli 5 vuoden kuluttua
Vakuudelliset lainat rahoituslaitoksilta	3 515	-3 674	-3 430	-164	-80	0	0
Rahoitusleasingvelat	105	-105	-38	-38	-29	0	0
Ostovelat ja muut velat	18 280	-18 280	-14 110	0	-4 170	0	0
Pankkitililimiitit	173	-173	-173	0	0	0	0
Yhteensä	**22 073**	**-22 232**	**-17 751**	**-202**	**-4 279**	**0**	**0**

(ii) Valuuttariski

Konserni toimii kansainvälisesti muun muassa Turkissa, Maltalla ja Etelä-Afrikassa, minkä vuoksi konserni altistuu valuuttakurssiriskeille. Lisäksi huomattava osa konsernin myynnistä on valuuttamääräistä. Riskit aiheutuvat sekä suoraan kaupallisista kassavirroista että välillisesti valuuttakurssimuutosten vaikutuksesta konsernin kilpailukykyyn. Siltä osin kun konsernin sisäiset valuuttamääräiset lainat on luokiteltu nettosijoitukseksi tytäryhtiöön, valuuttakurssimuunnoksesta aiheutuva ero on esitetty omassa pääomassa muuntoerona.

Konserniin kohdistuu tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtaan liittyvä valuuttariski. Erityisesti Yhdysvaltain dollarin ja Etelä-Afrikan randin kurssimuutokset euroon nähden vaikuttavat merkittävästi Konsernin euromääräiseen kannattavuuteen. Liiketoiminnan rahavirrat ovat USD-määräisiä, kun taas suuri osa kuluista on ZAR-määräisiä. Etelä-Afrikan randin kurssivaihtelulla on merkittävä vaikutus sekä konsernin tuloslaskelmaan että taseeseen. Riskienhallinnallaan konserni pyrkii lisäksi saamaan eri valuutoissa olevat sisääntulevat ja ulosmenevät rahavirrat sekä saamiset ja velat samansuuruisiksi.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu saamisten ja velkojen valuuttajakaumaa ja sen muutosta verrattuna edelliseen tilinpäätökseen.

31.12.2017, tEUR	**Euron valuuttakurssi**	**1**	**1,1993**	**0,8872**	**4,5464**	**14,8054**
		EUR	**USD**	**GBP**	**TRY**	**ZAR**
Rahavarat (EUR)		965	8 517	101	53	1 066
Myyntisaamiset ja muut saamiset (EUR)		4 956	21 585		113	1 149
Lainat ja muut rahoitusvarat (EUR)				20 429	198	607
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat (EUR)		-2 249	-3 313		-861	-10 337
Lainat ja muut velat (EUR)		-554	-517		-895	-13 144
Valuuttajakauma, netto (EUR)		3 118	26 272	20 530	-1 392	-20 659

Valuuttajakauma, netto valuutassa (tuhatta)		**3 118**	**31 508**	**18 215**	**-6 330**	**-305 862**
31.12.2016, tEUR	**Euron valuuttakurssi**	**1**	**1,0541**	**0,8562**	**3,7072**	**14,4570**
		EUR	**USD**	**GBP**	**TRY**	**ZAR**
Rahavarat (EUR)		1 943	5 537	121	235	1 815
Myyntisaamiset ja muut saamiset (EUR)		4 282	21 182		217	1 346
Lainat ja muut rahoitusvarat (EUR)				32 924	181	1 108
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat (EUR)		-1 216	-660		-588	-11 307
Lainat ja muut velat (EUR)		-173	-3 067		-154	-4 569
Valuuttajakauma, netto (EUR)		4 836	22 991	33 045	-109	-11 607
Valuuttajakauma, netto valuutassa (tuhatta)		**4 836**	**24 235**	**28 292**	**-405**	**-167 802**

Alla on esitetty valuuttakurssimuutosten vaikutus konsernitaseen 31.12.2017 valuuttamääräisten erien arvoihin verrattuna konsernitaseen laadinnassa käytettyyn kurssiin. Johtuen valuuttakurssien korkeasta volatiliteetista vaihteluväli on pidetty +/- 20 prosentissa.

31.12.2017

	USD	GBP	TRY	ZAR
20% vahvistuminen	6 723	5 132	-348	-5 156
15% vahvistuminen	4 746	3 623	-246	-3 640
10% vahvistuminen	2 988	2 281	-155	-2 292
5 % vahvistuminen	1 415	1 081	-73	-1 086
0% ei muutosta	0	0	0	0
-5% heikentyminen	-1 281	-978	66	982
-10% heikentyminen	-2 445	-1 866	127	1 875
-15% heikentyminen	-3 508	-2 678	182	2 690
-20% heikentyminen	-4 482	-3 422	232	3 438

31.12.2016

	USD	GBP	TRY	ZAR
20% vahvistuminen	5 748	8 261	-27	-2 902
15% vahvistuminen	4 057	5 831	-19	-2 048
10% vahvistuminen	2 555	3 672	-12	-1 290
5 % vahvistuminen	1 210	1 739	-6	-611
0% ei muutosta	0	0	0	0
-5% heikentyminen	-1 095	-1 574	5	553
-10% heikentyminen	-2 090	-3 004	10	1 055
-15% heikentyminen	-2 999	-4 310	14	1 514
-20% heikentyminen	-3 832	-5 507	18	1 934

Johdannaiset

Konsernin altistuminen valuuttakurssiriskeille liittyy pääasiassa Konsernin liiketoimintoihin (liikevaihto ja kulut syntyvät vieraassa valuutassa).

Valuuttajohdannaiset, jotka arvostetaan raportointipäivän käypään arvoon, aiheuttavat ajoituseroja käypien arvojen ja suojattujen operatiivisten tapahtumien välillä. Käypien arvojen muutokset johdannaisissa, jotka on tarkoitettu suojaamaan tulevaa kassavirtaa, mutta joita ei ole arvostettu suojauslaskennan periaatteiden mukaan, vaikuttavat Konsernin tulokseen kyseisellä tilikaudella. Taustalla olevat valuuttakaupat realisoituvat tulevaisuudessa.

(iii) Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille, kun konserniyhtiöt ottavat lainaa tai tekevät muita rahoitussopimuksia tai tekevät likviditeetin hallintaan liittyviä talletuksia tai muita sijoituksia. Lisäksi korkojen muutokset voivat muuttaa konsernin varojen käypiä arvoja. Konsernin liiketoiminnan tulot ja liiketoiminnan rahavirrat ovat pääosin riippumattomia markkinakorkojen vaihtelusta.

Korkoriskin hallitsemiseksi velkarahoituksessa on käytetty vaihtuva- ja kiinteäkorkoisia instrumentteja, ja tarvittaessa johdannaisia, kuten koronvaihtosopimuksia. Tilikauden 2017 lopussa konsernin korollinen velka oli pääasiassa vaihtuvakorkoista eikä koronvaihtosopimuksia ollut voimassa. Tavoitteena on, että lainojen maturiteetti toisaalta vastaa liiketoiminnan tarpeita ja toisaalta jakautuu erimittaisiin jaksoihin, mikä hajauttaa konsernin rahoitusriskejä. Vaihtuvakorkoisessa rahoituksessa lainojen korot on pääsääntöisesti sidottu eri maiden markkinakorkoihin (Iso-Britannia, Etelä-Afrikka), joiden muutokset vaikuttavat konsernin rahoituksen kokonaiskustannuksiin ja kassavirtoihin.

Konsernin korolliset saamiset ovat pääosin laina- ja kauppahintasaamisia. Konsernin korollisia lainoja on käsitelty edellä.

Korollisten velkojen ja saamisten jako kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin oli 31.12.2017 ja 31.12.2016 seuraava:

Korollisten rahoitusvarojen korkoperusta (tEUR)

Kiinteäkorkoiset	**31.12.2017**	**31.12.2016**
Varat	3 500	3 500
Rahoitusvelat	-7 389	-212
Kiinteäkorkoiset varat ja velat, netto	**-3 889**	**3 288**
Vaihtuvakorkoiset		
Varat	26 792	28 300
Rahoitusvelat	-2 004	-3 476
Vaihtuvakorkoiset varat ja velat, netto	**24 788**	**24 824**
Korolliset nettovelat	**20 899**	**28 112**

Seuraavassa taulukossa on kuvattu markkinakorkojen muutoksen karkeata vaikutusta konsernin tuloslaskelmaan, mikäli talletusten ja lainojen korot muuttuisivat. Analyysissa on huomioitu vain vaihtuvakorkoiset rahoitusvarat ja -velat. Alla oleva herkkyysanalyysi on suuntaa-antava ja se koskee ensisijaisesti tulevaa kahdentoista kuukauden kautta, jos taserakenne vastaisi tilinpäätöshetken 31.12.2017 tilannetta ja jos valuuttakursseissa ei tapahtuisi muutoksia.

31.12.2017

Korkotason muutos	Muutos korkotuotoissa	Muutos korkokuluissa	Nettovaikutus
-2,00%	-536	40	-496
-1,50%	-402	30	-372
-1,00%	-268	20	-248
-0,50%	-134	10	-124
0,00%	0	0	0
0,50%	134	-10	124
1,00%	268	-20	248
1,50%	402	-30	372
2,00%	536	-40	496

31.12.2016

Korkotason muutos	Muutos korkotuotoissa	Muutos korkokuluissa	Nettovaikutus
-2,00%	-566	70	-496
-1,50%	-424	52	-372
-1,00%	-283	35	-248
-0,50%	-141	17	-124
0,00%	0	0	0
0,50%	141	-17	124
1,00%	283	-35	248
1,50%	424	-52	372
2,00%	566	-70	496

(iv) Luottoriski

Luottoriski voi realisoitua, mikäli konsernin kanssa vastapuolena kauppa-, sijoitus tai muussa sopimuksessa oleva vastapuoli ei pysty vastaamaan sitoumuksistaan, jolloin siitä seuraisi taloudellista vahinkoa konsernille. Konsernin toimintaohjeet määrittelevät asiakkaiden ja vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset sijoitustransaktioissa ja johdannaissopimuksissa, sekä lisäksi likvidien varojen sijoitusperiaatteet. Merkittävimmissä myyntisopimuksissa vastapuolen luottokelpoisuustiedot tarkistetaan.

Konsernin tärkeimmät asiakkaat ovat isoja kansainvälisiä teräsyhtiöitä tai terässektorin välittäjiä, joiden kanssa on yleensä pitkä toimintahistoria. Koska asiakkaat edustavat yhtä teollisuuden sektoria, merkittävät muutokset tämän sektorin kannattavuudessa voivat kasvattaa luottoriskiä. Luottoriskin lieventämiseksi konserni alkoi luottovakuuttaa myyntisaamisiaan katsauskaudella.

Afarak Group Oyj:n hallitus on määritellyt konsernin emoyhtiön kassanhallinnan periaatteet, joiden mukaisesti rahavarat on talletettu ainoastaan lyhytaikaisesti vakavaraisiin rahoituslaitoksiin, joihin konsernilla on liiketoimintasuhteet. Keskeisten vastapuolien riskiluokitusta seurataan aika ajoin.

Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen luottotappioiden määrä oli 0,7 (1,6) miljoonaa euroa. Konsernin luottoriskin enimmäismäärä vastaa tilinpäätöshetkellä 31.12. saamisten kirjanpitoarvoa ja jakaantuu seuraavasti:

Luokka	tEUR 31.12.2017	tEUR 31.12.2016
Korolliset rahoitusvarat		
Rahavarat	10 702	9 651
Saamiset lähipiiriltä	30 116	31 634
Muut korolliset saamiset	176	166
Korolliset rahoitusvarat yhteensä	**40 994**	**41 451**
Korottomat rahoitusvarat		
Myyntisaamiset	22 193	21 508
Muut lyhytaikaiset saamiset	2 102	5 671
Myynti- ja muut saamiset osakkuusyrityksiltä	4 367	2 925
Pitkäaikaiset saamiset	2 547	5 926
Korottomat rahoitusvarat yhteensä	**31 209**	**36 030**
Yhteensä	**72 203**	**77 481**

(v) Hyödykeriski

Konserni on altistunut useiden myytävien ja ostettavien tuotteiden, materiaalien ja hyödykkeiden hintariskille. Myös raaka-aineiden häiriöttömän saatavuuden turvaaminen on keskeistä teollisille prosesseille.

Hintariskiä raaka-aineissa ja hyödykkeissä hallitaan hinnoittelupolitiikan kautta siten, että hinnanmuutokset raaka-aineissa ja hyödykkeissä pystyttäisiin siirtämään myyntihintoihin. Tämä ei aina ole kuitenkaan mahdollista tai hinnanmuutoksen siirtämisessä myyntihintoihin saattaa olla viivettä sopimuksellisista tai kilpailullisista syistä johtuen.

Konsernin yksiköt, joilla on teollista tuotantoa, altistuvat raaka-aineiden ja hyödykkeiden saatavuuden, laadun ja hinnan muutoksille. Pienentääkseen näitä riskejä konsernin liiketoimintayksiköt pyrkivät sopimaan pitkän aikavälin sopimuksia tunnettujen vastapuolien kanssa, mutta aina tämä ei ole mahdollista vakiintuneiden kansainvälisten toimintatapojen takia. Koska pääsääntöisesti konsernin liiketoiminta-alueiden hyödykkeiden hintariskejä ei ole mahdollista tai taloudellisesti perusteltua suojata johdannaissopimuksilla, konsernilla ei ole hyödykkeisiin liittyviä voimassa olevia johdannaissopimuksia 31.12.2017.

Herkkyysanalyysi – Erikoismetalliseosliiketoiminta

Alla on kuvattu konsernin erikoismetalliseosliiketoiminnassa tuotetun matalahiilisen ferrokromin myyntihinnan muutoksen vaikutusta konsernin liikevoittoon ja omaan pääomaan olettaen, että EUR/USD-vaihtokurssi pysyy vakiona. Analyysin lähtökohtana on joulukuun 2017 hintataso. Koska tuotteen hinta määritellään Yhdysvaltain dollareissa, voi valuuttakurssin muutoksella olla merkittävä vaikutus konsernin euromääräiseen kannattavuuteen. Alla olevassa taulukossa täyden kapasiteetin määräksi on simulointitarkoituksessa asetettu 36 000 tonnia vuodessa ja oletuksena on, että tuotetaan vain yhtä ferrokromilaatua. Ferrokromin tuotannossa käytetään useita eri raaka-aineita, kuten kromiittirikastetta ja ferropiikromia. Käytännössä pääraaka-aineiden hinta muuttuu kuitenkin samansuuntaisesti lopputuotteen myyntihinnan kanssa, vaikka korrelaatio ei ole täydellinen ja ajoituksessa saattaa olla eroja. Tämän vuoksi nettovaikutus konsernin liikevoittoon olisi todennäköisesti alhaisempi kuin alla esitetyssä taulukossa. Myös sähkönkäyttö tuotannossa on huomattavaa, ja siksi sähkön hinnalla on merkittävä vaikutus kannattavuuteen. Sähkön hinta ei korreloi hyödykkeiden hinnan muutoksen kanssa.

TILIKAUSI 2017

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
		tEUR	tEUR
2,82	20%	21 772	20 684
2,70	15%	16 329	15 513
2,59	10%	10 886	10 342
2,47	5%	5 443	5 171
2,35	0%	0	0
2,23	-5%	-5 443	-5 171
2,12	-10%	-10 886	-10 342
2,00	-15%	-16 329	-15 513
1,88	-20%	-21 772	-20 684

TILIKAUSI 2016

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
		tEUR	tEUR
2,64	20%	23 190	22 031
2,53	15%	17 393	16 523
2,42	10%	11 595	11 015
2,31	5%	5 798	5 508
2,20	0%	0	0
2,09	-5%	-5 798	-5 508
1,98	-10%	-11 595	-11 015
1,87	-15%	-17 393	-16 523
1,76	-20%	-23 190	-22 031

Sensitivity Analysis – Rautametalliseosliiketoiminta

Rautametalliseosliiketoiminnan tuotantoyksikön Mogale Alloysin tuotevalikoimaa voi muuttaa melko nopeasti ja joustavasti. Siksi liiketoiminnan herkkyydestä raaka-aineiden hintamuutoksille voidaan antaa vain karkeita arvioita. Tuotannon vuotuinen kokonaiskapasiteetti on kaikkiaan noin 110 000 tonnia. Olettaen, että kaikki tuotanto olisi plasmaferrokromia, mikä on yksinkertaistus tositilanteesta, ja käyttäen loppuvuoden 2017 hintaindikaatiota plasmaferrokromille myyntihintojen muutosten vaikutusta havainnollistetaan karkealla tasolla seuraavassa taulukossa. Käytännössä tulee lisäksi ottaa huomioon, että myyntihinnan muutosten lisäksi Yhdysvaltain dollarin ja Etelä-Afrikan randin valuuttakurssien, raaka-aineiden sekä myös sähkön hinnanmuutoksilla voi olla merkittävä vaikutus kannattavuuteen. Etelä-Afrikassa sähköntuotanto, -hinnoittelu ja –toimitus on valtaosin yhden yrityksen, Eskomin, käsissä. Mogale Alloys saattaa tulevaisuudessa osallistua Eskomin sähkön takaisinosto-ohjelmaan.

TILIKAUSI 2017

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
1,06	20%	18 150	13 068
1,01	15%	13 613	9 801
0,97	10%	9 075	6 534
0,92	5%	4 538	3 267
0,88	0%	0	0
0,84	-5%	-4 538	-3 267
0,79	-10%	-9 075	-6 534
0,75	-15%	-13 613	-9 801
0,70	-20%	-18 150	-13 068

TILIKAUSI 2016

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
1,44	20%	28 160	20 275
1,38	15%	21 120	15 206
1,32	10%	14 080	10 137
1,26	5%	7 040	5 069
1,20	0%	0	0
1,14	-5%	-7 040	-5 069
1,08	-10%	-14 080	-10 137
1,02	-15%	-21 120	-15 206
0,96	-20%	-28 160	-20 275

15. VAIHTO-OMAISUUS

tEUR	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	14 252	21 552
Keskeneräiset tuotteet	151	83
Valmiit tuotteet	35 541	26 789
Yhteensä	**49 944**	**48 424**

16. MYYNTISAAMISET JA MUUT LYHYTAIKAISET SAAMISET

tEUR	2017	2016
Myyntisaamiset	22 193	21 508
Lainasaamiset	476	487
Korolliset saamiset	11 437	3 512
Siirtosaamiset	6 502	3 664
Tuloverosaamiset	2 833	2 699
Muut saamiset	5 993	4 422
Yhteensä	**49 434**	**36 292**

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät liittyvät vuokrasopimuksiin, henkilöstökuluihin, ALV-saamisiin ja lainasaamisten korkojaksotuksiin. Saamisten arvot tilikauden päätöshetkellä vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä vakuuksien käypää arvoa huomioon ottamatta siinä tapauksessa, että toiset sopimusosapuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä velvoitteitaan.

Myyntisaamisten ikäjakauma tilikauden päätöshetkellä

tEUR	2017	2016
Erääntymättömät	16 469	11 624
Erääntyneet, alle 1 kk	5 629	8 108
Erääntyneet, 1–2 kk	-298	651
Erääntyneet, 2–3 kk	43	211
Erääntyneet, yli 3 kk	350	914
Myyntisaamiset yhteensä	**22 193**	**21 508**

17. RAHAT JA PANKKISAAMISET

tEUR	2017	2016
Käteinen raha ja pankkitilit	**10 500**	**9 609**
Vakuustalletukset yhteensä	3	3

Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat muodostuvat seuraavasti:

tEUR	2017	2016
Käteinen raha ja pankkitilit	10 500	9 609
Likvidit sijoitukset	202	42
Yhteensä	**10 702**	**9 651**

18. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma, tEUR
31.12.2015	**263 040 695**	**258 795 978**	**23 642**
Suunnattu osakeanti	0	500 000	0
31.12.2016	**263 040 695**	**259 295 978**	**23 642**
Suunnattu osakeanti	0	390 556	0
31.12.2017	**263 040 695**	**259 686 534**	**23 642**

Yhtiön osakkeella ei ole nimellisarvoa.

Alla on esitetty oman pääoman rahastojen kuvaukset:

YLIKURSSIRAHASTO
Aiemmin voimassa olleeseen osakeyhtiölakiin perustuen yhtiöllä on ylikurssirahasto, jonne on kirjattu osakeanneissa tehdyistä osakemerkinnöistä osakkeen silloisen nimellisarvon ylittänyt osuus.

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO
Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

MUUNTOERO
Muuntoerorahasto sisältää ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

OMAT OSAKKEET
31.12.2017 Yhtiön hallussa oli yhteensä 3 354 161 (3 744 717) omaa osaketta, mikä vastaa noin 1,27 (1,42) prosenttia rekisteröidystä osakemäärästä. 31.12.2017 ulkona olevien osakkeiden määrä, johon eivät sisälly yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, oli 259 686 534 (259 295 978).

Yhtiön tytäryhtiöt eivät omista Afarak Group Oyj:n osakkeita.

HALLITUKSEN OSAKEANTIVALTUUTUKSET
Omien osakkeiden hankkimista koskevan valtuutuksen nojalla voidaan hankkia enintään 15 000 000 omaa osaketta. Yhtiökokous päätti, että valtuutus korvaa aikaisemmat valtuutukset ja, että se on voimassa 18 kuukauden ajan yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

KAUPANKÄYNTITIEDOT
Afarak Group Oyj:n osake on listattu Lontoon pörssin päämarkkinalla ja NASDAQ Helsingin pörssissä. Afarakin osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena Lontoon pörssissä tunnuksella AFRK ja NASDAQ Helsingissä kaupankäyntitunnuksella AFAGR. ISIN-koodi on FI0009800098 ja kauppaa käydään Englannin punnissa ja euroissa.

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA OSAKKEIDEN VAIHTO

Afarak Groupin osakkeen kurssi vaihteli vuoden 2017 aikana Lontoon pörssissä 0,55 (0,28) ja 0,93 (0,38) Iso-Britannian punnan välillä ja Helsingin pörssissä 0,72 (0,39) ja 1,15 (0,90) euron välillä. Afarakin osakkeen päätöskurssi tilikauden päättyessä 31.12.2016 oli Lontoossa 0,73 (0,38) puntaa ja Helsingissä 0,85 (0,78) euroa. Osakekannan 263 040 695 (263 040 695) osakkeen markkina-arvo 31.12. päätöskurssilla oli Lontoossa 190,7 (98,6) miljoonaa puntaa ja Helsingissä 222,3 (203,9) miljoonaa euroa.

Kokonaisvaihto oli Lontoossa 66 112 (2 451 925) kappaletta ja Helsingissä 64 867 107 (36 108 050) kappaletta, mikä edustaa Lontoossa 0,03 % (0,93 %) ja Helsingissä 24,66 % (13,73 %) tilinpäätöshetkellä rekisteröidystä osakekannasta.

OSAKKEENOMISTAJAT

Yhtiöllä oli 31.12.2017 yhteensä 6 525 (31.12.2016 yhteensä 5 140) osakkeenomistajaa, joista hallintarekisteröityjä oli yhdeksän. Rekisteröity osakkeiden lukumäärä 31.12.2017 oli 263 040 695 (263 040 695) osaketta.

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2017

	Osakkeenomistaja	Osakkeet	%
1	Nordea Bank Finland Oyj	155 877 326	59,3 %
2	Hino Resources Co. Ltd *	36 991 903	14,1 %
3	Joensuun Kauppa ja Kone Oy	12 541 123	4,8 %
4	Hanwa Company Limited	9 000 000	3,4 %
5	Kankaala Markku Olavi	6 916 116	2,6 %
6	Hukkanen Esa Veikko	3 602 905	1,4 %
7	Afarak Group Oyj	3 354 161	1,3 %
8	Skandinaviska Enskilda Banken AB	1 902 038	0,7 %
9	Suokas Petri Kristian	1 450 000	0,6 %
10	Clearstream Banking S.A.	1 092 263	0,4 %
	Yhteensä	**232 727 835**	**88,6 %**
	Muut osakkeenomistajat	30 312 860	11,4 %
	Osakkeita yhteensä	**263 040 695**	**100,0 %**

**Viimeisimmän, 21.6.2016 julkistetun Hino Resources Co. Ltd:n ("Hino") liputusilmoituksen mukaan Hinolla on 36 991 903 Afarak Group Oyj:n osaketta, mikä on 14,06 % osakekannasta.*

Afarak Group Oyj:n hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat yhteensä 325 000 (8 266 116) Afarak Group Oyj:n osaketta 31.12.2017, kun otetaan huomioon osakkeet, joita kyseessä olevat henkilöt omistivat itse suoraan sekä lähipiirinsä ja määräys- tai vaikutusvaltayhteisöidensä kautta. Tämä vastaa 0,1 %:a (3,2 %) prosenttia kaikista 31.12.2017 merkityistä osakkeista.

OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN 31.12.2017

Osakkeet	Osakkeenomistajien määrä	%-osuus omistajista	Osakemäärä kpl	% osakekannasta
1-100	1 036	15,88	59 443	0,02
101-1,000	2 890	44,29	1 520 626	0,58
1,001-10,000	2 154	33,01	7 483 973	2,85
10,001-100,000	394	6,04	10 510 553	4,00
100,001-1,000,000	41	0,63	10 738 265	4,08
1,000,001-10,000,000	7	0,11	27 317 483	10,39
in excess of 10,000,000	3	0,05	205 410 352	78,09
Yhteensä	**6 525**	**100,00**	**263 040 695**	**100,00**
joista hallintarekisteröityjä	8	0,12	159 841 837	60,77
Erääntyneet yhteensä			**263 040 695**	**100,00**

OSAKKEENOMISTAJAT OSAKASRYHMITTÄIN 31.12.2017

	% osakekannasta
Suomalaiset osakkeenomistajat	**21,68%**
jotka jakautuvat seuraavasti:	
Liikeyritykset	67,16%
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,52%
Kotitaloudet	13,99%
Ulkomaiset osakkeenomistajat	78,32%
Yhteensä	100,00%
joista hallintarekisteröityjä	63,61%

19. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Yhtiöllä oli kannustinjärjestelmään liittyvä optio-ohjelma I/2011, joka päättyi 1.8.2017 eikä optioita käytetty. Ohjelman oikeuksia on myönnettiin yhtiön avainhenkilöille hallituksen suosituksen mukaisesti. Optio-ohjelma oikeutti merkitsemään yhteensä enintään 6 900 000 kappaletta yhtiön osakkeita. Osakkeiden merkintäaika eri kirjaintunnuksilla ja vuosilla merkityillä optio-oikeuksilla oli 1.7.2014–1.8.2017. Merkintähinta laskettiin yhtiön osakkeen volyymipainotetun keskihinnan mukaan ja se vaihteli sarjasta riippuen. Optiot on kirjattu tilinpäätökseen IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardin mukaisesti. Optiojärjestelyjen keskeiset ehdot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Toukokuussa 2015 yhtiö päätti myöntää toimitusjohtajalleen Alistair Ruitersille 1 000 000 yhtiön osaketta. Sopimuksen mukaan nämä osakkeet annetaan kahdessa jaksossa perustuen toteutuneisiin palvelusvuosiin toimitusjohtajana.

Ruiters sai ensimmäiset 500 000 osaketta 14.9.2016. Toiset 500 000 yhtiön osaketta hänen piti saada 22. toukokuuta 2017 toisen palvelusvuoden tullessa täyteen. Koska koko palvelusaika ei tullut täyteen, toisesta 500 000 osake-erästä Ruiters sai osakkeita toteutuneen palvelusajan suhteessa, mikä tarkoittaa 335 000 osaketta. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo on määritelty myöntämispäivän markkinahinnalla, joka myöntämispäivänä oli 0,40 euroa osakkeelta.

Joulukuussa 2016 Yhtiö päätti myöntää uudelle toimitusjohtajalleen Guy Konsbruckille 1 000 000 Yhtiön osaketta. Nämä osakkeet annetaan kahdessa jaksossa perustuen toteutuneisiin palvelusvuosiin. Toimitusjohtaja saa ensimmäiset 500 000 osaketta 15.1.2018 Toiset 500 000 osaketta toimitusjohtaja saa 15.1.2019. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo on määritelty myöntämispäivän markkinahinnalla, joka myöntämispäivänä oli 0,81 euroa osakkeelta. Arvo vuoden päättyessä oli 582 534,25 euroa.

Heinäkuussa 2017 konserni myönsi Alistair Ruitersille 400 000 yhtiön kannustinosaketta, jotka annetaan vuosittain kunkin palvelusvuoden lopussa alkaen voimassaolopäivästä. Arvo vuoden päättyessä oli 173 413,70 euroa.

Osakeoptio-ohjelma	**Osakeoptiot myönnetty henkilökunnalle 2012**
Järjestelyn luonne	Myönnetyt osakeoptiot
Myöntämispäivä	1.4.2012
Myönnettyjen optioiden määrä	6 191 998
Optiotunnus	I/2011
Osakkeiden merkintäaika	1.7.2014–1.8.2017
Osinkokorjaus	kyllä
Toteutushinta (jaetuilla osingoilla ja pääomanpalautuksilla)	0,00–0,86
Osakehinta myöntämispäivänä	0,90
Optioaika	1,1–3,1
Oikeuden syntymisehdot	Työssäolo osakemerkinnän merkintäajan alkuun ja tavoiteo-sakekurssitaso
Toteutus	Osakkeina
Odotettu volatiliteetti	45%
Odotettu option voimassa-oloaika myöntämispäivänä (vuosina)	5,3 vuotta
Riskitön korko	2,24 %
Odotetut osingot (osinkotuotto)	0,00 %
Odotetut henkilöstövähennykset	0
Myöntämispäivänä määritetty käypä arvo (euroa)	0,14–0,46
Arvonmääritysmalli	Up and in Call

Optioiden kauden aikaiset muutokset ja painotetut keskimääräiset lunastushinnat ovat seuraavat:

	Jaetuilla osingoilla ja pääomanpalautuksilla oikaistu toteutushinta painotettuna keskiarvona	Optio-oikeuksien määrä, kpl
	EUR/osake	
Tilikauden 2016 alussa	0,26	6 191 998
Tilikauden 2016 lopussa	**0,26**	**6 191 998**
Toteutettavissa olevat optiot tilikauden 2016 lopussa	0,26	2 100 000
Tilikauden 2017 alussa	0,26	6 191 998
Rauenneet optiot	0,26	-6 191 998
Tilikauden 2017 lopussa	**0,00**	**0**
Toteutettavissa tilikauden 2017 lopussa	0,00	0

Tilinpäätöshetkellä ulkona olevien osakeoptioiden lunastushinnat ja raukeamisajat on esitetty seuraavassa

Raukeamisvuosi	Toteutushinta (euro)	Osakkeiden lukumäärä
2017	0,00–0,86	6 900 000

Yllä esitetty toteutushinta vastaa alkuperäistä toteutushintaa oikaistuna osinkojen ja pääomapalautusten vaikutuksella ennen varsinaista yhtiökokousta 2017.

20. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2017 aikana

tEUR	31.12.2016	Kurssierot	Kirjattu tuloslaskelmaan-tuloslaskelmaan	31.12.2017
Laskennalliset verosaamiset:				
Realisoitumattomat kulukirjaukset	1 530	-6	897	2 421
Yhtiön eläkevastuut	821		-144	677
Muuntoero	1 124	-68	-1 125	-69
Konsernieliminoinnit	964	-66	-286	612
Yhteensä	**4 439**	**-140**	**-658**	**3 641**
Laskennalliset verovelat:				
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon hankinnassa	4 846	-126	-686	4 034
Muut jaksotuserot	1 011	-30	-555	426
Yhteensä	**5 857**	**-156**	**-1 241**	**4 460**

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2016 aikana

tEUR	31.12.2015	Kurssierot	Kirjattu tulo-slaskelmaan	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset:				
Realisoitumattomat kulukirjaukset	608	-12	934	1 530
Yhtiön eläkevastuut	815		6	821
Muuntoero	1 127		-3	1 124
Konsernieliminoinnit	710	-35	289	964
Yhteensä	**3 260**	**-47**	**1 226**	**4 439**
Laskennalliset verovelat:				
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon hankinnassa	4 947	704	-805	4 846
Muut jaksotuserot	1 002	120	-111	1 011
Yhteensä	**5 949**	**824**	**-916**	**5 857**

21. VARAUKSET

tEUR	Ympäristö- ja ennallistamisvaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	9 647	1 143	10 790
Lisäykset	3	360	363
Vapautukset ja peruutukset	-1 639	-377	-2 016
Diskonttauksen purku	688	0	688
Kurssierot	-391	-145	-536
Hankintameno 31.12.2017	**8 308**	**981**	**9 289**

tEUR	2017	2016
Pitkäaikaiset varaukset	9 180	10 691
Lyhytaikaiset varaukset	109	99
Yhteensä	**9 289**	**10 790**

Taseen pitkäaikaiset varaukset liittyvät konsernin tuotantolaitosten ja kaivosten ympäristö- ja ennallistamisvastuisiin. Varaukset perustuvat arvioon tulevista vastuista.

22. ELÄKEVELVOITTEET

Etuuspohjaisen eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyistä valtaosa on maksupohjaisia järjestelyjä, joista on tilikaudella kirjattu laajaan tuloslaskelmaan kuluksi noin 0,7 (0,8) miljoonaa euroa. Lisäksi konsernin saksalaisella tytäryhtiöllä on voimassaoleva etuuspohjainen eläkejärjestely. Järjestelyihin liittyvät velvoitteet on määritetty vakuutusmatemaattisin menetelmin. Eläketurvaan liittyen taseeseen on kirjattu varaus. Velvoitteen nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla oli 31.12.2017 noin 19,9 (20,1) miljoonaa euroa. Konserni on katsonut, että arvo 31. joulukuuta vastaa eläkejärjestelyn nettovastuuta tilinpäätöshetkellä. Konsernilla ei ole hallussaan eläkejärjestelmään kuuluvia varoja.

ETUUSPOHJAISTEN JÄRJESTELYJEN VASTUUT

tEUR	2017	2016
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	26 007	25 896
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-6 071	-5 799
Nettomääräinen velka	**19 936**	**20 097**

ETUUSPOHJAISTEN JÄRJESTELYJEN VASTUIDEN MUUTOKSET

tEUR	2017	2016
Velvoite 1.1.	25 896	24 101
Maksetut etuudet	-836	-783
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	389	364
Korkokulut	446	524
Vakuutusmatemaatiset tappiot / (voitot)	112	1 690
Velvoitteen tasearvo 31.12.	**26 007**	**25 896**

JÄRJESTELYYN KUULUVIEN VAROJEN KÄYPIEN ARVOJEN MUUTOKSET

tEUR	2017	2016
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	5 799	5 367
Järjestelyyn kuuluvien varojen korkotuotot	103	122
Maksetut etuudet	-154	-144
Varojen tuotto / tappio	-83	81
Järjestelyyn suoritetut maksut	406	374
Velvoitteen tasearvo 31.12.	**6 071**	**5 799**

Järjestelyt on hoidettu vakuutusyhtiön kautta ja näin ollen järjestelyyn kuuluvien varojen erittelyä ei ole saatavana.

LAAJAAN TULOSLASKELMAAN KIRJATUT KULUT

tEUR	2017	2016
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	-389	-364
Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) nettokorko	-342	-402
	-731	**-766**

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN KIRJATUT KULUT
tEUR

	2017	2016
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyn velkoihin	198	-205
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyn varoihin	83	-81
Vakuutusmatemaattisten oletusten muutokset	-85	1 895
	196	**1 609**

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli 0,08 (0,08) miljoonaa euroa vuonna 2017.

MERKITTÄVIMMÄT KÄYTETYT VAKUUTUSMATEMAATTISET OLETUKSET

	2017	2016
Diskonttokorko	1,77 %	1,75 %
Odotettu eläköitymisikä	63	63
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	0,34 %	3,69 %
Ennustettu palkkojen nousu	3,00 %	3,00 %
Inflaatio	2,25 %	2,25 %

Odotetun eläköitymisiän oletetaan olevan Saksan lainsäädännön mukainen (RVAGAnpG 2007). Samoin eläketason nousun on odotettu olevan Saksan eläkelainsäädännön mukainen, ja eläkevastuiden laskennassa on sovellettu lisäksi saksalaista Richttafeln 2005 G:n mukaista eliniänodotetta.

TYÖSUHTEIDEN PÄÄTTÄMISEEN LIITTYVÄ KULUVARAUS TURKISSA

Turkissa voimassa olevan sosiaalilainsäädännön mukaisesti konsernin turkkilaisella tytäryhtiöllä on velvollisuus kiinteisiin kertamaksusuorituksiin työntekijöille, joiden työsuhde päättyy eläköitymisestä tai muista syistä kuin eroamisesta tai erottamisesta johtuen. Tämän velvoitteen määrän määrittäminen perustuu Turkin hallituksen palkkakattotasoon. IAS 19 -standardin mukaisesti aktuaarilaskelmamenetelmiä on käytetty velkojen määrän arvioinnissa. 31.12.2017 tämän vastuun määrä oli 0,6 (0,8) miljoonaa euroa.

23. OSTOVELAT JA MUUT KOROTTOMAT VELAT

tEUR	2017	2016
Pitkäaikaiset		
Muut velat	3 168	4 170
Pitkäaikaiset yhteensä	**3 168**	**4 170**
Lyhytaikaiset		
Lyhytaikaiset velat lähipiirille	5	6
Ostovelat	16 402	13 291
Velat osakkuusyrityksille	655	339
Siirtovelat	4 652	4 349
Saadut ennakot	0	200
Tuloverovelka	2 934	4 655
Muut velat	356	274
Lyhytaikaiset yhteensä	**25 004**	**23 114**

1.8 LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

1.8.1 KONSERNIRAKENNE 31.12.2017

Nimi	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus ja osuus äänistä (%)	Afarak Group Oyj:n suora omistusosuus ja osuus äänistä (%)
Afarak Commodities Ltd	Malta	100,00	0,00
Afarak doo Belgrade	Serbia	100,00	0,00
Afarak Holdings Ltd	Malta	100,00	0,00
Afarak Investments Ltd	Malta	100,00	99,99
Afarak Mining Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Afarak Mogale (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	92,30	0,00
Afarak Processing Technologies (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Afarak Services Sagl	Sveitsi	100,00	0,00
Afarak South Africa (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Afarak Trading Ltd	Malta	100,00	0,00
Auburn Avenue Trading 88 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74,00	0,00
Destiny Spring Investments 4 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Destiny Spring Investments 11 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Destiny Spring Investments 12 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Duoflex (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74,00	0,00
Elektrowerk Weisweiler GmbH	Saksa	100,00	0,00
Intermetal Madencilik ve Ticaret A.S.	Turkki	99,00	0,00
LP Kunnanharju Oy	Suomi	100,00	0,00
Metal ve Maden ic ve Dis Pazarlama Tic Ltd, Sti	Turkki	97,76	0,00
Rekylator Oy	Suomi	100,00	100,00
Rekylator Yhtiöt Oy	Suomi	100,00	100,00
Türk Maadin Sirketi A.S.	Turkki	98,75	98,75
ZCM Holdco One (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	51,00	0,00

Yhteisyritykset			
Synergy Africa Ltd	Iso-Britannia	51,00	0,00
Chromex Mining Ltd	Iso-Britannia	51,00	0,00
Chromex Mining Company (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	37,74	0,00
Ilitha Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	41,05	0,00
Mkhombi Stellite (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	44,24	0,00

Afarak Mogale (Pty) Ltd solmi sopimuksen ostaa takaisin 100 tavallista osaketta, jotka ovat tällä hetkellä Mogale Alloys Trustin jäsenten omistuksessa. Nämä osakkeet muodostavat 10 % yhtiön liikkeellelasketusta osakepääomasta ja ostetaan takaisin ostopakettien sarjoina kahdeksan vuoden kuluessa. Tämän vuoden aikana Afarak Mogale (Pty) Ltd osti takaisin 23 tavallista osaketta Mogale Alloys Trustin omistuksesta. Afarak Groupissa Afarak Mogale (Pty) Ltd on kuitenkin konsolidoitu 100 %:iin.

Rekylator Invest Oy ja Rekylator Wood Oy fuusioitiin Rekylator Yhtiöt Oy:ksi vuonna 2017.

1.8.2 LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Afarak Group Oyj:n lähipiiriin kuuluvat:
- yritykset, yhteisöt ja henkilöt, jotka käyttävät Afarak Groupissa yhteistä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa
- tytäryhtiöt
- yhteisyritykset
- osakkuusyhtiöt
- Afarak Group Oyj:n ja edellä mainittujen yhteisöjen ylin johto.

Lähipiiritapahtumat konsernin johtoon kuuluvien henkilöiden kanssa
KPA 2:8 § 4 mom tarkoittama liitetieto

tEUR		2017			2016		
		Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot	Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot
Toimitusjohtaja							
Ruiters Alistair	Hallituksen jäsen 8.5.2015–23.5.2017, toimitusjohtaja 21.5.2015–15.1.2017	14		145	360		178
Konsbruck Guy	Toimitusjohtaja 15.1.2017 lähtien		415	583			
Hallituksen jäsenet							
Abrahamsen Thorstein	Hallituksen jäsen 23.5.2017 lähtien		36				
Djakov Milan	Hallituksen jäsen 12.5.2016–23.5.2017		24			35	
Hoyer Thomas	Hallituksen jäsen 23.5.2017 lähtien		36				
Jakovcic Ivan	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien, puheenjohtaja 12.5.2016–5.2.2018		65			68	
Kankaala Markku	Hallituksen jäsen 30.6.2003–17.3.2017		15			60	
Lillja Michael	Hallituksen jäsen 11.2.2013–12.5.2016				54		
Manojlovic Jelena	Hallituksen jäsen 11.7.2008 lähtien, puheenjohtaja 5.2.2018 lähtien		67			60	
Parodi Afredo	Hallituksen jäsen 11.2.2013–12.5.2016, puheenjohtaja 8.5.2015–12.5.2016					26	
Rourke Barry	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien		85			80	
Scott Keith	Hallituksen jäsen 12.5.2016–9.12.2016					35	
Yhteensä		**14**	**743**	**728**	**414**	**363**	**178**

Koska osa hallituksen jäsenistä on ollut myös konsernin tai sen tytäryhtiöiden johtotehtävissä emoyhtiön hallitusjäsenyyden lisäksi, yllä olevassa taulukossa on esitetty sekä hallituspalkkiot että palkkatulot, vaikka palkkatulot eivät liity hallitusjäsenyyteen.

Vuonna 2017 Yhtiö maksoi toimitusjohtajalle 345 000 euroa hänen palveluksistaan ja 70 000 euroa allekirjoitusbonusta. Yhtiö maksoi väistyvälle toimitusjohtajalle myös 14 000 euron palkan.

Lisäksi toimitusjohtaja saa 500 000 yhtiön osaketta kannustinpalkkiona kustakin täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Ensimmäiset 500 000 yhtiön osaketta erääntyivät saataviksi 15. tammikuuta 2018 ja toiset 500 000 erääntyvät 15. tammikuuta 2019, jos hän vielä tuolloin toimii toimitusjohtajana.

Joulukuussa 2017 lähtevä toimitusjohtaja sai 335 000 yhtiön osaketta suhteessa toisesta palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Hän ei ole oikeutettu mihinkään bonusohjelmaan tai erorahaan irtisanomisajan palkan lisäksi. Heinäkuussa 2017 konserni myönsi Alistair Ruitersille 400 000 yhtiön kannustinosaketta, jotka annetaan vuosittain kunkin palvelusvuoden lopussa alkaen voimassaolopäivästä.

Johdon työsuhde-etuudet

tEUR	2017	2016
Kiinteät palkat ja palkkiot	482	366
Muuttuva suoritukseen perustuva palkitseminen	195	0
Yhteensä	**677**	**366**

Taulukossa esitetään johtoryhmän työsuhde-etuudet lukuun ottamatta toimitusjohtajaa. Toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten etuudet esitetään erikseen.

Vuonna 2017 yhtiö otti käyttöön kannustimeksi kustakin kokonaisesta palvelusvuodesta talousjohtajan ja operatiivisen johtajan bonuskannustinohjelman, jossa kumpikin voi saada vuotuisen bonuksen, joka vastaa 0,5 %:a yhtiön ilmoitetusta koko vuoden käyttökatteesta laskettuna ennen yhtiön bonuskannustinohjelman vähennyksiä. Bonus tulee voimaan, jos konsernin käyttökate nousee tilanteesta ennen bonuskannustinohjelmaa vähintään 15 %:lla edeltävien kahden vuoden keskiarvosta.

RAHOITUSJÄRJESTELYT LÄHIPIIRIN KANSSA

Konsernilla on 18,7 (28,1) miljoonan euron lainasaaminen ja 14,0 (8,5) miljoonan euron myynti- ja muut lyhyt- ja pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltään. Konsernilla on 0,7 (0,3) miljoonan euron osto- ja muut velat yhteisyrityksille. Korkotuotto yhteisyritykseltä oli 0,9 (0,8) miljoonaa euroa tilikaudella 2017.

Konsernilla oli 31.12.2016 yhteensä 3,5 (3,5) miljoonan euron lainasaaminen Kermas Ltd:ltä.

MUUT LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konserni on myynyt tuotteita ja tarjonnut palveluita lähipiiriin kuuluville tahoille ja yhteisyrityksille yhteensä 1,1 (0,4) miljoonan euron arvosta. Lisäksi konserni osti raaka-aineita yhteisyritykseltä yhteensä 19,2 (4,6) miljoonalla eurolla.

Osinkotuotot osakkuusyhtiöiltä olivat yhteensä 0,0 (0,0) miljoonaa euroa.

Tilinpäätöshetkellä 2017 konsernin emoyhtiöllä oli yhteensä 0,0 (0,0) miljoonaa euroa lyhytaikaisia lainasaamisia yhtiön hallituksen jäseniltä.

Vuonna 2017 yhtiön tytäryhtiö allekirjoitti osakeostosopimuksen Afarakin toimitusjohtaja Guy Konsbruckin kanssa ostaakseen tämän 15 %:n osuuden 0,2 miljoonan euron ostohinnalla. Koska LL Resources on Afarakin liikekumppani ja toimitusjohtajan osakeomistus olisi muodostanut eturistiriidan, Afarak osti osuuden optiolla myydä kyseiset osakkeet takaisin samalla hinnalla jos ja kun Guy Konsbruckin kausi toimitusjohtajana päättyy.

1.9 VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

1.9.1 KIINNITYKSET JA TAKAUKSET

31.12.2017 konsernilla oli yhteensä 9,3 (3,7) miljoonaa euroa lainoja rahalaitoksilta. Konserni on antanut tasearvoltaan yhteensä 1,8 (48,8) miljoonan euron vakuudet, jotka koostuvat kiinteistökiinnityksistä ja muusta omaisuudesta. Lisäksi konsernin yhtiöt ovat antaneet käteispantteja yhteensä 0,3 (0,1) miljoonaa euroa. Muiden vakuuksien määrä 31.12.2017 oli yhteensä 9,2 (4,7) miljoonaa euroa. Afarak Group Oyj:n antamat takaukset kolmansien osapuolien lainoista olivat 0,0 (0,2) miljoonaa euroa.

1.9.2 KONSERNIN RAHOITUSSOPIMUKSIIN LIITTYVÄT KOVENANTTIEHDOT

Yhdelle konsernin tytäryhtiöistä Maltalla, Afarak Trading Ltd, myönnettiin maltalaisesta pankista luottolimiitti vuonna 2013. Tilikauden 2017 päättyessä limiitistä oli käytössä 0,0 miljoonaa US-dollaria (0,0 miljoonaa euroa). Konsernin eteläafrikkalaisella tytäryhtiöllä, Mogale Alloysilla, oli myös lainasopimuksia paikallisten pankkien kanssa. Lainojen kokonaismäärä oli tilikauden päättyessä 0,0 miljoonaa randia (0,0 miljoonaa euroa). Konsernin rahoituslaitoslainat sisältävät kovenantteja, joiden rikkominen voi vaikuttaa negatiivisesti konsernin taloudelliseen asemaan. Afarak Trading Limitedille myönnetty laina maksettiin takaisin helmikuussa 2017 ja Mogale Alloysille myönnetty laina joulukuussa 2017. Näin ollen konsernilla ei enää ole tällaisia taloudellisia kovenantteja.

1.9.3 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokra- ja käyttöleasingsopimusten vuokravastuut olivat yhteensä noin 0,4 (0,4) miljoonaa euroa. Vuokrasopimusten pituudet ovat tavallisesti kahdesta viiteen vuotta, ja normaalisti niihin liittyy mahdollisuus jatkaa vuokrasopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Sopimusten indeksi-, uudistamis- ja muut ehdot poikkeavat toisistaan. Vuokrasopimusten vakuudeksi konserniyhtiöt olivat antaneet käteistalletuksia noin 0,0 (0,0) miljoonaa euroa tilikauden päättyessä.

1.9.4 AFARAKIN KOLMANSILLE OSAPUOLILLE ANTAMAT VAKUUDET

Afarak Group Oyj on antanut takauksia kesäkuussa 2011 myydyn konsernin entisen tytäryhtiön Junnikkala Oy:n lainoihin. Takaukset ovat voimassa 30.6.2018 asti. Myynnin yhteydessä sovittiin, että Junnikkala maksaa palkkiona Afarak Group Oyj:lle kaksi prosenttia vuodessa taatusta määrästä. Tilikauden lopussa lainojen, joista takaus on annettu, määrä oli noin 0,0 (0,2) miljoonaa euroa.

1.10 TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Afarak Group Oyj on antanut takauksia kesäkuussa 2011 myydyn konsernin entisen tytäryhtiön Junnikkala Oy:n lainoihin. Takaukset ovat voimassa 30.6.2018 asti. Myynnin yhteydessä sovittiin, että Junnikkala maksaa palkkiona Afarak Group Oyj:lle kaksi prosenttia vuodessa taatusta määrästä. Tilikauden lopussa lainojen, joista takaus on annettu, määrä oli noin 0,0 (0,2) miljoonaa euroa.

- Esityslistan kohta 9. Vaatimus erikoistilintarkastuksen suorittamisesta yhtiöön.
- Esityslistan kohta 10. Hallituksen erottaminen.
- Esityslistan kohta 11. Uuden hallituksen valinta.

1.2.2018 Afarak Groupin nimitys- ja palkitsemisvaliokunta ehdotti varsinaiselle yhtiökokoukselle, että Jelena Manojlovic, Ivan Jakovcic, Thorstein Abrahamsen ja Barry Rourke valitaan uudelleen. Valiokunta ehdotti myös nykyisen toimitusjohtajan Guy Konsbruckin valittavan Thomas Hoyerin tilalle, joka ei pyrkinyt uudelleenvalituksi.

1.2.2018 yhtiö sai kappaleen kirjeestä, jolla Joensuun Kauppa ja Kone Oy oli ilmoittanut Finanssivalvonnalle vetäytyvänsä pois osakkeenomistajien ryhmän 18.9.2017 esittämästä vetoomuksesta. Vetoomuksen esittänyt osakkeenomistajien ryhmä omistaa 10,79 % osakekannasta, ja Joensuun Kauppa ja Kone Oy tästä 4,73 %.

5.2.2018 yhtiö piti ylimääräisen yhtiökokouksen. Osakkeenomistajien vähemmistöryhmän esittämät päätökset erityistilintarkastuksesta ja hallituksen erottamisesta vedettiin pois. Ylimääräinen yhtiökokous päätti, että hallitus alkaa valmistella suunnitelmaa poistua Helsingin pörssin listalta. Ylimääräinen yhtiökokous päätti, että Afarakin hallitukseen valitaan viisi (5) jäsentä. Jelena Manojlovic (Ison-Britannian kansalainen), Barry Rourke (Ison-Britannian kansalainen), Ivan Jakovcic (Kroatian kansalainen) ja Thorstein Abrahamsen (Norjan kansalainen) valittiin uudelleen. Guy Konsbruck (Luxemburgin kansalainen) valittiin. Ylimääräisen yhtiökokouksen jälkeen hallitus piti kokouksen, jossa Jelena Manojlovic uudelleennimitettiin yksimielisesti puheenjohtajaksi.

22.2.2018 yhtiö ilmoitti saaneensa viestin Finanssivalvonnalta.

14.3.2018 yhtiö ilmoitti käyttävänsä Vlakpoortin kaivoksellaan uutta kaivosoikeutta, joka sille myönnettiin Etelä-Afrikan mineraali- ja öljyvarantolain 2002, muutettu mineraali- ja öljyvarantolailla 2008, kohdan 23(1) mukaan (Mineral and Petroleum Resources Development Act, 2002 (Act 28 of 2002) as amended by Mineral and Petroleum Resources Development Amended Act, 2008 (Act 49 of 2008 by the Department of Mineral Resources, DMR). Vlakpoortin kaivos sijaitsee Etelä-Afrikassa Bushveldin esiintymän länsihaaran pohjoisosassa. Vlakpoortin pintaoikeus hankittiin vuonna 2011 sen jälkeen, kun malminetsintäoikeus oli myönnetty Afarakin tytäryhtiö Destiny Springs Investments 11:lle DMR:n mukaan. Siitä lähtien on tehty laajamittaista tutkimustyötä, kuten geologisia porauksia, tutkimusojien kaivuuta ja koelouhintaa LG5- ja LG6-malmijuonilla. Kaivoksen todetut vähimmäisvarannot ovat yli 6 Mt kromia ja 330 314 unssia platinametalleja. Tämä sisältää maanalaisen potentiaalin. Varannot muodostuvat malmijuonista LG1–6, MG1–4 ja UG1–2 sekä Merensky Reefin paljastumista.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

TULOSLASKELMA (FAS)

tEUR	Liitetieto	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	**1**	**2 116**	**1 482**
Henkilöstökulut			
Palkat		-1 922	-1 041
Eläkekulut		1	-8
Muut henkilösivukulut		-1	-19
Henkilösivukulut yhteensä		**0**	**-27**
Henkilöstökulut yhteensä		**-1 922**	**-1 068**
Poistot	2		
Suunnitelman mukaiset poistot		-1	-12
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		**-1**	**-12**
Liiketoiminnan muut kulut	3	-2 011	-2 265
LIIKETAPPIO		**-1 818**	**-1 863**
Rahoitustuotot ja -kulut:	4		
Osingot saman konsernin yrityksiltä		800	0
Korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		1 123	1 882
Muilta		50	20
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-51	-51
Muille		-59	-174
Konsernin sisäisten saatavien arvonalentuminen		-5 111	0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		**-3 248**	**1 677**
Voitto (tappio) ennen veroja		**-5 066**	**-186**
Tuloverot	5		
Tuloverot		0	0
Tilikauden tappio		**-5 066**	**-186**

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

TASE (FAS)

tEUR	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	6		
Koneet ja kalusto		0	1
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		**0**	**1**
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		215 931	215 931
Saamiset konserniyrityksiltä		2 904	8 015
Sijoitukset yhteensä		**218 835**	**223 946**
Pysyvät vastaavat yhteensä		**218 835**	**223 947**
Lyhytaikaiset varat			
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Saamiset konserniyrityksiltä		38 782	43 105
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		**38 782**	**43 105**
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		1	1
Saamiset konserniyrityksiltä		11 212	9 667
Saamiset omistajayhteisöiltä		477	1 166
Muut korolliset saamiset		8	31
Muut korottomat saamiset		13	3
Siirtosaamiset		17	13
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		**11 728**	**10 881**
Rahat ja pankkisaamiset		**40**	**291**
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		**50 550**	**54 277**
Varat yhteensä		**269 385**	**278 224**

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

TASE (FAS) (JATKUU)

tEUR	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OSAKKEENOMISTAJIEN OMA PÄÄOMA	9		
Osakepääoma		23 642	23 642
Ylikurssirahasto		25 223	25 223
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		236 071	241 257
Edellisten tilikausien voitto/tappio		-14 140	-13 953
Tilikauden tappio		-5 066	-186
Osakkeenomistajien oma pääoma yhteensä		**265 730**	**275 983**
VELAT			
Pitkäaikaiset velat			
Velat saman konsernin yrityksille		1 248	1 248
Pitkäaikaiset velat yhteensä		**1 248**	**1 248**
Lyhytaikaiset velat			
Velat saman konsernin yrityksille		1 212	162
Ostovelat		35	11
Ostovelat saman konsernin yrityksille		155	150
Muut velat		38	458
Siirtovelat		967	212
Lyhytaikaiset velat yhteensä		**2 407**	**993**
Velat yhteensä		**3 655**	**2 241**
Oma pääoma ja velat yhteensä		**269 385**	**278 224**

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

tEUR	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden tappio	-5 066	-186
Oikaisut:		
Poistot	1	12
Arvonalentumistappion peruutus, netto	5 111	-809
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	17	142
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 081	-894
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-1 018	-1 735
Käyttöpääoman muutokset:		
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-835	6
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	358	8
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-1 495	-1 721
Konserniyrityksiltä saadut korot	443	945
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	53	20
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-60	-225
Maksetut tuloverot	0	34
Liiketoiminnan rahavirta	**-1 059**	**-947**
Investointien rahavirrat		
Aineellisten ja aineettomien varojen myynti	0	2
Investointien rahavirta	**0**	**2**
Rahoituksen rahavirrat		
Pitkäaikaisten konsernilainojen takaisinmaksut	5 000	5 719
Lyhytaikaisten konsernilainojen takaisinmaksut	-11	84
Annetut pitkäaikaiset lainat konserniyhtiöille	1 000	0
Lyhytaikaisten lainasaamisten takaisinmaksut	5	6
Pääomanpalautus	-5 186	-5 176
Rahoituksen rahavirroista saadut (tai niissä käytetyt) nettorahavarat	**808**	**633**
Rahavarojen muutos	**-251**	**-312**
Rahavarat tilikauden alussa	291	603
Rahavarat tilikauden lopussa	40	291
Muutos taseessa	**-251**	**-312**

2. Emoyhtiön erillistilinpäätöksen liitetiedot (FAS)

2.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS JA LASKENTAPERIAATTEET

Yhtiö on laatinut tilinpäätöksen kotimaisen kirjanpitolainsäädännön ja normiston (FAS) mukaisesti. Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti. Konsernitilinpäätös on esitetty erikseen omana tasekirjan osana.

Tytäryritysten ja osakkuusyritysten omistusosuudet ja tiedot liittämisestä konserniin on esitetty liitetiedoissa.

Kaikki luvut on esitetty tuhansina euroina, ellei erikseen ole toisin mainittu.

ARVOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

Yhtiön sijoitukset osakkuusyritysten osakkeisiin ja velkakirjainstrumentteihin on arvostettu tulevalla arvonalentumisella vähennettyyn hankintamenoon. Konserni- ja osakkuusyrityksiltä saadut osingot on kirjattu tuloslaskelman rahoitustuottoihin.

Yhtiön käyttöomaisuus on merkitty taseeseen poistoilla vähennetyn hankintamenon arvolla. Muut omaisuuserät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai tätä alempaan todennäköisen arvoonsa. Velkaerät on merkitty hankinta-arvoon. Lainasaamiset tytär- ja konserniyhtiöiltä on arvostettu nimellisarvoonsa.

POISTOMENETELMÄT

Käyttöomaisuuden hankintamenot poistetaan ennalta laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Poistosuunnitelmat on määritelty kokemusperäisesti.

Käyttöomaisuushyödyke	Poistomenetelmä ja -aika
Aineettomat oikeudet	5 vuoden tasapoisto
IT-laitteet	2 vuoden tasapoisto
Muut koneet ja kalusto	5 vuoden tasapoisto

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Taseen ulkomaanrahan määräiset erät on kirjattu Suomen valuutaksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Tuloslaskelman erissä on käytetty tapahtumapäivän kurssia.

PÄÄTTYNEEN JA EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN KESKINÄINEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilikausi ja vertailukausi ovat olleet molemmat kalenterivuosia, ja siten pituudeltaan vertailukelpoisia. Yhtiö on aktiivisesti uudelleenjärjestellyt toimintaansa, mikä on edellyttänyt useita omistus- ja rahoitusjärjestelyjä. Näillä tapahtumilla on ollut merkittävä kertaluonteinen vaikutus yhtiön tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahoitusasemaan, mikä vaikeuttaa vertailukelpoisuutta ja tulevaisuuden ennakointia.

2.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1. LIIKEVAIHTO

tEUR	2017	2016
Toimialoittainen jakauma:		
Palveluiden myynti	2 116	1 482
Yhteensä	**2 116**	**1 482**
Maantieteellinen jakauma:		
Suomi	3	3
EU-maat	1 147	786
Muut maat	966	693
Yhteensä	**2 116**	**1 482**

2. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

tEUR	2017	2016
Suunnitelman mukaiset poistot		
Koneet ja kalusto	-1	-12
Yhteensä	**-1**	**-12**

3. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

tEUR	2017	2016
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-1	-72
Toimitilakulut	-11	-20
Kone- ja kalustokulut	-33	-77
Matkakulut	-175	-54
Hallintokulut	-1 727	-1 762
Liiketoiminnan muut kulut	-64	-279
Yhteensä	**-2 011**	**-2 265**

4. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

tEUR	2017	2016
Osingot saman konsernin yrityksiltä	800	0
Korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	1 123	1 882
Muilta	50	20
Korko- ja rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-51	-51
Muille	-59	-175
Konsernin sisäisten saatavien arvonalentuminen	-5 111	0
Yhteensä	**-3 248**	**1 676**

5. TULOVEROT

tEUR	2017	20156
Tilikauden tappio	-5 066	-186
Oikaisut tilikauden voittoon verotettavan tulon laskemiseksi	4 316	-784
Verotettava tulo	**-750**	**-970**
Ennakkoverot	0	0
Tilikauden verotettavan tulon perusteella tehty jaksotus	0	0
Tilikauden laskettu vero	**0**	**0**
Verotuksessa vahvistettujen tappioiden käyttö	0	0
Tuloslaskelman tuloverot, netto	**0**	**0**
Tuloverosaaminen	0	0

2.3 VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6. PITKÄAIKAISET VARAT

tEUR	2017	2016
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	275	277
Vähennykset	0	-2
Hankintameno 31.12.	275	275
Kertyneet poistot 1.1.	274	263
Tilikauden poistot	1	11
Kertyneet poistot 31.12.	275	274
Book value 31.12.	**0**	**1**

7. SIJOITUKSET

	Osakkeet saman konsernin yhtiöt	Osakkeet osakkuusyhtiöt yhtiöt	Saamiset konsernilta yhtiöt	Yhteensä
Hankintamenot 1.1.2017	285 979	8 153	19 618	313 750
Hankintamenot 31.12.2017	285 979	8 153	19 618	313 750
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-70 048	-8 153	-11 603	-89 804
Arvonalentumisen muutos	0	0	-5 111	-5 111
Kertyneet poistot ja Arvonalentumisveloitus 31.12.2017	-70 048	-8 153	-16 714	-94 915
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	**215 931**	**0**	**2 904**	**218 835**

Tytär- ja yhteisyritykset sekä osakkuusyritykset

Nimi	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus ja osuus äänistä (%)	Afarak Group Oyj:n suora omistusosuus ja osuus äänistä (%)
Afarak Commodities Ltd	Malta	100,00	0,00
Afarak doo Belgrade	Serbia	100,00	0,00
Afarak Holdings Ltd	Malta	100,00	0,00
Afarak Investments Ltd	Malta	100,00	99,99
Afarak Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Afarak Mogale (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	92,30	0,00
Afarak Processing Technologies (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Afarak Services Sagl	Sveitsi	100,00	0,00
Afarak South Africa (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Afarak Trading Ltd	Malta	100,00	0,00
Auburn Avenue Trading 88 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74,00	0,00
Destiny Spring Investments 4 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Destiny Spring Investments 11 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Destiny Spring Investments 12 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100,00	0,00
Duoflex (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74,00	0,00
Elektrowerk Weisweiler GmbH	Saksa	100,00	0,00
Intermetal Madencilik ve Ticaret A.S.	Turkki	99,00	0,00
LP Kunnanharju Oy	Suomi	100,00	0,00
Metal ve Maden ic ve Dis Pazarlama Tic Ltd, Sti	Turkki	97,76	0,00
Rekylator Oy	Suomi	100,00	100,00
Rekylator Yhtiöt Oy	Suomi	100,00	100,00
Türk Maadin Sirketi A.S.	Turkki	98,75	98,75
ZCM Holdco One (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	51,00	0,00
Yhteisyritykset			
Synergy Africa Ltd	Iso-Britannia	51,00	0,00
Chromex Mining Ltd	Iso-Britannia	51,00	0,00
Chromex Mining Company (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	37,74	0,00
Ilitha Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	41,05	0,00
Mkhombi Stellite (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	44,24	0,00

Afarak Mogale (Pty) Ltd solmi sopimuksen ostaa takaisin 100 tavallista osaketta, jotka ovat tällä hetkellä Mogale Alloys Trustin jäsenten omistuksessa. Nämä osakkeet muodostavat 10 % yhtiön liikkeellelasketusta osakepääomasta ja ostetaan takaisin ostopakettien sarjoina kahdeksan vuoden kuluessa. Tämän vuoden aikana Afarak Mogale (Pty) Ltd osti takaisin 23 tavallista osaketta Mogale Alloys Trustin omistuksesta. Afarak Groupissa Afarak Mogale (Pty) Ltd on kuitenkin konsolidoitu 100 %:iin.

Rekylator Invest Oy ja Rekylator Wood Oy fuusioitiin Rekylator Yhtiöt Oy:ksi vuonna 2017.

8. SAAMISET

tEUR	2017	2016
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset ja muut saamiset	38 782	43 105
Yhteensä	**38 782**	**43 105**
Lyhytaikaiset		
Lainasaamiset	7 304	7 304
Myyntisaamiset	3 073	2 345
Korkosaamiset	8	3
Siirtosaamiset	827	15
Yhteensä	**11 212**	**9 667**

Muut korolliset saamiset		
tEUR	**2017**	**2016**
Lyhytaikaiset		
Lainasaamiset	8	12
Arvonlisäverosaamiset	10	19
Yhteensä	**18**	**31**

Other interest-free receivables		
tEUR	**2017**	**2016**
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	1	1
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä	477	1 166
Muut saamiset	3	3
Yhteensä	**481**	**1 170**

Siirtosaamiset		
tEUR	**2017**	**2016**
Korkotuottojen jaksotus	1	1
Siirtosaamiset	16	12
Yhteensä	**17**	**13**

2.4 OMAA PÄÄOMAA JA VELKOJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

9. OMA PÄÄOMA

tEUR	2017	20156
Osakepääoma		
Osakepääoma 1.1.	23 642	23 642
Osakepääoma 31.12.	**23 642**	**23 642**
Ylikurssirahasto		
Ylikurssirahasto 1.1.	25 223	25 223
Ylikurssirahasto 31.12.	**25 223**	**25 223**
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	**2017**	**2016**
Voittovarat 1.1.	241 257	246 433
Edellisen tilikauden tappio	-5 186	-5 176
Voittovarat 31.12.	**236 071**	**241 257**
Voittovarat	**2017**	**2016**
Voittovarat 1.1.	-13 954	-13 839
Edellisen tilikauden tappio	-186	-115
Voittovarat 31.12.	**-14 140**	**-13 954**
Tilikauden tappio	**-5 066**	**-186**
Osakkeenomistajien oma pääoma yhteensä	**265 730**	**275 983**
Jakokelpoiset varat	**2017**	**2016**
Voittovarat 1.1.	-14 140	-13 953
Tilikauden tappio	-5 066	-186
Voittovarat 31.12.	**-19 206**	**-14 139**
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	236 071	241 527
Jakokelpoiset varat 31.12.	**216 865**	**227 388**

10. VELAT

Korolliset pitkäaikaiset velat

tEUR		
Korolliset lyhytaikaiset velat	**2017**	**2016**
Velat saman konsernin yrityksille	1 248	1 248
Yhteensä	**1 248**	**1 248**

Korottomat lyhytaikaiset velat

tEUR		
Korolliset lyhytaikaiset velat	**2017**	**2016**
Muut velat saman konsernin yrityksille	50	50
Yhteensä	**50**	**50**

Korottomat lyhytaikaiset velat	**2017**	**2016**
Ostovelat	35	11
Ostovelat saman konsernin yrityksille	155	150
Muut velat	38	458
Muut velat saman konsernin yrityksille	1 162	112
Siirtovelat	967	212
Yhteensä	**2 357**	**942**

OPTIO-OIKEUDET

Yhtiön optio-ohjelmat on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa. Yhtiöllä oli kannustinjärjestelmään liittyvä optio-ohjelma I/2011 (korkeintaan 6 900 000 osaketta), joka päättyi 1.8.2017.

2.5 VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

MEUR	31.12.2017	31.12.2016
Tytäryhtiöiden puolesta annetut sitoumukset		
Takaukset	9,2	3,1
Muiden puolesta annetut sitoumukset		
Takaukset	0,0	0,2
Takaukset ja vastuusitoumukset yhteensä	**9,2**	**3,3**

ELÄKEVELVOITTEET

Eläkevelvoitteet ovat lakisääteisen TyEL:n mukaiset.

2.6 MUUT LIITETIEDOT

YHTIÖN ANTAMAT LÄHIPIIRILAINAT

Yhtiöllä on lyhytaikaisia lainasaamisia hallituksen nykyisiltä ja aiemmilta jäseniltä yhteensä 8 (13) tuhatta euroa.

Liitetiedot henkilöstöstä		
Henkilöstön vuotuinen keskimäärä (kaikki työntekijät)	**2017**	**2016**
Työntekijät	1	3

Johdon työsuhde-etuudet	2017	2016
Toimitusjohtaja	429	360
Hallituksen jäsenet	328	363

Vuonna 2017 Yhtiö maksoi toimitusjohtajalle 345 000 euroa hänen palveluksistaan ja 70 000 euroa allekirjoitusbonusta. Yhtiö maksoi väistyvälle toimitusjohtajalle myös 14 000 euron palkan.

Lisäksi toimitusjohtaja saa 500 000 yhtiön osaketta kannustinpalkkiona kustakin täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Ensimmäiset 500 000 yhtiön osaketta erääntyivät saataviksi 15. tammikuuta 2018 ja toiset 500 000 erääntyvät 15. tammikuuta 2019, jos hän vielä tuolloin toimii toimitusjohtajana.

Joulukuussa 2017 lähtevä toimitusjohtaja sai 335 000 yhtiön osaketta suhteessa toisesta palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Hän ei ole oikeutettu mihinkään bonusohjelmaan tai erorahaan irtisanomisajan palkan lisäksi. Heinäkuussa 2017 konserni myönsi Alistair Ruitersille 400 000 yhtiön kannustinosaketta, jotka annetaan vuosittain kunkin palvelusvuoden lopussa alkaen voimassaolopäivästä.

OSAKKEITA JA OSAKKEENOMISTAJIA KOSKEVAT TIEDOT

Muutokset osakkeiden määrässä ja osakepääomassa

31.12.2017 Afarak Group Oyj:n rekisteröity osakkeiden määrä oli 263 040 695 (263 040 695) ja osakepääoma oli 23 642 049,59 (23 642 049,59) euroa.

31.12.2017 Yhtiön hallussa oli yhteensä 3 354 161 (3 744 717) omaa osaketta, mikä vastaa noin 1,27 (1,42) prosenttia rekisteröidystä osakemäärästä. 31.12.2017 ulkona olevien osakkeiden määrä, johon eivät sisälly yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, oli 259 686 534 (259 295 978).

Joulukuussa 2017 Afarak siirsi 335 000 yhtiön tavallista osaketta (Osakkeet) yhtiön omista osakkeista toimitusjohtaja Alistair Ruitersille. Osakkeiden siirto tehtiin yhtiön toukokuussa 2017 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen valtuuttamana ja osana toimitusjohtajan palvelusperusteista palkitsemiskokonaisuutta.

Yhtiön osakkeita ja osakepääomaa koskevat liitetiedot sekä tiedot osakkeenomistajista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot

Yhtiö on konsernin emoyritys.

Afarak Group Oyj, kotipaikka Helsinki (osoite: Unioninkatu 20-22, 00130 Helsinki)

HALLITUKSEN JÄSENTEN JA TOIMITUSJOHTAJAN OMISTUS

Afarak Group Oyj:n hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2017 yhteensä 325 000 (8 266 116) kappaletta Afarak Group Oyj:n osakkeita, kun otetaan huomioon osakkeet, joita kyseessä olevat henkilöt itse, lähipiirinsä ja määräys- tai vaikutusvaltayhteisöidensä kautta omistivat. Tämä vastaa 0,1 (3,2) prosenttia yhtiön kaikista liikkeellelasketuista, 31.12.2017 kaupparekisteriin merkityistä osakkeista.

31.12.2017			
Hallitus ja toimitusjohtaja yhteensä:		**osakkeet**	**optiot**
Barry Rourke	Hallituksen riippumaton jäsen	150 000	0
Ivan Jakovcic	Hallituksen riippumaton jäsen	0	0
Jelena Manojlovic	Puheenjohtaja ja hallituksen ei-riippumaton, ei työsuhteessa oleva jäsen	150 000	0
Thomas Hoyer	Hallituksen riippumaton jäsen	25 000	0
Thorstein Abrahamsen	Hallituksen riippumaton jäsen	0	0
Hallitus ja toimitusjohtaja yhteensä		**325 000**	**0**
Ulkona olevat osakkeet yhteensä		263 040 695	263 040 695
osuus kaikista osakkeista		0,1 %	0,0 %

31.12.2017 kaupparekisteriin merkittyjen osakkeiden kokonaismäärä oli 263 040 695 osaketta ja hallituksen ja toimitusjohtajan omistus vastasi 0,1 prosenttia tästä.

Palkkiot tilintarkastajille

tEUR	2017	2016
Ernst & Young Oy		
tilintarkastus	184	189
muut palvelut	4	51
Yhteensä	**188**	**240**

HALLITUKSEN OSINGONJAKOEHDOTUS

Vuonna 2018 hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että varsinainen yhtiökokous valtuuttaa hallituksen ratkaisemaan hallituksen omalla harkinnalla pääomanpalautuksen jakamisen korkeintaan kaksi senttiä osakkeelta vuoden 2018 neljännellä neljänneksellä.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus

HELSINGISSÄ 29. MAALISKUUTA 2018

JELENA MANOJLOVIC
Puheenjohtaja

GUY KONSBRUCK
Toimitusjohtaja

BARRY ROURKE
Hallituksen jäsen

IVAN JAKOVCIC
Hallituksen jäsen

THOMAS HOYER
Hallituksen jäsen

THORSTEIN ABRAHAMSEN
Hallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

HELSINGISSÄ 29. MAALISKUUTA 2018
ERNST & YOUNG OY

ERKKA TALVINKO
KHT

Tilintarkastuskertomus

Afarak Group Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Afarak Group Oyj:n (y-tunnus 0618181-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 5 ja emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedossa 2.6.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme täyttäneet kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arviomme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin seikkoihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnollemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka	Miten seikkaa käsiteltiin tilintarkastuksessa
Liikearvon arvostus Viittaamme tilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin sekä liitetietoon 1.4 ja 13 Tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 liikearvon määrä oli 62,4 miljoonaa euroa joka on 24 % kokonaisvaroista ja 36 % omasta pääomasta (2016: 63,8 miljoonaa euroa, 24 % kokonaisvaroista ja 36 % omasta pääomasta). Johdon vuosittain suorittama arvonalennustestaus oli tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka, koska • arviointiprosessi on monimutkainen ja sisältää arvionmääräisiä eriä • Laskelmien laatiminen edellyttää johdon harkintaa liittyen markkinoita ja taloutta koskeviin oletuksiin, talouden kasvuvauhtiin, rahavirtojen diskonttauksessa käytettyyn diskonttokorkoon sekä oletettuun inflaation, liikevaihdon ja käyttökatteen kehitykseen Konsernin rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä ole rahamäärä on määritetty perustuen käyttöarvolaskelmiin, joiden tulos voi vaihdella merkittävästi laskelmiin sisältyvien oletusten muuttuessa. Muutokset näissä oletuksissa voivat johtaa liikearvon arvon alentumiseen. Tämä seikka oli EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyyden riski	Suoritimme muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet: • Tarkastuksen yhteydessä arvonmääritysasiantuntija avusti meitä konsernin tekemien oletusten ja menetelmien arvioinnissa sekä vertaamisessa vastaavanlaisten yritysten käyttämiin oletuksiin erityisesti keskimääräisen pääomarakenteen osalta. • Arvioidessamme johdon käyttämiä oletuksia markkinoiden kehityksestä vertaisimme niitä ulkopuolisten ennustelaitosten julkaisemiin ennusteisin. • Arvioimme herkkyysanalyysien asianmukaisuutta sekä sitä, voiko jokin jokseenkin mahdollinen muutos keskeisessä oletuksessa johtaa siihen, että yksikön kirjanpitoarvo ylittää sen kerrytettävissä olevan rahamäärän. • Arvioimme myös johdon aiemmin tekemien arvioiden toteutumista. • Arvioimme tilinpäätöksen liitetietoissa 1.4 ja 13 esitettyjä tietoja koskien arvonalennustestauksessa käytettyjen oletusten herkkyyttä.
Ympäristövastuut Viittaamme laadintaperiaatteisiin ja liitetietoon 21 Kaivosten ja mineraalien tuotantolaitosten käytöstä luopumisesta ja alueiden ennallistamista varten on tehty kirjanpitoon varaus. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 varausten määrä oli 8,3 miljoonaa euroa (2016: 9,6 miljoonaa euroa). Tulevaisuudessa syntyvien kustannusten arviointi on monimutkainen prosessi ja se edellyttää merkittävää johdon harkintaa. Kuluvaraus perustuu arvioon velvoitteen kattamiseksi vaadittavista toimenpiteistä ja niistä aiheutuvista menoista. Varausta laskettaessa nämä menot on diskontattu nykyarvoon arvioitujen rahavirtojen mukaisesti. Varauksen määrään vaikuttaa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset, johdon näkemys vaadittavista toimenpiteistä, laskelmissa käytetty diskonttokorko sekä valuuttakursseissa tapahtuneet muutokset. Tämä seikka oli EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyyden riski.	Suoritimme muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet: • Analysoimme oletuksia, jotka johto oli tehnyt tilinpäätöksen 31.12.2017 varausta laskiessaan ja kävimme läpi laskelmat. • Testasimme johdon laskelmia laskemalla uudelleen varauksen määrän perustuen johdon käyttämiin oletuksiin diskonttokorosta, ennallistettavasta alueesta sekä velvoitteesta syntyvien menojen luonteesta (esim. liittyvätkö menot aktivoituun taseerään vai onko kyseessä tilikauden kulu). • Arvioimme konsernitilinpäätöksessä ympäristö- ja ennallistamisvaraukista esitettyjä liitetietoja.
Vaihto-omaisuuden arvostus Tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 vaihto-omaisuuden määrä oli 49,9 miljoonaa euroa joka on 19 % kokonaisvaroista (2016: 48,4 miljoonaa euroa, 19 % kokonaisvaroista). Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon ottaen huomioon myös kulutukseen perustuvat poistot malmi- ja mineraalivaroista, jotka on kirjattu liiketoiminnan hankinnan yhteydessä. Vaihto-omaisuus oli tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka, koska vaihto-omaisuuden arvoon vaikuttaa muutokset metallien hinnoissa ja valuuttakursseissa, minkä johdosta vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvo voi vaihdella merkittävästi ja johtaa varaston yliarvostukseen. Vaihto-omaisuuden hankintamenon määrittämiseen liittyy lisäksi merkittävä riski, koska vaihto-omaisuuden arvoon allokoidaan muuttuvia ja kiinteitä menoja. Tämä seikka oli EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyyden riski	Suoritimme muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet: • Arvioimme konsernin vaihto-omaisuuden arvostamiseen sovellettamia laskentaperiaatteita sekä vertasimme laskentaperiaatteita soveltuvaan laskentastandardiin. • Testasimme vaihto-omaisuuden hinnoittelua ja arvostusta nettorealisointiarvon osalta selvittääksemme, ylittääkö vaihto-omaisuuden hankintameno sen nettorealisointiarvon ja onko muuttuvat ja kiinteät menot allokoitu vaihto-omaisuudelle normaalin tuotannon toiminta-asteen mukaisesti. • Suoritimme analyyttisiä tarkastustoimenpiteitä. • Arvioimme konsernitilinpäätöksessä vaihto-omaisuudesta esitettyjä liitetietoja.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon

konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

TILINTARKASTUSTOIMEKSIANTOA KOSKEVAT TIEDOT

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 7.5.2009 alkaen yhtäjaksoisesti 8 vuotta.

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 29.3.2018

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Erkka Talvinko
KHT